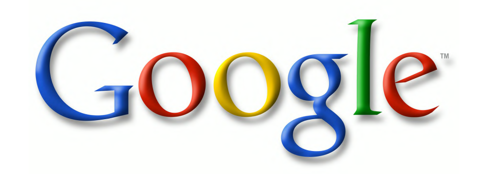
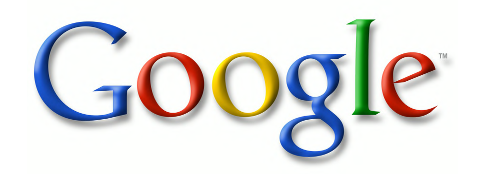

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU ARCHIVERO

D. Manuel de Bofarull y de Sartorio.

TOMO XIX.

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. MANUEL DE BOFARULL Y DE SARTORIO,

Archivero de la Corona de Aragon.

Tomo VI.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1860.

AÑO 1462.

2 DE ABRIL.

Fué leida, en la sesion de este dia, la siguiente carta, que habia enviado la señora Reina.

Als reverend venerables pares en Christ egregis magnifichs nobles be amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna tudriu etc.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magifichs ben amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Ir digmenge dos hores passat mig jorn reebem per correu letres del dit Senyor ab les quals sa Senyoria nos certifica com ab aquella ere junt mossen Pierres de Peralta que li havia portada nova axi ab letres del Illustrissimo Rey de França com del comte de Foix com la concordia entre la Majestat del dit Senyor Rey e lo dit Rey de França era feta e fermada la qual lo dit Rey de França tremetia

a la prefata Majestat per lo dit comte de Foix e lo gran Senescal de Santoge ab los quals lo dit Senyor habia consignat e donat loch de veures en la sua ciutat de Pamplona on se preparava de anar la Excellencia sua. E mes que lo Illustrissimo Rey de França per los dessus dits scriu e tramet à dir al dit Senyor com sa voluntat es de fer e complir tot ço e quant per la Serenitat sua sera ordenat ab tota obediencia com si lo dit Senyor li ere pare. E en aquella reputacio diu lo vol haver e no resmenys desige en singular manera volerse veure ab lo dit Senyor en aquella part o loch hon sa Senyoria ordenara hoc fins entrar dins Navarra o Pamplona o alla on sa Senyoria elegira la qual com dit es se prepara anar a Pamplona per concordar ab los dits comte e senescal de totes coses e principalment del loch per fer les dites vistes encontinent. Encara mes nos dona avis haver reebuda nova carta de Castella per letres de la comtessa de Castre e del justicia Darago e de altres a sa Excellencia trameses com lo compromes entre lo dit Senyor Rey e lo Illustrissimo Rey de Castella es porrogat per temps de hun any continuament comptador restant aquell en la forma e en aquelles persones que de primer ere fermat. E pur quant aquestes noves son tals e axi bones e saludables que no solament redunden per aquelles a nos consolacio e plaer mes encara porten molt benefici repos e tranquillitat a tots los regnes e terres del dit Senyor Rey e nostres e signantment a tot lo Principat de Cathalunya havem volgut fer a tots vosaltres en consolacio e plaer nostres participar axi

com aquells los quals som certa que com a bons e fidelissimos vassalls e naturals afectats desijats lo servey e honor e benavenir de vostre Rey e Senyor e lo benefici repos e tranquillitat de aquest dit Principat. Dada a XXVIIII dies de març del any Mil CCCC. sexanta dos. — La Reyna.

Leida la carta que precede, pasóse á votácion sobre el asunto de las banderas, contestacion á la señora Reina y demás que comprende el siguiente voto del obispo de Vich, el qual fué adoptado como deliberacion, despues de examinado el número de los votantes, por alcanzar mayoría.

Lo Senyor bisbe de Vich dix que sia comes a les nou persones havents carrech del fet de les banderes quina e qual resposta se deu fer a la Senyora Reyna daço que sos embaxadors han dit e explicat als deputats e consell e aximateix quina resposta sera feta a la letra huy rebuda de la dita Senyora Reyna avisatoria de les concordies del Senyor Rey ab los Reys de França e de Castella e que sien elegits dos o tres dels qui han carrech dels fets de don Jofre de Castro qui tinguen aprop los consellers e consell de Barchinona que spatxen lo fet del dit don Jofre.

3 DE ABRIL.

Habiéndose presentado en esta sesion los embajadores de la señora Reina, entregaron á los señores Diputados un escrito que contenia lo manifestado por los mismos las dos veces que fueron recibidos en audiencia, y además la carta que se halla á continuacion.

Lo que los embaxadors de la Senyora Reyna han explicat per part de sa Majestat axi la primera com la segona volta es lo que segueix en efecte.

Primeramcnt que a hoyda de la Majestat de la Senyora Reyna sia pervengut com per los deputats e consell seria stada feta deliberacio e apres deduit en exeqúcio de traure les banderes e soldar gent de peu e de cavall contra los pagesos vulgarment dits de remença de la qual cosa sa Senyoria havia presa grandissima admiracio com a tot hom sia notori que sa Senyoria ab prou incomoditat de sa persona es pertida de la present ciutat de Barchinona per administrar justicia en lo dit fet e administrant aquella metre en repos pau e tranquillitat aquest Principat e punir e castigar los qui a sos manaments serien stats inobedients e delinquit haurien. E per deferir a les multiplicades suplicacions per los seniors e dits deputats e

consell a sa Majestat fets. E axi ab lo divinal adjutori fins en aquella jornada sera seguit que tots los dits pagesos ab gran obediencia seren desajustats e eren prests e apparellats prosseguir la dita causa per justicia o amigabla composicio devant sa Senyoria e star a tota determinacio sua. E axi sens haver ne voler haver avis los dits deputats e consell dels justissims e deguts procehiments de sa Senyoria e del bon apuntament en que lo dit negoci stava es cosa de grandissima maravella hagen fets ne attentas semblants procehiments axi scandalosos al be e repos del dit Principat e total perdicio del dit negoci. E mes que es cert e notori tal potestat no es a ells donada ne atribuida per lo Senyor Rey en la dita capitulacio.

Item que ahon o fos ço que nos creu en alguna manera no era a ells licit degut ni honest per los sguarts ja dits ne al be e repos del dit Principat saludable fer semblants procehiments tant scandalosos e perillosos com dit es. E per ço havia a creure sa Senyoria que per sinistres e no veres informacions ells serien stats moguts en fer semblant deliberacio e actes los quals no hagueren fets en neguna manera si de la veritat del fet fossen stats veridicament informats com ara son. E que per çols pregava sa Senyoria amonestava exortava e requeria que encontinent desistissen de les coses per ells deliberades e enantades e aquelles reduissen a son degut e primer stament car sa Senyoria havia bona sperança en nostre Senyor Deu que ella daria tal expedicio e conclusio al dit negoci que seria laor e gloria de nostre Senyor Deu servey de la Ma-

jestat del Senyor Rey e pau repos e tranquillitat del dit Principat.

La segona.

Com ha hoida de sa Senyoria seria pervengut que per ells seria stada feta deliberacio e deduit en acte no solament de traure les banderes per causa e occasio dels dits pagesos de remença mes encara contra tots aquells qui haurien contrafet o vengut a la capitulacio e que mes seria stada feta per ells delliberacio ques deu e pot enquerir contra aquells e que axi ho deduien en acte de la qual cosa sa Senyoria per lo semblant havia presa grandissima admiracio com a ells en manera del mon tal cognicio facultat ne potestat nols sia atorgada per capitulacio ne en altra manera com dit es. Mas a sa Senyoria qui es Reyna e Senyora e tudriu pertany tal conaxensa per sa suprema potestat e senyoria. E qui ha atorgats los dits capitols en nom e per part del dit Senyor Rey e aquells ha jurats tenir e servar e fer aquells tenir e observar. E que per çols pregava admonestava exortava e requeria que de semblants procehiments axi illicits e usurpatius de la jurisdiccio preheminencies e regalies del dit Senyor Rey e Primogenit ells se abstinguessen e aquells revocassen e reduissen a son degut e primer stament car sa Senyoria era totstemps presta e apparellada fer tenir e observar inviolablement los dits capitols e punir e castigar aquells qui contra los dits capitols en alguna manera temerariament fet ho contravengut haurien.

Dona Johana per la gracia de Deu Reyna Darago de Navarra de Sicilia. etc. Tudriu del Illustrissimo Infant don Ferrando princep del Serenissimo Senyor Rey marit e Senyor nostre molt car e nostre fill Primogenit governador general Darago e de Sicilia impubes duch de Montblanch comte de Ribagorça e Senyor de la ciutat de Balaguer loctinent general del dit Senyor Rey en lo Principat de Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdanya. Als reverend venerables pares en Christ egregis magnifichs nobles amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya. Salut e dileccio.

A noticia nostra es pervengut tant fama publica referint quant encara per report del amat nostre micer Pere Savertes a nostra Majestat trames vosaltres haver procehit traure banderes per exequcio de la deliberacio que feta havieu fer gent darmes de cavall e a peu contra los homens dits de remença e per asistencia fer als seniors e mes per punir tots aquells qui han tractat tracten e tractaran contra e en derogacio de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey al dit Principat atorgada e contra aquells inquirir e procehir deliberat e algunes coses a execucio deduhit haurieu les quals deliberacions execucions e procehiments a nos han donat causa de gran admiracio e specialment com sien molt perturbatives del repos assossech tranquille stat e benefici del dit Principat per los

quals repos e benefici nos desijants lo prospero stament del dit Principat havem subits e suportats diversos e innumerables treballs no ignots a vosaltres ne als poblats en lo dit Principat. E darrerament no es ignorat com pervenguts a noticia nostra los actes dels dits homens de remença a suplicacio per vosaltres e la ciutat de Barchinona a nostra Majestat feta molt liberament nos oferim fer tot lo degut e pertinent per lo repos e benefici del dit negoci e disentida la dita materia en nostre sacre concell en lo qual molts de nosaltres e del concell de la dita ciutat han hauda intervencio fem totes les provisions delliberades e vistes conduir al repos del dit negoci. E com apres replicades fossen suplicacions vostres per quant los dits homens per causa de certa comparicio de pau e de treua eren molts congregats e alguns scandols se perpetraven nos oferim personalment venir en aquesta ciutat e anar on necessari fos per donar complit repos al dit negoci e ministrar justicia tant en los deutors quant altres qui delictes alguns comesos haguessen. La qual oferta no obstant fou per embaxada vostra a nostra Altesa reportat haver deliberat fer gent de cavall e a peu contra los dits homens e per assistencia fer als dits seniors la qual deliberacio per nos no fou aprovada ans degudament ab eficaees rahons deduhim vosaltres no dever ne juxta la facultat a vosaltres atorgada poder tal deliberacio fer eus encarregam de aquella vos appartasseu e molt mes en la execucio proceir vos requerim abstinguesseu segons largament de paraula deduhim. E apres essent nostra

Excellencia partida venint per procehir en lo dit negoci en lo loch de la Rocha nos fou presentada per vostra part una cedula a la qual fou apres per nos respost deduhint vosaltres tals delliberacions no poder fer e de aquelles requirint abstenir. E nos nostre cami continuant ab molts treballs e affanys arribant en aquesta ciutat nostre Senyor Deus illuminant e endreçant havem totalment provehit en breus dies que los dits homens de remença son desajustats e totalment son obedients star a justicia e a tot manament e disposicio nostres e dells alguns en preso havem detenir manats segons per nostres letres a vosaltres per lo lochtinent de tresorer del Senyor Rey Nandreu Cathala presentades e liurades encontinent fos certificats e ab grandissima vigilancia en lo dit negoci continuament se procehia per totalment castigar los delinquents e justicia administrant donar assossech e repos en dita materia a benefici del dit Principat. Les quals coses axi en bona via e direccio stants es sobrevengut lo gran brogit e fama de vostra extraccio de banderes e altres deliberacions sobre dites. Les quals han donada tanta conmocio e turbacio que lo repos e benefici per nos ab tants treballs e diligencia aportats e conduhits en tant bon proposit son stats perillosos en ruptura e scandols reincidir. E si no fos la molta diligencia que en retraure e detenir los dits inconvenients haut havem indubitadament foren subseguits grandissims scandols los quals nostra diligencia no obstant fora total perill no son ne lo repos de la dita materia es sens gran alteracio torb e dispendi. E

mes es stada cosa digna de gran admiracio vosaltres axi poch considerant lo que de paraula e en scrits significat vos haviem no esser en vostra facultat tals deliberacions fer e menys aquelles executar axi procehit hajau a extraccio de banderes e delliberacio de inquirir sens haver ne feta a nos significacio alguna o suplicacio de punir los tractants o contra fahents a la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey atorgada e a altres deliberacions no permeses e a execucio delles se diu procehit hajau qui son en grandissim prejudici e dan de la cosa publica del dit Principat e deservey de la Majestat del dit Senyor prejudici lesio e violacio de les regalies preheminencies e corona del dit Senyor e successivament del dit Illustre Primogenit com a vosaltres tals deliberacions fer e aquelles executar permes no sia ne atorgat per la Majestat del dit Senyor ne la capitulacio per lo dit Senyor atorgada de tals coses ne dona facultat alguna e voler de tals coses usar no es als sino insurgir gent contra gent e donar turbacio al repos e benefici del dit Principat e majorment tenint nos en tal punt lo dit negoci en lo qual provehir havien demanat e pregat per vosaltres e per la ciutat de Barhinona nos fossen dades persones a consell de les quals provehir poguessem e per quant se dehia vosaltres voler esser mediadors fou recusat tals persones donar nos e apres haveu executat traure banderes e deliberat inquirir procehir no ab observancia de la mediocritat pretesa. E per qnant nos aqui per nostre Senyor Deu e per la Majestat del dit Senyor Rey comanat es desijam lo be-

nefici e repos del dit Principat e poblats en aquells. E per semblant volem e desijam a la letra observar e fer observar la dita capitulacio usatges constitucions privilegis e libertats del dit Principat e que a cascu sia fet lo degut e administrada la justicia com encara per lo jurament prestat en la acceptacio de la tutela del dit Illustre Primogenit siam tenguda conservar e deffendre los drets regalies e preheminencies qui a ell pertanyer se speren attes e considerat que per los magnifichs e amats consellers de la Majestat del dit Senyor Rey e nostres lo batle general e prothonotari embaxadors nostres les dites coses vos son stades largament deduhides. E per nostra part son stats pregats exhortats encarregats e requests les dites extraccio de banderes e deliberacions al degut stat reduissen e tornassen lo que fins aci fet no es. Per tant a la indempnitat de les regalies prehemenencies e juridiccio de la Majestat del dit Senyor e del dit Illustre Primogenit e al benefici e repos del dit Principat provehint no volent permetre les dites regalies preheminencies drets e juridiccio esser leses o violades. Ab tenor de la present vos encarregam e exhortam requirim e manam quant pus stretament podem que encontinent revoquets e tornets al primer stat les dites extraccio de banderes deliberacions e tots actes procehiments e enantaments sobredits com a fets e attemptats nullament e sens permissio e no atorgats per la capitulacio sobredita ne altrament e com a perturbatius del benefici e repos del dit Principat prejudicials lesius e occupatius de la juridiccio preheminencies e regalies

dels dits Senyor Rey e Primogenit axi com creem e indubitadament confiam de vosaltres ho farets per aquella innata fidelitat e naturalesa que sempre han acustumat lòs cathalàns haver a la reyal corona e bon zel al benefici e repos de la cosa publica del dit Principat. Oferint nos prompta quant suplicada serem e en tota manera observar a vosaltres e a çascu de vosaltres qualsevol concessions privilegis usatges constitucions e libertats per la Majestat del dit Senyor Rey e per nos en lo dit nom atorgades e encara los dits capitols a la letra e punir e castigar ab justicia si per algu o per alguns sera contravengut o en altra manera sera delinquit a la qual e no a altri la conexença castigacio e punicio predites pertany. Dada en Gerona a XXVII dies dé març en lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna.

Estando todavía en presencia de los Diputados y Consejo los referidos embajadores, el tesorero mosen Juan Oliver entregó á aquellos la siguiente carta de la señora Reina.

Dona Joana per la gracia de Deu Reyna de Arago de Navarra de Sicilia etc. Tudriu del Illustrissimo Infant don Ferrando princep del Serenissimo Senyor Rey marit e Senyor nostre molt car e nostre fill Primogenit impubes governador general Darago e de Sicilia duch de Montblanch comte de Ribagorça e Sen-

yor de la ciutat de Balaguer loctinent general del dit Senyor en lo Principat de Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdanya. Als reverents venerables pare en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels de la Majestat del dit Senyor Rey e nostres los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. Salut e dileccio.

A hoida nostra fama publica referint es novament pervengut que vosaltres temptarieu inquirir contra los magnifichs amats consellers e vicecanceller del Senyor Rey micer Francesch Marquilles doctor en quascun dret micer Pere Falco e micer Jaume Taranan doctors veladors per nos assignats en les causes mogudes davant nostra Excellencia per part del procurador de la Majestat del Senyor Rey per causes e crims quis pretenen esser comesos apres la mort del Illustrissimo Primogenit don Charles de gloriosa recordacio per mossen Johan de Copons cavaller en gran e enormissima e atrocissima injuria de la persona propria de la dita Majestat e nostra e encara del Illustrissim Primogenit nostre molt car e molt amat fill en gran ofensa de Deu e violacio de la capitulacio per la Majestat del dit Senyor Rey atorgada. E encara a instancia e o suplicacio del amat conseller e tresorer del Senyor Rey mossen Galceran Oliver cavaller e den Marti Gual del regne de Mallorques en certs noms segons apar en los processos als quals nos referim e aço fariets pretenent lo dit vicecanceller e los dits veladors en persona nostra haver fets alguns procehiments contra usatges e constitucions e altres libertats del

Principat de la qual cosa no pocha admiracio havem car com sabeu si vosaltres com a diputats solament preteneu per nos o per los dits vicecanceller e veladors esser fet contra dites constitucions e libertats a nos qui tenim loch de la Majestat del Senyor Rey e no a altri pertany la cognicio segons clarament apar per la constitucio que comensa Lo fruyt de les leys e dauriets atendre en aquest tal cas que en lo dit negoci havem procehit tota vegada ab consell de notables homens de sciencia e en copia suficient e si volets dir vosaltres dits deputats per vostre sol ofici com dit es que nos no podem haver manat haver los dits processos per causa de regoneixer cert si be es per vosaltres considerat trobareu lo contrari car encara que fos atorgat que no exint fora la vagueria les causes iniciades davant la Majestat del Senyor Rey o de son loctinent e encara de son Illustre Primogenit romanen al ordinari lo que no ha loch en lo cars present per moltes justes consideracions empero posat axi fos es ver que poria procehir si per nos no era manat voler haver los dits processos per regoneixer aquells segons dispose la dita constitucio a la letra la qual no solament ha hagut consideracio de la visio sola del proces mas que puixe esser rescrit lo que sera fahedor. E jatsia en lo cas que tenim per molts respectes se pogues dir aquests causes pur les que han sguart a la offensa en la propria persona de la dita Majestat del Senyor Rey e nostra e del Illustrissim Primogenit per esser crim de lesa Majestat en lo primer cap et alias no caure en termens pus nos som dins lo Principat

que sia dita causa de vagueria empero si e on lo contrari fos no adupte la constitucio qui comença Provehim ordonam e statuhim e encara la constitucio qui comença Preterea quia reservaciones per la qual es provehit no esser compres primogenit majorment loctinent general a la letra disposeu lo que es stat per nos provehit e la interpretacio no pertany a vosaltres dits deputats per nostre ofici qui devets a nos recorrer ab suplicacions per observança de dites constitucions e libertats juxta la dita constitucio qui comença Lo fruyt. E som certa que si haguessets demanats los advocats vostres e de la casa de la ciutat qui en nostre sacre consell han vist los processos e nostres procehiments pur hauriets sabut com los delictes per los quals lo dit mossen Copons es impetit son stats comesos apres del pretes guiatge per lo dit mossen Copons allegat e com degudament e sens lesio de les libertats del Principat es stat procehit. E si volets dir que vosaltres deputats e consell podets inquirir juxta la disposicio del huyten capitol tant mes recaem en major admiracio car com sabeu lo dit capitol a la letra considerat e la resposta per la Majestat del dit Senyor Rey al dit capitol feta no han loch quant instancia de part hi ha axi com de fet en lo present cas concorre e per la instancia e suplicacio per lo dit mossen Galceran Oliver per son interes feta e per lo procutador de la Majestat del Senyor Rey qui fa la instancia en aquell modo que faria qualsevol privat e poblat en lo Principat de Cathalunya e no par sia cosa digna solament de pensar que la Majestat reyal

Princep e Senyor sia de menor condicio que son vassall en lo dit Principat concorre per semblant la instancia e suplicacio per lo dit Marti Gual en certs noms la causa del qual per qualitat de viduitat et alias es revocada e axi manifestament se conclou en manera alguna per vosaltres dits deputats e consell no poderse inquirir com afreturants en aquesta part de tota juridiccio e potestat. E deuriets recordar vos que stant nos en aqueixa nostra ciutat fom suplicada per part vostra volguessem a alguns per vosaltres e per la dita ciutat destinats per mija del dit magnifich vicicanceller fer ostensio en nostre sacre concell de les instancies e suplicacions contra lo dit mossen Copons donades e axi per nos volents benignament a vosaltres complaure fou provehit e manat e de fet fonch executat. E no obstants les dites coses per vosaltres es stat attemptat e no cessats de fet enantar e procehir a la dita inquisicio en cas a vosaltres no licit ni permes ans expressament prohibit tant per los dits capitols com en altra manera nullament en gran derogacio e prejudici lesio e occupacio de les regalies superioritats jurisdiccio e preheminencies reyals lo que nos pot ne deu tollerar. E per tant vos dehim exortam e encara manam inhibints expressament e de certa sciencia que encontinent cessats eus abstengats totalment de la dita inquisicio actes e precehiments dessus dits notoriament attentas e de fet nullament e indeguda contra expressa forma e disposicio de la dita capitulacio e de les dites constitucions e altres drets revocant e redubint al primer stament tot ço e

quant per vosaltres es stat procehit e attentat segons que dit es en altra manera siau certs que a nos convendria per tuicio indempnitat defensio e conservacio de les dites regalies preheminencies superioritat e jurisdictio reyals procehir segons que per justicia trobariem esser fahedor. Dada en Gerona a XXVIIII de març en lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — La Reina.

Despues de leido el escrito y las cartas que preceden, cuyo contenido dió lugar á alguna censura por parte de los individuos del Consejo, acordaron unanimemente, que las nueve personas encargadas de este asunto se ocuparan de tales escritos, remitiendo luego las contestaciones que les pareciese necesario hacer, y además las provisiones que considerasen indispensables de ejecutar en tal ocasion.

7 DE ABRIL.

Despues de reconocidas y aprobadas por el Concejo de la ciudad las siguientes cartas escritas sobre el asunto de D. Jofre de Castro, fueron pasadas á los señores Diputados, y habiéndolas firmado mosen Manuel de Monsuar, dióse órden para que fuesen despachadas.

Molt alt e molt excellent Senyor.

Per moltes e diverses letres e derrerament per En

Johan Ferrer per aquesta rabo per nosaltres trames a vostra Majestat havem aquella devotament e ab molta instancia suplicada que fos merce sua provehir e manar al noble don Jofre de Castro castla de la vila de Cervera esser feta restitucio e esmena dels robols e dans donats per gents de mossen Rodrigo de Rebolledo ço es per Blascho de Bardaxi e Steve Dagramunt com a capitans ab lurs complices e sequaçes en les dues viles que lo dit noble don Jofre ha en lo comdat de Ribagorça los quals robols e dampnificacio per veridica informacio daquen rebuda apar esser provenguts per quant lo dit don Jofre se era adherit en los actes dels cathalans seguits per causa de la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor don Charles de santa recordacio Primogenit de vostra Altesa e per tant demostrava los dits procehiments directament esser stats fets contra forma de la capitulacio entre vostra dita Majestat e aquest Principat fermada. E havem scrit e suplicat a vostra dita Majestat que li plagues fer deguda provisio en totes altres coses subseguides e lo dit don Jofre concernents per manera que la dita capitulacio no restas prejudicada altrament que per observança de aquella a la qual ab jurament som strets e obligats a nosaltres convendria procehir contra los dessus dits e altres en aço culpables e encara contra les universitats qui los dits robols o dampnificacio han receptats e no res menys contra lo magnifich mossen Luis Cosco loctinent de governador del regne de Arago e de procurador en lo comdat de Ribagorça per los greuges e prejudicis

per ell fets contra lo dit noble don Jofre de Castro havents los dits greuges sguart al prejudici de la dita capitulacio en haverlos per enemichs e acuydats de aquest Principat. Et alias segons que juxta forma de la dita capitulacio a nosaltres licit e permes seria. E jatsia per major nostra scusacio e per conduir lo bon exit de aquest negoci a tota tranquillitat e repos e per justificacio de nostre proces havem volgut en aço interposar los LXXII representants la cort de aqueix regne los justicia e diputats del regne mateix e los jurats de la ciutat de Çaragoça scrivint als dessus dits per nostres letres volguessen talment intercedir ab vostra Majestat en quant a ells se sguardava que deguda provisio fos feta en lo dit negoci. E mes sobre aço hajam scrit al magnifich mossen Luís Cosco e als batles e oficials de les viles e lochs del dit comdat de Ribagorça. E fetes totes altres provisions per benefici del negoci que son stades en la facultat nostra. Però Senyor molt alt e molt Excellent fins aci per la dita vostra Majestat salva tots temps la reverencia de aquella no es stada feta alguna provisio en lo dit negoci o saltim tal que a la reintegracio del dit don Jofre e de la dita capitulacio satisfaça. E com la instancia del dit don Jofre sia a nosaltres continua per la dita rabo e la força del dit jurament e obligacio nos strenguen a retre en aço lo deute nostre. Per tant no volents al dit deute fallir com no podem ni devem per continuar nostre degut proces fins a la deguda fi del dit negoci de present scrivim al dit mossen Rodrigo de Rebolledo e al mossen Luis Cosco e als dits

batles e oficials del dit comdat de Ribagorça amonestant e requerint los que dins spay de trenta dies apres la presentacio de les letres a ells fahedores en avant continuament comptadors hagen feta restitucio o smena al dit noble don Jofre de Castro dels dits dans greuges e prejudicis a ell fets o sobre aquells ab ell se convinguen e dins lo dit termini per si o procurador lur en nostre consistori compareguen e causes e rahons alleguen e suficientment aquelles proven per les quals a les dites coses tenguts no sien. En altra manera per delliberacio en nostre consistori ara per lavors ya feta los notificam son e seran haguts e reputats per enemichs de vostra reyal corona e de la cosa publica de aquest Principat e sera contra ells passat lo dit termini procehit axi e segons que la dita capitulacio e la facultat per vostra Majestat en aquella a nosaltres donada dispon e ordona segons en nostres letres sobre aço a ells trameses a les quals nos referim mes largament se conte les quals coses dessus dites Excellentissimo Senyor a la Altesa vostra significam ab les presents suplicants aquella humilment e ab la major instancia que podem sia merçe sua talment provehir en lo negoci que de altra provisio o remey usar no afretura la qual cosa succehira a lahor e servici de nostre Senyor Deu e de la Altesa vostra e benefici e repos de aquest Principat e procehira de dret e justicia e nosaltres e aquest Principat reputar la hem a singular merce e gracia a la Excellencia vostra. Lo qual nostre Senyor Deu ab tota felicitat longament conserve e aquella man de nosaltres lo que sa merce

sia. Feta en Barchinona a XVIII de febrer del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos.— De vostra Excellencia humils subdits e vassalls etc. Los deputats del General e consell lur etc. — Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e conçell lur elegit en virtut de la comissio de la cort general del dit Principat derrerament convocada en la ciutat de Leyda aquest Principat representants. Al molt magnifich mossen Rodrigo de Rebolledo cavaller domiciliat en lo regne de Arago salut e honor.

Com En Blascho de Bardaxi e Steve Dagramunt homens familiars vostres ab lurs complices e sequaces en los dies prop passats hajen invasides guerrejades e robades dues viles del noble don Jofre de Castro ço es de Laguarres e de la Squarra les quals lo dit noble don Jofre ha e possehex dins lo comdat de Ribagorça la qual cosa juxta informacio daquen reebuda consta provenir no per altra causa que per la adhesio que lo dit don Jofre havia e ha feta ab los cathalans en los actes seguits per causa de la liberacio del Illustrissimo Senyor don Charles de santa recordacio Primogenit Darago e axi redunden en derogacio e prejudici de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey sobre aço a aquest Principat atorgada la observança de la qual per facultat e potestat per lo dit Senyor Rey atorgada se pertany a nosaltres e som strets e

obligats aquella. Per tant volents retre lo deute nostre instats e requests per lo dit noble don Jofre de Castro a vos dit magnifich mossen Rodrigo de Rebolledo qui a les dites invasio e preda havets prestat assentiment e auctoritat ab la present amonestam e requerim que dins XXX jorns comptadors apres la presentacio de aquesta los quals precisament e peremptoria vos assignam hajau feta o feta fer restitucio esmena al dit don Jofre e vassalls seus dels bens e coses depredades e dans donats sobre aço o ab ell e dits seus vassalls daquen no hageu feta concordia o dins lo dit termini comparegau per vos o vostre procurador davant nosaltres e en nostre consistori al qual la cognicio de les dites coses en virtut de la dita capitulacio se pertany e en lo dit consistori allegueu e proven suficientment causes e rahons per los quals no siau tengut a les dites coses. Altrament siau cert que passat lo dit termini per deliberacio ya per nosaltres ara per lavors feta sereu hagut e reputat per enemich e acuydat de la corona reyal e de la cosa publica de aquest Principat e sera precehit contra vos e bens vostres axi e segons que en virtut de la capitulacio dessus dita e per la facultat en aquella a nosaltres donada nos es licit e permes e trobarem esser fahedor sens altra monicio o letra que no spereu de nosaltres per aquesta rabo. Com aquesta per peremptoria vos trametam sobre la presentacio de la qual starem a relacio del portador qui ha jurat fer la verdadera. Dada en Barchinona a XVIII del mes de febrer del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Al molt magnifich mossen Luis Cosco gobernador del regne de Arago e assert procurador del comdat de Ribagorça e als honorables los batle general e altres oficials en lo dit comdat de Ribagorça juridiccio exercints a quiscun dells e loctinents seus los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell llur elegit en virtut de la comissio de la cort general del dit General derrerament convocada en la ciutat de Leyda aquest Principat representants salut e honor.

Per altres nostres letres sots data del III dia de octobre vos havem scrit que volguesseu restituir o fer restituir al noble de don Jofre de Castro castla de Cervera e a sos vassalls de la vila de Laguarres e de la Squarra situades dins aqueix comdat tots bens robes e altres coses que en poder vostre o de persones a vostra juridiccio sotsmeses eren pervengudes del e barrejament fet de les dites viles de Laguarres o de la Squarra per lo Blasco de Bardaxi e Steve Dagramunt homens de mossen Rodrigo de Rebollodo ab lurs complices e secasses. La qual cosa per informacio daquen rebuda constaria provenir per causa de la adhesio la qual lo dit don Jofre de Castro havia feta ab los cathalans en los actes seguits per causa de la liberacio del Illustrissimo Senyor Primogenit de santa recordacio e axi redundaven en prejudici de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey sobre aço a aquest Principat atorgada e fermada segons aquestes coses en

la dita nostra letra son deduides pus stesament en les quals coses no havem vist que per vosaltres sia stada feta alguna deguda provisio e com per la dita informacio consta los dits bens e coses robades ab los robadors de aquelles esser pervengudes e pervenguts en aqueix comdat e aqui esser stades receptades e receptats. Per tant volents retre nostre deute al qual tenguts som per observança de la dita capitulacio a instancia del dit don Jofre per facultat e potestat a nosaltres per la Majestat del dit Senyor Rey en e ab dita capitulacio atorgada vos monestam e requerim ab la present que dins XXX jorns comptadors apres la presentacio de aquella los quals precisament e peremptoria vos assignam hajau feta o feta fer restitucio e smena al dit don Jofre e vassalls seus dels dits bens robes e coses a ell depredades o ab ell e dits sos vassalls hajau feta concordia sobre aço o dins lo dit termini comparegau per nosaltres o per procurador vostre davant nosaltres e en nostre consistori al qual la cognicio de les dites coses en virtut de la dita capitulacio se pertany e en lo dit consistori alleguen e proven suficientment causes per les quals no sien tenguts a les coses dites. Altrament sia cert que passat lo dit termini vosaltres e les universitats de aqueix comdat e singulars de aquelles per deliberacio ya per nosaltres feta ara per lavors sereu haguts e reputats per enemichs e acuydats de la corona reyal e de la cosa publica de aquest Principat e sera procehit contra vosaltres e ells axi e segons que en virtut de la capitulacio dessus dita e per la facultat a nosaltres en

aquella donada nos es permes e trobarem esser fahedor sens altra monicio o letra que no spereu de nosaltres per aquesta raho. Com aquesta per peremptoria vos trametam sobre la presentacio de la qual starem a relacio del portador de aquella qui ha jurat fer la verdadera. Dada en Barchinona a XVIII de febrer del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

10 DE ABRIL.

A consecuencia de haberse presentado unos comisionados del valle de Aran y otros puntos, para hacer ver los perjuicios que resultarian á sus territorios de la ordenacion que se convino sobre lanas, tratóse de enviar un representante de la Diputacion, que se enterase practicamente de los motivos que habian dado lugar á la súplica, mas como alguno observase que los gastos que ocasionara el enviado no debia satisfacerlos el General, no se tomó acuerdo alguno, aun cuando se dió como anotada la proposicion.

Se recibieron en este dia las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors.

Una letra vostra de XVIIII de març prop passat reebem a XXVIII del mateix ab la qual nos notificaveu com havieu tretes les banderes e les causes per que ere stat e ab deliberacio de la ciutat de Barchinona pregant e encarregant nos que si en aquesta ciutat havia algunes diferencies nos fos present entenre en reposar aquelles etc. havem haut gran plaer e singular consolacio en sentir les causes queus han mogut en lo traure de les banderes e vostres notables pensaments en provehir a obviar e tolre dits moviments scandalosos e en ofensa de la Majestat divina e deservey del Senyor Rey Senyora Reyna e Illustrissimo Primogenit e preparatius no solament a turbacio mas a extermini e subversio del bon stament del publich e per los altres bons respectes en vostra letra contenguts creem esser santament e justa pensament e provehit a lahor de nostre Senyor Deu servey dels Illustrissimos Senyor Rey Reyna e Primogenit bon esser e tranquillitat benavenir e repos de tot lo Principat e axi speram en la clemencia divina ho dirigira a bona fi. Axi li sia plasent per sa misericordia. Nosaltres per gracia de nostre Senyor e aquesta ciutat e en univers e en particular entre los tals havem bona unitat concordia pacificacio e bona voluntat e desig en totes les coses e concernents lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Illustrissimo Senyor Rey Senyora Reyna e del Illustrissimo Primogenit observancia de la capitulacio benavenir e repos de la cosa publica del dit Principat en lo que lo gloriosissim Jhesus per sa clemencia dirisque los coratges e actes dels tots. E sia

molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. De Leyda a V de abril any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplaeits e honor apparellats los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Siguen las cartas que redactaron, en contestacion á las de la señora Reina, los comisionados de la Diputacion y del Concejo de la ciudad, á quienes se dió este especial encargo.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Responents los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a una patent letra de vostra Serenissima excellencia emanada e de la sua propria ma signada dada en Gerona a XXVIIII del prop passat mes de març a ells presentada per mossen Galceran Oliver tresorer a III del corrent mes de abril la qual es vist haver dependencia de les assertes causes e crims pretesos esser stats comesos per mossen Johan de Copons cavaller. Dien ells haver molta e molta displicencia e congoixa de qualsevol injuria per minima que sia si alguna per lo dit mossen Johan de Copons segons es afermat es stada feta a la Majestat del Excellentissimo Senyor lo Senyor Rey e a vostra Celsitud e al Illustre Primogenit la punicio e castigacio del qual als dits deputats e consell no recaura en algun entrenyor pus ab los ter-

mens deguts e pertinents juxta leys de aquest Principat justicia mijançant se faça. Mas per quant Senyora molt alta per inquisicio rebuda per los dits deputats e concell en cas degut e permes juxta forma de la capitulacio fermada per la Serenitat del dit Senyor Rey e aquest Principat es stat trobat lo magnifich micer Francesch Merquilles vicicanceller e micer Pere Falco e micer Jaume Taranan inquisidors o veladors de les causes del dit mossen Copons haver contrafet als usatges e privilegis de Barchinona capitols de cort libertats e constitucions del dit Principat e als usos stils pratiques e observançes de aquells e aquelles per ço en virtut de la dita capitulacio digestament e madura ells dits Deputats e conçell han fetes certes deliberacions per exequcio de les quals apres la tradicio de la predita letra de vostra Altesa es stada presentada per micer Johan de Vilamayans com a procurador e o sindich nostre una cedula continent entre les altres coses denunciacio requesta e citacio als dits mossen lo vicicanceller e micer Pere Falco e micer Jaume Taranan contra los quals si oyts no faran ço que per los dits deputats e consell sera declarat juxta forma del VIII capitol de la predita capitulacio sera procehit per los dits deputats e consell ab intervencio de aquesta ciutat de Barchinona segons per la dita capitulacio es disposat e permes. La qual es composta e atorgada a lahor de nostre Senyor Deu servey de la reyal Majestat benifici e utilitat de la cosa publica del dit Principat. E com segons tenor de la dita letra vostra Excellencia ja fos informada dels dits deguts e

permesos procehiments. Salva tots temps la honor e reverencia de vostra Majestat los qui han fet e fan recaure aquella en tanta admiracio quanta ab la dita letra es significada no appar hagen degudament contemplada aquesta materia ne degudament consellada vostra Celsitud. Car pensar devien e deuen que los dits deputats e consell representants aquest Principat ab intervencio de la dita ciutat han fetes e fan les coses en cas permes be e degudament e no freturants de potestat e de les quals repetida la dita humil reverencia desistir no entenen per observança de la dita capitulacio. Ne placia a Deu hagen en la pensa ne menys en voluntat fer res en prejudici lesio e occupacio de les regalies superioritats jurisdiccio e prehe-minencies reyals ans aquelles havents per subiranament cares defendre e conservar desijen ab tota integritat. La vostra adonchs Excellencia Senyora molt alta humilment e devota supliquen los dits deputats e conçell que a induccio e sucgestio de perversos consellers poch zelants lo honor e servici del dit Senyor Rey e de vostra Altesa e del Illustre Primogenit e lo benefici e repos del dit Principat no vulle en si causar tantes admiracions ne opinar nosaltres haver temptat ne voler fer o temptar les coses que de moltes paraules de la dita letra son compreses car les orelles dels cathalans com a fidelissimos vassalls sens molta molestia e congoxa oyr no les porien. E de fer pertinent permesa e deguda seguida en les tals coses consellants abstenir nos porien. Stants adonchs los dits deputats e consell e perseverants en les deliberacions procehi-

ments e actes per ells e en nom del dit Principat en cas permes com dit es degudament fets e fetes ab aquella humil e sujecta reverencia qu ęs pertany supliquen la Serenitat vostra sia de merce sua vulle considerar quant la dita letra per esser stada signada de ma de vostra Celsitud obviant e derogant a les leys e libertats del dit Principat e de si nulla salva la dita honor e reverencia vulle mes avant per merce sua attendre a la observança de la prefata capitulacio atorgada per la Majestat del dit Senyor Rey e per la sua Excellencia e encara per vostra Altesa com a tudriu del dit Illustre Primogenit solemnament jurada. La qual ells dits deputats e consell esser violada o prejudicada no permetrien en alguna manera com la tinguen per molt cara. Faheuts certa la Excellencia vostra que axi en lo fet dels dits mossen lo vicicanceller micer Pere Falco e micer Jaume Taranan com de tots altres a que entendre e procehir hagen per virtut de la dita capitulacio et alias los dits deputats e concell se hauran com han acustumat be e degudament e ab tal attencio que succehira a lahor de nostre Senyor Deu servey del dit Serenissimo Senyor Rey e de vostra Altesa e del dit Illustre Primogenit benefici repos e tranquillitat del dit Principat. E per que de la presentacio de la dita letra fou testificada carta per En Pau Vida notari e scriva del Senyor Rey los dits diputats e concell representants lo dit Principat requeren la present esser inserta a la fi o peu de la dita letra e de tot esser feta carta publica per vos dit notari etc.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Responents los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a una patent letra de vostra serenissima Excellencia emanada e de la sua propria ma signada dada en Gerona a XXVII del prop passat mes de març a ells presentada per mossen Arnau Fonolleda batle general e micer Johan Dusay prothonotari. Dien los dits e concell que feta la extraccio de les banderes de continent ab llur letra de XVIIII del dit mes e encara per micer Pere Severtes per part llur a vostra Altesa per aquesta raho e altres trames fou plenament certificada vostra Serenitat de les causes quils havien impellits en fer la dita extraccio no dients contra los homens dits de remença salva tots temps la reverencia de vostra Altesa mas ab aquestas propries paraules entre los altres ço es a respecte tota via de fer e procurar coses que sien a lahor de nostre Senyor Deu servici de la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e de vostra Celsitut e del Illustre Primogenit e tranquillitat e repos del dit Principat es a saber per assistir en fer observar les letres e manaments de vostra Senyoria procehides e als dits pagesos dirigides. Les quals no eren stades obtemperades e encara als senyors de aquells que sien conservats en llurs drets hoc e contra tots aquells qui en desservici de la dita Majestat e de vostra Altesa e del Illustre Primogenit tracten contra la capitulacio. E segons per la dita letra es com-

pres vostra Serenitat de la dita extraccio de banderes e deliberacions per los dits diputats e conçell ab intervencio de aquesta ciutat fetes ha preses moltes admiracions subjungint no haver hauda facultat los dits diputats e concell tals delliberacions fer e menys exequutar ne de inquirir la satisfaccio e resposta de les quals coses Senyora molt alta es que los dits diputats e concell repetida la dita honor e reverencia de vostra Altesa axi la dicta extraccio de banderes com de altres procehiments actes e coses per ells fetes e delliberades e altres que per avant deliberaran han fetes e faran en cas permes be e degudament per virtut e potestat a ells ensemps ab la dita ciutat de Barchinona attribuida en e ab la capitulacio atorgada per lo Excellentissimo Senyor lo Senyor Rey e per la sua Altesa e aquest Principat fermada e solemnament jurada et alias. E per ço alguna admiracio salva la dita reverencia no deu pendre vostra Celsitud usar los dits deputats e concell de tot lo que permes e atorgat lus es per lo dit Senyor Rey per sa gran humanitat virtut e clemencia e menys creure lo que donat li es entendre per mals e perversos consellers poch zelants lo honor e servici del dit Senyor Rey e de vostra Majestat e del Illustrissimo Primogenit e lo repos e tranquille stat de aquest Principat. Ço es que les dites deliberacions sien en prejudici lesio e violacio e occupatives de les regalies jurisdiccio preheminencies e corona del dit Senyor ne hagen respecte a insurgir gent contra gent ne a turbacio del dit Principat com la predita capitulacio e la experiencia mare de les co-

ses del contrari fassen testimoni. Ne sol se deuria haver pensament repetida la dita humil reverencia daço que los cathalans qui son fundament de la fidelitat e res de la pertinencia de aquella ommetre no volen uncha han fet ne farien com sempre ab gran amor integritat e constancia hagen trebellat e entes exposants persones e bens en augmentar ampliar e fortificar la dignitat e domini reyal atquistant ab los excellentissimos Reys de gloriosa memoria e aplicant a aquell los regnes de Valencia Sicilia Serdenya Mallorcha Manorcha Eviça e altres regnes e terres ab no poch scampament de sanch e en repellir e en foragitar per lur poder qualsevol Reys e grans senyors qui guerres en sos regnes e terres temptades hagen e molts altres innumerables serveys han fets als Serenissimos llurs Reys e Senyors e al dit Clementissimo Senyor Rey huy benaventuradament regnant axi en respecte de la sua successio quant en prejudici de aquella se trebellave fer jurar per Primogenit e successor lo net del Serenissimo Senyor de inmortal memoria Rey don Alfonso quant encara en moltes altres coses vostra Excellentissima Senyoria molt alta tota via ha virtuosament significat e ab la dita letra mostre voler observar la dita capitulacio e los usatges constitucions e altres leys e libertats de aquest Principat los quals e les quals tenir e servar solemnament ha jurades e axi es cregut fermament per los dits deputats e concell e per tot lo dit Principat. Sia adonchs merce de vostra Celsitud vulla pensar nosaltres qui lo dit Principat representam no voler ne temptar mes del que per la

dita capitulacio al seny litteral es atorgat. Sia de vostra merçe per alguns perversos consellers als dits deputats e concell tal carrech no sia impingit com es voler occupar res de les regalies e preheminencies reyals car en respecte dels dits consellers tals coses sens permesa e deguda seguida passar no porien ultra que los dits deputats e consell sempre stan e staran aconortats e confortats que per molt sia dit o scrit en derogacio dels cathalans tot redundara en lahor e comendacio llur comprovats per tantes experiencies de fidelitat e intimo amor que tots temps han hagut han e hauran a la corona reyal per manteniment conservacio e augmentacio de la qual morir no dubtarien. Quanta voluntat Senyora molt alta tenen los dits deputats e concell e te aquest Principat en esser procurat bon repos en ell e extirpades totes divisions comocions e concitacions en desservey de la reyal Majestat subortes e temptades axi en aquesta ciutat com per diverses parts del dit Principat e axi per los pagesos dits de remença e altres com per altres persones notori es a vostra Excellencia car per multiplicades embaxades dels dits deputats e conçell e encara per alguns dells particularment moltes e diverses opportunes supplicacions e instancies sobre aço son stades fetes a vostra dita Altesa en la qual sempra molt bona e virtuosa intencio e voluntat han sentides los dits deputats e concell e creen fermament haguera eficacissimament a exequucio deduides sino informada seduida e consellada sinistrament e perversa per alguns mals consellers com dit es qui ab lurs mals e

perversas intencio e consells aquella del bo e sant proposit dimitir han feta en gran ofensa de la Majestat divina desservici del dit Senyor Rey e de vostra Serenitat e del Illustrissimo Primogenit e turbacio dan e prejudici del dit Principat e cosa publica de aquell de la qual lo dit Senyor es cap e principi. Speren empero los dits deputats e concell en nostre Senyor Deu vostra Excellencia de molta virtut e prudencia e saber dotada haura plena noticia de la prava intencio e mal proposit dels dits consellers e quant la dita letra per esser signada de ma de vostra Altesa com a obviant e derogant a las leys e libertats del dit Principat es stada mal consellada e de si nulla. Salva la dita humil reverencia de vostra Serenitat coneixera mes avant que les dites extraccio de banderes deliberacions actes e procehiments fets per los dits deputats e concell no son perturbatius del benefici e repos del dit Principat ne prejudicials lesius e menys occupatius de les dites juridiccio preheminencies e regalies dels dits Senyor Rey e Illustrissimo Primogenit com en cas a ells dits deputats e concell permes com dit es e aprocurar lo dit repos benefici necessari sien stats degudament valida e pertinent fetes e fets juxta la potestat atribuida en e ab la dita capitulacio la qual al seny literal com dit es ha esser entesa no ignorant vostra prudentissima Excellencia gran esser la diferencia dir entendre al seny literal o en entendre a la letra la qual capitulacio violar o prejudicar en manera alguna no tollerarien ans a observacio tuicio e exequucio de les coses en e ab aquella atorgades to-

tes lurs forçes metre entenen ab tota eficacia. Creents tots temps les dites coses succehir a lahor de nostre Senyor Deu servici de la Majestat del dit Senyor Rey e de vostra Altesa e del dit Illustre Primogenit tranquillitat repos e benavenir del dit Principat e de la cosa publica de aquell. E per que de la presentacio de la dita letra fou testificada carta per En Pau Vida notari e scriva del Senyor Rey los dits deputats e concell representants lo dit Principat requeren la present esser inserta a la fi o peu de la dita letra e de tot esser feta carta publica per vos dit notari etc.

Hecha lectura de las cartas que preceden, se hizo igualmente de otros papeles de interés secundario, y por último de la carta que sigue.

Al molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable micer Johan Codalet doctor en decrets de aquesta vila ses presentat a nosaltres e al consell de la vintesetena dient com lo Senyor Rey lo hauria provehit del ofici de la assessoria de governador de aquests comdats e a nosaltres ne al dit concell lo dit

micer Johan Codalet no es odios ne sospitos. Per ço instant lo dit micer Codolet ho notificam a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a VIIII de abril del any Mil CCCC sexanta dos. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor aperellats.

Leida esta carta, se pasó á votar sobre el contenido de los papeles antes mencionados, de que se dió cuenta, y sobre una proposicion que se hizo relativa al sueldo ó salario que se hubiese de señalar al honorable Francisco Ramis, como enviado del Principado á la señora Reina, bajo las instrucciones que se han referido. Acerca de lo primero tomóse como deliberacion el voto del obispo de Vich, consistente en aprobar las cartas, y que de ellas se enviasen copias á las universidades, capitulares y estamento militar; y acerca de lo segundo, acordóse que se pagasen al enviado cinco florines diarios, como se habia hecho en casos análogos.

Fué recibida al propio tiempo la siguiente carta, de la que se hizo lectura.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats del General e lo concell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Apres deguda comendacio per satisfer

algun tant a la admiracio la qual facilment les grans reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres hauran hauda de esser lus stat diferit per nos scriure lus de les coses occorrents. Per tant la occasio ha portat no degam mes diferir vos certificam com per les bones sperançes a nos donades per la Senyora Reyna e encara per lo que sa Senyoria na mes en fet fins a la exequucio de persones e per altres moltes bones provisions fetes per la Majestat sua speravem poder vos scriure de algun bon repos de aquests fets dels pagesos per consolacio vostra e nostra. Mes per quant los desordens e malicia dels dits pagesos son axi grans que mes no sen pot pensar fins açi no mostren esser prou obedients com no obstant la crida feta per la dita Senyora Reyna que paguen les tasques e censos encara molts dells recusen pagar e fan rebellions a lurs senyors e a lurs oficials. Mes avant lo dit prop passat venint sen la via de aquesta ciutat e davallants del castell de Santa Pau cinch o sis homens de companyia sens armes e anants per lurs fets lus son axits molts pagesos aflotats ab crits o uquaments e los han presos e leixaren na anar alguns e aturaren se un pare ab dos fills. E han trames aci lo pare que digues a la dita Senyora Reyna que leixars e soltars hun home pages de la preso a qui dien En Bach qui es pres per lo insult de Santa Pau significant li que si lo dit Bach era penjat que ells dits pagesos li degollarien los dits dos fills hoc que si lo dit Bach per tot aquell jorn no era soltat de la preso que lo dit pare no li calia tornar a veura los dits seus fills car james pus los veuria.

E tots los camins de aquelles montanyes de Santa Pau e vehinables son vuy en aquest punt que qualsevol condicio de gents quin passen son presos e acurats per los dits pagesos qui aflotats stan per los boschs e tenen talayes e ab corns e altres senyals en un punt son aiustats en gran nombre. E ses seguit prop la vall de Campmajor que hun bon pages increpant los de aquests lurs desordens lan cuydat matar e li han dada la casa a sacho. E divendres prop passat a dos del present los dits pagesos en nombre de CL o entorn son stats a la vila de Olot demanat aqui al loctinent de vaguer moltes coses enormes de les quals lo dit loctinent ab concell dels consols de la dita vila per squivar major perill e scandol lus na consenti algunes ço es guiatges. Mes avant ses seguit que dilluns a cinch del corrent fra Saula prior del monastir de Breya e En Paris Vilamala ciutada de aqueixa ciutat de Barchinona venints a la casa de Vilamala qui es en la vall de Hostoles per fer lo capdany de la mare del dit Paris e sor del dit prior han dat en mans de hun aplech dels dits pagesos quils han enpresonats cominant lurs que si neguns dels dits pagesos prenen mort que ells dits pagesos mataran los dits prior e Paris. De aço lo dit prior ha scrit En Ballos per quant li es parent pregant lo molt donas orde nos fassa justicia dels dits pagesos si vol restaurar la sua vida. De totes aquestes coses la dita Senyora Reyna e son concell stan molt congoxats e nosaltres e tota aquesta patria no menys. La dita Senyora Reyna fa molta demostracio de entendrey e dar hi recapte. Deu per sa merce

li vulla dar bon concell. De aço qui per avant se seguira vos certificarem. Scrita en Gerona e segellada ab lo segell de la dignitat episcopal del qual usam en lo present negoci a VIII del mes de abril any mil CCCC sexanta dos. — A tota ordinacio e beneplacits vostres apparellats les XVI persones representants los dos staments ecclesiastich e militar de la ciutat e bisbat de Gerona en lo fet de les remençes censos e tasques.

14 DE ABRIL.

Se dió lectura á la siguiente carta de la señora Reina.

Als reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los deputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna tudriu etc.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Vist lo contengut de una letra a nostra Excellencia tramesa per lo loctinent general e lo mestre de finançes en la provincia de Lengadoch per lo Illustrissimo Rey de França per quant lo material de que scriuen es de gran importancia e concerneix segons veurets lo universal interes de tot aquest Principat e dels poblats en aquell e per quant aximateix de

aquesta materia la Majestat del Senyor Rey e axi poch nos alguna noticia no havem com no hajam participat en aquella ans com sabets es stada manegada e prosseguida per vosaltres e aqueixa ciutat en temps del Illustrissimo don Charles de gloriosa recordacio havem delliberat trametreus la dita letra la qual vos sera comunicada per los magnifichs e amats consellers e embaxadors nostres mossen Arnau Fonolleda batle general de Cathalunya e micer Johan Dusay prothonotari del Senyor Rey als quals scrivim de aço comuniquen ab vosaltres e ab los consellers de aqueixa ciutat a fi que vista la serie de la dita letra se puixa consultament delliberar no solament quant a la resposta fahedora als dessus nominats mes encara quant al que occorrera per util e benefici dels poblats en lo dit Principat a que principalment se deu atendre. No ommetent investigar via e manera per la qual la comuna negociacio e participacio dels vassalls e subdits de quiscun dels dits regnes se poixe conservar axi al respecte de la bona amistat e tranquillitat de aquells com encara a qualsevol altre bon respecte com si dege molt attendre per los dos principals interessos qui ensemps concorren los quals han no poch sguarts al que pot esser util o dan dels dits dos regnes. Dada en Gerona a X dies de abril del any Mil CCCCLXII. — La Reyna.

Leida la carta que precede, acordóse que las nueve personas encargadas del asunto de las lanas, junto con los

elejidos por la ciudad, examinasen aquella y además las enviadas por los tres estados de Languedoc á S. A. sobre el mismo asunto, dando cuenta de sus observaciones, para hacer lo que fuese mas conveniente.

Acordóse, además, enviar á la señora Reina, cierto traslado con las siguientes cartas acompañatorias.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

En los dies no ha molt passats mossen Arnau Fonolleda batle general e micer Johan Dusay prothonotari presentaren a nosaltres una patent letra de vostra Excellencia dada en Gerona a XXVII del prop passat mes de març e de la presentaçio feren testificar carta per En Pau Vida notari e scriva del Senyor Rey. A la qual Senyora molt alta nosaltres havem feta resposta e liurada al dit nothari per esser continuada a la fi de la dita letra de la qual resposta copia dins aquesta trametem a vostra Excellencia la qual nostre Senyor Deu mantinga e prospere ab tota felicitat segons desige e mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XIII de abril del any Mil CCCCLXII.— De vostra Excellentissima Senyoria humils subdits e vassalls qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen. Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. — A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

En los dies no ha molt passats mossen Galceran

Oliver tresorer presenta a nosaltres una patent letra de vostra Excellencia dada en Gerona a XXVIIII del prop passat mes de març e de la presentacio feu testificar carta per En Pau Vida notari e scriva del Senyor Rey. A la qual Senyora molt alta nosaltres havem feta resposta e liurada al dit notari per esser continuada a la fi de la dita letra de la qual resposta copia dins aquesta trametem a vostra Excellencia la qual nostre Senyor Deu mantinga e prospere ab tota felicitat segons desige e mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XIII de abril any Mil CCCC sexanta dos. — De vostra Excellentissima Senyoria humils subdits e vassalls qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen. — Los depotats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya. — A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

17 DE ABRIL.

En esta sesion, unos enviados de Gerona entregaron al Consejo la siguiente carta.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Senyors molt reverends egregis magnifichs e hono-

rables. Per que la conmocio dels pagesos no pren aquell repos que al parer de molts deuria ans quiscun dia veem ells creixer en insolencies quins fan star ab molta temor de gran inconvenient havem acordat per significar a ple aquestes coses trametre aqui los reverent abat de San Salvador de Breda magnifich mossen Galceran ça Riera canonge e ardiacha de Gerona e lo venerable mossen Bernat Johan Olivera per a ple exposar dites coses. Suplicam vos los vullau haver aquella fe que a tots nosaltres als quals podeu manar tots temps lo queus placia. En Gerona a XII de abril any Mil CCCCLXII. — Les VIII persones representants lestament ecclesiastich en lo negoci de les remençes en lo bisbat de Gerona.

Entregada la carta que precede, los antedichos enviados de Gerona esplicaron el objeto de su venida, en los siguientes términos.

Que jatsia la Senyora Reyna haja molt be significat e mostrat voler reposar lo fet dels pagesos de remença empero per tot axo los dits pagesos no cessaven de continuar lur mal proposit axi en no voler ans expressament recusants pagar censos tasques e altres drets a lurs senyors com encara en tornarse ajustar gran nombre dells ma armada dihents moltes paraules detestables axi del Senyor Rey com de la Senyora Reyna com encara dels senyors dels dits pagesos co-

minants matar los dits lurs senyors e que ja havien procehit en pendre alguns gentils homens los quals encara nos sabia si eren morts o vius. Hoc no res menys los dits pagesos fahien grans cominacions e molt agres contra lo clero de Gerona lo qual clero per sa custodia havia fetes algunes provisions e entre les altres que guarden diligentment la Seu e lo campanar e altres cases lurs. E per ço notificants les dites coses als dits deputats e concell pregaren e suplicaren aquells quels volguessen dar consell favor e ajuda prestament per manera que lo dit clero fos sublevat de tal perill e que lo Principat ne restas en repos.

Pasóse luego á votacion para acordar sobre el asunto de los remensas y otros varios de que trataron, y exáminada, tomóse como deliberacion el voto del obispo de Vich, por ser el predominante, á saber:

En lo fet dels pagesos de remença que per lo que han referit los missatgers del stament ecclesiastich de Gerona e per una letra que ell dit bisbe ha reebuda de micer Pau Alamany canonge de Vich qui de aço li sia scrit molt largament es de parer sia comes als VIIII qui han carrech de les banderes los quals ensemps ab los de la ciutat de Barchinona entenen en lo que es stat explicat e vistes les deliberacions ja sobre aço fetes vegen pensen e apunten promptament que es de provehir et referant.

19 DE ABRIL.

Recordándose que era preciso inquirir contra los que procedian oponiéndose á la capitulacion, y que nada se habia acordado, procedióse á la votacion para tomar una deliberacion definitiva, la que fué, segun el voto del señor obispo de Vich, que dijo corresponder aquel derecho á la Diputacion y á la cindad, no sin que los eclesiásticos protestaran, diciendo que no se entendiese, por ningun estilo que consentian nada, para lo qual fuese menester efusion de sangre, ú otras irregularidades en que se pudiese incurrir.

Sigue una copia del requirimiento presentado al regente la vegueria de Barcelona por los encargados del asunto de mosen Copons en nombre de los Diputados y Consejo.

Per memoria es aci scrit com les tres persones havents carrech del fet de mossen Copons en nom dels dits deputats e conçell presentaren a XX del dit mes de abril al honorable regent la vegaria de Barchinona una requesta de la qual fonch testificada carta continuada en lo manual de la Diputacio la qual requesta es de la serie seguent.

No es sens gran lesio de les libertats del Principat de Cathalunya e gran oppressio dels incoles del dit Principat e signantment de la ciutat e ciutadans de Barchinona ço que es attemptat per vos honorable mossen Galceran Burgues cavaller regent la vegueria de Barchinona no volent servar lo guiatge e guiatges fets a mossen Johan de Copons cavaller ciutada de la dita ciutat de Barchinona ne haver raho de aquell es-

cusant vos e volent servar una aserta inhibicio que dien a vos feta per la Illustrissima Senyora Reyna tudriu del Illustrissim Primogenit loctinent general la qual inhibicio no ha dubte es feta contra les libertats del dit Principat e les constitucions de Cathalunya disposants quod cause vicarie intra vicariam e bajulie intra bajuliam etc. e per disposicio de les quals les causes del dit mossen Copons son tornades per absencia del dit Senyor Primogenit a vos es pertanyen a vostre examen e no de altri ne alguna inhibicio quis sia feta causa recognoscendi etc. pot haver loch en aquest cas com tal inhibicio no haia loch sino si e on los processos criminals e actes se eroguen dels ordinaris e o son començats per aquells mes on son fets los processos per lo princep mateix la constitucio qui disposa de inhibicio causa recognoscendi en causes criminals no ha ne pot haver loch. E jatsia per lo abat de Sant Benet de Bages mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller e mossen Francesch Lobet ciutada de Barchinona per part del concell representant lo Principat de Cathalunya ajustant en la present ciutat. E per En Galceran de Prat Narbones Miquel Prats Melchior Rotlan e Johan Gorner per part encara de la dita ciutat e per les persones en aço deputades havent plen e special poder vos siau stat de paraula pregat e amonestat e instat traguessen de la preso lo dit mossen Copons observant lo dit guiatge et alias per observacio de la capitulacio novament feta entre lo molt alt Senyor Rey e lo dit Principat com sia clar e notori lo dit mossen Copons no esser

per alre detengut sino per quant es stat sostenidor e defensor de la honor del dit Principat e dels actes fets per aquell axí en la liberacio del Senyor Primogenit com alias e axi conste per informacio rebuda vos empero postposant lo sagrament e homenatge per vos prestat per observacio de les libertats constitucions de Cathalunya e usatges de privilegis de Barchinona lo dit mossen Copons no haveu volgut desliurar de la preso jatsia stigues e stiga en perill de mort e es cert que si no es desliurat promptament es imposible la sua curacio axi com per relacio dels metges apar et alias donant causa a la mort del dit mossen Copons tenint aquell apartat en lo acte del article de la mort e quasi deneguant aquell los alaments ço que redunde a culpa e carrech vostre per ço los damunts dits a cautela altre volte en scrits vos requeren de continent e sens triga ne divertir a altres actes com la cosa no comporta dilacio lo dit mossen Copons tragau de la preso e solteu de aquella altrament si aço recusau fer sens pus sperar procehiran contra vos e bens vostres e en la liberacio del dit mossen Copons a gran culpa vostra de fet e de dret fahent aquells obstacles que seran necessaris segons es licit e permes axi per la dita capitulacio com alias. Notificant vos que no responent vos o demanant acord e no executant de continent les coses requestes vos hauran per contradient e no volent obtemparar a la dita requesta reservantse les penes en que sou ja encorregut per la dilacio que haveu haguda en les dites coses requerint a vos notari etc.

Sigue la contestacion dada por el veguer al requirimiento que precede.

E lo dit regent la vegueria de Barchinona responent a un protest e requesta donada per part dels reverents egregis noblés magnifichs deputats e consell consellers e consell de la insigna ciutat de Barchinona diu e respon que ell es inhibit per diverses inhibicions per la Senyora Reyna tudriu del Illustrissim don Fernando primogenit e loctinent general de les quals los fa prompta fe. E per conseguent no es en sa facultat de fer e exequutar les coses contengudes en dita requesta e protest. Empero attesa la infirmitat del dit mossen Copons e relacio dels metges es prest e o fer donarlo a una casa per ells elegida a manleuta de deu milia florins dor ab idoneas fermançes. Requerint etc.

Sigue la réplica dada por las tres personas encargadas del asunto de mosen Copons á la contestacion del veguer.

La requesta feta a vos honorable mossen Galceran Burgues regent la vegueria de Barchinona per part dels diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya e de la insigna ciutat de Barhinona e o per les persones en aço deputades no es per demanar lo dit mossen Copons sia donat a manleuta mes que sia plenament desliurat. E per ço la resposta per nos

feta no satisfa a la dita requesta per que les damunt dites persones en nom e per part dels dits deputats e consell e de la ciutat stan e perseveren en les coses requestes dites e protestades ço es que decontinent e segons negun acord desliureu lo dit mossen Copons de la dita preso no obstant la nulla inhibicio per vos allegada prenent qualsevulla dilacio que fareu per renitencia e contrafaccio. Volents haver aci per expressades totes requestes e renunciacions quis hagen e deguen fer per intemptar procehiments contra vos e bens vostres et alias axi de fet com de dret. Requerint a vos notari etc.

Acto continuo, el veguer manifestó conformarse con lo acordado, disponiéndose á dejar en libertad, como lo efectuó, á mosen Copons, entregando á este objeto la cédula ó nota que sigue.

E lo dit regent la vegueria de Barchinona diu e respon que pus als dits reverends egregis nobles e magnifichs deputats e conçell consellers e conçell de la insigna ciutat de Barchinona es vist que lo dit regent la vegueria deu desliurar e soltar lo dit mossen Copons de la preso no obstants les dites inhibicions de les quals es stada feta prompta fe e altres coses per lo dit regent allegades. Es content lo dit regent deliurar e soltar lo dit mossen Copons de les dites presons segons per ells es stat demanat instat e request ab lurs requestes e protest requerint etc.

22 DE ABRIL.

Se propuso el nombramieeto de personas que se encargasen de inquirir contra los que se oponen á la capitulacion; y además que fuese escrito á las universidades, cabildos y demás personas de Cataluña, que tienen representacion en el Consejo, para que enviasen sus síndicos y procuradores, á este objeto; y habiéndose pasado á votar, tomóse como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Que lo inquirir contra tots aquells qui han fet e tractat e faran e tractaran contra la capitulacio sia remes a la VIIII de les banderes. E que la dita VIIII pugue elegir variar e mudar persones de la mateixa novena qui entrevinguen en les inquisicions segons lus apparra necessari e expedient attes que tota hora la dita VIIII noy porie entrevenir. En lo segon cap dix que sia scrit e trames home propri qui vage a les dites universitats per dar recapte que trameten sindichs o procuradors segons es proposat e que les letres sien dirigides als regidors de les universitats e al concell general lur e que lo dit home sper les respostes e les aport.

Además de lo que contiene el precedente voto, añadióse, como parte de la deliberacion, lo que sigue.

Regoneguts los vots damunts dits vist que eren en suficient nombre per fer conclusio per ço fonch conclos sobre les coses preposades juxta lo vot del dit senyor bisbe de Vich aço anedit que la dita novena ensemps ab los diputats puixen elegir e pendre sils parra un juriste qui entrevingue en les dites inquisicions per fer aquelles ab lorde ques deu. Axi mateix que la dita novena ensemps ab los dits deputats elegesquen la persona o persones qui hiran a les universitats e altres dessus dits qui noy tenen sindich o procurador per que no sia dat als qui hiran mes avant del salari acustumat de la casa de la Diputacio.

Item que sien dats an Barthomeu Sellent scriva major del General de la casa de la Diputacio cinquanta florins corrents en paga prorata daço que li sera taxtat per les scriptures del proces.

24 DE ABRIL.

Dióse lectura, en esta sesion, de las cartas que siguen.

Als molt reverends magnifichs honorables e molt savis mossenyors los deputats e consell lo Principat de Cathalunya representants en Barchinona.

Molt reverends magnifichs honorables e molt savis mossenyors. Premesa humil recomissio los moviments dels homens nominats de remença e les grans menasses que en dies fan de entrar aquesta ciutat nos donen molta admiracio no vacua de grandissima congoixa attes majorment lo perill en que nosaltres stam car som en aquesta ciutat en si algun tant divisa sens cap com lo vaguer jatsia no ignoras los dits moviments e menasses no sab hom la causa sens dir res als consellers la sepmana santa la ha jaquida ab un sols sotveguer qui guastat en les cames no pot ne anar ne cavalcar no rebujant encara jaquirla en aquestes festes de Pascha en les quals fretura mes de oficials que en altra qualsevol temps com si don una general caritat per la qual entren de les persones tres milia strangeres. Encara qui pijor es continuament no sab hom hon es ne que es dell e fa nos mes dubtar de sa absencia una letra que los consellers de Manresa han tramesa als consellers daquesta ciutat de la qual per quant es materia dura vos trametem copia dins la present interclusa. Aquesta ciutat per que se trobe sens cap no es en lorde que deuria ne sobre se custodia ne altres coses al temps occurrent necessaries. Los consellers fan lo que poden mes per que son de par condicio ab los altres del poble no han la auctoritat po-

tencia e forma que haurien necessaries. En tant que stan quasi en les mans e voluntat de aquells a qui Deu no vulle vinguessen nosaltres prestam lo poder e diligencia que podem en custodia de nostra sglesia e cases ab tot vehem seria frusta si lo que a Deu no placia la ciutat era entrada. Axi mateix es aci Seroli ciutada de aqueixa ciutat lo qual segons havem entes dama o laltre vol fer dins aquesta ciutat o pur aci prop ajustar los dits pagesos no sabem per que. Nons gradam dell ne de ses fahenes es per avis de les vostres reverencies. Per tant molt reverents magnifichs e honorables mossenyors a les reverencies vostres humilment e quant mes afecte podem suplicam pregam e encarregam que una tant urgent necessitat e tant perill nons vulla defallir abans vos placia donar nos com afrançosament speram tot conçell favor e promptissima ajuda en tal forma e axi promptament que ab mija de aquells siam de perills preservats. Membre som de aquest Prinoipat lo qual a aquell nuncha ha deffellit ne daqui avant fara com siam promptes a tota ordinacio vostra. E per quant la cosa requer grandissima cuyda e es gran perill en la triga altra vegada e altra de aço vos pregam e encarregam. Suplicant la Trinitat Santa sia de les reverencies vostres special proteccio. De Vich a XXI de abril Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de les reverencies vostres molt promptes lo capitol de Vich.

Hoc est translatum fideliter sumptum ā quadam pa-

piri littera clausa et in ejus dorso de cera rubea ut primis videbatur spectibus sigillata missa ex parte consiliariorum civitatis Minorise honorabilibus consiliariis civitatis Vicensis epigrama cujus sive suprascripcio est sequentis lectura.

Als molt honorables e molt savis senyors los consellers de la ciutat de Vich. Series vero ipsius littere ab intus scripte latis est ut sequitur.

Molt honorables e molt savis senyors.

Per quant hauriem entes dir que lo veguer vostra de aqueixa ciutat se seria absentat per causa de cert tracta segons se diu volia fer en aqueixa ciutat volent hi metre alguns dels pagesos de remença per barajar e infortir se de aquella. E per tant com entorn de aquesta ciutat ha alguns dels pagesos de remença e per que mils pugam provehir e obviar a sinistres molt honorables e molt savis senyors vos pregam afectuosament vos placia de les dites coses per letra de vostres savieses certificar nos largament. No resmenys vos placia donar fe e creença de tot ço e quant lo portador de la present al qual dieu Mauri sobre lo alt conciutada nostre informat a ple de nostra intencio sobre lo dit acte a vostres savieses ne explicara de part nostra axi com si nosaltres personalment lo explicavem. De Manresa a XX de abril any Mil CCCC sexanta dos.— A vostra honor apparellats los consellers de Manresa.

Presens copia in hac folea manu mea scripta fuit sumpta et translatata ab ejus originali littera et cum originali eodem fideliter comprobata per me Jacobum de Balle notarium publicum Vicensem auctoritate re-

verendi domini Vicensis episcopi et quia veritas sic se habet hoc meum in notaria appositi solitum hic apposui Sig✠num in fidem et testimonium premissorum die XXI aprilis et anni predictorum.

Reverendo in Christo patri et domino domino Cosme miseratione divina Vicensis episcopo prestantissimo.

Molt reverend pare en Christ e Senyor. Apres humil recomissio regraciant primer a la Senyoria vostra la gran e bona voluntat que devers nosaltres e aquesta sglesia mostrau e los avisos axi de letres com altres que de dia en dia de la reverent paternitat vostra havem per quant senyor molt reverend aquesta ciutat e nosaltres qui en ella som poblats vuy stam en molt gran perill per les causes que scrivim als diputats e consell de la terra e als consellers e consell de la ciutat de Barchinona les quals lo honorable micer Johan Torres a la Senyoria vostra comunicara com de la letra li hajam tramesa copia havem deliberat e a la terra e a la ciutat de Barchinona demanar concell favor e ajuda. E jatsia en dita letra no siam venguts a specie del que demanam pero confiants la Senyoria vostra nos donara tota aquella endressa que pora havem pensat comunicar a aquella alguna particularitat ço es que si aqueixos mossenyors dilataven provehir en lo que demanam que aldamenys si fer se podia de la terra o de la ciutat de Barchinona haguessem per lo present hu o dos homens de auctoritat e feels a la

terra qui attes que noyc ha oficials com a capitans metessen aquesta ciutat en orde de custodia e defensio. Suplicam per ço a la reverend paternitat vostra li placia en aço donar tot cami e orde en tal forma que nostre Senyor Deu ne sia loat e aquesta ciutat e nosaltres qui en aquella som constituits de tot perill e scandel preservats promptes a tot lo que V. R. P. a nosaltres manar volra la qual la Trinitat Sancta vulla tenir en sa custodia e guarda special. De Vich a XXI de abril del any Mil CCCCLXII.

Vuy son stats a nosaltres los consellers daquesta ciutat per part dels pagesos dien serien contents lo fet de les remençes se vehes per los deputats e consellers de Barchinona segons ja era stat mogut e que entretant mentre los afers se menejarien se sobresegues en les terres del vet. Es los stat respost som contents los afers se leven per mija dels dessus dits segons ja los era stat ofert. En lo sobreseure de les letres consultariem a la R. P. V. e al nostre sindich e que apres los fariem resposta. Suplicam a vos Senyor molt R. que en aço vullats pensar e sertificar nos del parer vostre. —De la R. P. V. devots oradors la capitol de Vich.

R. P. dominoque meo prestantissimo domino Cosme episcopo Vicensi.

Nuper aliis litteris T. R. P. protransmissa copia epistole salvacionis que incipit Apparuit temporibus nostris non condignas sed quas potui gratias habui simulque ut epistolam Neronis quam T. E. R. P. mihi ser-

vo tuo et viva voce et litteris spopondit mittere dignareris oravi ut et presentibus iterum atque iterum obsecro. Existimo enim illam tuo ore laudatam multa bona continere qua propter non obstante quod inmuneris occuperis erga utilitatem reypublice necessariis actibus. Nihilominus ut tantum os aperias ad mandandum tuo secretario vel cui placuerit ut illam rescribat et mittat hoc modicum temporis propter caritatem Dei inte urgentem exponere pro tuo servo digneris. Ceterum recolo pater R. superioribns diebus super facto istorum pagencium de redimencia tibi scripsisse quod nisi reprimeretur celerite flagello justicie eorum temeritas. Postquam contra proprios dominos impune insurrexissent eorum tota iniquitas ad superiores extendent manus suas etiam si regali dignitate fulgeretur. En pater R. evenire incipit salutem verbo et non dubito quod si possent id exequerentur facto quod predictum est. Nam nuper veniente de exequiis sui fratris quidam domicellus vocatus Muntredon filius quondam de micero Colomer fuit captus ab eisdem pagensibus ibi en Bas qui ut refert decreverunt interficere quoscumque milites et domicellos quos capere poterint cui mortem suam ex dicto decreto nunciarunt quo obnixe rogante ne occideretur ab eis quibus nil mali fecerat tandem initis variis interest consiliis rogatu et interventu quorundam eorum qui inter eos erant et cum noverant vix vita sibi dimissa est tamen nil ab eo violenter acceperunt. Cumque post decretum liberationis sue cum eis familiariter loqueretur inter alia verba hec aut similia protulerunt

quod domina regina incipiebat eos molestare et deierando cominabantur quod potarent eam de agua flumi Ticeris dicti vulgariter Ter. Cumque ille responderent quod bene facerent si preberent eam vino mixtam replicantes dixerunt quod ymmo darent sibi ejusdem aqua potum in tanta quantitate quod ascenderet super ipsius regine capud, Et quod nisi Rex faveret eorum voluntati jam nuncios suos miserant ad regem Francie ut veniret quin ipsi sibi preberent ingressum et multa alia que de directo M. et Serenissimi Regis et sue carissime consortis nec non pias audiencium aures ofendant. Et jam ad hoc malum eradicandum suspitor sufficientem esse simplicem medicinam verum qui ibi estis cum civitate nobili Barchinone multo majoribus malis occurrere posse non dubito quorum auxilio et Serenissimo Regi et sue carissime consorti ac eorum comuni filio locum tenenti prefati domini Regis ac suis officialibus obedient debita et correpcionis locum erga tam inhonesta verba restitui posse non dubito quod pro comuni pace etiam arbitror necessarium quam nobis concedere dignetur. Jhesus Christus rex glorie qui concilium vestrum confirmare dignetur in omni opere bono Amen. Ex Vico XIII aprilis 1462. — R. P. — Humilis servus Paulus Alemani.

Juntamente con la carta que precede, iba tambien la nota que sigue.

Fertur insuper R. P. et pro vero reputatur quod dicti Rustici elegerunt sibi capitaneum quendam domicellum apellatum Vert Tallat cui prestiterunt homagium constituentes sibi L. viros ex se qui conmorentur secum et ad ejus imperium omnes alii certo signo habeant convenire ad locum ubi ipse fuerit.

Als molt reverend senyor lo senyor bisbe de Vich sia dada.

Senyor molt reverend. Recomendacions premeses ans de mes a dir sertificant vostra reverencia com aquests dies passats havem rebuda una vostra letra per lo senyor En Nicholau Rocha a la qual no havem pogut respondre com a consellers per que havem scriure ab molta dificultat e ab entreveniment de moltes persones qui en la voluntat que nosaltres haviem de explicar vos no hagueren donat loch en explicar nostra intencio e voluntat qui sab Deu quanta es en aqueixa part que vos demanau. Item avisam vostra reverencia com aci alguns dies ha es En Seroli lo qual ab una gran diligencia comou y suscita los homens de remença ab tanta diligencia que nous poria comptar e per una vegada ha aplegats los sindichs ab alguns homens de remença e apres ha aportats alguns dels sindichs e als dit que ells no poden haver bona conclusio en lurs afers fins que lo Senyor Rey sia en la terra e que ells hi deuen molt attendre en demanar lo que ell los

fara les gracias que demanen e moltes daltres per quant ell es ben informat de la gran voluntat que los homens de remença li han e moltes altres persones qui ab la ploma les lexam. Item avisam vostra reverencia com lo veguer daci sen ana lo dimecres sant e lo sotzveguer es malalt de que aquesta ciutat sta mal acompanyada de que tots havem stat maravellats que en tal temps en sa partida nons hage res dit com en lo dimecres sant tota la gent sia a la Seu e al diluns de Pascha molta gent entre en aquesta ciutat per causa de la caritat la qual acostumen donar perque aquella jornada havem hauda fer armar molta gent per custodia de la ciutat. Item que lo damunt dit Seroli lo jorn de Sant Jordi primer vinent se deu aplegar segons som avisats ab huns CCC homens de les remençes e per tant que vostra reverencia pus plenament sia informada dau fe e creença al portador de la present a qui dien En Miquel Manble lo qual per aquesta causa sola vos trametem. Apres havem desliberat trametreus traslat de una letra que los consellers de Manresa nos han tramesa. — De la vostra reverent paternitat a tots vostres manaments Andreu Sevila e Miquel Server.

No estando conformes en una misma opinion las nueve personas encargadas del asunto de las banderas, siete de las mismas presentaron la signiente nota, que fué leida en Consejo.

Les set persones de les VIIII havents carrech del fet de les banderes ensemps ab les IIII eletes per la ciutat de Barchinona totes concordes apuntaren que per al present sien stipendiats CCC homens de cavall ço es C lançes e Mil homens de peu qui sien pagats per tres mesos donant lus lo sou acustumat donat derrerament en lo exercit fet per la liberacio del Senyor Primogenit de santa recordacio e apres quen sien stipendiats de cavall e de peu tants com necessari sia.

Ocupáronse tambien, en esta sesion, de nombrar las personas que habian de inquirir contra los enemigos de la capitulacion y las que habian de llevar á varias universidades las cartas e instrucciones que siguen.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Creem vostres savieses hauran plenament sabudes e sentides les coses que han occorregut e occorren en aquest Principat e senyaladament los fets dels pagesos de remença e altres que tiren a efecte de conturbar e subvertir aquell. Mas nostre Senyor Deu scrutador dels coratges dels homens proveex a totes les coses ab summa providencia de que fem innumerables gracies a la sua infinida potencia la qual havem plena confiança que axi

com fins aci ha dirigides les fahenes per avant fructuar les fara a lahor sua servey del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e a tot bon repos conservacio e tuicio de la cosa publica del dit Principat. Vist adonchs quant aquestes coses e altres que tot jorn occorren son de gran ponderositat e importancia a nosaltres representants aquest Principat ha convengut e cove entrar en pensament de fer lo queus par necessari a conservacio del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell tenints sempre en nostres penses e coratges ço que los cathalans han loablement acustumat ço es la honor e lahor de la Majestat divina la integritat e servici de la corona reyal e lo repos e tranquille stat del dit Principat. E per quant vosaltres e aqueixa universitat virtuosament vos sou haguts en totes coses e aximateix los sindichs de aquella les hores que sich son trobats comendant granment vosaltres e ells de aquelles vos pregam e exortam quant mes afectuosament podem que continuant vostre be obiar vullau decontinent tota dilacio post posada trametre aci sindichs o sindich qui per aqueixa universitat entrevinga en los consells com be es degut e pertinent e siau vigils e attents a la conservacio de la republica de la qual la Majestat del Senyor Rey es cap e principi com ara sia tant necessari com james attesa la concurrencia del temps. Certificants vos nosaltres haver firmissima voluntat e proposit no desistir ans totes nostres forçes pertinentment e deguda convertir ab intervencio de aquesta ciutat juxta forma de la capitulacio segons per experiencia se comprovara en la tuicio e

conservacio de la dita cosa publica e de les libertats del dit Principat del qual aqueixa vila es singular e assenyaladament membre de totes les dites coses mes amplament vos informara lo honorable En Pere Despluges donzell per aquesta sola raho a vosaltres e altres universitats del dit Principat trames. Placiaus donarli circa aquelles plena fe e creença. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra direccio dels negocis occorrents. Dada en Barchinona a XXIIII de abril del any Mil CCCC sexanta dos. —M. de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Bajo igual forma se escribió á los jurados y concejo general de Gerona y á los concelleres y concejo de Vich.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors e concell general de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Creem per letres e altrament vostres savieses hauran plenament sabudes e sentides les coses que han occorregut e occorren en aquest Principat e senyaladament les comocions e concitacions de alguns homens dits de remençes e altres fetes per diverses parts del dit Principat les quals tiren a efecte de conturbar e subvertir aquell. Mas nostre Senyor Deu scrutador dels coratges dels homens proveeix a totes coses ab summa providencia

de que fem innumerables gracies a la sua infinida potencia la qual havem plena confiança que axi com fins aci ha dirigides les fahenes per avant fructuar les fara a lahor sua servey del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e a tot bon repos conservacio e tuicio de la cosa publica del dit Principat. Vist adonchs quant aquestes coses e altres que tot jorn occorren son de gran ponderositat e importancia a nosaltres representants lo dit Principat ha convengut e cove entrar en pensament de fer lo queus par necessari a conservacio del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell. Tenints sempre en nostres penses e coratges ço que los cathalans han loablament acustumat ço es la honor e lahor de la Majestat divina la integritat conservacio e servici de la corona reyal e lo repos e tranquille stat del dit Principat. E per quant vosaltres e aqueixa universitat e lo honorable procurador e sindich qui per aquella aci entreve virtuosament vos sou haguts e ses hagut en totes les coses comendants vosaltres e ell de aquelles vos pregam e exortam quant mes afectuosament podem que continuants vostre be obrar sempre comendeu e insteu lo dit sindich façe son ofici com be ha acustumat e siau vigils e attents a la conservacio de la republica de la qual la Majestat del Senyor Rey es cap e principi com ara sia tant necessari com james attesa la concurrencia del temps. Certificants vos nosaltres haver firmissima voluntat e proposit no desistir ans totes nostres forçes pertinentment e deguda convertir ab intervencio de aquesta ciutat juxta forma de la capitulacio segons

per experiencia se comprovara en la tuicio e conservacio de la dita cosa publica e de les libertats del dit Principat del qual aqueixa universitat es singular e assenyalant membre. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra e direccio dels negocis occorrents. Dada en Barchinona a XXIIII de abril del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Se enviaron asimismo copias de la anterior, con leves variantes en algunas, á las municipalidades de Lérida, Villafranca del Panadés, Puigcerdá, Villafranca de Conflent, Manresa, Cervera, Arbós, Perpiñan y separadamente al cabildo de Lérida.

A las poblaciones de Igualada, Besalú, Figueres, Camprodon, Torroella, Colibre y Berga, les fué remitida copia de la que sigue.

Molt honorables e savis senyors.

Creem vostres savieses hauran plenament sabudes e sentides les coses que han occorregut e occorren en aquest Principat e senyaladament los fets dels pagesos de remença e altres qui tiren a efecte de conturbar e subvertir aquell. Mas nostre Senyor Deu scrutador dels coratges dels homens proveex a totes les coses ab summa providencia de que fem innumerables

gracies a la sua infinida potencia la qual havem plena confiança que axi com fins aci ha dirigides les fahenes per anant fructuar les fara a labor sua servey del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e a tot bon repos conservacio e tuicio de la cosa publica del dit Principat. Vist adonchs quant aquestes coses e altres que tot jorn son de gran ponderositat e importancia a nosaltres representants aquest Principat ha convengut e cove entrar en pensament de fer lo quens par necessari a conservacio del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell. Tenints sempre en nostres penses e coratges ço que los cathalans han loablament acostumat ço es la honor e labor de la Majestat divina la integritat e servici de la corona reyal e lo repos e tranquille stat del dit Principat. E per quant vosaltres e aquexa universitat virtuosament vos son haguts en totes coses per ço de totes les dites coses vos havem volgut avisar per vostra consolacio e confort. Certificants vos nosaltres haver firmissima voluntat e proposit no desistir ans totes nostres forçes pertinentment e deguda convertir ab intervencio de aquesta ciutat juxta forma de la capitulacio segons per experiencia se comprovara en la tuicio e conservacio de la dita cosa publica e de les libertats del dit Principat. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio vostra e direccio dels negocis occorrents. Dada en Barchinona a XXIIII de abril del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

Siguen las instrucciones que se llevó el honorable Pedro Desplugues.

Instruccions per los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables deputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya fetes al honorable En Pere Desplugues donzell de les coses que ha a fer en la anada que de present sera vers les ciutats e viles seguents ço es Gerona Perpinya Vilafrancha de Conflent Puigcerda Vich e Manresa.

Primerament com sera en Gerona dara orde ab los honorables jurats de aquella que lo concell general se aplech e aplegat premeses degudes saluts de part dels dits deputats e concell liurara als dits jurats e concell la letra a ells dirigida de la qual sen porta copia per son avis e ab aquella pertinencia de paraules que li semblara explicara a aquells les coses en la dita letra mencionades particularitzant e deduhint aquelles segons que son seguides remetent ho los dits deputats e concell a la bona discrecio del dit P. Desplugues lo qual en tot ha cabut e entrevengut com a hu dels qui convenen en lo dit concell. E apres comendara molt los dits jurats e concell del que virtuosament han fet ells e llurs sindichs en les coses que han occorregut e confortara aquells de la bona unitat virtut e sforç qui sempre son entre los consells de la casa de la Deputacio e de la ciutat de Barchinona en

totes coses que hagen respecte a lahor de nostre Senyor Deu servici de la reyal Majestat conservacio repos tranquillitat e benavenir del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell. E a la f. de part dels dits deputats e concell pregara e exortara los dits jurats e consell general que per quant no ignoren les fahenes concorrents e qui tots occorren en lo dit Principat de quanta importancia e ponderositat son vullen de continent trametre als dits deputats e consell llurs sindichs o sindich o dar orde que alguna bona persona per ells entrevingue en consellar lo dit Principat com be degut e pertinent segons fan les altres universitats de aquell. E apres de la dita explicacio lo dit Pere Desplugues comunicara ab aquelles persones de la dita ciutat e del consell de aquella que li semblara per fer e procurar que prestament la tramesa dels dits sindichs o sindich o substitucio sie efectualment complida per aquesta empero raho lo dit P. Desplugues no aturara en la dita ciutat ultra tres dies.

E pus sera en Gerona informar se ha axi ab persones de la cort de la Senyora Reyna com de la XVI dels staments ecelesiastich e militar del bisbat de Gerona e ab altres persones que li semblara en qual punt stan los fets dels pagesos de reemença e encara de altres coses que li aparra. El del que haura fet ab los dits jurats e consell general e encara de totes altres coses scriura largament clara e veridica als dits deputats e consell.

Mes avant liurara al deputat local de Gerona les letres que sen porte pera Besalu e Torroella de Mongri

e Gampredon encautant lo de la part dels dits deputats e consell que les trameta com abans pora per bona via.

Apres lo dit P. Desplugues tirant la via de Perpenya liurara als consols de la vila de Figueres e al consell general si haver se pora facilment sino als dits consols a soles la letra que sen porta als quals premeses saluts dira aquelles de les coses dessus dites que li semblara confortant aquells de part dels dits deputats e consell en la millor manera que li aparra no aturant per aço en la dita vila ultra mig dia.

En apres ira a Perpinya e congregats los consols e consell de XXVII de aquella dira explicara e fara tals o semblants coses que son dites demunt dels jurats e consell e general de Gerona. E en la dita vila no aturara ultra tres dies com dit es dessus. E de Perpinya enviara la letra de Cobliure o la dara al deputat local que ley envia.

Postea anant la via de Puigcerda liurara als consols e consell de Vilafrancha de Conflent e al consell general si facilment haver se pora sino als dits consols a soles la letra que sen porta als quals explicara axi com a Figueres. Aço empero afegit quels comendara molt del que be e virtuosament ells e llur sindich han obrat e obren en totes coses pregants los que a llur sindich scriuen sovint comendant e solicitant lo afer lo degut segons be ha acustumat. E per aço no aturara en la dita vila ultra mig dia.

Als consols e consell general de Puigcerda liurara aximateix la letra que sen porta als quals explicara

axi com a Vilafrancha. Aço afegit que per quant En Juan Sitjar sindich que derrerament han constituit per sos negocis ha a fer absencies lus placia vullen dar potestat al dit Sitjar de substituir per manera que tota hora en lo consell dels dits deputats entrevingue home bo e abil aconsellar per la dita vila axi com es degut e pertinent. E per aço en la dita vila no aturara ultra dos dies.

Als jurats e consell general de Vich dara la letra que sen porta e explicara totes coses segons a la ciutat de Gerona en la qual no aturara ultra dos dies.

Als consellers e consell general de Manresa aximateix liurara la letra que sen porta e explicara semblants coses que demunt son scrites de la vila de Vilafrancha de Conflent. En la dita empero ciutat no aturara mes de un dia.

E sia avisat lo dit P. Desplugues que de totes noves e coses que li occorreran axi en Perpenya com en altres parts dessus dites scriure als dits deputats e consell liurant les letres als deputats locals o altres persones si altres hi haura qui vinguen la via de Barchinona.

Encara lo dit P. Desplugues jurara a nostre Senyor Deu e als sants quatre evangelis que directament ne indirecta no procurara alguns oficis o beneficis ne pendra carrech de tractar altres coses per si ne per altres sens divertir a altres coses. Ans ab tota diligencia se haura en les coses a ell comeses a fi que aquelles per son poder sortesquen son efecte e fara vertadera relacio de aquelles.

En totes les coses dessus dites lo dit Pere Desplugues se hage ab diligencia e hi do lo bon recapte que dell sespere e torn lo mes prest que pora per que la sua presencia no fassa fretura al consell. Dada en Barchinona a XXVII de abril del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Memorial en via de instruccio per los molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya fet al discret En Pere Reyo notari de les coses que de llur manament e ordinacio ha a fer segons devall sera dit.

Primerament lo dit Pere Reyo hira a la ciutat de Tortosa e liurara als honorables procuradors de aquella la letra que sen porta a ells dirigida e de part dels dits deputats e concell los pregara que de continent vullen aplegar consell general per esser legida la dita letra e si resposta volran fer e liurar al dit Reyo prenguela. En apres parlara ab alguns dels honorables canonges de la Seu de la dita ciutat e dara orde que lo capitol ajust e congregat premeses saluts de part dels dits deputats e consell liurara la letra al dit capitol dirigida e ab tota bona pertinencia sollicitara aquells vullen trametre als dits deputats e consell sindich de continent per entrevenir en consellar lo dit Principat com es be degut e pertinent attesa la ponderositat dels negocis que concorren e si comodament no poden trametre sindich almenys fassen sindicat a algu

aci en Barchinona ab potestat de substituir. Per les coses empero dessus dites no stara lo dit Reyo en la dita ciutat ultra dos dies.

Apres hira en la ciutat de Leyda e per lorde dessus dit liurara les letres que sen porta als honorables pahers e capitol de la dita ciutat preguant e sollicitant los ut supra referendo singula singulis. En la qual ciutat no aturara ultra dos dies.

En apres en la vila de Cervera premeses saluts ut supra dara als honorables pahers de aquella la letra que sen porta pregant los que de continent apleguen consell general per esser legida. E si resposta volran fer pot sperar aquella lo dit Reyo un dia e no mes.

Postea liurara les letres que sen porta als honorables consols e jurats de Golada Vilafrancha de Penedes e del Arbos pregant los que de continent ajusten llurs consells per aquelles esser legides. E si respostes volran fer pot sperar aquelles en quascuna vila un dia e no mes.

E si algunes noves e altres coses occorreran en les dites parts de que sie necessari avis lo dit Reyo scriura als dits deputats e consell de aquelles distinctament e veridica.

Lo dit Reyo de bona diligencia e presta expedicio en les coses dessus dites segons dell se confie e per virtut del jurament per ell prestat a nostre Senyor Deu e als sants quatre evangelis. Data en Barchinona a XXVI de abril del any Mil CCCC sexanta dos. —M. de Monsuar dega de Leyda.

Sobre los puntos últimamente citados pasóse á votacion, deliberando en seguida conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que li plau los dits Pere Desplugues e Pere Reyo vagen segons es apuntat e que sen porten les letres les quals son be compostes e stan be e que hagen de salari per quascun jorn ço es lo dit Pere Desplugues cinch florins dor segons es acostumat e lo dit Reyo lo salari que la casa de la Diputacio acustume dar. E no resmenys que sia scrit a les altres universitats del Principat confortantles en la manera que es scrit a les altres universitats remoguda empero la clausula que parle de sindich. E que les letres damunt insertes axi dreçades als diputats e concell com les altres dreçades a ell dit bisbe avisants e parlants dels fets dels pagesos de remença sien insertes en lo present proces. E que lo apuntament fet per los set dels VIIII ab los de Barchinona se mete de present en exequucio segons es stat pensat e que sien elegides tres persones del present concell qui sien destinades a la Senyora Reyna per avisar sa Majestat de les coses e motius quils han induits en fer les gents de cavall e de peu e que solament sia dada paga per dos mesos.

25 DE ABRIL.

Reunido el Consejo con los Diputados, el oidor de turno y demás individuos, se hizo la siguiente proposicion.

Com la nit prop passada mossen Galceran Burgues de Viladecans regent la vegueria de Barchinona ha trets de la preso comuna de Barchinona En Marti Çolzina mercader Pere Comes specier e Nanthoni Abello causidich los quals son delats de molts legs crims e delictes dels quals se prenia informacio a instancia dels honorables consellers de Barchinona e los quals eren stats emparats per los dits consellers e dels quals per part dels deputats e consell se devie pendre informacio per certs deguts sguards havents respecte al servici de la Majestat del Senyor Rey repos tranquillitat e benefici del Principat de Cathalunya per la qual raho per part dels dits deputats e consell ere stada tramesa empara e o manament en scrits dreçant En Luis Pelat carceller de la dita preso que tingues per emparats los dessus nomenats a instancia e per part dels dits deputats e conçell per En Johan de Malda alias Albanell porter de la casa de la Diputacio lo qual feu relacio als dits deputats e concell qui en presencia lur de mot a mot feu scrita segons se seguiex. Dient que la nit prop passada ans de la

extraccio dels dits homens de la preso ell dit porter ana entre les VIIII e X hores de nit a la cort del veguer e tocha a la porta de la dita cort qui ix a la plasa del Rey en la qual troba En Johan Rafel cap de guayta lo qual dix al dit porter que volia e ell dix que volia En Luis Pelat per part dels diputats e consell. E ell respos que ell havia ja tocat a la porta e que li havien respost que lo veguer de Barchinona era dins e tenia les claus de totes les portes. E axi ell dit porter ensemps ab lo dit cap de guayta anaren a la porta major de la dita preso prop la volta e aqui tocaren e respongue un dels ministres de la preso dient que demanau. E lo dit cap de guayta dix aci es lo porter dels deputats e ell dit porter dix que ell era aqui de part dels dits deputats e concell e volia parlar ab lo dit Luis Pelat. E axi lo dit Luis Pelat isque a la finestra e demana al dit porter que volia. E lo dit porter dix que li volia donar certa cosa per part dels dits deputats e concell lo qual Luis Pelat respos que lo veguer tenia totes les claus e que no podia obrir. E axi ell dit porter replica al dit Pelat dient que devallas e que ho fes com se volgues car ell volia parlar. E lo dit Pelat respos que en manera al mon nos podia fer. E lo dit porter dix que si volia devallar sinon que ell sen tornaria e faria la resposta als qui lavien trames. En aço lo dit Pelat dix sperau vos un petit e a cap de poch lo dit Pelat dix aturau vos que ara obrirem. E axi lo dit veguer e lo dit Pelat ensemps ab los presos damunt dits e ab altre gent devallaren tots ensemps fins a la darrera porta del cap de

la scala qui ix al pati o repla de la preso la qual porta obriren soptosament e tots plegats ço es veguer Luis Pelat e presos e altre gent isqueren de la dita preso e en aquest instant lo dit porter qui era a la dita porta del cap de la scala alargua la ma per donar la dita cedula al dit Luis Palat e alergant ley lo burç de la gent lo cuydaren lançar scala a avall. E lo dit Luis legi la dita scriptura e com la hague legida dix veus lo veguer qui sen mene los presos que aci son scrits dient si metria so o que faria e ell dit porter dix que fes ço que volgues car ell faria relacio de tot als lavien trames. E fet aço lo dit porter devalla la scala e troba encara baix al pati de la cort lo dit veguer ab altre gent e ell dit porter lexant lo sen torna a la casa de la Diputacio. E lo dit porter liura a mi Anthoni Lombard notari qui en presencia del dit concell continui e scrivi la dita relacio translat de la dita empara o manament per ell liurat al dit Luis Pelat de la serie seguent. De part dels magnifichs deputats e conçell representant lo Principat de Cathalunya entrevenint hi la ciutat de Barchinona fets manament An Luis Pelat carceller del carcer comu de la dita ciutat que tenga per emperats An Marti Solzina En Pere Comes specier e En Jaume Perdigo sabater En Nanthoni Abello causidich e altres emparats per part dels honorables consellers de Barchinona lo qual manament se fa a instancia e per part dels dits deputats e concell.

Habiendo suscitado alguna murmuracion entre los concurrentes la lectura de la proposicion antedicha, tratóse de que sobre este asunto se pasara á votacion, y examinada esta, deliberóse conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe dix que mossen Galceran Burgues de Sant Climent de Viladecans sia pres e portat a la preso de continent lavant li lo basto alla hon sera trobat e que li sia dada bona custodia e que sia feta justicia en sa persona e en sos bens juxta forma de la capitulacio et alias. E encara de tots aquells qui participi han hagut e entrevengut en lacte fet per lo dit mossen Burgues.

En consecuencia, mandaron los señores Diputados llamar al baile de Barcelona, y le requirieron en los siguientes términos.

Mossenyors los diputats e concell requeren lo honorable En Galceran Dortigues batle de la present ciutat de Barchinona que de continent executen la delliberacio feta per lo dit concell e passada per lo dit concell de la dita ciutat e closa per los dits deputats la qual es de la serie seguent. Ço es que mossen Bur-

gues de Viladecans sia pres e portat a la preso etc. Est supra in voto domini Vicensis episcopi. Habeatur ibi pro inserta.

Acatando el baile el requirimiento que precede, dirijióse, acompañado de tres individuos del Consejo y un conceller de la ciudad, á la casa de mosen Burgués, y como le encontrase en la calle Ancha, púsole preso en la cárcel comun de la veguería, asegurándole con cadenas y grilletes.

Hecha luego relacion de este acontecimiento, hubo entre los concurrentes diversos pareceres, y como se pasaran á votacion este y otros asuntos, tomóse el siguiente acuerdo respecto á la confiscacion de bienes de mosen Burgués.

Quant empero al altre cap de la confischacio de bens e derrerament de casa de mossen Burgues de Viladecans per ço com molts del dit concell eran del vot del dit Senyor bisbe e altres molts se referien al que seria deliberat per la ciutat de Barchinona los qui eren del vot del senyor bisbe se reduhiren al parer dels altres. E per ço com entre tots bastaren en suficient nombre per acloure fonch conclos sobre lo dit cap de confischacio de bens e derrocament de casa quen fos fet so que la dita ciutat de Barchinona ne deliberaria.

Verificóse, en seguida de esta votacion, otra relativamente á la necesidad de que se hiciesen diez galeras en Barcelona

27 DE ABRIL.

Mosen Monsuar hizo, en nombre de los Diputados ausentes, á los que asistieron, las siguientes proposiciones.

Primerament que attes la delliberacio feta deu enderrocar la casa e confiscar los bens de mossen Burgues olim veguer de Barchinona era stada remesa a la ciutat e los consellers ni lo concell havien volgut acceptar la remissio.

Item que attes per alguns amichs e parents del dit veguer ço es mossen Bernat Çapila e mossen Bernat Fivaller e altres era suplicat quels plagues lavarli la cadena e grillons en que era detengut attesa la condicio e edat del dit mossen Burgues e que li fos donat hun fadri quil servis etc.

Siguen á estas proposiciones otras dos secundarias, relativas al asunto de las lanas y á que la Diputacien proporcionara la madera necesaria para las galeras.

Sin embargo de haberse pasado á votacion, no pudo tomarse una conclusion descisiva, limitándose tan solo á

que pasara el asunto á las nueve personas encargadas de examinarlo, para que diesen su dictámen.

28 DE ABRIL.

Presentóse en la sesion de este dia el caballero mosen Arnaldo Fonolleda, baile general de Cataluña, junto con micer Juan Dusay, consejero real, y entregaron á los señores Diputados la siguiente carta, de parte de la señora Reina, á la que estos dilataron la contestacion, hasta saber el dictámen de las personas encargadas de este asunto.

La Reyna tudriu etc.

Venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Entes havem que vosaltres ab intervencio del batle de aqueixa ciutat forçat empero e compellit per vosaltres haurieu levat lo basto publicament ab gran multitud de gent a mossen Galçeran Burgues regent la vegueria de Barchinona e aquell mes a la preso faentlo apartar e posarli cadenes e grillons per quant lo dit regent hauria trets de la preso En Marti Solzina Pere Comes specier e Nanthoni Abello guiats e assegurats per nos en la bona fe reyal la qual cosa no passa sens alguna gran admiracio als vehents e hoynts semblants actes e procehiments. Car com sabets altri inferior de la Majestat del Senyor Rey no ha facultat ne auctoritat de fer semblant acte en persona de hun

tal oficial com es lo veguer de Barchinona. Com sia ver e cert que nos per observancia de nostre dit guiatge atorgat als sobredits en prejuhi del qual res no deu esser attentat o fet per alguna via juxta lo usatge Quoniam per iniquum principem e altres usatges e leys de la patria havem manat ab forts e grans penes al dit veguer tro a publicacio de sa persona e bens encontinent delliurats los dessus nominats de la preso en la qual eren detenguts e daquiavant los servas lo dit guiatge. E fahent aço lo dit regent ha fet lo degut e del que a bon oficial se pertany ne es digna cosa que per ell servar nostres manaments los quals han conformitat ab leys de la terra e per observancia de aquelles li degues esser feta e menys procurada semblant novitat carrech e vergonya. Com a vosaltres dits deputats fos mes pertinent instar e supplicar la fe donada per vostre Rey e Senyor a qualsevol persones encara que fos donada a infels esser servada que no en violacio de aquella fer los actes dessus dits. Pregam vos per ço encarregam e quant pus stretament podem vos manam que revocant los dits actes e desistints totalment de aquells donets obra ab acabament que lo dit regent la vegueria sia liberament e presta soltat. Com siam certa aço star en vostra ma car nos havem provehit e manat al dit batle a a tots altres oficials que decontinent aquell solten liberament com vullam e manem que per lo dit regent lo ofici de vegueria sia exercit e regit. Dada en Gerona a XXVI dies de abril del any Mil quatrecents sexanta dos. — La Reina. — Als venerables pares en Christ egregis

nobles magnifichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los deputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Ocupáronse en esta sesion de diversos asuntos, entre otros, y principalmente, de la fabricacion de las galeras y de la custodia de los presos que se habian encerrado en la cárcel pública, sobre los cuales fueron presentadas las correspondientes proposiciones. Al mismo tiempo, unos enviados del Concejo de la ciudad participaron la noticia de que la señora Reina habia escrito al baile, para que diese libertad á Martin Olzina y demás prisioneros, sobre lo que manifestó el Consejo estar tambien enterado, y dispuesto, por consiguiente, á hacer la provision necesaria. Y pasando en seguida á la votacion, para deliberar sobre los asuntos referidos, acordóse unánimemente conforme á lo manifestado en el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Que fos feta eleccio de nou persones a les quals fos comes la expedicio de les dites galeres e anomena per capita del dit exercit lo egregi comte de Pallars. En la custodia dels dits presos dix que fossen elegides guardes fins en nombre de deu o dotze als que jay son e quey fos mes una persona de cap ab aquelles per major custodia dels dits presoners. En lo fet de micer Peytani dix que fossen fetes e ordenades letres e provehit segons lo apuntament ja fet per les tres persones a les quals aquest fet es stat rames del

qual apuntament era stada feta relacio per hu dels dits tres a qui es stat comes.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo mandaron hacer dos pregones (cuyo contenido se halla en otra acta posterior,) el uno para reunir gente de á caballo y de á pie, y el otro con el objeto de dar quinientos florines al que denunciase cuales fuesen los presos á quienes se hubiese dado libertad.

Sigue la intima y requirimiento que, á consecuencia de la noticia dada por la ciudad á los Diputados y Consejo, fué enviada al regente la vegueria, baile, subbaile, y demás oficiales.

Com mossen Galceran Burgues e de Sant Climent e En Johan Raphel En Marti Solzina En Pere Comes En Jacme Perdigo Nanthoni Abello En Luis Pelat e En March Vergos sien presos e detenguts en preso a instancia e requesta dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables deputats del General de Cathalunya e de llur consell entrevenint hi la ciutat de Barchinona per ço com han contrafet a la capitulacio per lo Serenissimo Senyor Rey e los dits deputats e llur concell aquest Principat representants e la dita ciutat de Barchinona fermada e dels dits presoners se pertangue als dits deputats e concell la conexença e altre no sen puga entrametre en virtut de la predita capitulacio per ço de part dels dits deputats e concell entrevenint hi la ciutat de Barchinona inti-

mant les dites coses a vosaltres molt honorables mossen Miquel de Vilagaya cavaller e ara regent la vegaria de Barchinona e a vos honorable mossen Galceran Ortigues batle e En Franci Vicens sots batle de Barchinona vos requerim que dels dits presoners ne de algu de aquells en res per alguna via nous entremetau.

En la misma sesion se dió cuenta de la carta que sigue, enviada por los cónsules de Perpiñan.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los deputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Vistes les letres que de vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies havem rebudes e certificants dels negocis occorrents esser de tants ponderositat havem aplegat concell lo qual ha deliberat esser substituhits sub sindichs los honorables mossen Johan Traginer e Frances Comte. Partiran de continent e tan prest seran ab vostres molt grans R. M. N. e honorables providencies de les quals la Sancta e infinida Trinitat sia continua direccio e garda. Scrita en Perpenya a XIII dabril del any Mil CCCCLXII. — Los consols de la

vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

29 DE ABRIL.

Se pasaron, en este dia, todas las deliberaciones de los Diputados y Consejo al Concejo de la ciudad, que las aprobó, leyéndose además una carta dirijida al diputado local de Perpiñan, relativamente al suceso de micer Bernardo Paytani.

30 DE ABRIL.

Ocupáronse esclusivamente en este dia del arreglo y demás preparativos de las galeras, pasando á este objeto á la Atarazana, para señalar á las personas que habian de encargarse de este cometido, y hacer el acopio necesario de materiales y demás que fuese menester.

Siguen á continuacion los dos pregones de que se habla anteriormente, los cuales fueron publicados por diferentes puntos de la ciudad, acompañando al corredor Pedro Querol, que era el encargado de verificarlo, ocho trompetas y el timbalero.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables de-

putats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya. Que com ells precehint deliberacio del dit concell en virtut de la capitulacio atorgada per lo Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e per la Majestat sua e encara per lo dit Principat fermada e solemnament jurada hagen deliberades fer certes coses havents respecte al servici de la corona reyal e al repos tuicio conservacio e utilitat de la cosa publica e libertats del dit Principat per ço per dar exequucio e compliment a les coses per ells dits deputats e concell per los respectes dessus dits deliberades ab veu de aquesta publica crida. Notifiquen a tot hom generalment quis vulla acordar en la armada o exercit la qual los dits deputats e consell en nom del dit Principat han dellibera fer per lo present si es home darmes portant pillart e patge haura XXXXV florins corrents de sou per quiscun mes ab bestreta de dos mesos. E si es home de cavall util haura XV florins corrents per mes ab consemblant bestreta. E mes sera donat a quiscun conestable de XXV homens VIII florins corrents ab consemblant bestreta de dos mesos. E tots aquells qui lo dit sou volran pendre sien en la casa del General la qual es davant la lotge de la present ciutat on seran les persones a aço deputades e feta la seguretat acostumada hauran la bestreta dels dits dos mesos.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables de-

putats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya precehint deliberacio del dit concell en virtut de la capitulacio entreveninthi la ciutat de Barchinona. Que si sera algu qui ab veritat denunciada e ab tot effecte metra entre mans e dara orde e forma que sien meses en poder dels dits deputats e concell En Pere Comes e Nanthoni Abello los quals en aquests dies prop passats entre VIIII e X hores de nit son stats trets de la preso comuna de la present ciutat on staven detenguts per certs pretesos enormes crims e delictes aquell tal o tals denunciats e ab tot efecte sots la dita forma metents aquells en mans e poder dels dits deputats seran dats de les pecunies del dit General D. florins e ultra axo si sera catiu o cativa sera franch o francha. Notificant a tot hom que los qui los dessus dits o algun dells tendran celats o amagats e aquells als dits deputats no denunciaran seran executats en persones e bens sens alguna merçe com a enemichs de la cosa publica e los dits bens confiscats al dit General de Cathalunya notificant a tot hom generalment que los dits denunciant o denunciants seran tenguts en secrets.

Fué presentada en esta sesion una minuta de la respuesta que habia de darse sobre el capítulo de las instrucciones, y que redactaron las nueve personas encargadas de este asunto; cuyo contenido es del tenor siguiente.

Responents los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya al capitol de les instruccions per la Excellencia de la Senyora Reyna fetes e acomanades a vosaltres magnifichs mossén Arnau Fonolleda batle general de Cathalunya e micer Joan Dusay prothonotari a XXV del corrent mes de abril per vosaltres per part de la dita Senyora Reyna legit en presencia dels dits deputats e conçell lo qual es de la serie seguent. Primerament diran e explicaran per part de la dita Seyora als diputats e conçell e consellers e conçell com a sabuda de sa Majestat seria perveugut que per los dits diputats e conçell ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona seria stada feta certa deliberacio e per aquella deduits certs actes a exequucio que deuen e poden inquirir e procehir contra tots aquells qui haurien contrafet o vengut a la capitulacio e aço contra diverses manaments e requestes aquests dies passats a ells fets per part de sa Majestat als quals sa Excellencia sia sta e persevera els requer e mana quels tinguen e observen no obstants qualsevol respostes per ells fetes e daço faran levar carta publica. Dien que salva tots temps humil honor e reverencia degudes a la dita Senyora Reyna la deliberacio e actes en lo dit capitol mencionats han fets los dits diputats e conçell ab intervencio de la ciutat de Barchinona en cas permes be e degudament per virtut e potestat a ells atribuida per la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey per sa

gran humanitat virtut e clemencia en e ab la capitulacio per sa Excellencia e per lo dit Principat fermada e solemnament jurada et alias segons ja en los dies passats fonch feta en scrits resposta per los dits diputats e conçell en la qual stan e perseveren a una patent letra per part de la dita Senyora Reyna a ells presentada ab mija de carta testificada per En Pau Vida notari e scriva del Senyor Rey a tres del mes de abril prop passat. La qual capitulacio salva e repetida la dita humil reverencia los dits diputats e conçell violar e prejudicar en alguna manera no volrien ne tollerarien com aquella que es stada feta composta fermada e jurada a lahor de nostre Senyor Deu servici de la dita Majestat repos e tranquillitat e benefici del dit Principat e de la cosa publica de aquell. E per que de la lectura del dit capitol a instancia de vosaltres dits mossen lo batle general e mossen lo prothonotari es testificada carta per En Guillem Ponç notari e scriva del Senyor Rey los dits deputats e concell requeren la present esser inserta a la fi o peu del dit capitol e de tot ensemps esser feta carta publica per vos notari etc.

Leyóse igualmente la siguiente minuta, que presentaron los mismos comisionados, de la contestacion á la carta de la Señora Reina, relativamente á la prision de mosen Galceran Burgués.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

De vostra Excellentissima Senyoria havem rebuda una letra feta en Gerona a XXVI del corrent mes a la qual responem veritat esser que En Marti Colzina Pere Comes e Anthoni Abello eren stats presos a instancia de aqueixa ciutat per quant son delats de haver tractada ab altres certa malissima conspiracio havent respecte no solament a amor dels principals homens de regiment de aquest Principat e de la dita ciutat mas encara a subvencio e perpetual destruccio de la cosa publica de aquells en gran ofensa de nostre Senyor Deu e gran desservici de la Majestat e destruccio del precipuu membre e merlet de la sua excellent corona. Per la qual raho a instancia de la dita ciutat era iniciada y continuave inquisicio entrevenint mossen Galceran Burgues en la dita letra nomenat contra los dessus dits los quals a la dita instancia eren stats emparats en la preso hoc no resmenys era stat consellat e request per los consellers e concell de la dita ciutat en virtut de privilegis de aquella per ell en lo introit del regiment de regent la vegueria solemnament jurats que los dessus dits presoners tingues be custodits e per res nols deliuras de la dita preso per los respectes dessus dits. E ell dit empero mossen Burgues infringint los dits e altres privilegis e no havent sguard al grandissimo perill en lo qual la cosa publica era constituida per tants greus e temeraris crims e delictes de que ab gran vigilancia e attentament se in-

quirie a XXIIII del present mes a les X hores de nit deliura los dessus nomenats de la dita preso lo que certament es cregut vostra Excellencia no haguere manat fér si dels dits perill crims e delictes axi forts e cruels als quals guiatges quelsevol sufraguar no deuen o poden fos informada ans com a virtuosissima e zeladora de justicia e del bon stament del reyal domini haguere dat orde e no procurat torb o impediment en saberse veritat de les dites coses axi detestables. Les quals de directo son contra la capitulacio per lo dit Senyor Rey per sa virtut e benignitat atorgada e per la sua Excellencia e encara per part de aquest Principat fermada e jurada. On com a hoida nostra pervingues la tal e tant notoria novitat feta per lo dit mossen Galceran que de totes les coses dessus dites era plenament certificat havents per ferm no menys ell esser incidit en la contrafaccio de la dita capitulacio que los dits presoners deliberacio precedent entrevenint e consentint hi la dita ciutat requerim lo batle no forçant ne compellint aquell salva la honor e reverencia de vostra Celsitud ans ab molta pertenencia segons conste per actes que prengues e metes en la preso lo dit mossen Burgues e jatsia la presencia del dit batle juxta forma de la dita capitulacio a aço no freturas empero per bons respectes hi fou demanat e axi per ell acompanyat de hun dels consellers de la dita ciutat e de alguns de nosaltres fou deduhida a exequcio la dita requesta es stat plasent a nostre Senyor Deu que apres los dessus dits son stats maravellosament represos e ell mediant e endressant les

coses de que son delats en breu seran manifestades e publicades per les quals los veents e oynts sentiran quals crims e delictes son e de quanta temeritat detestabilitat e atrocitat era la asserta concitacio e conspiracio tractada ne sera vist salva la dita humil reverencia nosaltres haver indebitament procurat carrech e vergonya al dit mossen Galceran Burgues com en cas permes en virtut de la dita capitulacio a la qual com dit es era contrafet de directo e necessitats de tanta necessitat sia stat per nosaltres pertinentment e deguda fet a gran lahor de nostre Senyor Deu qui per sa infinida bondat no vol la cosa publica pereschа servici del dit Excellentissimo Senyor lo Senyor Rey e conservacio de la sua reyal corona repos e benefici e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell de les quals coses comendacio e no blasme e redargucio haver speram. Qual interes Senyora molt alta pot esser major en respecte de la conservacio del stat reyal que castigar debitament tals e tant leigs asserts crims. Quals guiatges Senyora molt Excellent poden compendre aquells dits crims qui son no dels mediocres ans dels mes greus e suprems que dir e cogitar se puixen. Qual regne qual domini pot star on tals actes fossen comportats. E qual rabo poriem dar nosaltres e los consellers e consell de aquesta ciutat al Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e a vostra Altesa e al Illustrissimo Primogenit del regiment e coses qui a nosaltres e ells son acomanades si no provehiem e provehien ab tota eficacia en conservar aquelles. Vostra Excellencia Senyora molt alta

pot esser certa nosaltres qui en virtut e per facultat de la dita capitulacio la qual esser prejudicada e violada no permetriem ab intervencio de la dita ciutat provehim e procehim e provehir e procehir entenem en totes les coses damunt dites aquelles e tots actes governarem ab gran maturitat e attensio e creem ab la ajuda de Deu ne resultaran conclusio e fi acceptes a nostre Senyor Deu e a la dita Majestat e a vostra Altesa e al Illustre Primogenit repos tranquillitat e benavenir al dit Principat e a la cosa publica de aquell. E axi molt humil e devota suplicam ho comprenga vostra gran e Excellent Senyoria de la qual la Sancta Trinitat sia continua proteccio e guarda e mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXX de abril del any Mil CCCC sexanta dos. — De vostra Excellentissima Senyoria humils subdits e vassalls etc. —Los diputats del General e concell lur etc. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Se hicieron algunas proposiciones, y pasadas á votacion, se deliberó, conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que la resposta feta al capitol de la instruccio de la Senyora Reyna e la resposta feta a la letra de la dita Senyora stan be e que sien axi spatxades.

Item que sien bestrets al senyor comte de Pallars capita dos milia florins dor.

Item que sien paguats lcs D florins promesos als qui denunciarien En Pere Comes e Anthoni Abello per los deputats e per tres de la VIIII de les banderes elegidors per la dita VIIII a aquell qui revera los ha denunciats.

Item que sien deliurats a la VIIII de les banderes mil florins dor per servir en les coses apuntades e apuntadores per los dits VIIII de les banderes.

Item que la letra ordenada per lo fet de misser Peytani sie remissa e abilitada per los dits tres qui nan hagut carrech substancia no mudada e que no sie feta comissio alguna al deputat local de declarar res ans se hage declarar en lo present consell e axi se expedescha sens referir a despeses del General.

Dióse cuenta, el mismo dia, de la siguiente carta que se habia recibido.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Los honorables mossen Johan Traginer e Frances Comte substi-

tuits per ordinacio nostra e concell de vinteset per lo honorable mossen Françes Pericoles hun dels embaxadors e sindich a ple instruits e informats explicaran a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies certes coses de part nostra e del dit concell. Placiaus darlos fe e creença com si per nosaltres e dit concell eren explicades a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a XXIIII de abril del any Mil CCCCLXII. — Los consolș de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

1.º DE MAYO.

Hiciéronse tambien, como el dia anterior, varias proposiciones, y pasadas á votacion, deliberóse igualmente conforme al voto, que sigue, del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que la resposta e provisions fahedores a les coses contengudes a les letra e crida trames per la Senyora Reyna als oficials manant que algu no gos pendre sou del General etc. e encara lo que ses dit del deputat local de Tortosa ab totes lurs circunstancies sien remeses a la novena sens referir.

Item que sia scrit a totes les universitats e altres

que semblara una e moltes vegades de les coses que vuy occorren e per avant occorreran segons parra a la dita novena sens referir.

Item que sia pensat per la dita novena que deu fer contra los consellers de la Senyora Reyna qui malament aquella consellen e seduexen e que ho meten en scrits e ho refiren.

Item que la dita novena haja carrech de pensar quines e quals provisions son e seran necessaries daci avant per la indemnitat de la honor del Principat e per traure de congoxa e perplexitat aquell e donarli perpetual repos e ho refiren.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron la siguiente carta.

Als molt magnifichs e de maximes prudencies mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs mossenyors e de maximes reverencies. Per quant aquesta pobre universitat es posada en congoixes per la concurrencia dels homens de remença qui per aquest circumnomables lochs discorren e de dia en dia som avisats volen venir contra aquesta vila trametem a vostres magnifiques savieses Nanthoni Carreres portador de la present suplicant en aquelles per quant aquesta dita vila freturege en singular manera de vitualles e de arnesos e repara-

cions dels murs dirruits sia de llur plaer socorrer nos de dites vitualles e arnesos opportuns. Lo dit portador vos informara de tots los dits fets e coses occorrents e necessaries en aquesta vila. Lo dit socors demana e suplica aquesta dita vila esser li feta per ço que axi com a fidelissimos vassalls de la Majestat del Senyor Rey que som puixam per sa Majestat aquesta vila guardar e de aquella retre li bon compte e raho tota vegada que a sa Excellencia sera plasent. De les dites congoixes en que stam de present consultarem la Majestat de la Senyora Reyna suplicant la per semblant compacient en nostra necessitat de saludables remedis ons vulla sotvenir. E mantinga Jhesus vostres maximes reverencies en continuats augments de la Majestat del Senyor Rey e conservacio de la cosa publica de aquest Principat. Scrita en Besalu a XXVIIII de abril any Mil CCCCLXII. — Als maximes prudencies de vostres reverencies apparellats servir los jurats de Besalu.

Recordansa a Nanthoni Carreres.

Primo com Deus vulla que sia a Barchinona parlara primerament ab lo senyor En Miquel Guell donant li la sua letra e significant li de les letres que porte dels deputats e consellers e en lo donar servara la forma que lo dit Guell li dira.

Item si necessari sera fara relacio dels cassos novament fets en aquestes terres e com caminen grantment venir contra aquesta vila.

Item significara la gran fretura de les armes e vitualles que aquesta vila ha e per so per part de la vila suplicara aquesta vila sia soçorreguda de les coses que suplica e aximateix lo mur qui en alguns lochs es molt dolent.

Item si no poden sotsvanir que fara aquesta dita vila.

Item per tant com lo veguer e En Pere Beguda per part de la Senyora Reyna han proposat e explicat pregant a la vila de Besalu que ab la ciutat de Gerona e altres universitats se interposassen entre la ciutat de Barchinona e la Senyora Reyna e fessen una embaxada a Barchinona significant deu venir home dels jurats de Gerona a Besalu a la qual explica es stada feta resposta que si los dits jurats de Barchinona tramatran home a Besalu per dita raho que en aquell faran tal resposta que si plaura a Deu la Senyora Reyna ne sera contenta que los sera respost pus avant.

Item per quant se diu molt prest e molt prest lo Senyor Rey sera a les parts de Besalu si hi sera que deu fer la vila de Besalu e li sia dat concell saludable sobre tots los dits caps e molt prest.

Item avisara de la armada ques fa de tres fochs hun home.

Item si a la dita vila de Besalu no es fet lo secos demanat que fara car nos pot bonament tenir e de tot stiga e seguescha lo que lo senyor En Guell li consellara.

2 DE MAYO.

Tomóse, en este dia, la deliberacion que sigue, y fueron despachadas las circulares que se hallan á continuacion, para los Diputados locales.

Les nou persones havents carrech del fet de les banderes ensemps ab los elets per la ciutat de Barchinona per bona expedicio del exercit de present deliberat fer per los diputats e concell deliberaren que tots cavalls e ginets que seran trobats de homens qui no vagen o trameten en lo dit exercit sien presos a ma del Principat pagant o fent pagar per aquells lo que sera dit arbitrat e intrat mijançant sacrament per los honorables ardiaca Çariera Bernat de Guimera e Guillem Colom adhibits a ells per aço un o dos meneschals bons e abtes.

Al molt honorable En Francesch Benda ciutada diputat local en la ciutat e vegueria de Gerona.

Honorable senyor. A nostra orda es pervengut que la Senyora Reyna hauria scrit o deu scriure als oficials de aqui publiquen certa crida ab la qual en efecte es manat a tot hom generalment que axi gent a cavall com de peu nos acorden en lo exercit de aquest Principat

ne prenguen sou ans si pres lan lo restituesquen absolent los del jurament e homenatge que prestat haurien les quals coses son de direccio contra la capitulacio atorgada per la Majestat del Senyor Rey e per la sua Excellencia e encara per part del dit Principat fermada e jurada e tals que per via alguna tollerar nos poden. Per ço avisants vos de les dites coses vos dehim e manam que rebuda la present tota dilacio post posada requeriau en nom e per part nostra com a representants lo dit Principat aço fahents per virtut de la dita capitulacio et alias tots e sengles oficials de aqueixa ciutat e de altres viles de vostra deputacio local on les dites crides son o seran devengudes ab mija de carta testificadora per lo notari o scriva de vostra deputacio local en virtut de la seguretat per ells prestada o que fer e prestar son tenguts de obtemperar nostres requestes que si tals letres e crides son pervengudes a lurs mans o per avant pervindran no proceesquen a acte algu exequtiu de aquelles e si ja en res hauran procehit allo tornen de continent al primer stament ab crida publica o en la manera que seria stat fet tota dilacio e excusacio cessats. Certificant los que si faran lo contrari e la dita requesta per vos en nom nostra fahedora no obtemperaran ara per lavors aquest Principat los ha enemichs e acuydats de la cosa publica e sera procehit de fet e de dret contra ells e llurs bens segons per la dita capitulacio es permes. E axi de la dita requesta com de la resposta fahedora per los dits oficials com encara de tot lo que circa aquesta materia sera stat fet avi-

sau nos stesament sens dilacio ab vostra letra car deliberat es per servici de la Majestat reyal repos e tranquillitat e conservacio del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell se faça e exequute circa aquestes coses tot lo possible per virtut de la capitulacio predita et alias. Dada en Barchinona a II de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Sigue aquí la lista de los Diputados locales á quienes fué enviada copia de la carta que precede, con la respectiva direccion.

Fué recibida, en este dia, la siguiente carta.

Als molt reverends e pare en Christ egregis nobles e magnifichs senyors diputats e concell residents en Barchinona.

Molt reverends e pares en Christ egregis nobles e magnifichs senyors. Be cert sotz certificats de les novitats e insults qui en aquesta terra se fan per los pagesos e homens de remença los quals son molt innormes car dimarts a XXVII del present mes de abril los dits pagesos en nombre de XX en XXV son anats a la casa de mossen Berenguer Barutell senyor de la baronia de Bestraca e li son entrats en la casa prenent lo dit mossen Barutell matent li una cadena per

lo coll stacant lo aqui axi com un presoner dins la sua casa mateixa fahents li molts anugs e no volents se atentar de ferli tals vexacions li son entrats en la cambra hora que la senyora sa muller no era levada fahents en la dita cambra molts arraimiments contra ella de ballestes parades e altres diverses armes e la faheren exir de la cambra ella e tots sos infants. E apres li han portats tots los bens que tenia en la casa axi robes de vestir com moble de casa que portar sen han pogut de que es stada molt cruel cosa e squiva. E so certa per dit de ells mateixos faran semblant novitat a mi e altres circumvehins e per la molta enveya que ells han de pendre aquesta força que yo tinch per retraures e fer sa forts aci com sia clau del plan de la montanya. E per tant com so dona viuda no he modo de guardarme de semblants inconvenients e per deliberat scriure a vosaltres pregant vos me vullau donar aquell concell e ajuda que de vosaltras sper car fins aci jom tenia altrament segura fins ara que la Senyora Reyna ma trames a dir per lo veguer e fisch de Camprodon menantme que yo nom empatxas de neguns malificis que los dits homens de remença hajan fets a Sant Pau ni en altres parts ans de aquells me inhabeix que nom puga coneixer ni contra los vasalls meus ni altres. E de totes aquestes poreu esser pus largament informats per lo portador qui es En Miquel Merques de Besalu lo era aci present al qual donats fe e creença en tot lo que de part mia vos dira. E so presta mossenyors a la ordinacio vostra. Scrita a Castellfollit a XXVIII de abril. — Mossenyors

qui a vosaltres me comau Beatriu de Cruilles.

Junto con la carta que precede, iba tambien la que sigue.

A la molt honorable la Senyora a Castellfolit sia dada.

A la molt honorable senyora. Yo Francesch de Verntallat vos prech que torneu les penyores En Hualguer de Sangles de aqui diumenge per tot lo dia e de aço me fereu gran plaer com mossen Barutell prech vos que no vos haja fer anugs. Feta a XXVII de abril. — Francesch de Verntallat.

Los nueve encargados reuniéronse, en este mismo dia, con los elegidos por la ciudad, y juntos tomaron las siguientes deliberaciones.

Es estat conclos per la VIIII que attenent los dejus scrits e altres en son cas e loch nomenadors son entrevenguts participats assistits e o son stats conselladors e adjutors notoriament axi en diverses letres procehides de la Majestat o cort de la Senyora Reyna dreçades als diputats e consell e a la ciutat de Barchinona e al spatxament de aquelles com encara en molts altres actes fets e attentats fer contra la capi-

tulacio et alias. Que los diputats e conçell ab intervencio de la ciutat de Barchinona los han per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat de Cathalunya. E que les persones e bens de aquells son confischats al General de Cathalunya. Entes empero que la confiscacio de les persones e bens dels ecclesiastichs se faça ab los mijans deguts e pertinents a despeses del dit General.

E que de les dites coses sien fetes crides publiques per tots los caps de les vegueries de Cathalunya remetent la forma e manera de les dites crides a la dita VIIII.

Los nombres de las personas á que se refiere el anterior escrito, son los siguientes: Micer Francisco Merquilles, vicecanciller, micer Nicolás Pujades, arcediano de la Mar, micer Pedro Falco, micer Jaime Taranan y micer Pedro de Montmany.

3 DE MAYO.

Pasado á votacion, en este dia, el escrito que antecede, deliberóse conforme al siguiente voto de mosen Bernardo Çaportella, al que generalmente se adherieron todos los asistentes, debiendo entenderse que este voto era corroboracion, en parte, del emitido por el obispo de Vich, quien aprobó el escrito, opinando, además, que debia publicarse á voz de pregon.

Idem ut episcopus en les persones alli anomenades.

En les altres empero qui no son nomenades no es daquell parer fins haja vist que son e li conste lo perque.

Separóse únicamente de esta opinion comun, en parte, el honorable Juan Çacirera, emitiendo en nombre del señor conde de Prades el siguiente voto.

Dix esser de parer que aquells qui contrafan a la capitulacio sien castigats segons forma de aquella pus conste haverli contrafet.

Los eclesiásticos repitieron sus protestas de costumbre, diciendo que no consentirian en nada que tendiera á efusion de sangre.

Fueron nombradas en seguida las tres personas encargadas de inventariar los bienes de los presos, resultando elegidos el canonigo Torres, Bernardo de Guimerá y Juan Pellicer, síndico de Villafranca del Panadés.

Se recibieron, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Entes havem que lo discret Nanthoni

Lombard hauria feta relacio e que la informacio per ell rebuda seria stada publicada sobre los novells imposits ques volen posar per vostres reverencies en les exides de les lanes si seran dampnosos o no a aquesta ciutat e mes havem entes ques hauria en parer per los a qui es stat remes quel imposit de les lanes ques carreguen en fustes strangeres per la tacita prohibicio de aquelles seria dampnos a aquesta ciutat mas lo imposit universal ques posa en la exida de les lanes segons la dita informacio e relacio se poria tollerar e que axi se volria per vosaltres deliberar e fer servar les quals coses vos certificam que seria total destruccio de aquesta terra e nosaltres quen veem per experiencia ho podem millor dir e informar que no los stranys qui parlen per presumpcions parers e credulitats eus dehim de tot cert que per la sola fama dels dits novells imposits aquesta ciutat en sos drets ja na rebuts grans dans e axis troba per veritat en les imposicions e en altra manera. E si los dits drets se imposaven e cullien no resteria sino tancar les portes e perdres tot. Per que mossenyors vos suplicam no vullau la destruccio e dan de aquesta ciutat no posar ne fer collir en aquella lo dit dret novellament imposat de les lanes e cuyrams car aquesta ciutat may hi consentira ne tollerara ne permetra per no esser destrohida esser collit ne exigit lo dit dret en aquella per queus tornam a suplicar lo stat de aquesta ciutat e la conservacio de aquella vullau haver per ben recomenats e no portarla en total rubina e destruccio axi com se speraria venir si los dits novells imposits

en aquella eren posats e collits car no porien star que noy haguessem a fer lo que dessus es dit com aquesta sia la deliberacio del concell general e universalment de tots los ciutadans e poble de la ciutat e aquestes coses reputarem a gracia singular a vostres grans reverencies les quals nos rescriguen tot lo que plasent los sia e tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua guarda e proteccio. Scrita en Tortosa a XXI de abril del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies molt promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverents egregis nobles e senyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. Certificam vos del que fins aci he fet. Lendema que parti de aqueixa ciutat ab lo discret En Johan Mayans arribi en la ciutat de Manresa en la qual de continent fom arribats ell e yo donam endreça que los consellers de aquella ciutat se ajustaren en la casa de llur concell e fonch los dit com era aqui per part dels diputats e conçell representants lo Principat e lo discret En Johan Mayans per aqueixa ciutat eren tramesos als dits consellers e concell general de la dita ciutat de Manresa portant los certes letres a ells e a llur general concell dirigides. E per ço los pregam que de continent fassen ajustar lo dit concell. Fonch dit per ells que lo dit concell nos podia ajustar sens que no

fos cridat per tres vegades e havia encara entrevall de mes de hun dia e mig com tal fos lur pratica empero que si eren coses cuytades ells donarien orde que cert concell ordinari seria aplegat al qual podiem donar les dites letres e explicar ço quens plauria e de fet vehent presentiment que ja haviem per informacio de algunes persones que en la dita ciutat de Manresa tot hom stave attent al ben avenir de la cosa publica e majorment com ja aqui tinguem bons sindichs e vist lo sperar fora de mes delliberam donar les letres e explicar nostra crehença dient aquelles coses quens occorrega segons nostra instruccio. Le lur resposta fonch en efecte recitada de paraula que ells totstemps eran promptes e apparellats en seguir·lo benefici del Principat e de la ciutat de Barchinona com fins aci han e axi largament ne scriuran aqui a llur sindich e donat compliment lo dia apres partim e arribam en aquesta ciutat en la qual fom certificats que vuy que es disapte se muden los consellers e concell e axi no havem disposicio de res fer fins dilluns primer vinent car fins lo dit dia no poden haver concell e ya los dits consellers e concell es fet som informat que la major part es de bona intencio axi crech que ells faran be e per que no perdesem un punt de temps vuy que es disapte demati havem fet ajustar lo capitol de aquesta Seu e ajustat los havem donades les letres de queus dich que si los pobles de aquesta ciutat com encara lo dit capitol han hauda gran consolacio e sforç de nostra venguda la qual no poch han extimada no maravellant se molt com tant havien tar-

dat en fer lo que ara haveu fet. Lo dia pus prop passat es stat aci un juriste quis apella micer Pere Miquel trames per la Senyora Reyna lo qual sermona per aquestes parts e ha aportades letres de creença axi a la ciutat com al capitol les quals ha explicades segons per los del dit capitol nos es stat recitat portant la capitulacio e glosa sobre aquella dient que per la capitulacio no obsta la venguda del Senyor Rey ni la citatoria qui es stada feta al vicicanceller ni a micer Falco ni a micer Taranan ni lo traure de la preso de mossen Copons ni lo traure de les banderes e moltes altres coses dient a la fi que los deputats e conçell ne encara en la ciutat de Barchinona no pot fer res daço qui es stat determenat e aqui conclos donant gran carrech en moltes maneres al dit consell e a la ciutat en tant que lo dit micer Miquel va per les universitats per induir ço que pora a la sua part. En aço he satisfet en cascun cap en tal manera que lo dit capitol nes restat informat e aconsolat e de aço lo dit capitol vos ne scriu largament. Segons man significat ells stan ab gran spant de aquests pagesos de remença e no es maravella car en lo mig dells stan segons per ells nos es stat dit los dits pagesos trameten manaçes als vicaris e rectors de fora vila que si ells signen alguna letra de vet per causa de algun deute que ells los mataran en tant que jals aportats en aço que no gossen signar ne nenguna. E no resmenys som stat informat per homens dignes de fe com alguns dels dels dits pagesos son stats en una casa de un quis diu mossen Barutell e han li robada tota la casa fins

a les craspines de sa muller e ell molt mal tractat que los cavallers e gentils homes que no tenen cases forts les desempatxaren e sen venen aci segons per mossen Benda mes stat dit car axiu ha ell fet. Axi mateix se diu aci com En Verntallat quis fa cap dels dits pagesos tracte de haver diners si pot en aquesta forma que ell fa que tres pagesos la hun vage e los dos restants bestraguen per la messio de aquell qui va empero fins aci no ha res pogut acabar e mes se diu en cert que En Sarroli notari va per quant hic ha tractant entre los pagesos ques faça tall entre ells de XVIII sous per foch per sostenir lo borbull empero noych poch res fer mas ara ya comença aci de moures e van a flotes ajustant se en alguns lochs. Sino si fa alguna provisio prompta lo foch se poria tant ensendra que pocha aygua noy bastara. A nit pasada ya vespre arriba aci en lo hostal hon yo pos mossen Burgues de Mallorques ab alguns pagesos de peu e de cavall eren nou en nombre o nos volgueren mostrar ans stigueren secrets e lo sendema gran mati hic exiren. Venia de Gerona e creuse tira la via del Senyor Roy. E no mes recoman me a la senyoria de tots vosaltres. Scrita lo primer de maig Mil CCCCLXII. —Senyors lo qui es prest e aparellat a vostres manaments e ordinacions Pere dez Plugues.

Molt reverends nobles magnifichs honorables e molt savis mossenyors.

Apres debita recomissio gran confort havem pres

dels avisos per les reverencies vostres axi ab vostres expectantissimes letres com ab paraula del honorable En Pere Desplugues donzell de vosaltres aci e en altres parts trames lo qual en nostre capitol ab attencio e ab gran plaer havem scoltat a nosaltres fets lo que molt vos regraciam. E per quant lo dit vostre embaxador nos ha molt encantats que de tot lo que sentirem concernent lo util o interes de la terra e signantment sobre lo fet dels homens de remença ne deguessem certificar les vostres reverencies havem pensat scriureus lo que ara haveu sentit. Som veridicament certificats com En Verntallat quis fa capita dels dits homens ab una flota qne sen ha menats per força es entrat en la casa de mossen Barutell e aquella han barrejada e desboscada que no li han jaquit un clau e han tret de la preso un home que lo dit mossen Barutell tenia pres e segons se diria en lo loch on aquell stava han mes lo dit mossen Barutell. E mes se diu que lo dit Verntallat talla los dits pagesos a dos florins per foch los majors e los altres segons mes e menys de les quals talles dona sou a aquells quil segueixen. E que ha fetes entre ells cinquantenes e conestablies e que molt pres ab dos milia o tres milia homens deu fer la via de Balaguer per les muntanyes de Puigcerda e dalli enfora tirara la via del molt alt Senyor lo Senyor Rey e que ell lo metra en Cathalunya. Diuse axi mateix que lo dia de Sancta Creu qui sera dilluns se deuen ajustar en Lussanes en una parroquia que dien Sanct Boy be CCC o CCCC dels dits pagesos de remença quen surtira no sab hom. Creuse que

no res de be. Los consellers daquesta ciutat son stats avisats en via de confessio e ab molt grau secret per certa persona qui sent molt entre los homens de remença que certament entre ells es deliberat ells donar sobre aquesta ciutat e entrarla e barrejar la sglesia e les cases dels capellans e encara de alguns ciutadans e ferse forts en aquella. E per aquesta causa aquesta ciutat se proveeix de bombardes bussons ballestes e polvores e de altres coses a defensio sua necessaries. Mes som stats avisats per alguns rectors de les sglesies a nos circumvehines com ells son fortment menassats per alguns que no gosen nomenar abans dien que nols conexen que ells no presumesquen signar ne executar algunes letres de la cort ecclesiastica qui vinguen contra los pagesos car si ho fan los mataran axi mateix sentit que lo Verntallat seria entrat aquestos prop dies en Osona e que hauria comunicat ab alguns pagesos dela bandositat de aquesta terra pregant e animant los lo vullen seguir. Creem queu faran e per co desijam molt attesa la disposicio de aquesta ciutat grantment freturejant de qualque home de cap haguessem aci qualque algu per capita ab gent que la governas e la tingues en custodia car en la defensio de aquella no va poch si be es pensat. E aço molt reverends nobles magnifichs e molt savis mossenyors hauriem a gracia molt singular la major que al present desijam e per ço la mes affectament que podem vos ne pregam e encarregam oferints nos sempre al que de vosaltres ordenar vos plaura. Supplicant la Trinitat Sancta sia vostra proteccio. De Vich

lo primer de maig Mil CCCC sexanta dos. A la ordinacio de les reverencies vostres molt promptes lo capitol de Vich. — Als molt reverends nobles magnifichs honorables e molt savis mossenyors los deputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Teniendo noticia de que la Reina habia escrito á algunas universidades de Cataluña, entre ellas á la de Caldes de Mombuy, censurando la conducta de los Diputados, de cuyo escrito tenian estos copia en su poder, acordaron que las nueve personas encargadas de este asunto redactaran una contestacion á las referidas universidades, esplicando como habian tenido lugar los sucesos, cuya contestacion fué aprobada desde luego, y sigue, precedida de la mencionada carta que escribió la señora Reina.

La Reyna tudriu etc.

Amats e feels del Senyor Rey e nostres. Apres que ab altres letres closes per nos a vosaltres trameses sotz data de XX dies del mes de marts prop passat vos havem informats de les coses e cassos en les dites letres a les quals nos referim contenguts e succeguits fins a la jornada de la dita data e les quals vos pregam façats recencir e legir en presencia de tots vosaltres a fi que pus facilment puixats compendre les coses davall expressades se son seguits altres cassos actes e procehiments dels quals es expedient e molt ne-

cessari stats avisats axi com se segueix. Ço es que pretenents los diputats e consell del General del Principat de Cathalunya ab intervencio e assentiment de la ciutat de Barchinona que lo magnifich e amat conseller e vicicanceller del Senyor Rey e nostre micer Francesch Merquilles e los amats micer Pere Falco e micer Jaume Taranan doctors en leys del sacre concell del Senyor Rey veladors sobre la preso de micer Johan de Copons detengut lavors en lo carcer reyal de la ciutat de Barhinona haurien procehit e enantat contra forma del usatge de Barchinona constitucions e libertats del Principat de Cathalunya per aquesta raho en cas a ells no permes per la capitulacio ne en altra manera ans requests e citats los dits vicicanceller e veladors que dins cert termini en la requesta e citacio per ells feta contengut compareguen davant ells per defendres de les coses de que eren impetits. E a aço han fet no obstants les inhibicions e manaments literatoriament ab forts e grans penes com dit es a ells fets hoc e apres les dites coses no curants los dits deputats e consell de la acerbitat dels enormes e detestables crims dels quals es delat inculpat e acusat tota via a instancia e prossequucio de part lo dit micer Copons e largament contenguts expressats en los procesos e enquestes contra lo dit micer Copons per la dita raho fetes penjant la inhibicio feta per nos ab nostres letres patents segons forma de les constitucions de Cathalunya emanades e presentades aquelles als oficials reyals per causa de regoneixer los dos dels dits processos. E encara penjant evocacio e inhi-

bicio als oficials del altre proces criminal per causa de viduitat e miserabilitat a la reyal audiencia per nos feta los dits diputats e concell han tengut pratica e manera que ab llurs forts instancies e aspres requestes fetes al regent la vegueria de Barchinona qui per nostres dites letres e inhibicions a ell e altres oficials fetes e presentades ab juxta causa e raho se excusave assistint e congoixant lo alguns per aço destinats axi per lo concell dels dits diputats com encara de la dita ciutat que no obstants les dites nostres letres inhibicions e manaments passas avant en deliberar e soltar del carcer lo dit micer Johan de Copons e axi aquell es stat deliurat e liberament releixat e tret del dit carcer contra nostra voluntat e nostres inhibicions en gran vilipendi e derogacio de les regalies juridiccio e preheminencies del Senyor Rey. Apres se es seguit que ab consell e instancia de consellers e concell de la dita ciutat de Barchinona son stats presos En Jaume Perdigo sabater e Marti Solzina mosteçaf En Cómes specier o sucrer e altres del sindicat dels tres staments de la dita ciutat de que ses seguit que ab illicita e reprovada pratica e contra guiatge por nos als dits Perdigo e altres atorgat lo dit Perdigo es stat turmentat per lo veguer o regent la vegueria de la dita ciutat de Barchinona assistintli tota via e empanyentlo los dits consellers no procehint deliberacio alguna o interlucutoria de turments e que es pus fort no oyt aquell ne donat a defençes fahents aço los damunt dits en los dies sant e per la divinal reverencia feriats no solament contra lo dit guiatge

lo qual a tots encara que fossen infeels se deu e es acostumat servar mas encara contra expres manament e inhibicio ab nostres patents letres la qual inhibicio havia compressos tots los oficials reyals de la dita ciutat als quals era stada feta presentacio ans que fos procehit a la capcio dels dits homens o algu de aquells ne altres. E jatsia lo dit veguer se excusas als consellers de la dita ciutat e concell de aquella mostrants los les dites nostres letres e inhibitories patents a ell presentades empero ab llurs consells e forts requestes expressament continents que no contrastant aquelles dites nostres letres e inhibicions passas avant atemorint lo dit veguer reyal han fet ab llur assistencia saltar en los dits actes los quals no solament quant sièn en evident injuria vilipendi derogacio e prejudici de la suprema dignitat reyal e contra raho e justicia mas encara en notoria lesio prejudici e violacio de les constitucions generals de Cathalunya usatges e privilegis de Barchinona capitol de cort e altres drets e leys del dit Principat. Encara mes tenints pratica per poder fer dites capcions ço es que alguns han meses falses fames e albarans que volien furtar lo cors del Illustrissimo Primogenit don Karlos de recordable memoria hoc e que volien cremar aquell e encara que en la dita ciutat se devia seguir hun gran cas e axi feren armar molta gent lo dijous sanct e lavors prengueren los dits Marti Solzina e alguns altres faents tot aço per poder complir lur intencio. Mes avant volem siats avisats que los dessus dits diputats e consell han feta deliberacio en lo consistori de la diputa-

cio que no obstants les coses e rahons en nostres letres e provisions seriosament deduides e a ells presentades la jurisdiccio e conexença de inquirir punir e castigar los qui hauran tractat o fet contra la capitulacio recau en ells occupants se notoriament la jurisdiccio e offici pertanyent a la dignitat reyal e per conseguent a la Majestat del Senyor Rey e a nos com a tudriu del Illustrissimo Primogenit don Ferrando possants los limits de la capitulacio segons la qual tal potestat no es a ells atorgada. E axi aço es cosa inaudita e detestable e no praticada en aquests regnes e terres ni may la dita capitulacio ha somiat hun tal o semblant reprovat acte com es aquest preparatiu de inconvenients e scandels irreparables posants aquest Principat e comdats e los poblats en aquells en grandissima turbacio e quasi e final extermini o perdicio. E per que no ignorets la pratica que han tenguda en fer la dita deliberacio vos avisam que veents alguns del consell dels dits diputats e consell de la dita ciutat que no havien posehut conduir jatsia per moltes vegades ha haguessen assajat que haguessen compliment de veus pera XXXII en la casa de la Diputacio lo dillums apres pasat al mig jorn feren congregar lo concell e aqui feren venir entorn CC o CCC homens armats los quals fahien murmurs e per quant alguns del concell dehien que ells no staven segurs faerenlos apartar. Empero apres tantost ne vingueren gran nombre qui ab grans crits cridaven muyren tots aquells qui nos concordaran ab la deliberacio de la ciutat e axi alguns del conçell dels dits diputats qui

en lo passat havien votat que no podien fer la dita deliberacio veents tantes impressions e terrors e cominacions apres ja los eren per altres precedents jornades fetes sen anaren altres restaren e votaren per temor e pahor. E nous volem obmetre la novitat feta per los consellers e concell de la dita ciutat de Barchinona ço es que com aquests dies passats nostra Excellencia trametes hun plech de letres a mossen Galceran Oliver tresorer del Senyor Rey los dits consellers han pres lo dit plech e contradienthi expressament lo dit tresorer han legides aquelles no faents hi altra diferencia que si les dites letres fossen de una privada persona rompents los segells reyals e legint los secrets de la cort no redubtants violar la gran auctoritat dels segells reyals per usatges de Barchinona e constitucions generals de Cathalunya reborada lo que james fonch vist. E no resmenys digmenge prop passat que teniem vint e cinch del present no contents del damunt dit los dits diputats e concell ab intervencio del batle de la dita ciutat assistent a ell les persones per los dits diputats e concell e per la ciutat de Barchinona en aço deputades leva lo basto publicament ab gran multitut de gent a mossen Galceran Burgues regent la vegueria de Barchinona e aquell mes en la preso de la dita ciutat faentlo apartar e posarli cadenes e grillons per quant lo dit veguer en virtut de nostres manaments ab forts e grans penes a ell literatoriament fets hauria trets de la preso En Marti Solzina Pere Comes specier e Nantoni Abello de la predita ciutat guiats e assegurats per nos en bona

fe e reyal nostra. La qual cosa no passa sens alguna gran admiratio als veents e oyuts semblants actes car com sabets altra inferior de la Majestat del Senyor Rey no ha facultat o auctoritat alguna de fer semblant acte en persona de hun tal oficial com es lo veguer de Barchinona lo qual per observança de nostre dit guiatge atorgat als sobredits En Pere Juny del qual res no deu esser attemptat o fet per alguna via juxta lo usatge Quoniam per inicum judicem e altres usatges e leys de la patria faents no resmenys deliberacio los dits diputats e conçell de enderrocar la casa del dit veguer e moltes altres novitats e procehiments fan continuament e continuen fer repugnants al domini e senyoria de la corona reyal. E axi nos vistes e considerades les coses damunt specificades vos havem volgut de aquelles certificar e certificam ab les presents per vostre avis. E per que sapiau ab quants treballs e ab quánta vigilancia sollicitud e cura havem entes e continuament entenem en lo repos e benefici del dit Principat e de la cosa publica de aquell e per semblant puixats compendre la intencio dels dessus dits pregants menants e encarregants vos ab quanta affeccio podem vullats considerar e attendre en les coses dessus dites e a la fi per que son fetes e provehir en totes aquestes coses que han sguard a la honor e gloria de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey benefici e repos e tranquillitat de la terra e segons de vosaltres confiam e be havets acustumat per la innata fidelitat e naturalesa que vosaltres e vostres predecessors sempre havets hagudes a vos-

tre Rey princep e Senyor. Data en Gerona a XXVII dies de abril del any Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna. — Als amats e feels del Senyor Rey e nostres los jurats e prohomens e conçell general de la vila de Caldes de Monbuy.

Molt honorables e savis senyors.

A quascuns deu be recordar com per causa de la detencio feta per la Excellencia del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey de la persona del Illustrissimo de gloriosa recordacio don Karles fill primogenit seu aquest Principat en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda el alias insisti e treballa opportunament e ab gran pertinencia conforma a usatges de Barchinona constitucions leys usos pratiques de aquell tro a perfeta lliberacio del dit Primogenit fahents e prosseguints los actes de aquella per la innata fidelitat dels cathalans ab no poques ans grandissimes despeses treballs e perills a lahor de nostre Senyor Deu servici del dit Senyor Rey e conservacio de la sua reyal posteritat la qual per son degut orde e prerrogativa de grau devingues en la successio apres los beneventurats dies del dit Senyor Rey e encara per reintegracio manteniment e conservacio dels usatges constitucions leys usos e pratiques qui per causa de la dita capcio e extraccio del dit beneventurat Primogenit feta fora lo dit Principat eren stats infringits lesos e prejudicats e com feta per la Majestat del dit Senyor Rey per sa gran virtut e cle-

mencia la dita liberacio fonch per moltes vies e maneres sabut que alguns dels consellers e altres qui entorn del dit Senyor Rey staven debien e significaven la dita Majestat haver concebuda e retenguda alguna molestia e indignacio no solament en respecte del dit glorios Primogenit mas encara de aquest dit Principat per la qual raho e per attendre daqui avant entre la sua Excellencia e lo dit beneventurat Primogenit no pogues a inducció de males persones incidir algun altre cas e no resmenys per constituir lo dit Principat en perpetual repos ordenar las coses de justicia e statuir les leys e libertats de aquell en ferma stabilitat e per altres bons respectes fou pensada la capitulacio per la sua Excellencia per sa gran humanitat e virtut atorgada fermada e jurada. Deu mes avant acordar a vosaltres com apres que fonch plasent a nostre Senyor Deu appellar al seu regne lo dit glorios Karles ora per ora insiguints la dita innata e intacta fidelitat per los embaxadors del dit Principat fonch per part de aquell trames a suplicar molt humilment e devota la Altesa del dit Senyor que per merce sua volgues trametre axi com de fet continuant la sua virtut e clemencia trames lo Illustre don Ferrando primogenit ab la Serenissima Senyora Reyna la qual per la poca edat del dit Illustre don Ferrando fonch admesa com a tudriu sua en deguda e pertinent manera en lo regiment del dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya. Crehents nosaltres que aquest Principat representam tota via que observant se la capitulacio la qual a molta gracia e benefici e utilitat del dit Prin-

cipat es atorgada e les altres leys e libertats cathalanes era religar e en major amor e devocio obligar e scalfar los coratges dels cathalans qui per guanyar tantes libertats a ells atorgades e dades per los Illustrissimos reys e comtes de Barchinona passats ampliants exalçants e ratifiquants lo reyal domini no han dubtat exposar persones e bens ab llur excellencia en conquistar Sicilia Valencia Napols Cerdenya Mallorcha Manorcha Eviça e altres regnes e terres e fer altres molts innumerables serveys hoc e no essent ara lo dit Principat ingrat de tanta gracia obtenguda de la dita Majestat per les coses atorgades ab la dita capitulacio ultra les grandissimes despeses ja fetes ha donades docentes milia liures. Totes aquestes coses a vostres honorables savieses havem volgut succintament rememorar per ço que mes perfectament puxau compendre a quina fi tiren aquells qui les letres per la Senyora Reyna a vosaltres trameses la derrera de les quals es de molt larga seria dada en Gerona a XXVII del prop passat mes de abril indebitament e no a bona intencio aconsellen salva tots temps la honor e reverencia degudes a la dita Senyora Reyna. E encara per que puxau sentir e veure ab quanta fidelitat amor e devocio se es hagut e se ha aquest Principat en totes les dites coses hoc e en les subseguents de les quals la dita Senyora Reyna seduhida e mal consellada repetida la humil reverencia com dit es nos vol impingir assats carrech donant entendre a la sua Altesa coses no subsistents ans freturants de vertader fundament. E primerament venint el fet de mossen

Johan de Copons cavaller veritat es que per manament de la dita Senyora Reyna aquell en aquesta ciutat sots color de certes paraules per ell segons era afermat dites de les quals procehia certa inquisicio fonch pres ab tot fos guiat lo que privilegis militars e altres de aquesta ciutat e encara leys del dit Principat no comporten e axi fonch apertat e molt stretament custodit com si hagues comes lo major crim del mon. Decontinent nosaltres per observancia de leys cathalanes usos e pratiques de aquelles suplicam la Excellencia de la dita Senyora Reyna una e moltes vegades fos de merce sua e encara instam lo vicicanceller e los reladors de la causa al dit mossen Johan de Copons volguessen servar lo guiatge e aquell tractar com a cavaller juxta les dites leys usos e pratiques fahent li donar la demanda e publicant li la enquesta segons fer se devia allo empero ne encara traurel de la preso demanant ho en gracia aquest Principat unque se pogue obtenir ans axi ha stat pres e apartat entorn tres mesos en gran violacio e prejudici dels dits usatges privilegis constitucions usos e pratiques e qui pus greu es de hoyr constituit en malaltia fins al article de le mort no li era permes entrar lo veure son fill per pensar ne visitacio de metges ne encara confessio ço que si fos en terra de infels negat no li fora. Attesses adonchs totes aquestes coses nosaltres qui ja havem per cert aquelles eren expressament contra la dita capitulacio e per virtut de aquella haviem citats los dits vicicanceller e reladors no en derogacio ne vilipendi de les regalies juridiccio e preheminen-

cies reyals salva humil reverencia de la dita Senyora Reyna mas usants de aço e ab aquella nos a otorgat e permes requerim lo honorable lavors regent la vegueria de Barchinona quel tragues de la preso e axi fou fet jatsia fos mes mort que viu. En apres a instancia de aquesta ciutat son stats presos En Marti Solzina Pere Comes Anthoni Abello e Jacme Perdigo delats de haver tractada ensemps ab altres alguns dels quals apres son stats presos certa dampnatissima conspiracio havent respecte no solament a mort dels principals homens de regiment de aquest Principat e de la dita ciutat mes encara a subvercio e total destruccio de la cosa publica de aquells en gran ofensa de la Majestat divina e gran deservici del dit Senyor Rey e destruccio del precipuu membre e merlet de la sua reyal corona per la qual raho a instancia de la dita ciutat era iniciada es continuava inquisicio entrevenint mossen Galceran Burgues lavors regent la dita vegueria contra los dessus dits los quals a la dita instancia eren stats emparats en la preso hoc no resmenys era stat consellat e request per los consellers e consell de la dita ciutat en virtut de privilegis per ell jurats que los dessus dits presoners tingues be custodits e per res nols desliuras de la dita preso per los respectes demunt dits. Ell dit empero mossen Burgues infringint los dits e altres privilegis e no havent sguart al grandissimo perill en lo qual la cosa publica era constituida per tants greus e temeraris crims e delictes de que ab gran vigilancia e attentament se inquiria a les deu hores de nit desliura los dessus dits

de la preso e es cregut se feu per sola causa que la veritat fos amagada de les dites coses axi detestables les quals de directo son contra la dita capitulacio on com a boyda nostra qui som mantenidors de aquella pervingues la tal e tant notoria novitat feta per lo dit mossen Galceran qui de totes les dites coses era plenament certificat havents per ferm no menys ell esser incidit en la contrafaccio de la dita capitulacio que los dits presoners delliberacio precedent eutrevenint consentinthi la dita ciutat fem pendre e metre en la preso lo dit mossen Burgues no ab multitut de gent salva la dita humil reverencia de la dita Senyora Reyna ans pertinentment e deguda es stat plasent a nostre Senyor Deu que apres los desus dits son stats maravellosament represos e apres altres de major condicio ciutadans de aquesta ciutat e mijançant endressant la omnipotencia divina les coses de que son delats en breu seran manifestades e publicades per les quals los vehents e ohynts sentiran quals crims e delictes son e de quanta temeritat detestabilitat e atrocitat era la consitacio e conspiracio tractada e encara sera vist qui eren los inventors e actors de aquella e com se tirave no solament a subvertir aquesta ciutat mas tot lo Principat. Si aquestes coses molt honorables e savis senyors par sien plasents e dignes de comport pensen hi vostres savieses pensen encara mes quant visiblament nostre Senyor Deu te la ma en endressar les coses qui son a conservacio de la cosa publica la qual no vol peresque segons era tractat per malissimes persones. Es mes avant veritat que per quant a

algunc de nostre consell no semblava prou clar que la potestat de inquirir contra aquells qui fan contra la dita capitulacio fos atribuida a nosaltres ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona foren tenguts diversos consells axi generals com particulars per esser be vista regoneguda e apuntada la dita capitulacio e la facultat en e ab aquella atorgada e finalment fetes de sa e della totes les rahons e encara particularment comunicat ab persones doctes e de sciencia en lo concell general nostre e de aquesta ciutat fou conclos e desliberat la dita facultat de inquirir esser attribuida a nosaltres ab intervencio de la dita ciutat per virtut de la dita capitulacio aquella al seny litteral entesa ne salva la dita humil reverencia de la Senyora Reyna fou votat per por ne per temor segons apar en los vots en los quals quascu ha dades rahons e motius de aquells ans liberament segons es acustumat. E per ço salva la dita humil reverencia no es occupada la juridiccio e ofici de la dignitat reyal usar nosaltres com a representants lo dit Principat de les coses permeses e atorgades per lo dit Senyor Rey per sa gran humanitat virtut e clemencia en e ab la dita capitulacio ne passar los limits de aquella e los consellers e altres qui tals letres a vosaltres dirigides han compostes de malissima e pessima intencio contra la cosa publica en gran desservici de la Majestat reyal e infriccio de la dita capitulacio scusar nos poden de que com a seductors e mals consellers et alias lo Principat haura plena recordança e no se oblidara ferhi satisfaccio deguda e permesa a lahor de nostre Senyor

Deu servici del dit Senyor Rey repos e benefici e tranquillitat del dit Principat. Com sia cregut la Excellencia de la dita Senyora Reyna de molta providencia e saber dotada tals letres e altres consemblants no haguera manades sino concellada e seduhide sinistrament prava e dolosa per ells poch zelants la honor e servici de la Majestat reyal e lo repos e tranquille stat del dit Principat. Quant es al qui es scrit los consellers e consell de aquesta ciutat haver pres cert plech de letres de la dita Senyora Reyna dreçat a mossen Galcerán Oliver tresorer som certs ells hi foren impellits per deguts respectes e no a alguna mala intenció e creem ells ne han ja dada e daran suficient e plenissima raho com aquells qui son zeladors de la honor e servici de la dita Majestat e del repos e tranquille stat no solament de la dita ciutat mas de tot lo Principat. Ne placia a Deu nosaltres hajam fetes o fassam ne hajam en voluntat de fer novitats e procehiments repugnants al domini e senyoria de la corona reyal com ne sabriem per nostra innata e inviolada fidelitat inseguints los vestigis de nostres predecessors cathalans mas volem e entenem tota via entendre en la conservacio del dit Principat e de la dita capitulacio e altres leys e libertats de aquell per tant cars preus de persones sanch e bens comprades creents tota vegada fahents ho a lahor de la Majestat divina e a honor e servici del dit Senyor Rey vullau donchs molt honorables e savis senyors recogitar ab quant studi vigilancia e maxinacio se es treballat en destrouir e anitxilar la capitulacio e en subvertir e comprimir

aquesta ciutat e tot lo dit Principat axi per los tractes en diverses e insolites maneres moguts e pactats en aquesta ciutat com per los fets dels pagesos de remença qui huy en dia son en major augment de desorde que james e altres molts dels quals resultar devien fruyts terribles e qui ofenen les piadoses orelles mas a nostre Senyor Deu qui es protector e endreçador dels qui van a bona intencio e conservador de la cosa publica no ha plagut aquella paresca ans visiblament la endreçada e governada e fara per avant. Havem plena confiança per sa infinida bondat e per merits dels seus benaventurats sants e specialment del dit glorios Carles per lo qual som constituits en aquestes perplexitats e lo qual ab sos multiplicats miracles tots jorns nos aconsola e conforta e comprenem nostre Senyor Deu ha haguts e ha per acceptes los actes per nosaltres fets ens dona gran animo en la perseverança de aquells. No sia donchs maravella a alguns si som stats impellits en traure les banderes e fer gent de cavall e a peu e altres desliberacions en virtut de la dita capitulacio et alias car covengut ha e cove axi ferse per obviar a tanta destruccio e extermini tractats e ab gran vigilancia desliberats a exequucio pervenir e per la salut repos e tranquille stat del Principat al qual es necessari usar ara de tanta virtut constancia e unanimitat com james per conservacio de aquell e de la cosa publica de la qual la Majestat del Senyor Rey es cap. E per ço aquesta ciutat qui es la torra mestra e le principal entre les altres del dit Principat de gran consell virtut e saviesa dotada ha

treta la sua propria bandera e ha fets traure penons a les confraries e oficis destinant e ordonant capitans guaytes e altres comendables actes per custodia sua tota via essent conformés e de un voler e uniformitat ab aquest nostre concell. De totes les coses demunt dites per retre lo deute al carrech que tenim senyors molt honorables vos havem volgut amplament certificar per esser de aquelles ab veritat informats ab tot cregam les demes vos eren ja notes daqui avant vos pregam encarregam e exortam quant mes podem vullau esser attents e vigils en la custodia e conservacio de la cosa publica particular quius es acománada e encará de tot lo Principat com sie interes universal certificants vos nosaltres e aquestá ciutat haver firmissimo proposit e voluntat dé exposar les persones e bens ab molta ardor e fermetat en e per conservacio de tot lo Principat e de aqueixa e altres universitats e singulars e de la dita capitulacio e altres leys e libertats de aquell sens les quals viure no desijam ans no menys a tuycio e observacio de aquelles que adquisicio usar entenem de aquella virtut que nostros passats han acustumat crehents fermament que fer lo contrari seria en gran ofensa de nostre Senyor Deu e gran desservici de la Majestat reyal e no prou integritat de aquella innata e incorrupta fidelitat que sempre los cathalans qui son fundament de aquella han haguda per la qual e per llurs gloriosos actes son per tot lo mon comendats. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat proteccio e guarda vostra e de aquest dit Principat. Dada en Barchinona a IIII

dies de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Los deputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats. — Als molt honorables e savis senyors los jurats e conçell general de la ciutat de Gerona.

Igual al documento que antecede, envióse copia, con la direccion respectiva, á las principales municipalidades y concejos generales de Cataluña, como se escribió tambien al varvesor mosen Arnaldo de Foxá, á los caballeros mosen Pedro Berenguer Sort, mosen Roger Alamany, mosen Pedro Çariera, mosen Juan Çariera, mosen Jofre Çariera y á los donceles En Juan Bertran y En Pedro Juan Ferrer, bajo la misma forma de la carta que sigue.

Al molt noble baro En Bernat Gilabert de Cruylles senyor de Peratallada.

Molt noble baro. Nosaltres per causa del exercit que de present se fa per lo Principat havem necessari gent a cavall. E per que som certs vos haveu manera de subvenir en aquest fet pregam e exhortam vos per ço que ab la mes gent a cavall queus sera posible siau aci sens tota falla al pus prest que poreu per servici del dit Principat e sera dat lo sou ordonat certificant vos esser deliberat lo capita partescha ab les banderes lo darrer dia de maig on empero vostra persona sera impedita no stigau per aço de trametre vostres homens e cavalls e de conduir tots altres queus parra

sien dispost e utils a cavall per lo dit exercit e que sien aci a la dita jornada. E sia molt noble baro la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a IIII de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

5 DE MAYO.

Los señores Diputados mandaron escribir las cartas que siguen á continuacion, advirtiéndose, que de la primera y del pregon que en ella se incluia, se envió tambien copia, con la direccion respectiva, á un gran número de diputados locales.

Al honorable senyer En Francesch Benda ciutada diputat local en la ciutat de Gerona.

Honorable senyer. Dins aquesta vos tramatem copia de una crida ab la qnal son donades per enamigues de la cosa publica les persones en ella nomenades. Dehim e manam vos aquella vista la present façau publicar en nom de nosaltres als diputats e conçell com a representants aquest Principat per los los lochs acustumats de aqueixa ciutat sens empero nominacio ne intervencio de algun oficial sino en la manera que es escrita de mot a mot e com publicada

sera feu aquella registrar en poder del notari de aquexa diputacio local. Avisant nos ab vostra letra del dia que les dites coses haureu exequutades. Aço emperò no diferiau o dilateu per alguna causa o raho car deliberacio precedent ab intervencio de aquesta ciutat axi volem se faça. Dada en Barchinona á cinch de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Signe el pregon á que se refiere la carta anterior.

Ara oyats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e çonsell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulaçio per la Majestat del Senyor Rey atorgada fermada e jurada et alias. Que com los honorables micer Francesch Marquilles mossen Nicholau Pujades ardiacha de la mar micer Pere Falco micer Jaume Taranan e micer Pere de Montmany ciutadans de Barchinona sien stats consellадors e adjutors notoriament hoc e hajen participat e assistit axi en lo spatxament de diverses letres procehides de la Majestat ó cort de la Senyora Reyna dirigides als dits deputats e concell e a la ciutat de Barchinona com en altres ac-

tes fets e attemptats les quals e los quals son contra la capitulacio dita. E per les dites causes deliberacio precedent ab intervencio de la dita ciutat los dits diputats e concell hajen dats per enamichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat los dessus nomenats per ço ab veu de aquesta publica crida vos notifique hom les dites coses perque a tots sien manifestes e a fi que aximateix tot hom del dit Principat los haja per enamichs e acuydats com dit es e que les persones e tots bens dels dessus dits que sapien e hayer puixen meten en mans e poder dels dits diputats e conçell en altra manera seria procehit contra los contrafahents segons per la dita capitulacio et alias es permes. Es empero entes e declarat que la persona e bens del dit ardiacha per esser ecclesiastich han esser confischats ab los mijans deguts e pertinents a despeses del General juxta la deliberacio dessus dita.

Al molt noble baro magnifichs e honorables senyors lo vezcomte de Rocaberti cavallers e jantils homens congregats en la vila de Peralada.

Molt noble baro magnifichs e honorables senyors. Per los honorables En Barthomeu de Montagut e Guillem de Paguera donzells som certificats de la congregacio per vosaltres fahedora per raho dels desordonats actes dels pagesos de remença e encara de la bona intencio e voluntat que vosaltres havieu de les quals coses havem hagut gran plaher ab tot siam tota vegada certs de aquelles. Vostres noblesa e magnifi-

cencies son ja certes del exercit se fa per lo Principat al qual es necessaria gent a cavall com de peu ja tingam gran abundancia. E per que som certs vosaltres haveu manera de subvenir en aquest fet pregam e exhortam vos per ço que ab la mes gent a cavall queus sera possible siau aci sens tota falla al pus prest poreu per servici del dit Principat e sera dat lo sou ordonat certificants vos esser deliberat lo capita partescha ab les banderes lo derrer dia del corrent mes de maig on empero vostres persones seran impedites no stigau per aço de trametra vostres homens e cavalls pus sien disposts e utils per servir a cavall e sien aci a la dita jornada per anar en lo dit exercit lo qual se fa per causes havents respecte a lahor de nostre Senyor Deu servici de la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio repos e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell a les quals coses nosaltres com a representants lo dit Principat e aquesta ciutat fallir no entenem en manera alguna. Dada en Barchinona a cinch del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

En dicho dia, los señores Diputados recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los deputats del General de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. Deguda recomendacio premesa ahir vos tremeti letres per correu les quals me donaren mossen Splugues e En Mayans. Crech les hajau rebudes dia mateix. Vuy vespre me han donat altre plech de letres les quals vos tramet per correu present lo qual vos placia desempatxar manant a mi tot ço que plasent vos sia. En Vich a III de maig any Mil CCCCLXII.— Molt R. E. N. e magnifichs senyors a vosaltres se recomana com a servidor Johan Molins.

Als molt magnifichs e insignes senyors los diputats del General e conçell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs e insignes senyors. Lo dia present per lo honorable En Pere Dezplugues havem rebuda una vostra letra sotz data de XXIIII de abril prop passat en part explicative e en part creença comesa al dit honorable Pere Dezplugues la qual lesta e la dita creença explicada nos han causada una molt gran consolacio com per aquelles havem vist e conagut vostras grans magnificencies haver en special comendacio e memoria nosaltres e tota aquesta ciutat no obstant algun tant se fos obdormida de la sua innata naturalesa ab operacions de obra demostrada a lahor

e gloria de nostre Senyor Deu servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey e a tot bon repos conservacio e tuicio de la cosa publica del Principat de Cathalunya empero per obra del Sperit Sant qui sobra aço ha spirat e obrat concorditer havem constituits los nostros e de tota aquesta ciutat e ciutadans de aquella procuradors sindichs e actors los venerables En Pere Strada Bernat Corco e Pere Vila ciutadans de aqueixa ciutat de Barchinona tots tresos ensemps o dos de ells ab ampla potestat e facultat ab carta publica a vostre honorable embaxador e al honorable En Johan Mayans notari e scriva del racional e per semblant embaixador de aqueixa ciutat per nos liurades fahent vos certs que nosaltres e tota aquesta ciutat ha hauda ha e haura ferma e incomutable intencio voluntat e proposit de esser unichs conformes e inseparables ab vosaltres e vostre insigne concell e encara dels molt magnifichs consellers e concell de la insigne ciutat de Barchinona axi com a caps conservadors no tant solament de aquesta ciutat mes encara de totes les altres del dit Principat e de tots privilegis constitucions capitulacio pracmatiques usos usançes franquitats e libertats de aquella per los quals respectes som mes que deutors pregar Deu per vosaltres e tota la dita ciutat de Barchinona en tota prosperacio e conservacio de aquella regraciant vos molt e molt la gran visitacio e sollicitacio per vosaltres per vostres letres e embaxador a nos feta. E conserveus la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich lo jorn de Santa Creu a III de maig any Mil CCCC

sexanta dos. — A tots vostres ordonaments e servici prests los consellers e consell de Vich.

Als molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs e honorables senyors. En dies passats reebem una letra vostra de XVIIII de marts prop passat en la qual per conservacio de bona amistat e unitat la qual vos regreciam nos avisaveu dels actes moviments e inobediencies quels homens de remença havien fets e fahien axi contra la Majestat divina com en desservey del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e del Illustre Primogenit venint contra lo bon stament e repos daquest Principat et etc. E encara avisar nos del pensament en que eren intrats entrevenint la ciutat de Barchinona en fer gent de a cavall e de peu per assistir en ferlos servar e obtemperar los manaments a ell fets com pus larch en dita letra vostra se conte a la qual fins aci per no esser hic residents del nombre de quinze en que es dat poder per le stament militar de aquest comdat representant lo dit stament nous havem pogut respondre fins ara ni dir vos les coses que ab la present vos entenim a dir. E primer als fets de vostra avis per los dits homens de remença conexem que los moviments e actes e desobediencies per ells attemptats son dignes de gran reprehencio e castich e vosaltres qui re-

presentant tot lo Principat lo pensament vostre de lahor es molt digna que vullau sforçar lo basto de la justicia per castigar los merexents special qui tals actes qui tant importen com aquests e qui encara vuy no par hajen repos de que no stam poch admirats car en lo Principat de Cathalunya tals moviments e actes tant temeraris nons par se deguessen tant soportar havent nosaltres per clar que la Senyora Reyna ab bona e sana intencio e ab gran delliberacio hi fa tot lo possible de reposar ho e tots devem pregar Deu li adjut a sa bona intencio. Ara senyors molt reverends nobles e magnifichs nous volem oblidar en dir vos lo greuge que de vosaltres havem no gens que per aquell nosaltres variem del bon proposit que fins aci havem hagut en lo servey del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e del Illustre Primogenit e en la conservacio de les libertats dels poblats en lo Principat de Cathalunya com fins aci haveu pogut be conexer e per sons par que vosaltres qui representau tot lo Principat devien haver feta altra mensio de nosaltres en les coses passades special ara derrerament en bona ço es haver scrit a la vila de Perpinya remetent la admissio e aprobacio del assessor de Governador de Rossello car pus rahonable era de admetrel a complasencia nostra a soles que no de la dita vila de Perpinya a soles la una per nostra gran stament laltra perque es mes coneixedor lo assessor de nosaltres e de nostres vassalls que no dels homens de Perpinya que dell son exhemps sino tant quant ells matexos ne volen suplicar e forem stats contents ne fos la vila de Perpinya axi compla-

guda com nosaltres que nons forem gents discordats ans ho haguerem manejat ab gran amicicia e concordia encara que ho hajau a pocha cosa petites coses a les voltes porten grans desdenys e los desdenys fan sortir grans inconvenients e irreparables pregant vos que per avant hi vullau pensar car lestament militar daquest comdat no compren tant poch com alguns pensen. Moltes campanes sonen e cascuna fa son so. Placia a Deu que do gracia a vosaltres e a nosaltres queus leix ben obrar en tal forma que sia lahor e servir seu e servir del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e del Illustre Primogenit e benavenir de la cosa publica daquest Principat. E sia la Sancta Trinitat vostra continua proteccio e guarda. Scrita en Perpinya a XXIIII de abril any Mil CCCCLXII. — La major part dels quinze representants lestament militar del comdat de Rossello apparellats a vostra honor.—Vescomte Dilla e de Canet.

Als molt magnifichs e honorables mossenyors los del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables mossenyors. Vuy que es dimarts vers hora de mig jorn he rebuda per hun correu una letra closa de vostres grans reverencies ab la qual me manau require de part vostra los oficials de aquesta ciutat en virtut de la capitulacio per lo Senyor Rey e per part del Principat fermada e jurada que de continent tornen al primer stament certa crida que haurieu feta o sesperan a fer e publicar de

part de la Senyora Reyna ab la qual en efecte es manat a tot hom generalment que no sia negu qui gos acordar en lo exercit de aquest Principat ne prenguen sou ans si pres lo hauran aquell restituesquen absolent los del jurament e homenatge que prestat haurien. E que axi de la requesta per mi als dits oficials fahedora com de la resposta fahedora per los dits oficials a vostres grans savieses stesament e sens dilacio ab letra mia ne avisas segons aquestes coses e moltes altres en dita vostra letra largament son de veure a la qual me refir. De que mossenyors molt honorables encontinent rebuda vostra letra ab notari publich son anat al sotzveguer de aquesta ciutat e regent la vegueria per absencia del veguer lo qual sotzveguer lo dia prop passat ha publicada o feta publicar de part de la dita Senyora Reyna una crida continent en efecte tot lo qui es en vostra letra narrat e mencionat e axi le request sots virtut de la seguretat per ell prestada que decontinent torn a lloch e al primer stament la dita crida ab veu de publica crida. E no resmenys a major cautela li he feta occular demostracio de la dita vostra letra e coses en aquella contengudes e de aquella donada copia al dit sotzveguer per quant la dita requesta se fahia de paraula. E de tot aço he feta levar carta publica. E veus aci mossenyors molt honorables tot lo que en aquest fet e enantat es veritat que lo dit sotzveguer no ha revocada la dita crida ans segons so avisat parteix per anar a vostres savieses per haver concell com sen regira e als mossenyors molt honorables nom occorre per lo present scriure sino

queus haure a molta gracia me trematesseu semblants requestes ordonades com yo afretur aci de concell per falta de juristes. Óferintme honorables mossenyors tots temps prompte fer e complir tot lo que per vosaltres me sera manat. Scrita en Manresa a IIII de maig any Mil CCCCLXII. — A ordinacio e manaments de vosaltres honorables mossenyors promte Pere Sagui diputat local de la vegueria de Manresa.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. Certificam vos com huy que es dilluns yo e lo discret En Joan Mayans havem treballat ab diligencia ajudant nos de aquelles persones quens ha semblat esser promptes en lo benavenir de la terra dient vos la nostra venguda haver fet tant de be que ab la divinal ajuda ha fet tornar en bona opinio alguns qui desviats eren en tant que per les bones nostres paraules havem fet que lo dit dia pres misses los consellers e conçell general de aquesta ciutat han jurat e sabut per nosaltres que eren ajustats en la casa de lur conçell. Son stat ab lo dit Mayans ensemps a ells e som stats per ells molt be acollits e havem los donades les letres e explicades nostres creençes ab aquelles pus pertinents paraules quins son occorregudes per induirlos al be de tot lo Principat e de aqueixa ciutat pregant e encarregant los molt nos fessen plaer de de-

sempatxar nos ab tot compliment e ells sens exir del concell ans de dinar han elegit en P. Sestrada Bernad Corco e En Cavila mercaders ciutadans de aqueixa ciutat e los dos dells in solidum feta la dita eleccio nos han pregats sperassem tot lo present dia per tant que poguessem portar o trametre lo sindicat e resposta de nostres letres de que havem hagut singular plaer com axi prest e be nos han desempatxats. Jur vos Deu que la provisio per nosaltres feta de nostra venguda ha tant obrat que crech que si solament fos stat remes al scriure que res no si fora acabat mas de nostra venguda han pres los pobles tant sforç que es maravella stan tots en ferm proposit de seguir tots temps lo Principat e la ciutat de Barchinona en totes coses e axi seran les lurs instruccions segons nos es significat. Certificam vos que millor punt no podiem venir que som e crech que Deu nos ha mes al coratge de pendre aquestes passes car ell sabia que axi era mester car aci son stats molts per desviarles e encara sen hich speren tots jorns e era prou perill per lo be dels fets occorrents empero per nostra venguda totes coses han repos. Axi mateix per part de la Senyora Reyna son stades trameses certes letres axi en aquesta ciutat com en altres viles e lochs ab crides ordenades continents en efecte que sots pena de la vida alguna persona no prenga sou del General e sil havia pres quel tornessen com la Senyora Reyna los absolia dels homenatges que prestats haguessen. En aquesta ciutat fins aci no la han volguda fer publicar no se ques faran. Lo comte de Modica ha manat a son

procurador que la dita crida sia publicada per ses terres segons nos es stat dit. Dels pagesos de remença vos dich que sic ensen lo foch continuadament. Per los jurats passats nos es stat dit com en cert ells havien deliberat de entrar en aquesta ciutat e tenir la. Acis diu que los pagesos speren certes letres del Senyor Rey e hagudes aquelles donen jornada que a XII de aquest deuen partir per anar a Balaguer nos creu per res de be. Axi mateix se diu que lo Verntallat hira a Muncada per levar laygua de aqueixa ciutat ço es dels molins e axi nos es stat dit per mossen Benda e per altres. Nosaltres si plaura a Deu partirem bon mati de aci dema. Tots jorns hic ha menasses per lo dit Verntallat contra tots aquells qui seguir no volen lur opinio e per no venir a debatre de les opinions ab ells car lo primer dan seria nostre e seria enuig a vosaltres e per tal farem lo pus segur cami porem. Certificam vos que lo capitol de aquesta ciutat ha molt treballat en ço que ha pogut per conduir los afers al benefici de la terra offerintse totstemps promptes en tot quant per vosaltres los sera donat carrech. Aquesta ciutat sta en dolenta disposicio per quant noy te oficial sino lo sotsveguer han be mester ques tinguen sment car al mig del foch stan. Per mils es stat dit totes aquelles coses qui son occorregudes en defensio dells. La letra de la present ciutat vos tramet e lo poder dels sindichs per lo present no he mes a dir sino quem recoman a la senyoria de tots vosaltres. Feta en Vich a III de maig. — Senyors lo qui es prest a tots vostres manaments e ordinacions Pere Desplugues.

6 DE MAYO.

Los señores Diputados mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. La causa de la present es per certificar vostres savieses com nosaltres scrivim al diputat local de aqueixa ciutat que totes vegades que volreu faça en nom de nostres diputats e concell com a representants aquest Principat totes instancies e requestes als oficials axi triennals com altres de la dita ciutat concernents servey del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey repos tranquillitat e benavenir de aqueixa ciutat e encara de aquest Principat. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a VI de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya apparellats a vostra honor.

Al honorable senyer En Barthomen Fariza diputat local en la ciutat de Tortosa castellania Demposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Dehim e manam vos que si feu nou haureu rebuda la present tota dilacio e excusacio cessants deduischan a efecte les coses contengudes en la letra de II del corrent mes de maig queus havem tramesa. No resmenys volem vingau aci decontinent segons per altra vos havem scrit. E per quant som certificats que los honorables procuradors de aqueixa ciutat volen e entenen fer algunes coses concernents servey del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey repos tranquillitat e benavenir de aquesta ciutat e encara de aquest Principat per ço vos dehim e manam que totes vegades que los dits procuradors volran façau en nom de nosaltres deputats e consell com a representants lo dit Principat totes instancies e requestes als oficials axi triennals com altres de aqueixa ciutat als dits procuradors ben vistes per manera que sien procurats los dits servici repos tranquillitat e benavenir donant en aquestes coses tota bona expedicio segons de vos confiam. Dada en Barchinona a sis del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

En el mismo dia los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors

los diputats e concell del Principat de Cathalunya representants lo dit Principat residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. La Senyora Reyna feu per crida com sabeu negu nos gosas acordar al General e pus tornassen los diners los absolie del sagrament e homenatge e aço manave sots pena de cors e de aver e sots la dita pena manave negu no gossas presentar neguns actes devallans de allo com vosaltres no hajau aqueix poder per la capitulacio e que feu molts actes los quals no podeu fer. Special dien no podeu metre carceller e que es contra privilegi e quen devieu nomenar tres e lo Senyor Rey hagueren pres hu. Item vos certifich com vuy tota la gent aci o la major part son de vostra voluntat e creen feu les coses justificadament empero als qui no ve be stan vuy entre si mateix. Micer Soler me ha dit tot ho fan quatre o cinch. Lo compte de Modica ha scrit a tots los gentils homens los quals deuen esser aci dema que sera dijous. No se de ques parlaran. La Senyora Reyna ha fet altres actes a tots los lochs de Ampurla de creença no se de ques scriu. De mi se guarden los de la cort. Molt entenen aci sobre los huulls eses parlat segons man dit quem prenguessen hom fessen exir de aci e la Senyora Reyna dix si ells debien ho de vosaltres fan locuras no queremos fazer nosotros. Molt ha que micer Falco es anat a Perpinya e a molts lochs per misatger e per informar del que vosaltres feu aqui e micer Pere Miquel a Vich e a Cervera e a molts lochs. Los pagesos no lexen pagar la bolla e han robat En Barutell e hansen portat

lo forment de Besalu e bansen menat lo bestiar del carnicer de Girona cinch cents caps e han treta la bandera e huy apres dinar deu partir de aci per anar contra los pagesos e van ab la bandera vuytanta homens. Aci han fet deenes e cinquantenes e son vuytanta deenes entre tots tota la clarecia son de vostra. part en defensio de la cosa publica. Lo diputat lo qual me ha mostrat vostra letra e vol saber vostra intencio com se regira per lo manament que es en la crida e haure plaer men aviseu car yo fare lo degut e so content posar la mia persona a tot perill e arisc per la cosa publica e per defensio de les libertats. De mi no cur e no hajau pahor de mi sol vos recoman mon pare qui es aqui. Si alre era de mi yo confiu de Jesus quem ajudara. Molt sovint vos haguera scrit mas no gos scriure sino per persones de fiança e no vull fer correu sens licencia vostra demanada e obtenguda e recoman me en vostra gracia e merce. La Sancta Trinitat sia ab tots. En Gerona a V de maig. — A vostres manaments tots temps prest Johan Vilamayans.

A les magnifiques providencies dels molt magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs mossenyors e de grandissimes providencies. La present vos sia avis com aquesta terra es en molt gran congoixa e signantment aquesta vila qui es sens vitualles e arnesos. E ja lo dia prop passat son stades levades sis somades de forment que la

vila fehia aportar dins la vegueria. Per semblant la nit prop pasada han levats CCCC moltons de les portes de Besalu los quals eren de mossen Barutell. Vuy dia present sta asatiada segons hic ha segons la casa den Barthomeu Alamany per semblant. Les gents van cridant en les muntanyes circunstants de aquesta vila. Creem de continent haurem combat car per diverses gents bons es stat trames a dir. Avisam ne vostres providencies e supplicam a Jesus sia de nostra part quens do facultat de tal seny que de aquesta vila puxam donar bona raho a nostro Senyor lo Senyor Rey sots la guarda del qual jeseus sia accepta e la assencia divina sien per semble vostres providencies constituides. Scrita ab cuyta a Besalu a IIII de maig any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Mes sic diu se done combat de present a la casa den Corona de Bianye. Scrita ut supra. — A les vostres magnifiques prudencies tots prests los jurats de Bèsalu qui en vostra gracia se comanen.

Als molt magnifichs e honorables mossenyors los diputats de Cathaluuya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables mossenyors. Apres hagui scrit a vostres reverencies sobre la requesta que en nom e per part vostra lo dia prop passat e feta al sotzveguer e regent la vegueria de aquesta ciutat que revocas e tornas al primer stament la crida que havia publicada de la Senyora Reyna e per quant mossenyors en la dita mia letra fon feta mensio a vo-

saltres com lo dit sotzveguer no havia revocada encara la dita crida ans havia deliberat de anar a vostres reverencies per haver concell com sen regiria lo dit sotzveguer. A fort poch instant apres que lo correu per mi ab la dita mia letra a vostres reverencies trames feu revoca e ha revocada la dita crida ab veu de publica crida segons en la forma que havia publica aquella Senyora Reyna. E per ço mossenyors he deliberat certificar ne vostres reverencies a fi que si altres enantaments per vostres magnificencies eren manats fer sobre lo dit fet cessan e hagen repos pus lo dit sotzveguer ab molta voluntat es stat prompte obtemperar vostres requestes. E manen a mi vostres grans reverencies tot lo queus placia e sera complit. Scrita en Manresa a cinch de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — A ordinacio o manament de vosaltres honorables mossenyors apparellat Pere Sagui diputat local de la ciutat de Manresa.

Als molt reverents molt nobles e de gran providencia mossenyors los diputats e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverents molt nobles e de molt gran providencia. Per correu de vostres grans savieses e reebuda una letra closa entre cinch o sis hores vuy demati ab quem manau de continent requira los oficials de aquesta ciutat e de les viles de la diputacio local que l crida la qual los dits oficials en dies pas-

sats haja poch ha han feta que negunes persones no prengan sou ne sacorden en lo exercit que fa lo General o Principat de Cathalunya e si sou han pres aquell restituesqnen absolent los tot jurament e homenatge que hajen prestat que decontinent dita crida tornen e tornar façan al primer stament a la qual e a les grans providencies de vosaltres e delliberat de concell de mon assessor consoltar e axi respondre que tantost vista la present volent yo exequutar la dita letra vostra e sabut aquella no esser stada feta en la present ciutat per part de algun oficial sino solament de part o per menament e ordinacio de la Senyora Reyna e en poder de son scriva lo qual e sabut es en Solsona e saben que en la dita crida entre altres es contengut que sots pena de cors e dever no sia algu qui gos presentar acte algu contra la dita crida e extimat sobre aço a vostres reverencies nobleses e grans savieses certificar e fer la present ab la qual aquells soblich los placia sobre les dites coses e pena imposada de cors e dever de no presentar acte alguns a mi rescriura e per vosaltres e noble consell saludablament deliberar que si deu fer ho provehir oferintme fer e complir lo que per vostres grans providencies me sera manat. E mes avant e asejat de poder veure e haver translat dita crida no ne pogut res traure de les altres coses qui asis fan. Per la qui va ab la present de micer Johan de Vila Mayans sereu a ple informats. Scrita dimecres a V de maig any Mil CCCCLXII. — Placieus fer dar al correr portador de la present tres florins dor lo qual a nom Thomas Alzina. Parteix

de si a IIII hores part mig dia deu esser aqui en XVII hores. — Mossenyors a la ordinacio e manament vostre prest Francesch Bellver.

Sigue el mandato para el embargo de las cantidades que podian tener depositadas en la tabla de los Comunes Depósitos, los juristas Merquilles, Falco, Taranan, Muntmany y demás.

Per manament dels reverent e magnifichs diputats e concell llur lo Principat de Cathalunya representants ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona emparats envers los honorables administradors de la Taula dels Deposits de la ciutat de Barchinona totes quantitats de peccunies joyells e altres coses dites o scrites als honorables micer Francesch Marquilles micer Pere Falco micer Pere de Muntmany e micer Jaume Taranan juristes o a altri per ells la qual empara se fa a instancia del procurador del General del Principat de Cathalunya.

7 DE MAYO.

Los señores Diputados mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt magnifich e molt savi cavaller mossen Bernart Margarit.

Molt magnifich mossen e molt savi. La bona probitat e experiencia vostres han comprovat nostre Senyor Deu haver vos donades molta disposicio de consellar en moltes coses e actes. E com de present lo capita del exercit de aquest Principat haja necessari consellers entre los quals ha occorregut vos deure esser lo hu per ço vos pregam exortam e encarregam que continuant lo que loablament fins aci haveu fet siau en aquesta ciutat al pus larch a XX del corrent mes de maig per anar en companyia del dit capita e aconsellar aquell en les coses que occorreran al carrech que comenat li es. E aço no deferiau per alguna raho com tot lo ques fa sia a respecte de servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio repos e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell. Dada en Barchinona a VII de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor prests.

Al molt honorable mossen En Pere de Belloch donzell.

Molt honorable mossen. Vostra letra havem rebuda avisatoria daço que fins a la hora fet haveu per lo que sou trames e per queus par les coses tenen bon cami

vos pregam e encarregam que continuant vostre be obrar façau tot lo queus semblara succeescha a benefici de les fahenes avisant nos continuament de aquelles. E sia Jhesus ab tots. Dada en Barchinona a VII de maig del Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Fueron recibidas las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables senyors. Sobre los nenegocis e coses concorrents en aquest Principat de les quals nosaltres e aquesta ciutat es a ple informada e certificada tant per letres de vostres reverencies a nosaltres dirigides quant per explicacio a nosaltres feta per lo honorable mossen Splugues embaxador per vostres magnificencies a aquesta ciutat trames trametem aqui lo honorable En Berenguer Luch Ripoll sindich de aquesta ciutat informat a ple sobre les dites coses del parer e intencio nostra e de aquesta ciutat per explicar aquella a vostres grans reverencies. Per que us placia honorables senyors donarli plena fe e creença en tot ço e quant de part nostra e de aquesta ciutat a vostres magnificencies ne explicara e dira axi

com si per nosaltres personalment vos èra dit o explicat. E ordenau honorables senyors de nosaltres tot lo que plasent vos sía car ab molt bona intencio ho complirem. Scrita en Manresa a V del mes de maig any Mil CCCCLXII. —Apparellats senyors molt honorables a vostra ordinacio los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends egregis magnifichs mossenyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Mossenyors vuy que es dijous som stats a Granolles ab los sindichs son stats molt contents de ço quels he dit e per tant com ells donen gran credit En Jacme Matheu notari daci e per ço que yo se que ha gran voluntat en los afers yo he volgut fos en lo rahonament de que mossenyors ells han parlat ab molts daltres. A la fi es stat desliberat dos dells anassen decontinent la un son aplegats. Yo he triat los que a mon parer son pus disposts e han mes credit son En Pugem de la Mella qui es stat cap de tota aquesta terra axi mateix com es ab los altres es dels majors e En Veya de Muntmalo qui axi mateix es bo tant a tots afers e per ço com yo cuytava ells cercaven diners entra ells le un los donava un reyal laltre mig e no fou res yo tenia diners en la ma pregaren me yols ne prestas e de fet yols presti IIII florins dor de que foren molt alegres e van ab gran cor fian que daran bon recapte als afers dien que decontinent haure resposta mes mossenyors es stat aci un sindich del ves-

comtat es daquells que yo trobi laltra volta e ha dit davant tots que ell a parlat a VI o a VII parroquias los quals som molt alegres com han sabut que per vosaltres aços maneja. Dich vos que aço met alegria per tot. Vuy hic ha haguda molta gent per lo mercat e sabras per moltes parts. Yo mossenyors parlare ab totes aquestes parroquias e avisarlos e alegrarlos e si ordenareu res que fassa son prest. A Granolles a VI de maig. — Mossenyors prest als manaments de vosaltres P. de Belloch.

8 DE MAYO.

Los señores Diputados mandaron escribir las cartas que se hallan á continuacion, y publicar el pregon que las sigue.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la vila de Besalu.

Molt honorables e savis senyors. Jatsia per Nanthoni Carreras a nosaltres trames per part de aqueixa universitat vos hajam scrit ab nostra gran letra de quatra del corrent mes e a ell mateix de paraula hajam dit entre les altres coses lo que ab aquesta vos scrivim encara per tant com apres sa partida es vengut a nosaltres En Vidal Carnisser ab altra vostra letra avisatoria de la roberia feta per alguns del dits

homens de remença de set carregues de forment e dels CCCC moltons vos certificam que Deu mijançant dema que sera digmenge començara exir una gran part del exeroit de aquest Principat e continuament aviarem la resta fins que tota hic sia fora. E havem ferma creença nostre Senyor Deu obrira via o cami que per mija del dit exercit los desordonats actes dels dits pagesos se arreglaran e aqueixa vila sera sublevada de congoixes on no lo capita socorrera o aquexa vila o a altres parts segons la necessitat volra per forma que lo Principat sera preservat de inconvenients e la cosa publica de aquell conservada a lahor de nostre Senyor Deu e servey de la Majestat reyal. Entretant vosaltres com be haveu acustumat siau vigils e attents en la custodia de aqueixa vila a fi quen puixau dar bona raho. Car ab tot cregam la Excellencia de la Senyora Reyna haura debitament provehit a la indemnitat de aquella encara vosaltres hi deveu be retre vostre deute attesa la concorrencia del temps. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinòna a VIII de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del general e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

A la molt noble la Senyora de Cruilles.

Molt nobla senyora. Vostra letra havem reebuda per la qual e per relacio den Miquel Marques portador de aquella som stats certificats del fet de mosseu Burutell e de altres molt detestables actes fets e quis co-

minen per los homens dits de remença dels quals avisos havem hagut pler. Veritat es que nosaltres per servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio repos e benefici de aquest Principat havem fet lo exercit lo qual dema Deu volent començara exir de aquesta ciutat e continuament lo aviarem fins haja son compliment. Havem ferma creença nostre Senyor Deu obrira via e cami que per mija del dit exercit los desordenats actes dels dits pagesos se arreglaran e vostra noblesa sera sublevada de les congoixes en que sta on no lo capita socorrera lla on li semblara necessari per forma que lo Principat sera preservat de inconvenients e la cosa publica de aquell conservada a lahor de nostre Senyor Deu e servey de la Majestat reyal perque avisant vostra noblesa de les dites coses exortam aquella sia be attenta en la custodia del castell e vila car ab tot cregam la Excellencia de la Senyora Reyna proveeix a tota indemnitat vostra encara li deveu be retre vostre deute attesa la concurrencia del temps. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a VIII de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Johan Exerrat diputat local en la vila de Castello e comdat de Empuries.

Honorable senyer. Entes havem que Nanthoni Vidal de aqueixa vila ha dit e diu publicament loant e scalfant los actes que fan los pagesos de remença que fa-

ran be dient ho dels dits pagesos que no paguen dret de General, e que axi ho deurien fer e que maleyts sien ells siu paguen e altres moltes paraules greus e de mal exempli les quals redunden en vilipendi nostre e del dit General e en gran interes e dan de aquell. Per ço no podents dar compot a tals coses vos dehim e manam que rebuda la present tota triga post posada en la pus cauta e secreta manera que poreu ab lo scriva de vostra Diputacio local prengau informacio de les dites coses ab totes les circunstancies. E si per aquella vos constara axi esser decontinent requeriu lo lochtinent de procurador o batle de aqueixa vila que lo dit Vidal mete en la preso be guardat e alli stigue per nosaltres e trameteu nos la dita informacio closa e segellada. Encarregants vos en les dites coses doneu bon recapte ab tota eficacia a fi que no hajam a creure tingan nostres manaments en neclecte. Dada en Barchinona a VIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Sigue un pregon, que acaso remitirian al antedicho diputado local.

Ara oyats de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya tots los acordats del exercit que de present se fa per

lo dit Principat que tots los caps de cinquantenes e conestables ab lur gent qui han pres sou e son apunt per partir sien diluns primer vinent en la casa de la Diputacio armats per fer la mostra e partir decontinent per anar alla hon per part dels dits diputats e concell los sera comendat e daquiavant los lo sou. E los altres caps de cinquantenes e conestables qui han pres sou e no son ara apparellats per partir sien prests e a punt dijous primer vinent que comptarem XIII del corrent mes de maig per fer la mostra a la dita casa de la Diputacio e partir decontinent per anar alla hon los sera comendat e daquiavant los correra lo dit sou. E aço façau en virtut del sagrament e homenatge per ells prestat.

En el mismo dia, los señores Diputados recibieron la siguiente carta.

Molt reverend e honorables senyors. Dimarts passat que teniem quatre del mes present he rebuda una letra de vostres reverencies e honorables savieses contenent en efecte requiris los oficials de aquesta diputacio local que si certa crida que per ells era stada feta per part de la Serenissima Senyora la Senyora Reyna ab la qual en efecte era manat a tot hom generalment que axi gent a cavall com de peu nos acorden en lo exercit del Principat de Cathalunya ne prenguen sou segons aquestes coses e altres a la dita

letra largament fou contengudes a la qual me refer la qual letra rebuda ab aquella reverencia e honor ques pertany decontinent fiu ordenar una requesta al batle o veguer de aquesta vila e en obsencia del dit veguer presenta aquella als sots veguer e batle los quals oficials se oferiren obeirles e complir les coses requestes demanaren copia de la dita requesta la qual a cascu particularment fonch donada e aprosseguir e complir lo efecte de la dita letra. Hir que era dimecres que teniem cinch del dit mes ab lo notari de mon ofici cavalqui a la Vilanova e Larbos e als batles dels dits lochs presenti semblant requesta la qual fonch per ells ab aquella honor ques pertany rebuda. E per quant la dita crida per ells no era stada publicada se oferiren que ans per ells no seria procehit a exequtar tal crida o semblants coses fer ne consultarien vostres reverencies e honorables savieses e de totes les dites coses levar acte publich al dit notari de mon ofici. E vuy dada de la present los dits sotzveguer e batle han feta publicar en la present vila una crida revocatoria de la predita de la qual absemps ab les dites requestes tramet copia a vostres reverencies e honorables savieses segons ab dita letra mes menat. Certificant vostres reverencies e honorables savieses he hagut gran treball tant en fer ordonar dites requestes quant encara dels dits sotzveguer e batle los quals se retien promptes en fer dites revocacio de crida pus per mi fos ordonada e com yo no tingues tal manament nou he volgut fer pero a la fi ells lan feta segons dit es. Per queus haure a gracia molt singular vos pla-

cia que les coses que per avant per vostres reverencies e honorables me seran manades yo faça me sien trameses ordonades en manera que hagen pus prompte expedicio restant tots apparellats obeir e complir les coses per vostres reverencies e honorables savieses a mi manades. De Vilafrancha de Penedes a sis del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Qui en gracia de vostres reverencies e honorables savieses molt me coman Farrer Pallisser diputat local de la vila e vegueria de Vilafrancha de Penedes. — Als molt reverend e honorables senyors los senyors de diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Siguen el pregon revocatorio y el requirimiento á que alude la carta que antecede.

Ara hojats tot hom generalment de part del honorable En Jacme Bosch sotsveguer e regent la vegueria de Vilafrancha de Penedes per absencia del honorable En Jacme Miquel veguer de aquella e P. Ramon de Busquets batle de la dita vila per lo molt alt Senyor Rey que per part del honorable En Ferrer Pellicer diputat local en la vegueria de Penades los es stada presentada una requesta de la tenor seguent. Poch aprofitaria verament pactes transaccions e convencions fer o altres qualsevulla capitulacions si a exequucio deguda no eren manades e los contrahents de qualsevulla condicio sien aquells observassen com de

dret es tant que aquells qui permeten ab obre sien complits. E axi sia que en dies no molt ha passats vos molt honorable batle de la dita vila inconsultament e inmatura honor tots temps salves e reverencia haveu feta preconitzar o publicar per los lochs acustumats de aquella vila una provisio patent del inclit primogenit de Arago e de la Serenissima Senyora Reyna tudriu del dit Primogenit ço es assaber algu de qualsevulla condicio o stament sia ne a cavall ne a peu per algun pacte o via ne per raho de peccunia o qualsevulla nom sots pena de haver e cors presumis seguir lo exercit o armada que de present se fa en lo Principat de Cathalunya en gran dampnatge e detriment del dit Principat e contra encara la capitulacio feta o inhide entre lo Illustre Senyor Rey de Arago ara gloriosament regnant e lo dit Principat de Cathalunya la qual capitulacio fou jurada per quascuns e majorment per la Serenissima Senyora Reyna tudriu damunt dita encara en nom de procurador del Illustre Senyor Rey ver que axi com dit es la dita preconitzacio feta en contra lo dit Principat capitulacio e be publich del Principat e vos dits honorables veguer sotsveguer e encara batle en lo principi de vostres oficis hajats prestats sagrament e homenatge de obtemperar requestes faedores o fetes per los honorabilissims o de aquell lochtinent en lo dit Principat de Cathalunya als quals se pertany es spera la dita capitulacio e be publich del dit Principat gordar e defendre. Per tant aquestes coses attesses e altres En Ferrer Pellicer diputat local de la present vila en nom e per part dels

honorables diputats en lo dit Principat de Cathalunya ab gran instancia e indilatament requer a vosaltres tots veguer e sotsveguer e batle axi conjunctament com divisa que axi injustament per vos les coses exequutades al primer deduhiau stament e la dita capitulacio ab jurament callada romanga en la sua fermetat fahents publicar per los lochs damunts dits e acustumats de la dita vila e encara en altres lochs supposats a les vostres juredíccions en los quals la dita crida fou feta que qualsevulla sensa pena pusque lo dit exercit o armada la qual de present se fa es salebra per tuicio e defensio del Principat e dels drets e libertats de aquell seguir o ab qualsevulla altra manera per ço que la dita capitulacio romanga ellesa en força del sagrament e homenatge per vos e cascu de vosaltres prestat. E si lo contrari per vos e cascu de vosaltres es fet lo que nos creu seria procehit contra vos e bens de vosaltres e de quascu de vosaltres virilment e potent de dret e de fet axi com a inimichs del dit Principat e de la cosa publica. E no resmenys encara axi com a transgressors de sagrament e homenatge per vos prestat axi com es dit de obtemperar a qualsevulla requestes fetes per part de diputats del dit Principat e en altra manera axi com de dret e de raho sera trobat requiren a vos discret notari que de les coses dessus dites a eterna memoria fassau publichs instruments si obs sera la qual requesta a nosaltres feta com aquells qui en lo introhit de nostros oficis havem jurat complir totes e qualsevol requestes per part dels honorables diputats de Cathalunya a

qualsevulla consultes consells e dilacio cessants notificam les coses contengudes en la dita requesta a tot hom generalment. E que sens incorriment de cos e de haver e de pena alguna pugau seguir lo dit exercit o armada la qual se fa vuy en Barchinona en tuicio e defensio del Principat de Cathalunya drets e libertats de aquell.

Parum enim prodesset pacta transacciones vel convensiones fieri aut quasvis alias capitulaciones nisi exequucioni debite mandarentur et contrahentes cujusvis condicionis existant illa observarent quoniam jure cautum est quod ea que promittuntur opere compleatur et hinc sic quod cum diebus non longe elapsis vos multum honorabilis vicarius aut sub vicarius Villefranche Penitencis et vos honorabilis bajulus ejusdem ville inconsulte et inmature honore semper salvis et reverencia feceritis preconitzari seu publicari per loca solita ejusdem ville quandam provisionem patentem incliti primogeniti Aragonie vel Serenissime Regine tutricis dicti Primogeniti ne videlicet aliquis cujusvis condicionis seu status existeret nec equester vel pedester aliquo pacto vel via nec pretextu peccunie seu quovismodo sub pena eris et corporis presumeret sequi exercitum seu armatam que de presenti fit in Principatu Cathalonie in grande dampnum et detrimentum dicti Principatus et contra etiam capitulationem factam seu initam inter Illustrissimum regem Aragonum nunc gloriose regnantem et dictum

Principatum Cathalonie. Quequidem capitulacio fuit jurata hinc inde et maxime a Serenissima domina Regina tutrice prefacta ac nomine procuratorio Illustrissimi Domini Regis. Verum quia ut predictum fuit predicta preconitzacio facta est contra dictum Principatum capitulacionem et bonum publicum dicti Principatus et nos dicti honorabiles vicarius subvicarius et etiam bajulus in principio vestrorum oficiorum prestiteritis sacramentum et homagium de obtemperando requisicionibus fiendis seu factis per honorabilissimos deputatos seu eorum locumtenentem in dicto Principatu Cathalonie ad quos pertinet et spectat dictam capitulacionem aut bonum publicum dicti Principatus tueri aut defendere pro tanto his attentis et aliis Ferrarius Pellicer deputatus localis presentis ville nomine et pro parte honorabilium deputatorum in dicto Principatu Cathalonie maxima cum instancia ac indilate requiritur vos omnes vicarium subvicarium et bajulum tam conjunctim quam divisim quatenus tam injuste per vos exequutata ad primevum reducantur statum ut dicta capitulacio juramento vellata remaneat in sui roboris firmitate faciendo publicari per loca prefata dicte ville. Et etiam in aliis locis vestrorum juredictioni suprapositis in quibus dicta preconitzacio facta fuit quod quicumque sine metu corporis et bonorum valeat et possit dictum exercitum seu armatam sequi vel alio quovismodo ad hoc ut dicta capitulacio remaneat illessa rigore sacramenti et omagii per vos et quemlibet vestrum prestiti alias si contrarium per vos et quemlibet vestrum fit quod

non creditur contra vos et bona vestra et cujuscumque viriliter et potenter de jure et facto veluti inimicos dicti Principatus et reypublice et nichilonimus etiam tanquam contra transgressores sacramenti et homagii per vos prestiti ut predicitur de obtemperando quibusvis requisicionibus factis pro parte deputatorum dicti Principatus et alias prout rationis et juris fuerit repertum requirendo vos discretum notarium quatenus de premissis ad eternam rey memoriam conficiatis publica instrumenta si opus fuerit.

Parum enim prodesset pacta transacciones vel convenciones fieri aut quasvis alias capitulaciones nisi exequcioni debite mandarentur et contrahentes cujus vis condicionis existant illa observarent quoniam jure cautum est quod ea que promittuntur opere conploamur et cum ad auditum multum honorabilium deputatorum deventum sit quod Serenissima domina Regina tutrix incliti dicti Primogeniti miserit seu mitere debeat vobis honorabi bajulo Villenove de Cubellis quandam preconitzacionem patentem continentem in efectu ne aliquis cujusvis condicionis seu status existant nec equestre vel pedestre aliquo pacto vel via pretextu peccunie seu quovismodo sub pena eris et corporis presumeret sequi exercitum seu armatam que de presenti fit in Principatu Cathalonie in grande dampnum ac detrementum dicti Principatus et contra etiam capitulationem factam seu initam inter Illustrissimum Regem Aragonum nunc gloriose regnantem et dictum Principatum Cathalonie. Que quidem capitulatio fuit jurata hinc inde et maxime a Sere-

nissima domina Regina tutrice perfecta ac nomine procuratorio Illustrissimi domini Regis verum quia predicta preconitzacio est contra dictum Principatum capitulationem et bonum publicum dicti Principatus et vos dictus honorabilis bajulus in principio vestri oficii prestiteritis sacramentum et homagium de obtemperando requisicionibus fiendis seu factis per dictos honorabiles deputatos seu eorum locum tenentes in dictò Principatu Cathalonie ad quos pertinet et spectat dictam capitulacionem aut bonum publicum dicti Principatus tueri aut defendere pro tanto his attentis et aliis Ferrarius Pellicer deputatus localis Villefranque Penitenciis nomine et pro parte dictorum honorabilium deputatorum in dicto Principatu Cathalonie maxima cum instancia requirit vos dictus honorabilis bajulus quatenus caso quo dicta preconitzacio vobis aliquo modo presentata esset ad exequcionem et publicationem nullatenus procedatur ut dicta capitulatio juramento vallata romaneat in sui roboris firmitate cum prepositum et voluntatem dictorum honorabilium deputatorum et eorum consilium dictum Principatum representantem sic quod quicumque sine metu corporis et bonorum valeat et possit dictum exercitum seu armatam sequi vel alio quovismodo ad hoc ut dicta capitulatio remaneat illesa rigore sacramenti et homagii per vos prestiti alias si contrarium per vos fit quod non creditur procederetur contra vos et bona vestra viriliter et potenter de jure et de facto veluti inimicos dicti Principatus et rey publice et nichilominus etiam tanquam contra transgressores sa-

gramenti et homagii per vos prestiti ut predicitur de obtemperando quibusvis requisicionibus factis pro parte deputatorum dicti Principatus et alias prout rationis et juris fuerit repertum requirendo vos discretum notarium quatenus de premissis ad eternam rey memoriam conficiatis publica instrumenta si opus fuerit.

Parum enim prodesset pacta transacciones vel convenciones fieri aut quasvis alias capitulationes nisi exequucioni debite mandarentur et contrahentes cujusvis condicionis existant illa observarent quoniam jure cautum est quod ea que premittitur opere compleantur et cum ad auditum multum honorabilium deputatorum Cathalonie deventum sit quod Serenissima domina Regina tutrix incliti domini Primogeniti misserit seu mittere debeat vobis honorabili bajulo ville de Arbucio quandam preconitzacionem patentem continentem in efectu ne aliquis cujusvis condicionis seu status existeret nec equester vel pedester aliquo pacto vel via nec pretextu peccunie seu quovismodo sub pena eris et corporis presumeret sequi exercitum seu armatam que de presenti fit in Principatu Cathalonie in grande dampnum et decrementum dicti Principatus et contra etiam capitulationem factam seu initam inter Illustrissimum regem Aragonum nunc gloriose regnantem et dictum Principatum Cathalonie Quequidem capitulatio fuit jurata hinc inde et maxime a Serenissima domina Regina tutrice perfecta ac nomine procuratorio Illustrissimi domini Regis. Verum quia predicta preconitzacio est contra dictum

Principatum capitulationem et bonum publicum dicti Principatus et vos dictus honorabilis bajulus in principio vestri officii prestiteritis sacramentum et homagium de obtemperando requisicionibus fiendis seu factis per dictos honerabilissimos deputatos seu eorum locum tenentes in dicto Principatu Cathalonie ad quos pertinet et spectat dictam capitulationem aut bonum publicum dicti Principatus tueri aut deffendere pro tanto his attentis et aliis Ferrarius Pellicer deputatus localis Villefranche Penitenciis nomine et pro parte dictorum honorabilium deputatorum in dicto Principatu Cathalonie maxima cum instancia requirit vos dictus honorabilis bajulus quatenus casu quo dicta preconitzacio vobis aliquo modo presentata esset ad exequucionem et publicationem nullatenus procedat ut dicta capitulatio juramento vallata remaneat in sui roboris firmitate cum prepositum et voluntatem dictorum honorabilium deputatorum et eorum consilium dictum Principatum representantem sic quod quicumque sine metu corporis et bonorum valeat et possit dictum exercitum seu armatam sequi vel alio quovismodo ad hoc ut dicta capitulatio remaneat illesa vigore sacramenti et homagii per vos prestiti alias si contrarium per vos fit quod non creditur procedatur contra vos et bona vestra viriliter et potenter de jure et de facto veluti inimicos dicti Principatus et reypublice et nichilominus etiam transgressores sacramenti et homagii per vos prestiti ut predicitur de obtemperando quibusvis requisicionibus factis pro parte deputatorum dicti Principatus et alias

prout rationis ac juris fuerit repertum requirendo vos discretum notarium quatenus de premissis ad eternam rey memoriam conficiatis publica instrumenta si opus fuerit.

10 DE MAYO.

Mandaron escribir en este dia los señores Diputados las siguientes cartas, advirtiéndose que de la primera se enviaron copias igualmente á los jurados de Reus, Valls, Cambrils y la Selva.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la ciutat de Tarragona.

Molt honorables e savis senyors. A nostra oyda es pervengut que en aqueixa ciutat e camp se fan algunes empres axi generals com particulars e nos sap perque. E com nosaltres continuament entenam en lo repos tranquille stat e benavenir de aquest Principat per servici de la Majestat reyal per ço vos pregam exortam e encarregam decontinent nos certifiqueu largament e clara de les dites empres e de les causes per ques fan e encara de totes altres coses que circa aquesta materia vos occorreran a fi que per nosaltres puixe esser provehit si mester sera a tot lo que haje sguard al dit servici repos tranquillitat e benavenir als quals vosaltres com a bons cathalans deveu esser

be attents e propricis axi com loablament haveu acustumat. Dada en Barchinona a X de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Arlambau diputat local en la ciutat e camp de Tarragona.

Honorable senyer. Dins aquesta seran cinch letres dreçades una als consols e concell de aqueixa ciutat e les quatre a les principals viles de aqueix camp. Debim e manam vos de continent la dels dits consols sia per vos dada e les altres sien trameses ab les menys despesa que poreu e si les respostes son a vos dirigides feu quens sien trameses decontinent. Dada en Barchinona a X de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Se recibieron, el mismo dia, las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverend e honorables senyors los senyors de diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e honorables senyors. Vuy dada de la present he reebuda una letra de vostres reverencies e honorables savieses ensemps ab una crida contenent en efecte com vostres reverencies e lo consell representant lo Principat de Cathalunya han per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat los honorables micer Francesch Merquilles mossen Nicholau Pujades ardiacha de la Mar micer Pere Falco micer Jaume Taranan e micer Pere de Montmany segons les dites coses e altres en les dites letra e crida largament son contengudes la qual crida sens motacio alguna decontinent e feta publicar per los lochs acustumats de la present vila e aquella ensemp ab la dita letra e feta registrar al notari de mon ofici segons mes manat e acustuma fer lo dit mon notari en los altres actes occorrents en lo dit mon ofici. E per ço fas la present a vostres reverencies e honorables savieses per que les dites coses sien manifestes. E sia la Sancta Trinitat en proteccio e guarda de vostres reverencies e honorables savieses. Scrita en Vilafrancha de Penedes a VII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Qui en gracia de vostres reverencies e honorables savieses me recoman Ferrer Pellicer diputat local de la vila e vegueria de Vilafrancha de Penedes.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs mossenyors. Segons so stat informat una letra de vosaltres dirigida a qualsevol oficials reyals e de ecclesiastichs e barons dada en Barchinona lo primer dia del mes de maig del any present es stada presentada a alguns oficials meus e vist lo contengut en aquella a mi no ha semblat ab vostra honor parlant que vosaltres mossenyors diputats e concell en virtut de la comissio de la cort e o per la capitulacio hajau poder de fer les coses en vostra letra contengudes ni que los oficials dels barons hagen a complir o exequtar les coses en dita letra contengudes car los negocis tocants les generalitats no vagen en los termens de la capitulacio e axi ni cahen en lo poder o potestat de vosaltres mossenyors diputats e conçell e per conseguent tals requestes als oficials de barons no han loch. E encara que mon voler sia la capitulacio sia servada empero no vull quant en mi sia que en res mes avant del que per aquella es disposat en prejudici dels meus drets a mi en mes terres e senyoria pertenyents sia en manera alguna fet ni vosaltres ho deveu voler majorment que per manament de la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo Senyor don Ferrando primogenit e lochtinent general es manat ab crida publica sots virtut de la fe e naturalesa a la qual so tengut a la Majestat del Senyor Rey e del dit Illustre Primogenit loctinent e encara altres penes que no sia assistit o actes alguns qui sien o se façen per causa de les deliberacions fetes axi per extraccio de banderes com de poder inquirir e pu-

nir e castigar los qui han fet o faran contra la capitulacio les quals coses per la scusacio mia he deliberat a vostres reverencies e magnificencies notificar. E sia Jhesus en vostra guarda. Dada en Gerona a VI del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostra honor prest En Joan de Cabrera comte de Modica.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables mossenyors. Dijous demati qui comptavem sis del mes de maig present per hun correu rebi una vostra letra ab la qual me manaveu que encontinent rebuda dita letra tota dilacio postposada requeris en nom e per part vostra com a representants lo Principat de Cathalunya tots e sengles oficials de aquesta ciutat e de les altres viles de la diputacio local on se fos publicada certa crida ab la qual en efecte es manat per la Senyora Reyna a tot hom generalment que axi gent de cavall com de peu nos acorden en lo exercit del dit Principat ne prenguen sou ans si pres lan lo restituesquen absolent los del jurament e homenatge que prestat haurien perque lo manament predit encontinent exequti e mijançant lo notari publich de aquesta ciutat requiri lo veguer reyal de aquesta ciutat qui dita damunt crida havia feta e publicada per dita ciutat aquella per e en virtut del sagrament e homenatge

que prestat havia en obtemperar vostres requestes ab veu de crida publica revocas per la dita ciutat e lochs acostumats de aci la demunt publicada crida en altra manera que protestava etc. Certificant vostres R. magnificencies e honorables savieses com lo dit veguer reyal feta per mi dita requesta aquell dia mateix ab veu de crida publica e per los lochs acostumats de aquesta ciutat revoca e publica la damunt dita crida esser revocada certificants vos mes com per altres lochs ne viles de la Diputacio local no es stada feta la damunt dita reyal crida segons me so be avisat. Dada en Tarragona a VIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — De vostres R. magnificencies e honorables savieses humil servidor e los manaments prest obtemperar. — Pere Arlanbau diputat local en la ciutat de Tarragona.

Als molt magnifichs e honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats e molt honorables e magnifichs conçell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables mossenyors. Huy que es dimecres que comptem cinch de maig a set hores apres mig jorn per Pere de Maseres correu he rebuda una letra vostra dada a dos de maig ab la qual me manau vista la present fes certa requesta al veguer de aquesta vila ab mon notari segons en la vostra letra es contengut e yo per donar acabament a vostres manaments ab mon notari vista la present fiu la

requesta que per vostra letra mera manat a mossen lo veguer ço es que la crida que feta havia fer per manament de la Senyora Reyna havia feta que tambe ab crida la revocas lo qual feu resposta que era content a consell de son jutge segons per actes fets per ma de mon notari largament veureu lo qual acte vos tramet per lo dit correu e per quant es vespre e lo correu vol partir nous puch avisar del que lo veguer metra en exequcio apres dell que haura executat. Per lo primer serets avisats pregant la Sancta Trinitat vos leix exir a honor del que haveu principiat. — Qui a vosaltres mossenyors se recomana Mateu Dalp diputat local e servidor vostre.

Acompaña á la carta que precede una copia del siguiente requirimiento.

Multum honorabilibus et magnificis ac magna providencie viris dominis diputatis Generalis Catalonie residentibus Barchinone et eorum honorabili ac magnifico concilio ac aliis universis et singulis oficialibus notariis et scriptoribus quibus presentes pervenerint Raymundus Mauri notarius publicus ville Podiiceritani et Ceritanie auctoritate honorabilium Consulum dicte ville eis indultu regio atributa scriptum cum omni reverencia et honore vestras magnificencias et honorabiles prudencias harum serie duco cerciorandas. Qua die mercurii currente nona hora post meridiem

qua computabatur quinta mensis madii anno a nativitate Domini Millessimo quadringentessimo sexagesimo secundo cum instrumento per me recepto venerabilis Mateus de Alb diputatus localis in ville Podiiceritani et vicarie Ceritanie existens personaliter constitutus ante presenciam honorabilis Georgii Pinya burgensis ville Perpiniani vicarii Ceritanie et bajuli ville Podiiceritani extra dictam Podiiceritani villam et ante rechum regum dicte ville personaliter exeunte verbo dixit et exposuit coram prefato honorabili vicario et presentibus testibus infrascriptis verba sequencia vel in effectu similia. Mossenyor molt honorable. A hoyda dels molt magnifichs e honorables diputats de Cathalunya residents en Barchinona principals meus representants lo dit Principat en virtut de la capitulacio atorgada per la Majestat del Senyor Rey e per la sua Excellencia e encare per part del dit Principat fermada e jurada seria pervengut que la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna hauria scrit a vos fahesseu publicar en la present vila de Puigcerda una crida ab la qual en efecte es manat a tot hom generalment que axi gent a cavall com de peu nos acorden en lo exercit de aquest Principat ne prenguen sou ans si pres lan lo restituesquen absolent les de jurament e homenatge que prestat haurien les quals coses son de directo contra la dita capitulacio e tals que per via alguna tollerar nos poden per ço mossenyor yo en nom e per part dels dits molt magnifichs e honorables diputats principals meus e concell lur representants com dit es lo dit Principat en virtut de la di-

ta capitulacio et alias sots virtut del sagrament e homenatge que prestat havets de obtemperar totes requestes a vos faedores per lur part vos requir que si tals letres e crides son pervengudes en vostres mans o per avant pervindran no procehiau a acte algu exequtiu de aquelles. E si ja en res haureu procehit allo torneu decontinent al primer stament ab crida publica en la manera que seria stat fet tota dilacio e scusacio cessants. Certificantvos que si fareu lo contrari e la present requesta per mi en nom que damunt a vos feta no obtempereu ara per lavors aquest Principat vos ha per enemich e acuydat de la cosa publica e sera procehit de fet e de dret contra vos e vostres bens segons que per la dita capitulacio es permes. Qua requisicione verbali per dictum venerabilem Mateum de Alb dicto nomine antedicto honorabili vicario facta incontinenti jam dictis honorabilis vicarius respondens verbo predictis dixit et se obtulit fore presto et paratum super predictis facere omne id et quantum per justiciam teneatur juxta consilium sui honorabilis judicis de quibus omnibus et singulis supradictis et sic per actis jam dictus venerabilis Mateus de Alb peciit et requisivit sibi dicto nomine fieri et tradi publicum instrumentum per me dictum notarium quibus fuerunt testes presentes discreti Guillermus Vich Bartolomeus Berengarii presbiteri Joannes Mayans notarius Joannes Bonadona mercator Podiiceritani et ego dictus Raymundus Mauri notarius qui predicta requisitus recepi. Et quia aliis occupatos negociis dictum requisicionis instrumentum in

mundum seu formam publicam redigere non valui. Ideo instante et requirente prenominato venerabili Mateo de Alb prefixo nomine presentem testimonialem literam vobis facio mea propria manu scriptam cui placeat dare fidem. Et ut predictis melius per cunctos in judicio et extra fides infallita adhibeatur meum artis notarie solitum hic appono Sig✠num.

11 DE MAYO.

Se hicieron, en este dia, las siguientes proposiciones por el señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix que li plau sien soldejats cinccents homents de peu mes dels mil que eren stat deliberats soldejar.

Item que les ordinacions de les lanes sien publicades en Tortosa. Exceptat lo que parle de les naus strangeres.

Item que sien dats al porter qui ha carrech de scombrar la casa de la Diputacio quinque lliuras quascun any mes del que li es stat acustumat dar per los diputats e que aquestes cinch lliures haja lo dit porter tant com durara lo consell dels diputats e conçell e a beneplacit llur.

Pasadas á votacion las referidas proposiciones, se acordó respecto de la primera, conforme al mismo voto del señor obispo, y en lo tocante á la segunda, se hizo nueva proposicion por los señores Diputados, que fué aprobada, y en consecuencia, deliberóse bajo la forma que sigue.

Que sien acordats cinch cents homens de peu ultra los mil ya deliberats. Aço empero entes e declarat que axi gent a cavall com a peu nos puixe mes avant acordar sens que per lo concell general no sia deliberat.

En la propia sesion, recibieron los señores Diputados y Consejo las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra havem rebuda de quatre del present mes de maig ab la qual largament e stesa nos son stats scrits e reduhits a memoria tots los actes virtuosos e coses que son stades fetes per lo Principat de Cathalunya del temps de la detencio feta per la Excellencia del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey

de la persona del Illustrissimo de gloriosa recordacio don Charles fill primogenit seu axi en la liberacio de aquell com apres del seu deliurament e en la capitulacio e concordia per la Majestat del dit Senyor Rey atorgada fermada e jurada. E apres mort del dit glorios Charles per la innata e intacta fidelitat dels cathalans de la tramesa feta per part del Principat a suplicar la Altesa del dit Senyor Rey que per merce sua volgues trametra lo Illustrissimo don Ferrando primogenit ab la Serenissima Senyora Reyna la qual per la poqua edat del dit Illustrissimo Primogenit fonch admesa com a tudriu sua e dels grans actes e serveys que los cathalans han fet e moltes conquestes per augmentar la corona reyal e dels grans donatius fets a la prefata Majestat. E totes aquestes coses per demostrar a nosaltres a quina fi tiren aquells qui les letres per la Excellencia de la Senyora Reyna trameses en vostra letra mencionades consellen a la dita Senyora Reyna e encara perque puixam sentir e veure ab quanta fidelitat amor e devocio se es hagut e se ha aquest Principat en totes les dites coses e altres apres subseguides axi en lo fet de mossen Johan de Copons com en los apresonaments de molts en vostra letra mencionats e de les gravissimes causes de la preso de aquells e del deliurament de la preso fet dels dits presoners per mossen Galceran Burgues e del reapresoment dels dits presos e de altres de major condicio ciutadans de aqueixa ciutat e dels molt enormes crims per aquells comesos e perpetrats a subvertir no solament aqueixa ciutat mas tot lo Principat e de la con-

elusio e deliberacio feta sobre la facultat de inquirir contra los dessus dits com pertany a vosaltres ab intervencio de aqueixa ciutat per virtut de la dita capitulacio e de la justificacio de les coses dessus dites per satisfactio a les letres de la Serenissima Senyora Reyna en vostra letra mencionades e de la extractio de les banderes de les molt urgents e necessaries causes per les quals es stat fet e de la gran conformitat que es en aqueix expectable concell ab lo concell de aqueixa ciutat pregant e encarregant a nosaltres vullam esser attents e vigilants en la custodia e conservacio de la cosa publica axi de aquesta ciutat com encara de tot lo Principat significant e scrivint nos lo firmissimo proposit e voluntat que vosaltres haveu ab aqueixa ciutat de exposar les persones e bens per conservacio de tot lo Principat universitats e singulars e de la dita capitulacio e altres leys e libertats. De les quals coses mossenyors romanim molt aconsolats e regraciam a vostres grans reverencies com largament e ab tota veritat nos haveu scrit e certificat de aquelles creents fermament que per tant grans providencies com son les vostres e de aqueix expectable concell e del concell de aqueixa insigna ciutat en totes les dites coses es stat procehit e en les fahedores daqui avant se procehira virtuosament justa e deguda a lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey benefici e repos de la cosa publica del dit Principat e conservacio de aquell e dels dits privilegis e libertats. Certificants vos com en la custodia de aquesta ciutat som e serem attents e vigilants

quant porem a conservacio de la cosa publica de aquella e de tot lo Principat e totes coses quens parran esser necessaries. E per mils aço fer vos suplicam vullau scriure al diputat local de aquesta ciutat que faça als oficials reyals totes aquelles requestes que requests sera per part de aquesta ciutat e axi mateix que requira an Johan Curco regent la batlia e alcaydia de aquesta ciutat que com a alcayt del castell de aquella prest sagrament e homenatge de inseguir totes requestes que li seran fetes de part del General com lo dit En Curco pretenga que com a alcayt del dit castell no es tengut prestar la dita seguretat e es molt necessari per esser segura a aquesta ciutat del dit castell e per poder haver aquell per custodia sua. Suplicants vos me vullen vostres reverencies provehir e fer quels castells de aquesta ciutat e de Emposta sien tenguts e custodits per lo Principat com cregam esser molt necessari a la custodia no solament de aquesta ciutat mas encara de tot lo dit Principat. E aquestes reputarem a gracia singular a vostres grans reverencies les quals nostre Senyor Deu conserve en tota honor e tinga continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a VIII de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors e concell general de la ciutat de Tortosa.

Als molt magnifichs e insignes senyors los diputats del General e consell llur del Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs e insignes senyors. Lo dia present havem rebuda una letra vostra sotz data de quatre del corrent mes per la qual som stats molt difusament informats de tots los afers qui han concorregut y concorren en aquest Principat e de les santissimes virtuoses e de loables comendacions e memoria operacions e provisions per vosaltres e aqueixa insigna ciutat fetes a lahor e gloria de nostre Senyor Deu e a gran servici e conservacio de la reyal corona e del dit Principat regraciant vos molt e molt los dits avisos en vostra letra expresats suplicant vos de tots altres los quals vos sera vist aquesta ciutat deure esser avisada ab vostres letres sian informats a fi e en tal manera que aquesta ciutat de aquells encautada sera presta de star ne a tots vostres e de aqueixa insigne ciutat ordonaments e ha feta e fa provisions e preparacions a tota custodia e conservacio de aquella e dels seus ciutadans. Suplicant lo sobira Creador vosaltres e tota aqueixa ciutat vulla conservar en tota unitat ab tot los seus membres a lahor e gloria de nostre Senyor Deu e servici del Senyor Rey e benavenir de tot lo Principat e libertats e gracias de aquell e dels seus vertaders amadors e iluminacio dels repugnants. Scrita en Vich a VI de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A tots vostres ordonaments e servici prests los consellers e concell de Vich.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs sen-

yors los diputats e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Premesa deguda recomendacio algunes letres vostres he rebudes una ab una cedula o crida interclusa per vigor de la qual son stats aci publicats micer Francesch Marquilles e altres en aquella nomenats. Decontinent la hagui rebuda segons tenor de la vostra letra altra continent que requeris los oficials de aquesta ciutat revocassen certa crida ques diu esser stada açi tramesa per la Senyora Reyna la qual requesta per mi decontinent fonch feta al sotzveguer e jutge com dies ha aci no haja veguer. Es stat respost que en res no han procehit ni entenen a procehir una resposta curta no ha curat de fer fer la carta en forma sens vostra sabuda. Apres rebi una altra letra dreçada als consellers de aquesta ciutat per resposta de aquella e per altres afers me han donades letres les quals vos tramet. Yous he trameses algunes letres per correus segons me dix mossenyor Splugues dich ho a fi que yo he pagats los correus e faç ne compte. Aci ses dit que la crida de la dita Senyora Reyna se publica a Torello del comte de Modica o Cabrera e no sab hom en altra part se sia publicada mes dien que ja venia ordenada que no han fet sino publicar axi com stava. Vostres reverencies ordenen e manen a mi tot ço que plasent vos sia. Sich ara son stat certificat e es veritat que hun vassall del senyor bisbe de Vich a nit passada on havia gran ajust de pagesos en una sglesia vench als dits pagesos dient

los veus aci una letra que he rebuda e legida alli als pagesos diuse contenia com lo Papa havia tramesa una butla que los pagesos no hajen a pagar res dels mals usos ni censos ni censals e animantlos que no paguen res.. Aquestes inducciones han fet molt de mal pus romanen impunides. Non volia scriure al dit senyor bisbe mes pus ell es de consell segons se diu be ho sabrà per vosaltres. En Luch a VIIII de maig any Mil CCCCLXII.— Molt R. N. e magnifichs senyors a vosaltres se recomana com a servidor. — Juan Molins.

Als molt reverends egregis magnifichs e molt savis mossenyors los diputats e consell lur lo insigne Principat de Cathalunya representants residents en Barchinona.

Molt reverends egregis magnifichs e molt savis senyors. Una letra closa he rebuda de vostres reverencies scrivint e manant a mi que en nom e part vostra com a representants lo Principat fahent aquestes coses en virtut de la capitulacio et alias requira als oficials de aquesta ciutat e de la diputacio local on certa crida en la dita letra mencionada seria stada manada publicar per la Senyora Reyna que en virtut de la seguretat per ells prestada de obtemperar totes requestes etc. la dita crida on pervenguda sia a lurs mans o si per avant pervendra no facen ne exequten e si ja la hauran fete e en res hauran procehit allo tornen decontinent al primer stament ab les comina-

cions en aquelle contengudes e axi mossenyors ho he fet que encontinent rebuda la dita letra he requests los veguer e sotsveguer de aquesta ciutat de les coses en aquella contengudes ab requesta en scrits ordenada per mon assessor faent ne fer carta publica per lo notari de la diputacio local e lo dit veguer qui dilluns prop passat havia feta fer e publicar la dita crida ha respost que es prest e apparellat de fer les coses requestes en vostra letra contengudes ha provehit e manat esser feta crida com torne e ha per tornade la dita crida e tot lo que per ell es stat procehit al primer stament. Manant aço esser publicat en la forma e manera que la dita crida era stada feta. E lo sotsveguer aximateix ha respost que es prest e aparellat es ofir exseguir les coses requestes en la dita letra contengudes. E tot aço consta per actes rebuts per lo notari de la diputacio local e axi lo dit veguer huy que es dissabte per lo mati ha feta fer la dita crida per los lochs acostumats de la ciutat com torna e ha per tornada la dita crida e totes coses per ell publicades per manament de la Senyora Reyna al primer stament. E es stada continuada la relacio del qui ha feta la dita crida per lo notari de la diputacio los quals actes tramet a vostres reverencies e nos sab fins aci que la dita crida manada publicar per la Senyora Reyna sia stada publicada en altres lochs de aquesta diputacio local sino en la present ciutat si sabia que en altres lochs sia stada publicada fare semblants requestes de aquells lochs per fer tornar les coses al primer stament. E en aquestes coses e en totes altres que deli-

beraran o scriuran vostres grans reverencies so tots temps prest aquelles exequtar axi com me sera manat sens triga e dilacio alguna sobre les altres coses a mi scrites e manades. Ab altra letra vos suplich mossenyors no vullau creure algunes senistres ne males informacions de mi per alguns malevols dites e explicades car com a Deu placia que yo sia aqui donare tal raho a vostres reverencies que aquelles me hauran per scusat quiti e deliure de tot carrech. Les quals conserve nostre Senyor Deu en tota honor e tinga continuament en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a VII de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors. — A tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest Barthomeu Feriza diputat local en Tortosa.

Acompaña á esta carta la copia, certificada por el escribano Juan Sunyol, del requirimiento á que se hace referencia en aquella, hallándose, en seguida, otra carta dirigida á los señores Diputados.

Com a oyda dels reverends egregis magnifichs diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya sia pervengut que la Senyora Reyna hauria scrit o deu scriure a nosaltres honorables En Guillem Comi veguer e En Guillem Marti sotsveguer de la present ciutat de Tortosa que publiqueu certa crida ab la qual en efecte es manat a tot

hom generalment que axi gent de cavall com de peu nos acorden en lo exercit del dit Principat no prenguen sou ans si pres ne han lo restituesquen absolventlos del sagrament e homenatge que prestat hauran e aquestes coses sien de directo contra la capitulacio atorgada per la Majestat del Senyor Rey e per la sua Excellencia. E encara per part del dit Principat fermada e jurada e axi ne sia stat scrit per los dits diputats e concell lur an Bartomeu Feriza diputat local en la ciutat e vegueria de Tortosa castellania Damposta e loch de Flix ab letra de dos del present dient e manant li que rebuda aquella tota dilacio apart posada faça a vosaltres dits oficials la requesta dejus scrita e contenguda. Pertant lo dit diputat local en nom e per part dels dits diputats e lur conçell com a representants lo dit Principat aço faents per virtut de la dita capitulacio et alias requir a vosaltres honorables veguer e sotsveguer de la present ciutat en virtut de la seguretat per vosaltres prestada de obtemperar totes requestes que per part dels dits diputats vos seran fetes que si tals letres o crides son pervengudes a vostres mans o per avant pervindran no procehischau a acte algu exequtiu de aquelles et signanter a vos dit honorable veguer qui en aquests dies prop passats ço es dilluns a tres del present mes de maig haveu procehit a fer publicar la dita crida que aquella a tot lo que haveu fet publicar torneu de continent al primer stament ab crida publica en la forma e manera que la dita crida es stada per vos feta tota dilacio e scusacio cessants. Certificant vos que si les

dites coses per lo dit diputat local en nom dels dits diputats e lur consell requestes no obtemperareu e fàreu en res lo contrari de aquelles ara per lavors lo Principat de Cathalunya vos ha per enemich o enemichs e acuydats de la cosa publica. E sera procehit de fet e de drot contra vosaltres e vostres bens segons per la dita capitulacio es permes requerint de les dites coses esser feta carta publicha per vos notari dels presents actes.

Sigue aqui un pregon revocatorio de otro que habia mandado hacer el veguer, y del que fué entregada copia al antedicho escribano que certificó el requirimiento que precede.

Ara ojats queus fa hom assaber per manament del honorable En Guillem Comi veguer de la ciutat de Tortosa e de la ribera de Ebre per lo molt alt Senyor Rey que com dilluns prop passat que comptavem tres del present mes de maig lo dit veguer per manament de la molt alta Senyora Reyna tudriu etc. haja fet publicar en la present ciutat per los lochs acostumats una crida que per sa Majestat era stada tramesa ab la qual en efecte es manat a tot hom generalment que axi gent de cavall com de peu nos acorden en lo exercit del dit Principat ne prenguen sou ans si pres nan lo restituheixquen absolent los del sagrament e homenatge que prestat han segons en aquell es larga-

ment contengut. E apres divendres que comptavem set del present mes de maig lo dit veguer sia stat request per lo honorable En Bartomeu Feriza diputat local en la dita ciutat e vegueria de Tortosa en nom e per part dels reverend e magnifichs diputats e lur conçell com a representants lo Principat de Cathalunya aço fahents en virtut de la capitulacio atorgada per la Majestat del dit Senyor Rey e per la sua Excellencia e encara per part del dit Principat fermada e jurada et alias que en virtut de la seguretat per ell prestada de obtemperar totes requestes que per part dels dits diputats li seran fetes la dita crida e lo que ha fet publicar torne al primer stament ab crida publicā en la forma e manera que aquella dita crida es stada per ell feta e publicada tota dilacio e scusacio cessants en altra manera que dit Principat de Cathalunya lo ha per enemich e acuydat de la cosa publica. Cominantlo que sera procehit de fet e de dret contra ell e sos bens segons en la dita requesta es largament contengut. E com lo dit veguer sia molt stret e obligat a fer e exequir totes requestes que li sien fetes per part dels dits diputats majorment les dessus dits ab tant grans penes e comunicacions a ells fetes. Per tant ab veu de la present publica crida notifica lo dit veguer a tot hom generalment com torna e ha per tornada la dita crida lo dilluns prop passat cridada e publicada e tot lo que en aquella es stat publicat al primer stament en lo qual les coses eren ans que aquella se publicas axi com e segons que per part dels dits diputats e lur concell es stat request. Notificant

les dites coses a tot hom generalment perque algu ignorancia no puixa allegar. — Sig✠num Joannis Sunyol notarii publicii Dertuse regiaque auctoritate scribeque diputacionis localis dicte civitatis qui hunc transumptum in precedentibus duabus cartis una cum presente manu propria scripsit ex mandato sibi facto per honorabilem diputatum localem en in fides adhibeatur suum impressit signum.

Als molt honorables e molt magnifichs los senyors de diputats e consell del Principat de Cathalunya en Barchinona sia dada.

Molt honorables e molt magnifichs senyors. Ab permesa e deguda recomendacio certificam a vostres honorables savieses com divendres pus prop passat que teniem VII dies del present mes rebem una letra vostra per part de vostres honorables savieses a nosaltres tramesa la qual nos fou liurada per lo Senyor En Johan Fabrega de aquesta vila al qual fou dada dita letra per lo honorable En Pere Sagui diputat local en la ciutat e vegueria de Manresa la qual letra fou dada en aqueixa insigna ciutat de Barchinona a IIII del present mes e any davall scrit la qual ciutat Deus per sa gran clemencia mijançant la gloriosa verge madona Santa Maria e lo beneyt Carles vullau guardar de traçio e los qui aquella governan e aconsellan la qual letra era closa e segellada segons apparia ab cera vermella ab lo segell de la casa del General del Principat de Cathalunya la qual letra honorables senyors es

sots scrita de M. de Monsuar dega de Leyda la qual honorables senyors havem feta legir mot a mot en consell e present moltes gents on largament se mostra la oppresio e mala tractacio que es feta contra aqueixa dita insigna ciutat de Barchinona e contra tot lo Principat a les quals coses Deus per sa gran bondat done a vostres honorables savieses modo de provisions ab les quals mijançant lo divinal adjutori provany com es mester. De les quals coses honorables senyors per lo que ne oym e ja ne haviem oyt ans de vostra letra stavem ab enug de congoxa gran on per la vista e oyda de les coses contengudes en dita vostra letra som stats molt aconsolats com veem per gracia de Deu e de la Verge Maria e del sobre dits madona Sancta Aularia e lo beneyt Carles vostres savieses hi provehiran en tal manera que creem que Deus ne sera lohat e lo Senyor Rey content e la cosa publica conservada. Certificant vos honorables senyors que nosaltres vos regraciam molt lavis hoc e com nosaltres desijam molt bona concordia a fi que vostres savieses fossen fora de treballs e perills e per semblant tot lo Principat qui appares com sta vuy en traspos lo beneyt Senyor hi guast. Notificant a vostres savieses a aquesta vila jatsia sia miserable e de poch sforç e pot poch resistir a la mala e prava e iniqua voluntat dels qui mal tractan aqueixa dita insigna ciutat de lo Principat e membres de aquell empero de nostro poder ja en temps passat vos feem certs de nostra voluntat e ara ab la present nous ne fem menys certs qne en totes aquelles coses que porem ni sabrem no va-

lem fugir ni mançar en totes coses que sian honor de la Majestat de mossenyor lo Senyor Rey e ben avenir de aqueixa dita insigna ciutat de Barchinona com a membre de carrer que som de aquella e benavenir de la cosa publica e conservacio del Principat de Cathalunya e per tant honorables senyors que milor saveya la hobra segons la voluntat havem deliberat trametre aqui lo portador de la present qui es lo senyor En Valenti Puig sindich e conseller de aquesta vila en lany present lo qual a ple es informat de nostra intensio sobre lo dit negoci. Placiaus darli fe e creença en lo queus dira e si de nostra vila voleu gent de la que hic sera serem contents vos serviam en lo que sera necesari ans tot no fassa a dir a nosaltres sera gent que la posarem la on los plaura e de aquells viura ab repos e per la present honorables senyors als no havem avis sino queus placia en lo modo de nostron viure axi per guarda de la vila com en altres coses darnos via ab vostres letres com nos regirem e si negunes coses honorables senyors vos son plasents manar ordonau e sera fet e la Trinitat Sancta queus tinga a tots en sa bona guarda Amen. De San Pedor a VIIII de maig de Mil CCCCLXII. — Senyors. — Los jurats e prohomens de la vila de Sant Pedor qui molt a vostres honorables savieses se recomanen.

12 DE MAYO.

Reunidos los Diputados y Consejo para votar sobre di-

versas proposiciones, acerca de las cuales habia alguna discordancia entre los asistentes, acordaron por fin, y unanimemente, las siguientes deliberaciones.

Tots concordes apuntaren e deliberaren que la resposta ordonada per als consellers de Vich per trametre la als jurats de Gerona sta be e que tal sia tramesa als dits consellers.

Item tots concordes guiaren quant en ells sia com a representants lo Principat e deliberaren que lo veguer de Barchinona aximateix fos instat e request per part llur guias XX pagesos o sindichs de remença de Osona anomenadors per lo senyor bisbe de Vich e per mossen Miquel Dez Pla conseller de Barchinona per venir comunicar ab los diputats e conçell per los fets de les remençes e que los dits XX hajen tres jorns apres quels sera retud lo guiatge personalment o ab veu de crida fahedora en Barchinona.

Item tots concordes deliberaren que sia remes a la novena de les banderes la provisio fahedora per lo que los procuradors de Tortosa demanen ço es que fossen presos los castells de Tortosa e de Empòsta a ma de la terra. E mes la provisio fahedora al que demanen los consellers de Manresa ço es que faran si la Senyora Reyna ab Illustre Primogenit venen a la dita ciutat de Manresa. Item la resposta fahedora a la letra tramesa per lo comte de Modica als diputats e concell. E que totes les dites coses puixen deliberar e procehir les dites VIIII persones ensemps ab los di-

putats e ab les persones eletes per la ciutat de Barchinona sens referir ab aço empero que a la dita VIIII sia licit aplicar a ells una e moltes vegades persones del present concell aquelles quels semblara per haver lur parer sobre les dites coses.

Item tots concordes delliberaren que los tres qui havien carrech del fet de mossen Johan de Copons caváller hajen carrech de haver lo proces que li era fet per la Senyora Reyna o copia de aquell segons ha demanat lo dit mossen Copons.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir la siguiente carta.

Als molt honorables e savis senyors los consellers e concell de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra del sis del corrent mes havem rebuda de la qual havem hagut plaer. Apres los vostros sindichs nos han mostrada una letra per vosaltres a ells dirigida ab translat de cert capitol de les instruccions acomanades per los honorables jurats de Gerona al honorable En Francesch Cornell a vosaltres trames demanant nos concell sobre la resposta on nosaltres comendants de la bona voluntat e intencio vostres decontinent havem entes en complaure vostra peticio e axi havem pensada e feta posar la resposta quens par vosaltres deveu fer. Trameteinlaus ordenada dins aquesta. E sia la

Trinitat Sancta en proteccio vostra. Dada en Barchinona a XII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats. Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich. — Domini deputati et concilium mandaverunt mihi Bartholomeo Sellent.

Acompaña á esta carta la siguiente copia de la que escribieron los jurados de Vich á los de Gerona.

Molt honorables e savis senyors.

Vostra letra de creença havem rebuda a VIII del present mes per lo honorable En Francesch Cornell lo qual per explica de aquella nos ha dat translat de hun capitol de les sues instruccions del tenor seguent. Los jurats e prohomens de Gerona condolentse molt intrinsecament e havents en lurs animos grandissima dolor e angustia de la gran turbacio e calamitat que es en lo Principat de Cathalunya per quant seguir sen poria gran jactura e damnatge en los poblats e en tota la cosa publica de aquell han cogitat a les savieses e grans providencies dels honorables consellers de la ciutat de Vich e de les altres universitats que a aço adherir se volran que fossen trameses reverends diputats e conçell lur del dit Principat e als honorables consellers de Barçelona per part de les dites universi-

tats algunes persones notables e bones amants a nostre Senyor Deu lo servey de la Majestat del Senyor Rey e lo bon stament repos e tranquille stat del dit Principat e dels poblats en aquell per veure saber e sentir les causes o rahons que son a ocasio de la dita gran turbacio. E per treballar en quant fos possible les dites persones qui seran trameses de conduir concordar tractar praticar e posar en assossech e repos e tranquille stat lo dit Principat e tolre e remoure totes maneres de diferencies ortes e suscitades entre qualsevulla persones e staments del dit Principat encara que haguessen e hagen les dites diferencies sguard a la Majestat del dit Senyor Rey de la Senyora Reyna e del Senyor Primogenit a fi que mijançant lo adjutori divinal tractants les dites persones qui seran trameses tals diferencies sien toltes e del tot sublevades e nos puguen enseguir tant grans e scandalosos perills damnatges e irreparables sinistres qui stan apparellats. La qual creença e traslat per nosaltres oyts e entesos som recayguts en molta admiracio salva la honor vostra voler vostres savieses convidar aquesta ciutat si adherir se volria en trametre a mossenyors los diputats e concell representants aquest Principat e als honorables consellers de Barcelona per les causes en lo dit translat mencionades com voler nosaltres saber e sentir aquelles e les rahons que dien esser occassio de la gran turbacio que es en lo dit Principat e treballar en conduir e benificar tot bon respos en aquell sia en facultat vostra sens companyia e nova pratica axi com son sabudes e sentides per nosaltres e per to-

tes les altres universitats del dit Principat qui nostres e lurs sindichs continuament tenim e tenen en lo concell dels dits diputats e als quals res no es ocult ans ab comuna volentat e uniformitat de tots les coses son menejades e governades. E axi essent hic los sindichs de aqueixa ciutat no serien ignorades per vostres savieses les coses qui alli se seran es manegen e porien fer tot lo quels seria vist a lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat reyal repos tranquillitat e benavenir del dit Principat. Com donchs fer la adhesio demanada paregue a nosaltres portaria e causaria gran diformitat del bo approvat e saludable orde del dit Principat per mija del qual la cosa publica de aquell es stada no solament conservada ans augmentada e creem ab la ajuda sera per avant per tant de aquell nons entenem partir per via alguna en aquell empero procurar entenem per nostre poder totes coses que sien a respecte dels servici repos e tranquillitat e benavenir dessus dits. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita......

En la misma sesion, se dió cuenta de las siguientes cartas que habian recibido los señores Diputados.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell llur represen-

tants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. Sobre certes coses occorrents en aquest Principat e signantment tocants la custodia de aquesta ciutat que es clau de dit Principat scrivim larch al honorable mossen Johan Agullo compaher ciutada e sindich de aquesta ciutat. E aquell a ple es informat per ço vostres reverencies e magnificencies afectuosament e quant podem pregam doneu al dit mossen Johan Agullo plena fe e creença en tot lo que per part nostra e de aquesta ciutat les sera explicat axi propriament com si per nosaltres en persona era explicat e ab efecte dar orde e expedicio en dits fets com la molta cuyta hi occorregue per los perills preparats adequesta ciutat. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat custodia e guarda de V. R. De Leyda a VI de maig del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honorables prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend spectables magnifichs e molt savis senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverend spectables magnifichs e molt savis senyors. Vostres letres de XXIIII del prop passat mes havem reebudes per lo discret En Pere Reyo notari e vist tot lo contengut en aquelles restam avisats e molt

confortats com les reverencies vostres ab gran gravitat prudencia e providencia prevehen en obviar als negocis occorrents. Et in primis regraciant a vostres reverencies com nos han volgut fer participants en vostra dellliberacio vos responem que decontinent donarem orde en constituir sindich o sindichs en entrevenir davant vostres reverencies en vostre concell per tractar de les coses contengudes en les dites vostres letres. E per ço inseguints vostra comissio havem dades les presents al dit discret En Pere Reyo notari en vostra letra nomenat. Scrita en Tortosa lo primer dia del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Apres scrites les presents havem constituits sindichs los honorables mossen Jaume Segur succentor e canonge nostre e mossen Francesch Colom ardiacha major vostre in solidum a instancia del dit portador. — A tota ordinacio de vostres grans reverencies prests lo capitol de la seu de Tortosa.

Als molt reverend egregis e magnifichs senyors los los diputats del General de Cathalunya e lur concell residents en Barchinona.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Una letra vostra havem rebuda cascu de nosaltres exhortantnos que nostres persones fossen prestes e nostres cavalls per subvenir lo lo Principat de Cathalunya per lo exercit del dit Principat lo qual creem nosaltres es total restauracio nostra a les quals responem com creem certament que vostres magnificencies no

ignoren la grandissima afeccio que tenim en servir lo dit Principat e en tots nostres fets e actes mostram en dits e en fets la extrema voluntat quey tenim a les quals vos responem que havem per cert que nomenys servim lo dit Principat en guardar vostres castells e en conduirlos que podem a la bona part aquells que podem que siats certs no profita poch nostre amonestament com seria nostres persones esser aqui presents mes ab tot aço nosaltres serem contents de trametre tants cavalls com porem en adjutori del dit exercit e volem siats certs que les persones e los bens volem metre en vostra subvencio algunes pus largues noves scrivim al egregi senyor lo comte de Pallars capita general del dit exercit qui ab vosaltres mossenyors comunicara del que per nosaltres es certificat donant vos lo Senyor dels senyors aquella bona endreça que tots desijam. Dada al castell de Volpellat a X de maig en lany Mil CCCCLXII. — A tots vostres manaments e ordinacions prests Bernat Gilabert de Cruylles e Jofre Çarriera.

Als molt reverends e molt honorables e molt magnifichs e de gran saviesa los diputats del General residents en Barchinona.

Molt reverend e molt honorables mossenyors. Avisant vostres savieses com a VI de maig a set hores apres mig jorn una vostra letra he rebuda en la qual me haveu manat faes los enantaments contenguts en la dita letra e yo decontinent ani a Sent Joan ahont

mossen lo veguer e mossen lo jutge eren per alguns afers e sabent que encara no havien feta la crida que la Senyora Reyna mana fer perque decontinent fiu los prestar sagrament e homenatge per decontinent com lagueren fet yo los presenti la letra ab lo notari e per conseguent que si tal letra los venia no fahessen tal crida e ells han obeyt los vostres manaments axi veguer com jutge e procurador e batle de abat de Sent Johan Pertint de aqui men ani a Ripoll decontinent e sabi que lo veguer havia feta la crida e yo ab lo notari presentili ma letra e feu me de resposta que staria a consell de son jutge mas deya que nol havia aqui e yo li digui que no havia sperada e que no havia stat a consell de son jutge qaant havia feta laltra dixme que li prestas consell e dixili que no li havia aprestar sino que faes ço que li era manat aximateix partint de Ripoll yo men ani Aulot encontinent sabi que ell havia feta la crida e yo li protesti que tornas a loch tot ço que havia fet e per conseguent dixme que staria a consell de son jutge mas que nol havia aqui e ab lo notari fiu levarne carta publica e a la veritat cerquam la crida e no la trobam era dissabte nit mas que ell tornaria a loch la crida yo men volia menar lo notari de Camprodon e nom gosa seguir per que ab lo notari de cada loch he hauts a fer los actes yols vos trametre prest si necessari sera aximateix dels actes que he fets men aviseu si passen be aximateix. La terra aquesta es tribulada car res nons donariem entenent les coses que los pagesos hi fan e ades nons calra exir de cases en special que dien que muyra tot

hom qui contravinga que lo Rey no entre moltes altres paraules los scapen contra aquells qui son de la vostra cosa. Scrita a Campredon a X de maig. —Sotsmes a tots vosaltres e a totes vostres ordinacions prest Pere Moner diputat local.

Huy que tenim deu del present he demanada la carta al notari de Ripoll present testimonis lo qual ha nom Pere Sesera ham respost que sperara abans la resposta del jutge e la requesta feuse dissabte que teniem VIII hora de VI hores de mati e ara es mig jorn e encara no han volgut res revocar.

Als molt reverends molt nobles e de gran providencia mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia. Divendres VIIII hores de nit de vostres providencies una letra rebi ab certa crida dins aquella interclusa manantme aquella faes publicar a la qual a les grans savieses responch que huy demati yo volent aquella fer publicar de paraula he request An Francesch Marti corredor publich daquesta ciutat dita crida fes e publicas axi com se pertany no volent ho ell fer lo he request ab carta. Ha respost non faria si donchs la Senyora Reyna no ley manava decontinent se parti de mi demana licencia dita Senyora Reyna. Tornat lo dit Francesch Marti ma feta resposta que la Senyora

Reyna li ha manat dita ne altres crides no faça sens que aquelles sa Senyoria no li man e axi aquesta crida no publicaria e per quant en la present ciutat no ha altra crida sino dit Francesch Marti e no nich pot haver hi altre sino ell com la tinga arrendada den Francesch Sampso o de sa filla pubilla eretera no pogui mes procehir. Apres tantost dita Senyora Reyna me trames An Gallet scriva seu sa Senyoria hom demanava a la qual me so presentat. La sua Majestat madit yo si era diputat local e li respost que hoc am dites aquestes paraules vos sou massa trevit que tempteu fer crides sens consulta nostra e demanantme que contenia dita crida lefecte de la qual yo li he dit axi ma tornat dir yo havia atemptat fer massa atreviment e que nom devia empachar sino de les generalitats yo replicantli era tengut obeyr vostres manaments los quals son o redunden en gran augmentacio e servey de la corona reyal e dela cosa publica. Dixme com vosaltres ereu fora daqueix cami e que daquiavant essent ella aci yo no fos pus atrevit semblants actes per vosaltres fets sens que primer sa Senyoria no fos consultada yo heli respost que del seu manament vostres providencies yo avisare e que era prest fer sos manaments e de vosaltres e axi de sa bona licencia per quant ella haya missa bon fi a rahons. He deliberat de les dites coses la present ensemps ab la carta de dits actes a vostres providencies trametre a fi que sobre aquells deliberar e a mi manar quem fare oferintme per vostres grans providencies complir tot ço que per aquells me sera manat. Scrita a VIII de maig any Mil

CCCCLXII. — **Mossenyors a la ordinacio e manament de vostres grans providencies prest F. Vellda diputat local.**

Als molt reverend spectable e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e spectables senyors. Premesa deguda comendacio per letres vostres e dels spectables senyors consellers de Barchinona e portadors de aquelles de paraula havem sentides moltes coses de les congoxes les quals permetent Deu per nostres peccats huy occorren en aquest Principat de Cathalunya lo qual Deu per la sua clemencia vulla guardar de perdicio perills e inconvenients no guardant nostre merexer mes per sola bondat e misericordia sua segons devem sperar. Mes per dites letres nos es significat esser cosa saludable a nostre sindich qui per nosaltres entreve en los negocis del dit Principat esser associat altre qui en qualsevol cas de absencia o indisposicio del dit sindich puixa entrevenir en los dits negocis a fi que numqua haja a manar en vostre conçell la veu de aquest loch com sia cosa certa paria noure molt en algun cas occorrent que poria esser de singular importancia e per tant nosaltres desijants tota vegada esser conformes e de una voluntat ab lo conçell de aqueixa insigne ciutat e de aquesta segons fins aci havem mostrat per experiencia en totes coses concernents lahor de Deu servey del Serenissimo Senyor Rey be repos e conservacio de be pu-

blich del dit Principat en los quals som certs les vostres providencies vellen e attenen ab summa diligencia e sancta intencio havents en singular e summa veneratio ab sancera e innata fidelitat catalana predicada per tot lo univers la honor e lahor de la divina Majestat la exaltacio de la corona reyal e lo repos e conservacio del dit Principat e libertats de aquell. Ab molta promptitud legides dites letres havem curat donas companyo al dit nostre sindich persona segons a nosaltres es reportat apartada de tota suspita e nomenada a nosaltres per dit nostre primer sindich e per lo sindich de aquesta insigne ciutat ço es lo honorable mossen Luis Sirvent canonge de aqueixa sancta sglesia de Barchinona prests e apparellats ab molta promptitud en totes altres coses axi com en aquestes conformarnos ab la sancta intencio de les dites ciutats e conçells de aquestes axi com a singularment zelants lo honor de Deu servici de la sacra Majestat del Senyor Rey e prospero stat de la cosa publica del dit Principat. E vulla la Sanctissima Trinitat esser continua guarda e proteccio de les magnificencies vostres. En Leyda a cinch de maig any Mil CCCCLXII. — A vostres beniplacits e ordinacio promptes los dega e capitol de la Seu de Leyda.

Al honorables diputats e concell de la ciutat de Barcelona.

Als molt reverends egregis e magnifichs e molt honorables diputats del Principat de Cathalunya e con-

çell de aquells. Certificam vos com dimarts que compta hom onze del present mes de maig se presentaren a nosaltres los discrets En Miquel Abella notari publich de Barchinona e Pere Reyo notari presentants nos de part de vosaltres honorables senyors dues letres la una de part vostra e laltra de part dels honorables consellers de Barçelona. E rebudes aquelles letres decontinent havem convocat conçell associanthi moltes altres bones persones de la vila del Arboç. En lo qual conçell es stat determinat per tot lo dit conçell star e perseverar ab totes e sengles coses per vosaltres ordenades fetes e daquiavant faedoras axi com ja debans fet e segons vostres letres contenen faent mencio en aquelles salvant la corona reyal e Majestat del Senyor Rey e augmentacio de la cosa publica segons serie e tenor de les dites vostres letres havem determinat star e perseverar en totes coses per vosaltres ordenades salvant la honor e feeltat tots temps del Senyor Rey e a profit e augmentacio de la cosa publica. E ab aquesta voluntat stam e perseveram en aquella forma que ja dabans feyem e ara pus fort que james. E no pus per la present oferints nos si negunes coses vos hic son plasents fiablement complir. Certificant vos que si les dites coses no eren per ignorancia ben ordenades quens vullats perdonar. Scrita en Larboç lo dia del dimarts a XI del dit mes any Mil CCCCLXII. — Los jurats e consellers de la dita vila del Arboç a vostra honor e servey prests.

Als molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors. Una letra vostra de XXIIII de abril prop passat reebem a IIII del present ab la qual nos pregau e exortau que continuant nostre be obrar sempre comendem e instem lo honorable mossen Johan Agullo compaher nostre e sindich de aquesta ciutat faça son offici com be ha acostumat e siam vigils e attents a la conservacio de la republica com ara sia tant necessari com james attesa la concorrencia del temps. Certificant nos vosaltres haver fermissima voluntat e proposit no desistir ans totes vostres forçes pertinentment e deguda convertir ab intervencio de aqueixa ciutat de Barchinona juxta forma de la capitulacio segons en dita letra aquestes coses e altres pus stesament se contenen a la qual molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors responent vos significam com nosaltres scrivim al honorable mossen Johan Agullo exortant lo que continuant son virtuos obrar sempre seguescha a vosaltres e aqueixa insigna ciutat en totes aquelles coses que sien a lahor de nostre Senyor Deu e servey de la Majestat dels Serenissimos Senyors Rey Reyna e Primogenit a observança de la capitulacio tuicio e conservacio de la dita republica e de les libertats del Principat com aquesta sia nostra fi-

nal intencio e proposit. En apres senyors vos significam com nosaltres desijants lo be publich havem donat orde que dos ciutadans en companyia dels portadors de la dita vostra letra son pujats al honorable capitol de aquesta sglesia per obtenir lo demanat per vosaltres al dit capitol lo qual volent se conformar segons be ha acostumat ab vosaltres e ab aqueixa insigne ciutat e ab aquesta han desempatxat a ple dit portador e complit lo demanat per vosaltres. Significants vos que tots temps que per lo be publich porem res obrar o farem ab tota diligencia. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat continua guarda vostra e direccio del be publich. De Leyda a cinch de maig any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends egregis magnifich e honorables senyors los senyors diputats e concell llur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend egregis magnifichs e honorables senyors. Una letra havem rebuda de vostres reverencies e honorables savieses contenent en efecte deguessem trametre a vostres reverencies e honorables savieses sindich per alguna absencia fahedora per lo honorable En Johan Pellicer sindich de aquesta universitat o donar facultat al dit Johan Pellicer de poder substituir en aqueixa ciutat sindich qui per part de aquesta universitat entrevinga en los consells e negocis oc-

corrents en la casa de la Diputacio. E com molt reverend e honorables senyors nosaltres no siam certs per letra del dit Johan Pellicer ni en altra manera ell deura fer absencia en aqueixa ciutat. E si força la fara o li sera necessari fer ya aquesta universitat ha provehit de altre consindich del dit Johan Pellicer lo qual es prest e apparellat esser a vostres reverencies e honorables savieses de entrevenir en los consells e negocis occorrents a la casa de la Diputacio e fer per aquesta universitat juxta lo poder a ell donat com los negocis sien vuy de tanta importacio que volem lo sindich sia natural de aquesta vila oferintnos tots temps promptes fer per vostres reverencies e honorables savieses tot lo que a nos sera possible. E sia la Santa Trinitat en continua proteccio e guarda de vostres reverencies e honorables savieses. Scrita en Vilafrancha de Penedes a XI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vostres R. e honorables savieses apparellats los jurats e concell general de Vilafrancha de Penedes.

Als molt reverends egregis magnifichs e molt savis senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis magnifichs e molt savis senyors. Vostres letres havem rebudes de XXIIII de mes de abril prop passat scrivint nos com per causa de les comocions e concitacions de alguns homens dits de remença e altres fetes per diverses parts del Prin-

cipat a fi de conturbar e subvertir aquell e per la gran ponderositat e importancia de aquelles e per altres coses que tots jorns occorren vos ha convengut de fer lo queus apar necessari a conservacio del dit Principat e de les libertats de aquell e per quant lo nostre sindich entreve en aqueix concell nos pregau li scrigam faça son ofici com be ha acostumat e siam vigils e attents a la conservacio de la cosa publica com ara sia tant necessari com james los quals avisos e coses regraciam a vostres grans reverencies quant podem jatsia de aquelles per nostre sindich siam stats avisats e havem singular consolacio com lo dit nostre sindich se és hagut e se ha virtuosament en totes coses necessaries axi com nos scriviu. Al qual per moltes letres havem scrit e encara scriurem que continuant son ben obrar faça son ofici com be ha acostumat e serem vigils e attents tan com porem a la conservacio de la cosa publica confiants tots temps de tantes reverencies providencies e grans saviesas com entrevenen en aqueix spectable concell que provehiran e faran totes les coses pertinentment e deguda a lahor e honor de la Majestat divina conservacio e servey de la corona reyal e repos e tranquille stat del dit Principat segons que los cathalans tots temps han be e loablament acostumat. Supplicants nostre Senyor Deu per la sua gran clemencia vulla ben dirigir e endreçar los dits fets e negocis publichs a tuicio e conservacio de la cosa publica e de les libertats del dit Principat. Oferints nos per vostres grans reverencies fer tot lo que aquelles ordonaran les quals tinga la Sanc-

ta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Scrita en Tortosa lo primer dia de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt insignes e molt magnifichs mossenyors. Lo dia present per mans den Pere Reyo de vostra part havem rebuda una letra vostra dada en Barchinona a XXVII de abril prop passat ab la qual confortant los nostres coratges queus reputam a gracia singular nos certificats de les coses occorrents en aquest Principat e signantment dels fets dels pagesos de remença e altres tirants a efecte de subvertir aquell. E per aquests sguarts e altres ha convengut entrar en pensament del que apar a vosaltres necessari a conservacio del dit Principat e de la cosa publica e libertats de aquell havents a vostres coratges ço que loablament los catalans han acustumat ço es la lahor e honor de la Majestat divina lo integritat e servici de la corona reyal e lo repos e tranquille stat del dit Principat. E com vosaltres ab intervencio e consentiment de la ciutat de Barchinona havets firmissima voluntat e proposit en no desistir ans totes vostres forçes pertinentment e deguda convertir juxta la forma de la capitulacio

remetent aço a la experiencia segons aquestes coses e altres en la dita vostra letra pus stesament son contengudes. A la qual molt insignes e magnifichs senyors satisfaent vostra letra per nosaltres al gran evidilar e fervor de nostres coratges e reverencia humil ques pertany rebuda es stada be entesa e compresa e en nostre conçell proposada no metent en oblit los grans carrech e treball que per nosaltres per tot lo Principat de Cathalunya son reportats. Sta en veritat molt insignes senyors que nosaltres sentim alguna part de vostres congoixes per nostra innata fidelitat la qual se sten en nosaltres per sforç del dit Principat e cosa publica e conservacio de aquella quant en nostre poder es volents esser participants ab aquells en quant en nosaltres sia vos significam voler esser sempre ahunits e adherents en totes coses que per vostres grans prudencies seran tractades e ordenades manant e ordenant de nosaltres e de aquesta universitat ço que a vostres magnificencies plasent sia. E sia la inmensa Deitat proteccio vostra e direccio dels dits negocis occorrents mijançant lo benauyrat Karles. Scrita en Egualada a VIIII de maig any Mil CCCCLXII. —A tota vostra ordinacio sempre prests e apparellats consellers de la vila de Agualada.

Los señores Diputados mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt egregi lo Senyor comte de Modica.

Molt egregi senyor. Una vostra letra feta en Gerona a VI del corrent mes de vostra propia ma signada havem rebuda e per lo contengut en aquella e encara per altres coses que per informacio havem sabudes compranem vostra gran noblesa contrafahent a la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey atorgada fermada e jurada preste e vol prestar en moltes maneres no ignorades impediment en les coses per nosaltres com a representants aquest Principat ab intervencio de la ciutat de Barchinona deliberades per servici de la dita Majestat repos tranquilitat e benavenir del dit Principat de les quals coses havem grandissima admiracio per quant la dita capitulacio per vos com hun de nostre consell es stada fermada e jurada e encara haveu prestat jurament de aquella mantenir e defendre e per quant encare no ignora vostra gran noblesa en qual manera se pot procehir contra aquells qui participi han en la contrafaccio de aquella. Per ço no podents ab disimulacio passar tals coses qui de directo son contra la dita capitulacio e succeexen en gran deservici de la dita Majestat prejudici dan e torb del bon stament repos e tranquillitat del dit Principat e de les libertats de aquell ab tenor de la present per deferir a vostra noblesa vos significam que si perseverareu en les coses dessus dites de les quals grantment nos dolen nosaltres com a representants lo dit Principat ab la dita intervencio de Bar-

chinona en virtud de la dita capitulacio et alias per los respectes dessus dits procehirem per totes les vies e maneres permeses tots amor e comport cessants com la utilitat publica nos dege postposar per la particular trametents vos de present per home propri a cautela. Dada en Barchinona a XIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. —M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honrats e savis senyors los sindichs e jurats e consell de la vila de Sant Celoni.

Molt honrats senyors. Entes havem que lo bastard de Cabrera e en Verntallat deurien venir aqui en aqueixa vila ab DCC homens per haver e tenir aquella en llur ma e com ho havem hoit pensan nos ha molt desplagut axi com aquells que nostre voluntat es endressar en totes les coses qui sien a benavenir de vosaltres e de aqueixa dita vila. E per confort vostra en tot lo que poreu com nosaltres axi com aquells quius havem com huns fills de aquest Principat e ciutat nous falrem en res que sia benavenir e defencio vostre. E sia la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XIII dies de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honrats senyors les VI persones eletes per les universitats de les vegueria e batlia de Gerona.

Honrats senyors. A nosaltres es stat En Bernat Riera de Salra per vosaltres trames lo qual molt amplament e discreta nos ha referides totes les coses qui son stades fetes dites e instades seguint vosaltres la bandera de Gerona e les virtuoses e sabies respostes e deliberacions per vosaltres e los de aquexas vegueria e batlia fetes axi stants ab la dita bandera com apres en la dita ciutat de Gerona de totes les quals coses havem hagut molt gran plaer per tant com veem les voluntat e intencio vostres esser conformes a les nostres e de aquesta ciutat ab tot de vosaltres com a bons e vertaders cathalans alre no creguessem. E per ço com lo dit En Bernat Riera nos ha referides algunes coses qui per fama aqui se dien delarants vos nostra intencio vos debim e significam haver molt gran enuig de aquelles les quals freturen de veritat e sol lo hoir tant fort nos agreuge que mes dir nos porie ço es que lo exercit de aquest Principat sie fet a respecte de fer algun dan a les persones de la Serenissima Senyora Reyna e Illustrissimo Primogenit com ja mes tal pensament hajam hagut ne haver poriem ans per defensio de les lurs excellentissimes persones morir no dubtarem una e moltes vegades si possible ere inseguints la innata fidelitat dels cathalans los quals fins aci tantes conquestes e coses han fetes per exalçament e manteniment de la reyal coro-

na mas es fet lo dit exercit per coses tocants granment servici de la Majestat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e Illustre Primogenit e per defensio de les leys e libertats de aquest Principat qui per cars preus de persones sanch e bens son stades comprades e son comunes a nosaltres e vosaltres e a tots los poblats en aquell sens les quals viure no desijam e encare per lo repos e tranquille stat del dit Principat. E deveu pensar vosaltres senyors a quina fi tiren aquelles persones qui tals fames freturants de veritat sembren e quanta ruina dan e destruccio stan preparades si facilment eren cregudes speram empero en nostre Senyor Deu en los benaventurats sants e en los merits del glorios Karles que vosaltres sereu illuminats de la veritat e sera vist e conegut per tots quants les nostres deliberacions e lo dit exercit son a lahor sua servici de la Majestat reyal conservacio de les dites leys e libertats cathalanes repos e tranquillitat no solament del dit Principat mas de vosaltres e de tots los poblats en aquell. Totes les dites coses vos havem volgudes significar tant per nostre descarrec quant per nostre confort e consolacio pregants e encarregants vos que si per cars la gent del dit exercit passara en aquexes parts vullau a aquelles fer bon aculliment e ab lurs diners dar lus tot lo que hauran necessari segons de vosaltres plenament confiam. E haurem pler si a vosaltres semblara que la present comuniqueu a les vostres universitats de aquexes vegueria e batlia. E sia lo bon Jhesus en vostra custodia. Dada en Barchinona a XIII de maig del any Mil

CCCCLXII. — Manuel de Monsnar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representant lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honrats los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Honrats senyors. Per moltes vies som imformats de les coses que lo egregi comte ha temptades e temte ab vosaltres de les quals poria succehir gran deservici de la Majestat reyal e gran dan e prejudici a les leys e libertats de aquest Principat no duptant contrafer a la capitulacio per la Excellencia del Senyor Rey atorgada fermada e jurada de les quals coses havem gran maravella e no podem pensar qual causa o rahc la mohuen en fer aquelles. No resmenys som certificats de la bona voluntat e virtuosa intencio que vosaltres com a vertaders cathalans haveu volents totes vegades esser conformes a les delliberacions de aquest Principat e de la ciutat de Barchinona. E per ço comendants vos molt e molt de vostre bon proposit vos dehim e significam que aquest Principat e nosaltres qui aquell representam ab intervencio de la dita ciutat serem be recordants del vostre be obrar e nons oblidarem fer totes coses qui sien a conservacio e defensio no solament del dit Principat mas particularment de vosaltres e de aqueixa universitat quin son be merexedors segons mes amplament vos sera referit per En Pere Julia portador de aquesta al qual vos pregam en les coses damunt dites doneu fe e creença.

E si per cas lo exercit del dit Principat passara per aqueixa terra pregam vos los façau bon acullimeut e ab lurs diners los doneu tot lo que hauran necessari segons de vosaltres plenament confiam. Dada en Barchinona a XIII de maig del any Mil CCCCLXII. —M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Bajo la misma forma que la carta precedente y con la direccion respectiva, se escribió tambien á los jurados de San Celoni y de Palau Tordera.

Siguen á continuacion las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs mossenyors. Per lo diputat local de Camprodon Pert de vostra gran reverencia e magnifiques savieses aquests dies son stat request revocas una crida la qual en virtut de una letra de la Senyora Reyna e de certes e molt grans penes en aquella contengudes en aquesta vila aquests dies poch ha es stade fete. E per quant en aquesta vila lo jutge no sta continuament ne ych ha juristes ab qui axi prest me sie puscut aconsellar son stat un poch renitent en revocar dita crida fins lo jutge es stat ven-

gut e en continent esser stat avisat per ell com en dita requesta ni altres per part de vostras reverencies e savieses fetes no freturave son consell. Vuy dada de la present he fete revocar dita crida supplicant a vostres R. e magnifiques savieses nos vullen maravellar si en aquestes fahenes de tant gran importancia vaig algun tant duptant majorment que son cert los altres veguers e lochs vehins en aquest esser stats avisats e instruits per vostres letres e embaxadors dels afers del Senyor Rey e de la terra e may en aquest loch si be ses cap de vegueria ni a mi res stat avis algu de que susara jo e lo consell de aquesta vila stam en una gran perplexitats per quant se diu los homens vulgarment dits de rehemensa van per aquestes encontrades molts justats e es fama se lexen dir volen venir en aquesta vila la qual axi com podem nosaltres ab sobirana diligencia tenim guardada. E per la present molt reverend e magnifichs mossenyors no resta mes scriura a vostra gran reverencia e magnifiques savieses sino quem manen tot ço e quant plasent los sia. Scrita en Ripoll a XI de maig lany Mil CCCCLXII.— Mossenyors qui a vostra gran reverencia e magnifiques savieses se recomana Johan Cescases veguer de Ripoll.

Als molt magnifichs e de gran providencia los diputats del Principat de Cathalunya.

Molts magnifichs mossenyors e de gran providencia. Vuy que tenim X del mes de maig he resebuda

una letra vostra e la sustancia de aquelles es pregarme per servey del Senyor Rey e per la tranquillitat e repos del Principat de Cathalunya jo anas aqui a XX del present mes ho fos en la ciutat Barchinona. Per tant com vos sembla jo sia suficient en pendre carrech ensemps ab altres concellar lo dapita elet per vostres savieses per exercir les coses necesaries al Principat a la qual letra vos respon que la mia edat es ja tan avansada que ab gran afany la mia persona ab afany pora metre lo treball degut en les coses pertinents darmes pero encare com a forçat a les coses qui pertoquen al servey del Senyor Rey e repos del Principat ab aquella possibilitat que la mia persona pora soportar no volre fallir. Es veritat que aquests jorns passats la Senyora Reyna volent que jo ensemps ab altres cavalles prengues carrech acompanyas la bandera de la vegueria de Gerona e de la ciutat en aquestes parts prop la vila de Besolu e aço per moltes novitats fetes per los homens propris tant a mossen Barutell tant a la vila de Besalu tant a mossen Roger Alamany com encara an Malars axi que si per suplir al servey de la Majestat del Senyor Rey e encare per lo repos de tots a mi ha convengut acceptar lo dit afany son encara a la vila de Besolu e no mes possible al present de poder ho lexar. Per queus placia de haverme per scusat e ordonen vostres savieses de mi com plasent vos sera. En Besulu a X del mes de maig. — Prest a la ordinacio de vostres magnificencies Bernat Margarit.

14 DE MAYO.

Los señores Diputados mandaron escribir, en este dia, lss siguientes cartas.

Al honrat senyor lo batle de la vila de Granullers.

Honrat senyer. Entes havem que vos teniu pres En Masferrer de Gualba per les fahenes concorrents lo qual havem aci molt necessari. Per ço vos pregam e encarregam que decontinent lo ameneu aci a nosaltres en manera que scapar nons puixe. Dada en Barchinona a XIIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Nous sia maravella la tarda del senyor En Berenguer Luch Ripoll sindich de aqueixa ciutat car jatsia ell ab molta solicitud haja treballat e treball en esser desempatxat empero per bons respectes e per que sen port lo desijat es stat detengut per nosaltres e Deu volent dins tres o quatre jorns sera spatxat ab compliment e trobareu

pler en les coses queus comunicara car scientment lo havem fet aturar per la dita causa. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio. Dada en Barchinona a XIIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e conçell general de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Continuament sentim moltes e diverses fames sembren en aqueixes parts per persones occupants se ofici diabolich procurants per lur poder metre divisions e suscitar scandols en aquest Principat e entre les altres que lo exercit de aquell es a respecte de fer algun dan o cas en les persones de la Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit de les quals coses havem grandissima displicencia. E jatsia senyors molt honorables tals fames no fassen impressio alguna en los coratges de aquells qui de la innata e inmaculada fidelitat dels cathalans son vistes e han noticia e per ço no freturas aquest scriure. Empero a cautela per nostre descarrech e per devedar e apartar quant en nosaltres sia les dites divisions e scandals vos significam que sol lo oyr tals coses tant fort nos agreuge que mes dir nos porie ne may tal pensament en nosaltres es recaygut ne recaure poria ans per defensio de lurs excellentissimes persones e conservacio de la reyal corona morir no dub-

tariem una e moltes vegades si possible era continuants la dita innata e incorrupta fidelitat. Mas es fet lo dit exercit per coses tocants granment lahor de nostre Senyor Deu servici de la Majestat reyal defensio e conservacio de les leys e libertats cathalanes qui son comunes a nosaltres e vosaltres e a tots los poblats en lo dit Principat e les quals per cars greus de persones sanch e bens son stades comprades sens les quals viure no desijam e encara per procurar repos e tranquillitat en aquell. Considerar poden adonchs vostres savieses a quina fi tiren aquelles persones qui tals fames de si vanes e altres freturants de veritat seminen e quanta ruina dan e destruccio stan preparades si facilment eren cregudes. Speram empero en la clemencia divina e en los merits dels benaventurats sants e del glorios Charles vosaltres sereu illuminats de la veritat e sera vist e conegut per tots quant les nostres deliberacions e lo dit exercit e encara nostres obres son e seran a lahor sua servey de la dita Majestat conservacio de les dites leys e libertats repos utilitat e benavenir de la cosa publica del dit Principat a les quals coses fallir no entenen ab gran perseverança de aquesta ciutat e uniformitat de les universitats de aquell. Los sindichs de les quals continuament stan promptes e entrevenen en totes les coses ensemps ab nosaltres sens discrepancia alguna. Totes les dites coses vos havem volgudes manifestar per vostra avis consolacio e confort. Pregants e encarregants vos que si ara o per avant algunes novitats o altres coses occorreran en aqueixes parts dignes de avis nos certi-

fiquen de aquelles. E si per cas les gents del dit exercit passaran en aqueixes parts vullau a aquelles fer bon aculliment e ab lurs diners darlos tot lo que hauran necessari segons de vosaltres plenament confiam. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat continua proteccio vostra e direccio dels negocis concorrents. Dada en Barchinona a XIIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se escribió bajo la misma forma á los jurados y prohombres de un gran número de pueblos comprendidos en la parte de Cataluña que se extiende de Barcelona hasta Francia, y á otros muchos de los que se hallan en la parte opuesta, ó sea hácia el campo de Tarragona y la ribera de Ebro, con la diferencia que en las cartas dirigidas á los últimos, se añadia el siguiente párrafo, que se halla en la que sirve de modelo y que va dirigida á la villa de Cervera.

Mes avant vos certificam haver hoyt lo honorable En Jaume Tallada sindich de aqueixa universitat. Havem hagut gran plaer de les coses quens ha referides specialment com haveu mesa en bona custodia aqueixa vila a servey de la Majestat reyal repos e benavenir del Principat. Placiaus esser vigils e attents en la

custodia de aquella com sia tan necessari com james. Les altres coses senyors molt honorables seran per nosaltres deliberades e sereu ne certificats.

Se recibieron, el mismo dia, las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e concell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Tan prest rebuda la letra de vostres molt gran reverencies N. M. e honorables providencies de vint e quatre del prop passat mes de abril a nosaltres e al consell de vint e set dirigida per lo honorable En Pere Dezplugues donzell havem fet aplegar lo dit consell en lo qual ses legida la dita letre e mes amplament e difusa e ab gran discrecio e orde lo dit consell es stat informat per lo dit honorable En Pere Dezplugues de les coses deduhides en dita letra e altres negocis occorrents e regraciam vos molt nosaltres el dit consell com ha plagut a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies avisarnos de les occurrencies dels actes passats e presents no tant solament per letra mes encara per viva veu la qual ha molt mes impressio en los coratges dels homens que no la letre

que no sona mes sino tant com es posada. E havem per cert en monstra experiencia magistra de totes coses com vostres molt grans providencies tenen per sempre en llurs penses e coratges lo que cathalans han loablament acostumat ço es ab quanta virilitat attencio e perseverança stan vostres molt grans providencies en la lahor de la Majestat divina e la integritat e servici de la corona reyal repos e tranquille stat del dit Principat e conservacio e tuicio de la republica de aquell posant vos en segur nosaltres el consell esser uniformes e ab ferm e incomutable proposit en prosseguir ho per lo semblant juxta forma de la capitulacio e en la tuicio e conservacio de la cosa publica e de les libertats del dit Principat. Suplicant la potencia increada sia de sa merce dirigir sen cascu e ben obrar e preservar nos de tots inconvenients a lahor de nostre Senyor Deu honor e servici de la Majestat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e del Illustrissimo Primogenit tranquille stat e repos del dit Principat. Tant com os trametessem nostre sindich o sindichs vist haveu com ans de la recepcio de vostres letres per nosaltres e dit concell hi era dat compliment. E la Sancta e infinida Trinitat sia proteccio continua de vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies. Scrita en Perpenya a XII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs ho-

norables e de gran saviesa mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona e consell llur.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de gran saviesa mossenyors. Lo dia present havem reebuda una vostra letra ab la qual nos avisau dels enantaments e procehiments que per vosaltres son fets es fan a honor e servey de la Majestat reyal e en defensio repos e tranquillitat daquest Principat. Per que mossenyors regracians vos molt lo bon avis que per aquella a nosaltres es fet vos responem com nosaltres ab summa diligencia entendrem en la custodia e tuicio daquesta vila pregant vos mossenyors per avant vos placia avisarnos dels procehiments e actes que per vosaltres seran fets circa la occurrencia daquest negoci. Com aquesta vila sempre sia stada es e sera prompte en fer tot ço e quant per vosaltres mossenyors sera ordenat a honor del Senyor Rey repos e tranquillitat de la cosa publica daquest Principat. E sia mossenyors molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de gran saviesa mossenyors la Santa Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Puigcerda a XI del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General

e concell llur representants lo Principat de Cathalununya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs e de gran providencia senyors. La present es solament per remetreus lo plech qui es dins aquesta la qual man donat los missatges del Principat e de aquesta ciutat. Es ver hi ha dos altres letres la una mia dressada a vosaltres laltre dels honorables consols de aquesta vila. Lo portador de tot aço es En Molins correu fet e desempatxat sols per aço ha esser aqui en XXXX hores parteix daci a III hores apres mig jorn vuy que es dimecres e ha esser aqui divendres a VII hores davant mig jorn per comissio e part dels dits missatgers. Jo he finat ab dit correu e ha haver aqui vuyt florins dor. Lo dit temps li es stat donat quen com lonch per fer lo cami de la merina squivant lo pas de Gerona perque complint ell lo dit temps placieus ferli pagar la dita quantitat. E sia senyors molt R. E. N. e magnifichs la potencia Divina vostre proteccio e continua guarda. Scrita en Perpenya dimecres a XII de maig del any Mil CCCCLXII. —Prest a vostres manaments e ordinacio Pere Andreu diputat local.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs los senyors diputats e consell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Premesa deguda recomendacio per altres letres vos he scrit com vos trametia certes letres de la present ciu-

tat de Vich. E axi mateix vos certificava de les paraules e letres que hun pages de sent Ypolit vassall del senyor bisbe de Vich habia dites e legides donant entenent als pagesos qui aqui eren com lo Papa no volia que pagassen censos mals usos ni censals mostrant ne una letra quen havia rebuda induint los tinguessen fort no pagassen res. Mes avant com mossen Splugues me havia lexades letres vostres e de Barchinona les quals he trameses per lo present correu a Camprodon e Besalu donant li de salari vint e quatre sous. E com es stat a Camprodon li han feta resposta com havien hagudes les dites letres e devallant sen per anar a Besalu li son exits una bergada dels pagesos e han lo pres e li han levades les letres e li han fetes moltes cominacions. E de continent com es arribat açi vuy he delliberat de trametel vos aqui perque mils pugau esser certificats per ell matex de tots los afers. Perque mossenyors molt R. E. N. e magnifichs certificant vos de totes aquestes per tal que non pugue esser reptat vos placia scriure manant a mi tot ço que plasent vos sia. En Lucha XIII de maig any Mil CCCCLXII. — Axi mateix he presa açi una informacio com son exits al cami a un jove qui aportava a Vich draps molinats e los li volien levar dient que En Verntallat hi seria tost qui los levaria tots los draps. E no havent mes a dir a present vos placia desempatxar lo present correu. — Mossenyors molt R. E. N. e magnifichs a vosaltres se recomana Johan Molins diputat local de Vich.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Aquests dies passats he rebudes dues letres vostres la una de dos del present continent en efecte que als oficials de aquesta vila e de altres lochs de aquesta diputacio local fossen fetes requestes de part vostra representants lo Principat de Cathalunya que si per la Senyora Reyna los era scrit publicasen certa crida continent inter alia prohibicio que gent axi de cavall com de peu nos acordassen en lo exercit del dit Principat etc. La qual letra de continent fou per mi en acta deduida ço es notificat e request als oficials de aquesta vila que si tal letra los era presentada e notificada no la deduissen en acte algun los quals oficials requests han respost esser contents obtemperar a dita requesta en virtut del sagrament e homenatge per ells prestat e per lo semblant es stat fet en la ciutat Delna e en lo loch Dargilers en dites letres no eren stades pervengudes. Es veritat que per quant jo sabi que a la vila de Cobliura ab letra de la dita Senyora Reyna dita prohibicio ab mija de crida publica era stada publicada jo continent hi tramis lo substitut del notari e scriva de aquesta diputacio local e per lo cullidor del dret de generalitats lo loctinent de batle de dita vila fou request segons que ab

dita vostra letra es delliberat lo qual obtemperant a la requesta de continent no obstant la premencionada crida de part de la Senyora Reyna publicada fou fer e publicar la crida de que fou request trellat de la qual interclusa dins la present vos tramete. Laltre de dites letres es de V del present sobre la publicacio faedora de una crida dins aquella interclusa de les persones en aquella nominades. La qual crida de continent com dita letra fou a mi liurada ab tot fos die de diumenge fou per mi manada publicar en se per la forma ab dita letra a mi injuncta copia de la qual ab continuacio del acte de quem fet dins la present vos tremet e veus aci mossenyors tot ço que sa fet juxta serie de dites letres.

Mossenyors aci son arribats los missatgers de aqueix Principat e de la ciutat de Barchinona los quals de part vostra han dressat algun tant a mi e per relacio e creença llur jols he dada aquella endreça que he pogut. Ells desempatxen correu al qual la present sera donada e ab llur letra crech vostres grans reverencies nobleses magnificencies e savieses seran largament certificades. E a present mossenyors molt reverents egregis nobles e magnifichs nom occorren altres coses a dir sino que manen de mi tot ço que plasent vos sera vist. Suplicant la potencia Divina vos tinga en sa proteccio e guarda. Scrita en Perpinya a XII de maig del any Mil CCCCLXII.— Prest a vostres manaments e ordinacio Pere Andreu diputat local.

Iban inclusos en la carta que precede los dos pregones siguientes: el primero, para revocar el que mandó hacer el baile de Colibre, relativamente á la formacion de ejército, y el segundo para declarar á ciertas personas enemigos del pais.

Ara hojats tot hom generalment quens notifica eus fa a saber lo honorable En Pere Correger loctinent del molt magnifich mossen Berenguer Dolius caváller castella e batle de la vila de Cobliure. Que com en dies passats per manament a ell fet per la Senyora Reyna hagues feta publicar certa crida que no fos negun hom de peu ni de cavall quis acordas en lo exercit del Principat de Cathalunya ni prengues sou ans si pres lo havien lo restituesquen absolent los del sagrament e homenatge que prestat haurien per que ara ab veu de aquesta present crida e ab requesta a ell feta per part dels reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats de Cathalunya e conçell lur revoca e per revocada vol haver la damunt dita crida tornant aquella al primer stament axi com ab la present torna notificant vos les dites coses per tal que ignorancia alguna no puxats allegar.

Ara oyats tot hom generalment de part dels molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables di-

putats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya. En virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey atorgada fermada e jurada et alias. Que com los honorables micer Francesch Merquilles mossen Nicholau Pujades ardiacha de la Mar micer Pere Falco micer Jaume Taranan e micer Pere de Montmany ciutadans de Barchinona sien stats conselladors e adjutors ho e hajen participat e assistit axi en lo spatxament de diverses letres procehides de la Majestat o cort de la Senyora Reyna dirigides als dits diputats e concell e a la ciutat de Barchinona com en altres actes fets e attentats les quals e los quals son contra la dita capitulacio. E per les dites causes deliberacio precedent ab intervencio de la dita ciutat los dits diputats e concell hajen dats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat los dessus nomenats per ço ab veu de aquesta publica crida vos notifica hom les dites coses perque a tots sien manifestes a fi que axi mateix tot hom del dit Principat los haja per enemichs e acuydats com dit es e que les persones e tots bens dels dessus dits que sapien e haver puixen meten en mans e poder dels dits diputats e concell en altra manera seria procehit contra los contrafahents segons per la dita capitulacio et alias es permes. Es empero entes e declarat que la persona e bens del dit ardiacha per esser ecclesiastich han esser confischats ab les mijants deguts e pertinents a despeses del General juxta la deliberacio dessus dita.

Als molt reverend egregis e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. Dissapte pus prop passat yo e lo discret En Johan Mayans arribam en la present en la qual erem sperats ab gran desig per lo avis aci havien ya de aqui specialment per los pobles e arribats. De continent nos entramatem ab certes persones de bona intencio de aquesta vila en quina disposicio stave e informats de tot ço quins sembla lo diumenge mati donam orde de parlar ab los consols dient los que aportavem letres dels diputats e conçell e de aqueixa ciutat a ells e als XXVII dirigides pregant los lo mes prest poguessen se ajustassen ab los dits XXVII e fou nos donada hora lo de pres dinar del dit mateix dia e axi venguda la hora donam nostres letres e explicam nostres creençes e per quant aci era micer Pere Falco ab letres de creença de la Majestat de la Senyora Reyna dreçades als dits consols e conçell general de aquesta vila portant lo proces den Perdigo e molts altres actes qui aqui seran fets e lo divendres pus prop passat havia explicada sa creença e segons nos es stat dit tench lo rahonament mes de tres hores dient moltes coses axi de la preso del dit Perdigo com dels altres e de la delliurança de la preso de mossen Copons com encara de la detencio de les letres de la Senyora Reyna fahent ne gran cas donant de totes dites coses gran

carrech als diputats e conçell e en aqueixa ciutat es stat necessari per edificar e informar los dits consols e XXVII satisfer e a cascun cap e donar raho de les coses que aqui eren stades fetes fins lo dia de nostra partida e quals motius e sguarts los dits diputats o concell e aqueixa ciutat han haguts en fer los procehiments en tant que fet nostra rahonament los dits consols e XXVII son restats confortats e informats de la veritat certificants vos que la tramesa de nostre venguda e encara la stada tant com havem aturat aci ha tant obrat que no tant solament los que ya eran de bona intencio han pres consolacio e sforç mes encara molts quis ormayaven ab peu de poll alias micer Agosti son vuy declarats a tota bona intencio restant ne fort pochs que no sien adherit a la bona part en tant que la unio es vuy tanta que es mes obra divina que no humana. Axi matex havem aci trobat mossen Arill e mossen Dalmau Ferrer tramesos per part de la Senyora Reyna qui aporten letres al bisbe Delna e a molts militars e burgesos donantlos entendre e axi met fama que en lo consell de la diputacio e de aqueixa ciutat o per alguns dels dits consells seria tractat que levassen lo Senyor Primogenit de les mans de la Senyora Reyna e empren aci a quiscu de quants rocins e homens de peu poran valer a la Senyora dita Reyna. Sabut per nosaltres havem parlat aci ab lo bisbe qui ell e son capitol son de bona e recta intencio com ab alguns militars e burgesos dient los so quins ha paregut en tal manera que molts han cregut lo dit fet esser burla e de no creuran e axi no pens que la

dita empra tir a la fi per que lo motiu se dona mes altra intencio e axi stan molts aderogats e aturats fora stat molt necessari per lo benavenir dels fets que per vosaltres mossenyors de diputats e concell e aqueixa ciutat haguesseu fetes letres al dit bisbe e capitol e encara a la dita ciutat de una qui molt sta ferma segons som informats e encara als militars de aci dreçada a la XV dels militars del comdat de Rossello car desdenyats na resten. E per mi los es stat dit que per aqueix concell ne era stada feta delliberacio de scriurels e es molt necessari al mes prest se puga e largament scrivint de tots los actes que fins a la jornada son stats fets los avisen car no pora sino molt valer com axi per alguns qui teneu studi en divisir la unitat los reporten les tals o semblants paraules. Veus quina mencio es feta de vosaltres. Guarden com vos paguen que sol letra nons han tramesa e axi nons ho metem en oblit car gran contrari portaria. En aquesta vila nos es stada feta molta honor per totes maneres de gents. Entre los poblats ha molta unitat e lo concell general molt unit de queus jur som romas molt alegra e confortat. Prech nostre Senyor Deu los faça perseverar en lo ben obrar en tal forma que sia lahor e servey de la Majestat de la corona reyal e repos e tranquillitat de aquest Principat. Nons maravelléu si havem tardat alguns jorns car havem fet cami tal que mes havem fetes jornades de correu que de embaxadors fins som stats aci junts que jur vos les besties havien be mester del repos car partint la ciutat de Vich de la qual segons per altres son stats informats par-

tim dilluns a III del present mes e per ço com eram stats avisats que los pagesos de remença eran la via de Ripol qui era cami nostre e encara la via del cami de Gerona e los dits pagesos eran certs que nosaltres eram a Vich e fahien compte que haviem a fer la via de Puigcerda o de Girona e per dubte de scandol qui seguir se poguera car eran avisats que encontinent nos ab los pagesos nos hagueren duptat de fer tot desastre en nostres persones e per no venir en tal inconvenient delliberarem fer lo cami seguent ço es que tornam atras fins a la Garriga e per muntanyes travesam fins a la Valloria e tiram la via envers Blanes e travesam per camins molt aspres la via de Palamos e axi som stats fora de lengua fins som stats junts aci car tots temps havem squivats los camins reyals. Apres havem explicades nostres creenças los consols de la vila delliberaren fer ajustar concell general per lo seguent dia per satisfer aquells de totes coses per nosaltres dites e lo dia mateix nosaltres sabem com haviem rebuda una letra de vosaltres mossenyors dreçada als consols e consell general la qual era narrativa de les coses qui aqui eren seguides en venguda en bon punt lo dit concell per la resposta per ells fahedora alegiren XV persones e axi no han feta vuy la resposta la qual vos tramet ab la present. Diumenge sich feu la crida dels acuydats atrobant sic micer Falco decontinent ha presa la volada que crech que encara no sia passat ha donat gran sforç e confort a molts e a altres gran aterriment que molts qui brevejaven son tornats molts mansos creu sa estan en altre

proposit que no fahien. Lo dia prop passat los militars qui vuy se atroben en aquesta vila se son ajustats a la casa del General e han tengut alli concell han donat en pensament los mes dells fos feta per ells embaxada ab intervencio del bisba Delna e capitol de aquesta vila e axi ho han reportat ab embaxada dels dits militars al dit bisbe e a la vila. Nos creu lo dit bisbe ne mancho la vila ne encara molts dels militars hi donen loch per quant pensen portaria contrari. Los militars han feta relacio eleccio de XI persones qui entenen e pensen si poran acordar que lo bisbe e capitol se vulla concordar ab ells empero no tenen poder sino de apuntar ho e referirho. Alguns meten en fama que aqui serien arribades embaxades de Valencia de Arago de Mallorques e de moltes altres parts e que mestre Ferrando don fort mestre Queralt serien aqui tots per interposarse de les diferencies de les coses occorrents. Creuse acis diu per fer venir la dita embaxada a lur proposit. Los consols de aquesta vila nos congoxaven molt aturassem aci tres o quatre jorns mes e aço per tant com los militars eren aci e crehien que la stada nostra fahia gran be car los pobles ne prenien gran confort e sforç hoc e alguns dels militars per que conexerien nostres rahons los fahien refredar de lur primera opinio e tornar a bona intencio nosaltres havem desenganats los consols dientlos com nostres instruccions no comportaven mes aturar aci. Crech ya stuciosament per que aturassem nos han detardada fins aci la resposta e ells vehent nosaltres voliem en totes maneres partir nos han tramesa la le-

tra la qual vos tramet e encontinent cavalcam per fer nostre cami en aquest comdat son les universitats seguents ço es Elna Argiles Cobliure Tuir lo Volo e Salses. Los consols de aquesta vila donen en parer a nosaltres ab ells per la experiencia havem vista seria molt bo e convenient los sia scrit. Certificam vos com lo castell de aquesta vila se met a punt del qual acte los de la vila stan ab molta congoixa. Per la present no pus sino quem recoman a la Senyoria de tots vosaltres.

La unzena dels militars son los seguents vezcomte Dilla Felip Albert Berenguer Dolius Franci de Pere Pertusa mossen Dalmau Volo mossen Pere de Ortafa mossen Johan Sampso mossen Bernat Paytani En Vivers Dilla Berenguer de Fontcuberta Romeu de Rochafort. Mossen Arill es partit sus ara diu fa la via de Gerona. Scrita en Perpinya a XII de maig. —Senyors prest a vostres manaments e ordinacions Pere Dezplugues.

15 DE MAYO.

Se hicieron varias proposiciones, que revela, al pasarse á votacion, el siguiente voto del señor obispo de Vich.

Que sia scrit als procuradors de Tortosa que ab requestes e altrament donen orde en tota manera que

lo castell sia hagut a mans de la ciutat per seguretat sua e del Principat en aquesta manera que per ells sien assouciades persones fiables qui ensemps ab lo alcayt del dit castell guarden aquell. E que los sis homens mesos a custodia del castell Demposta sien pagats de la peccunia del General attes que es gran interes e util del dit General.

Deliberóse, pues, conforme al mencionado voto del señor obispo, por lo tocante á los dos primeros capítulos, y para lo demás se tomaron las siguientes deliberaciones.

Item per tant com los sindichs dels homens de remença de Osona de Valles e altres parts son venguts als diputats e concell e han dat hun gran memorial de les coses que demanen tots los dits diputats e concell concordes han feta eleccio de les persones devall scrites qui vagen e regoneguen lo dit memorial ogen los dits pagesos e parlen ab ells e encara ab senyors llurs e apunten ab ells tot lo que poran e tot ho refiren als diputats e concell. Son les dites très persones lo canonge Çaplana Bernat de Guimera e lo sindich de Perpinya.

Item per tant com per part del reverend mestre de Rodas es stada donada una suplicacio als dits diputats e concell sobre lo fet de la castellania Damposta e comandes de Azco e de Miravet los dits diputats e concell tots concordes deliberaren que fos feta sem-

blant letra que ya fou feta lany passat per los dits diputats e concell per la dita raho.

En otra sesion del mismo dia se hizo una votacion por el mismo estilo que la anterior, pues se deliberó unanimemente conforme á las siguientes proposiciones indicadas en el voto del señor obispo de Vich.

Que les VIIII persones de les banderes havien fet lo apuntament seguent lo qual fou legit als dits diputats e concell.

Item que la gent a cavall del exercit sia stipendiada donant los sou de tres mesos.

Item que jatsia la gent de peu haja haguda bestreta de dos mesos lo Principat deu fer segura la dita gent de peu que aximateix hauran paga de tres mesos axi com la gent de cavall ço es quels sera dat sou per hun altra mes encara que abans lo exercit fos licenciat per lo Principat.

Item que sien afegits al exercit cent spinguarders mes de aquells qui ja son soldejats.

Item que los capitans de les cinquantenes no sien compresos en los MD homens de peu ne en los homens de cavall ans sien ultra aquells.

En la misma sesion fueron expedidas las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e molt savis senyors. Los sindichs de aqueixa universitat nos han mostrada una letra per vosaltres a ells destinada e hun translat de certa letra per la Majestat de la Senyora Reyna a vosaltres dirigida sobre lo fet de la bandera de Gerona e del assert sometent demanant nos concell favor e ajuda. Per quant adonch vosaltres preteneu aqueixa ciutat esser talment privilegiada que a les coses manades per la dita Senyora Reyna no es tenguda per ço e encara attes som veridicament informats que lo dit sometent tire a altre senyal e no te lorde ne cami acustumats en Cathalunya ans es pratica insolita e porte en si materia cuberta la qual per vosaltres no es ignorada es nostre parer que abstenints vos de seguir la dita bandera en totes maneres defenau pertinentment e deguda los dits e altres privilegis e libertats de la dita ciutat e no permetau aquells e aquelles sien violats o violades en alguna guisa. Oferints vos que sobre la manutensio e conservacio de aquells per nosaltres sera fet tota hora que mester sera aquella cara e sforç que seran posibles e de aço podeu star be confortats. Lo fet del temtar de obrir lo portal de aqueixa ciutat de nit e ab clau falça vos haura retuts mes attents en la custodia de aquella. Havem hagut gran pler com axi prestament ab gran virtut e unitat vos preparas en lo que era necessari segons per la di-

ta vostra letra havem largament vist. Placieus adonchs per totes les coses damunt dites e per la concorrencia del temps provehir ab gran cura e diligencia a la indempnitat vostra e de aqueixa ciutat e avisarnos de totes novitats e altres coses de les quals vos parega sia necessari avis. E sia Jhesus en vostra proteccio e direccio dels negocis que meneja. Dada en Barchinona a XV del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble e gran baro don Johan senyor Dixar.

Molt noble e gran baro. Per quant nosaltres e aquest Principat vos reputam com a vertader cathala no menys que si poblat fosseu en aquest Principat dignament som recayguts en parar vostra gran noblesa deure esser avisada de les coses que han occorregut apres de vostra partida de aquesta ciutat no solament a fi de plaer e consolacio vostra mas encara per que per fames vulgars que comunament porten coses contraries a veritat nous fos dada alguna congoixa o passio. E per que breument aquelles puixau compendre certificam vostra gran noblesa com la Serenissima Senyora Reyna aconsellada e seduida per malivoles persones poch zelants lo servici de la Majestat reyal repos benefici e tranquillitat de aquest Principat en los dies no ha molt passats ha volgut scriure a totes les universitats de aquell grans e amples letres

donants nos carrech ab paraules insolites e no convenients a la innata e incorrupta fidelitat dels cathalans de moltes coses en aquelles expressades les quals letres encontinent pervingueren a nostra noticia. E deliberacio precedent ab intervencio de aquesta ciutat tan prest scrivim a totes les dites universitats mas largues letres satisfahents ab veritat en totes les coses de que nos era dat carrech e narrants los motius e causes quins han impellits en fer aquelles segons veura vostra gran noblesa en lo translat de les dites letres queus trematem dins aquesta ab lo qual compendra quant necessariament pertinent e deguda havem fetes les coses alli narrades. Abans empero de les dites letres de la Senyora Reyna e apres continuament son seminades moltes fames per persones occupants se ofici diabolich procurants per lur poder metra divisions e suscitar scandols en aquest Principat e entre les altres que lo exercit de aquell es a respecte de fer algun dan o cas en les persones de la Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit de les quals coses havem grandissima displicencia. E jatsia tals fames no fassen impressio alguna en los coratges de aquells qui de la innata e inmaculata fidelitat dels cathalans son vestits e han noticia empero a cautela per nostre descarrech e per devedar e apartar quant en nosaltres sia les dites divisions e scandols havem scrit a totes les dites universitats de aquest Principat significants los que sol lo oyr tals coses tan fort nos agreuge que mes dir nos poria ne may tal pensament en nosaltres es recaygut ne recaure poria ans per de-

fensio de llurs Excellentissimes persones e conservacio de la corona reyal morir no dubtariem una e moltes vegades si possible era continuants la dita innata e incorrupta fidelitat. Mas es fet lo dit exercit per coses tocants granment labor de nostre Senyor Deu servici de la Majestat reyal defensio e conservacio de les leys e libertats cathalanes les quals per cars preus de persones sanch e bens son stades comprades sens les quals viure no desijam. E encara per procurar repos e tranquillitat en aquell a les quals coses fallir no entenem ab gran perseverancia de aquesta e uniformitat de les universitats del dit Principat los sindichs de les quals continuament stan promptes e entrevenen en totes les coses ensemps ab nosaltres sens discrepancia alguna. Totes les coses dessus dites havem volgut manifestar a vostra gran noblesa per vostre avis consolacio e confort. E per quant havem sabud lo modo de les vistes del Senyor Rey ab lo Illustre Rey de França e seriem avisats que entre les altres coses ques diu esser concordades lo dit Rey de França hauria oferta valença al dit Senyor Rey de DCCC homens a cavall contra aquest Principat lo que en respecte del dit Senyor Rey no podem creure e stam ab gran admiracio si axi es pregam e exortam vostra gran noblesa quant mes afectuosament podem vos placia axi de les dites vistes com de lur concordia e de la dita oferta de valença e encara dels fets de Castella e de Navarra e de la Senyora Princessa e de aqueix regne assenyaladament de la ciutat de Çaragossa e de totes les altres coses e novitats que ara per avant occorreran

dignes de avis e encara del vostre bon stament nos vullau fer certs ab vostres letres largament e ampla. Certificants vos nosaltres e aquest Principat tenim ferma voluntat e proposit fer per vostra gran noblesa totes coses possibles. E sia molt noble e gran baro la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita en Barchinona a XV de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se envió otra carta igual á la que antecede, con la direccion respectiva, á don Felipe de Castro, y á mosen Ferrando de Bolea, ciudadano de Zaragoza.

En este dia recibieron los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e savis senyors los diputats e lo concell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents egregis magnifichs honorables e savis senyors. Per alguns fets concernents labor a nostre Senyor Deu profit e benavenir de aquesta vila e repos de aquella va aqui lo honorable En Jaume Tallada sindich e missatger de aquesta vila exhibidor de la present informat plenament dels dits fets los quals per prolixitat de scriptura obmetem scriure. Placieus donant fe e creença a tot ço e quant a vos-

tres grans reverencies e honorables savieses per lo dit Jaume Tallada missatger nostre de part nostra e de aquesta vila vo sera explicat axi com si per nosaltres personalment vos ere dit e recitat vullats haver aquell e tots los fets queus suplicara e parlara per recomanats. Oferint nos fer per vosaltres tot ço e quant vos sera plasent e a nosaltres licit e honest. E sia la Sancta Trinitat continua guarda vostra. Scrita en Cervera a VII de maig any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — Molt reverend egregis magnifichs honorables e savis senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis mossenyors. A XI del present mes de maig he rebuda una letra de vostres grans reverencies data en Barcelona a V del dit mes ab una crida dins aquella manant a mi aquella fes publicar per los lochs acostumats de aquesta ciutat en nom de diputats e conçell lur representants aquest Principat sens nominacio e intervencio de algun oficial e apres aquella fes registrar en poder del notari de aquesta diputacio local e axi mossenyors lo dit dia de XI del present mes encontinent que hagui rebuda la dita letra fiu publicar la dita crida en nom de vostres grans reverencies e de

aqueix expectable conçell per los lochs acostumats de aquesta ciutat sens nominacio e intervencio de algun oficial de mot a mot en la manera que mes stat scrit e manat. E apres publicada aquella e feta registrar del poder del notari de aquesta diputacio certificants vos com per rigor del que mes stat scrit e manat ab altres letres he request a instancia dels honorables procuradors de aquesta ciutat al honrat En Johan Curto regent de batle e alcayt de la ciutat e castell de aquella en rigor de la seguretat per aquell prestada que permeta e consenta sien meses e posades dins lo dit castell aquelles persones que a la dita ciutat seran ben vistes per la custodia e guarda de aquell a servey del Illustrissimo Senyor Rey repos e tranquillitat de la ciutat e de tot lo Principat. E lo dit regent ha respost que en aço no es tengut per certes rahons contengudes en la resposta perque mossenyors tremet a vostres grans reverencies los actes sobre aço fets per ço que vegen aquelles e proveesquen en les dites coses lo que deliberan aquesta ciutat continuament justa yo faça requestes al dit regent de batle e alcayt de les coses dessus dites e axi ho faça no obstant la dita sua resposta. Mes mossenyors vos certifich com a instancia de la dita ciutat he request an Jacme Sant Pere loctinent de alcayt del castell Damposta en virtut de la seguretat per ell prestada que permetes e consentis fossen meses en lo dit castell aquelles persones qne a la dita ciutat e a mi serien be vistes per custodia e guarda de aquell per los respectes e sguarts dessus dits e lo dit lochtinent de alcayt ha respost que es

prest inseguir la dita requesta e axi mossenyors son stades meses per mi sis persones a voluntat de la dita ciutat dins lo dit castell Demposta per custodia de aquell. Perque mossenyors certifich vostres grans reverencies de les dites coses supplicant aquelles si les hauran per bones vullen provehir e manar al receptor de les peccunies del General que pague lo sou de les dites sis persones e de mes si mes ni seran mester e altres despeses que per la dita causa seran necessaries. Certificant vos mossenyors com es cosa molt necesaria a tot lo Principat la custodia e guarda del dit castell. E rescriuguen me vostres grans reverencies tot lo que deliberaran e ordenaran oferint me fer tots temps lo que per aquelles me sera scrit e manat les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XII del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Lo correu portador de la present parteix de la present ciutat a les deu hores apres deu esser aqui dins dos dies naturals. Placieus mossenyors ferli donar quatre florins corrents. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest e apparellat Domingo Cerda loctinent de diputat local en Tortosa.

Als molt magnifichs e virtuosos senyors los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs virtuosos de molta honor senyors. La causa de la present es com axi per los aplechs de

poblés ques fan per lo Principat com per lo perill en que aquesta vila é les forçes de aquella encorrer per sa gran tenguda e pocha populacio com per altres coses e necessitats es stat deliberat per lo conçell de aquesta vila trametre a vostres magnificencies los honorables En Rafel Noguer conseller e companyo nostre e Pere Andreu de Sorribes sindich de aquesta universitat los quals vos explicaran la intencio e necessitat de aquella. Sia de vostra merce dar los plena fe e creença axi com si per nosaltrés era a vostres reverencies personalment explicat. E no mes sino que si algunes coses per vosaltres e dit Principat porem fer som promptes a tota vostra ordinació. E sia la Trinitat vostra proteccio e guarda. En Berga a XII de maig. — A vostres honors e servicis prests los consellers e concell de la vila de Berga.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e molt savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. En vigor de les letres per vostres reverencies trameses lo diputat local a requesta de la present ciutat han request an Johan Corto regent de batle e alcayt sots virtut de la seguretat per ell prestada que permeta e consenta esser meses e posades dins lo dit castell aquelles persones que a la ciutat seran benvistes per la custodia e seguretat de la ciutat e

castell despus dits a servey del Illustrissimo Senyor lo Senyor Rey e benefici repos e tranquillitat de la dita ciutat e del Principat lo qual ha respost que com a alcayt ell te lo dit castell e que com a alcayt no es tengut fer e inseguir les coses requestes e que ell guarda lo dit castell axi com deu a la fi e als respectes e sguards dessus dits segons apar per les dites requestes e resposta les quals lo dit diputat local o son lochtinent tramet a vostres reverencies e per ço com es cosa molt necessaria a la custodia e seguretat de aquesta ciutat en la qual entenem ab summa cura e vigilancia quel dit castell sia tengut e guardat per les persones que a la ciutat seran ben vistes e les gents e tot lo poble de la dita ciutat ne stan en gran recell e sospita vos supplicam afectuosament vullau proveir que lo dit castell sia tengut e guardat axi com dit havem e lo dit regiment de batle e alcayt sia compellit e forçat per aquells remeys que vostres reverencies veuran e deliberaran en lexar guardar lo dit castell per aquelles persones que a aquesta ciutat seran benvistes a tot servey del Senyor Rey custodia e seguretat de la dita ciutat e de tot lo Principat. Certificants vos com en lany passat per causa dels fets que occorrien sobre la liberacio del Illustrissimo Primogenit don Charles de gloriosa memoria lo dit regent de batle e alcayt fonch request per lo diputat local que lavors era li prestas sagrament e homenatge com a batle e com a alcayt de inseguir totes requestes que li serien fetes per part de diputats. E axi lo dit regent com a batle e alcayt presta la dita seguretat. E apres

fonch request per lo dit diputat local en virtut de la dita seguretat que permetes e consentis que per custodia e seguretat del dit castell e ciutat fossen meses en aquell les persones que a la ciutat serien benvistes e axi lo dit regent o permete e en aquesta manera la ciutat hague la custodia del dit castell. E nons par que les rahons que fa lo dit regent sien admetedores per los grans fets occorrents e per la necessitat de la dita custodia e defensio perque tornam a suplicar vostres grans reverencies hi vullen prestament provehir segons se pertany per manera que lo dit castell sia guardat per aquelles persones que la ciutat volra per los sguarts dessus dits. Mes mossenyors vos certificam com lo lochtinent de diputat local a requesta de la ciutat e per seguretat de aquella e de tot lo Principat ha request an Jaume Sent Pere lochtinent de alcayt del castell Demposta per virtut de la seguretat que ha prestada que consentis e permetes que fossen meses e posades dins lo dit castell aquelles persones que al dit diputat e a la dita ciutat serien ben vistes per custodia de aquell per los respectes e sguards dessus dits. E lo dit loctinent de alcayt ha respost que era prest e apparellat inseguir les coses requestes dessus dites. E axi son stades meses sis persones per lo dit diputat en lo dit castell. E per ço com es cosa necessaria a la defensio e seguretat de tot lo Principat la guarda del dit castell Demposta supplica vostres grans reverencies façen aquell guardar a sou del General scrivint de aço al dit diputat e al receptor de les peccunies del General que paguen lo dit sou de les dites

sis persones e demes sumes ni seran posades per la custodia e guarda de aquell e totes altres despeses que per la dita causa seran necessaries. E aquestes coses reputarem a gracia singular a vostres grans reverencies les quals nos rescriguen tot lo que plasent los sien. E tinga aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa guarda. Scrita en Tortosa a XII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

16 DE MAYO.

Los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Per vostra letra som certificats vosaltres haver mesos en custodia del castell Damposta sis homens e que lo aycayt del castell de aqueixa ciutat no ha obtemperades les requestes a ell fetes per lo diputat local. Quant al primer cap havents per accepta la provisio feta de guardar lo dit castell Damposta vos avisam haver deliberat ab intervencio de aquesta ciutat que los dits sis homens sien pagats de peccunies del General attes que es gran

interes del General e axi ne scrivim al diputat local les faça deduhir a exequucio. Quant al altre cap nostra deliberacio ab la dita intervencio de Barchinona es que lo dit alcayt sie stretament request per lo dit diputat local a instancia vostra segons e en la manera que fon fet lany prop passat permeta per servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey repos e benavenir del dit Principat per vosaltres esses meser en lo dit castell fiables que ensemps ab lo dit alcayt tinguen la custodia de aquell. E en aço que no creem aço recusats fer som de parer per los respectes dessus dits vosaltres a qui principalment lo carrech de aqueixa ciutat es acomanat doneu orde en totes maneres que axi decontinent se faça totes dilacio e scusacio cessants com attesa la concurrencia del temps sia perill en la triga. E placieus pendre carrech de parlar ab lo veguer de aqueixa ciutat reduhintli a memoria que sia recordant de metre en exequucio lo de quel haveu aci request. E sia molt honorables e savis senyors nostre Senyor Deu en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XVI del mes de maig any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer Nesperandeu Palau diputat local en la ciutat de Tortosa castellania de Emposta e loch de Flix.

Honorable senyer. Per una letra vostra dels hono-

rables procuradors de aqueixa ciutat e altra de nostre loctinent som avisats com la dita ciutat ha mesos sis homens en custodia del castell Demposta lo que a nosaltres es stat accepte per quant es gran interes del General. Per ço vos dehim e manam doneu orde que lo honorable receptor de les peccunies del General en aqueixa ciutat faça bestreta als dits sis homens per hun mes a raho de sis florins corrents per quascu e feu quen cobre apocha per esserli admes en compte. Mes avant la deliberacio nostra ab intervencio de aquesta ciutat es que lo alcayt del castell de aqueixa ciutat sia per vos a instancia dels dits procuradors stretament request segons en la manera que fou fet lany passat permeta per servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey repos e benavenir del dit Principat que per los dits procuradors sien meses en lo dit castell persones fiables les quals ensemps ab lo dit alcayt tinguen la custodia de aquell. Manam vos per ço que tota hora que los dits procuradors de aço vos instaran façau ab gran diligencia les requestes e instancia al dit alcayt en la manera dessus dita. Dada en Barchinona a XVI del mes de maig del any MilCCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Fueron recibidas, el mismo dia, las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifich e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur presentants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. Una letra de vostres magnifiques savieses emanada la data dela qual fonch en Barchinona a dos dies del mes e any dejus scrits he reebuda en la qual me manats que reebuda la dita letra requeris en nom e per part vostra com a representants lo Principat de Cathalunya tots e sengles oficials de aquesta vila e de altres lochs de ma deputacio local en los quals fossen devengudes certes crides en les quals es manat per la Senyora Reyna a tot hom generalment que axi gent de cavall com de peu nos ecurden en lo exercit del dit Principat ne prenguessen sou ans si pres lo havien lo restituissen absolentlos del sagrament e homenatge que prestat haurien segons aquestes coses e altres en la dita letra largament son contengudes a la qual me refir. La qual letra per mi reebuda ab aquella humil reverencia e favor que pertany encontinent requeri lo veguer de aci que la dita crida la qual ja havia feta publicar per la dita vila decontinent tornas al primer stement ab crida publica segons la havia feta publicar la qual encontinent feta per mi la dita requesta segons per vosaltres mes manat mana les dites coses esser tornades al primer stament e axi ho ha fet publicar par la dita vila segons

havia fet. En apres he sabut com la dita crida era stada publicada en les viles dels Prats e de Copons de ma deputacio e decontinent ani a les dites viles e he requests los sotsveguer de les dites viles que les dites crides per ells fetes tornessen al primer stat los quals decontinent tornarem les dites coses al primer stat ab veu de crida segons havien fet publicar la dita crida de la Senyora Reyna de les quals coses certifich les vostres magnifiques savieses. E sia la Sancta Trinitat vostra custodia e guarda. De Cervera a onze de maig del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. — A vostre manament e ordinacio prompte Johan Daltarriba diputat local de Cervera.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis magnifichs e honorables mossenyors. A vuyt del mes e any presents e davall scrit a set hores apres mig jorn mon loctinent ha rebuda una letra de vostres magnifiques savieses emanada la data de la qual fouch en Barchinona a cinch dels dits mes e any ensemps ab una crida en aquella interclusa continent com lo Principat de Cathalunya ha per enemichs e acuydats los honorables micer Francesch Merquilles mossen Nicholau Pujades ardiacha de la Mar micer Pere Falco micer Jaume Taranau

e micer Pere de Montmany la qual manaven que vista la dita letra fos publicada segons aquestes coses e altres pus stesament son contengudes en les ditas letra e crida a les quals me refir les quals per lo dit loctinent rebudes ab aquella honor e reverencia ques pertany encontinent la dita crida fonch publicada segons per vosaltres me era manat per la vila de Cervera e lochs acostumats de aquella. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. De Cervera a VIIII de maig del any Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors. — A vostre ordinacio e manament prompte Johan Daltariba diputat local de Cervera.

Als molt magnifichs e insignes senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e llur concell.

Molt magnifichs e insignes senyors. Per moltes letres havem avisats informats e encautats nostres sindichs ab special carrech ne conferissen ab vostres grans magnificencies de les grans preparacions qui en diverses maneres eran stades fetes trametent les copias de les coses causatives de turbacions e assats grans perills e que de part de aquesta ciutat vos fos demanat tot concell favor e ajuda e empero fins aci ne de vostres grans magnificencies ne de vostres sindichs res non havem sentit de que stam molt maravellats considerants que aquesta ciutat tots temps ha fet fa e fara cap de tots vosaltres e de aqueixa ciutat

axi com a cap principal de tot lo Principat. E per tant com les dites preparacions augmenten e continuen es expedient e cosa necessaria vostres magnificencies ne sien avisades ço es ques diria que stuciosament En Paguera de Bianya qui vuy se trobe en aquesta ciutat ha fet pendre hun treginer appellat Campdedeu casat pres Olot per lo sotzveguer de aci anant en companyia daltre treginer donantli carrech seria stat en lo fet de Santa Pau on se serien seguides morts e robatoris e nosaltres havem fet parlar ab lo dit treginer qui sta pres lo qual fa gran excusa demanant sia remes a vosaltres o a la Senyora Reyna com se sente net de les coses preteses per lo dit Peguera empero lo dit Paguera noy ha volgut donar loch. E per tant sa oppina sia stucia de suscitar los pagesos per venir en sta ciutat com se aferma de tot cert laltre treginer so matent sen es anat e que En Verntallat hauria levades banderes reyals e fa gran aplech per venir en aquesta ciutat sotz color de aquest pres sentints que hauria ja induhits molts pagesos Dosona a son dampnat proposit hoc se diria que fa preparacions per enfortirse en lo castell de Sant Fores qui es den Cabrera contiguu en aquesta ciutat hoc en aquell de Sentelles e pus fort dins aquesta ciutat ab tot nosaltres ne stigam molt attents e vigilants. Per tant senyors molt magnifichs e insignes si cobeyats conservacio de aquesta ciutat axi com fermament crehem placieus prestament com sia gran perill en la tregua sobre totes les dites coses nos donets tot concell favor e ajuda en altra manera stam dubtants

aquesta ciutat no pas hun gran perill per tots los confrontants ab los dits pagesos. E conservèus senyors molt magnifichs e insignes la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XV de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A tots vostres ordonaments prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

17 DE MAYO.

Reunido el Consejo, cerca de media noche, tomó la siguiente deliberacion.

Tots concordament deliberaren que attes que per disposicio de dret comu empatxas alguns legittimament de algun collegi tot dret de aquell collegi resideix en los restants no empatxats encara que en los restants no hagues sino hun sol per ço conformants se los diputats e concell ab la disposicio del dret comu dien e concloen que si alguns del dit conçell seran empatxats canonicament que la potestat resideix en los restants del dit concell o` en la major part de aquells encara que no sien nombre de XXXII.

18 DE MAYO.

Reunidos, á las dos de la madrugada, el diputado militar y el real, un oidor de cuentas y otros varios individuos, para proceder á la lectura de los procesos é inquisiciones recibidas, contra Francisco Pallarés , conceller de Barce-

lona y otros, presos en la cárcel pública de la corte del veguer, (cuya lectura duró diez horas,) despues de la correspondiente votacion, pasóse á deliberar, acordando la sentencia que sigue:

Fou deliberat per los dits diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya que per quant lo honorable En Pere dez Torrent ere del dit concell en lo qual specialment quascu ha prestat sagrament de servar e fer servar la capitulacio per tot son poder e aximateix de consellar lo que seria e sia a util de la cosa publica del Principat e sia vist per aquest proces ell haver contrafet a totes les dites coses e esser destruidor de la dita cosa publica. E axi mateix ell e lo dit Francesch Pallares conseller lany present portant insignies de la dita ciutat e havia carrech de conservar la cosa publica de aquella per quant abdosos son stats conselladors e principals ajudadors de fer e tractar concitacio sedicio tumults e conspiracio per divertir e destrouir la dita capitulacio e encara los dits diputats e concell qui representen tot lo Principat en general e persones particulars de aquell e encara aquesta tan nobla ciutat de Barchinona per les quals causes e rahons e encara attes que les dites coses redunden en tant gran deservici de nostre Senyor Deu de la Majestat del Senyor Rey e total destruccio de les libertats e cosa publica del dit Principat. Lur parer e vot es que los dits Pallares e Torrent deuen morir e de fet sien morts ofegats en la preso e apres

sien posats a la plaça del Rey on stiguen tot hun dia en presencia de tot hom e apres sien liurats a sepultura ecclesiastica. Quant empero als altres delats nominats en lo dit proces los dits diputats e concell se aturen deliberacio per dema.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las cartas que siguen á continuacion.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Per lo honorable Nantoni Ferrer ciutada de aqueixa ciutat havem reebuda vostra letra regraciants vos los avisos en aquella contenguts e la vostra bona voluntat. Vos significam que ans de la recepcio de dita letra haviem satisfet e respost a tot lo que per vostres sindichs nos es stat dit e demanat segons vostre scriure. Daqui avant continuau vostre bo e virtuos obrar segons loablament haveu acustumat. Dada en Barchinona a XVIIII dies de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya prests a vostra honor.

Al honorable senyer En Nicholau Andreu procurador de la terra del General.

Honorable senyer. Per lo batle del castell Dampuries som certificats de la asserta intimacio en scrits

feta als homens de remença del dit castell e terme per acompanyar la asserta bandera e com ells sobre aço recorrents a vos e a vostre assessor nols haveu dada la calor que de vostre ofici speraven de que havem gran admiracio car en tals necessitats abandonar los vassalls no es sens algun perill. E per ço vos dehim e manam decontinent reebuda aquesta aneu personalment no solament al dit castell mas en tots altres lochs de la terra del General e de paraula e encara ab veu de crida maneu a tots los poblats en la dita terra axi de remença com altres que tals preteses intimacions ne altres qualsevol manaments a ells fets o faedors no obtemperen sots pena de la vida e confiscacio de lurs bens sens expressa executoria licencia e manament nostres. En aço no siau negligents o remis per via o causa alguna com fahent lo contrari a nosaltres convendria procehir contra vos pertinentment e deguda. Dada en Barchinona a XVIII dies de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverends magnifichs e honorables los deputats del General de Cathalunya e concell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per avis de vostres grans reverencies e honorables savieses es la present una letra com vuy que es dimecres que comptam dotze de maig los veguers de aquesta

ciutat han reebudes letres de la molt Excellent Senyora Reyna ab les quals los mana facen publicar aquella mateixa crida de la qual son vostres reverencies e honorables savieses avisades e per la qual revocar me trametes una letra manant me requiris los oficials qualsevulla aquella crida revocassen e de fet fonch revocada per la dita ciutat de Tarragona e lochs acustumats de aquella segons per letra mia ja son avisats largament. Ara encontinent que es vengut a ma noticia per manament ab dita vostra letra a mi fet he requests los veguers de aquesta ciutat dita crida no fessen ne publicassen en neguna manera. En altra manera quels acusaria les penes de fraccio del sagrament e homenatge que prestat han de observar totes requestes que per part de vosaltres los seran fetes e no resmenys per lo acuydament en vostra letra dit e aço mijançant lo notari publich de aquesta ciutat los quals veguers no han proceit en fer dita crida publicar ans crech han consultat sobre aço la dita Senyora Reyna. Suplicant vostres grans reverencia magnificencies e honorables savieses per letra vostra sia yo avisat com me tench a regir daqui avant en tals casos per tal que mils de mi e de mon ofici puixa a Deus primerament e puys a vosaltres donar bona raho. Dada en Tarragona a XII de maig del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — De vostres R. magnifiques e honorables savieses humil servidor e los manaments prest obtemperar. — Pere Arlambau diputat local en la ciutat e camp de Terragona.

Molt reverends nobles magnifichs e honorables senyors.

Dimecres a la una hora apres mig jorn o aquens prop quis comptave sinch del mes e any presents e devall scrits per mon loctinent fou rebuda una vostra letra closa e segellada ab senyal de registrada e per Johan Lombard correu vostre a ell presentada continent en efectu com la dita Senyora Reyna havia scrit devie scriure als oficials daçi publicassen certa crida ab la qual en efecte ere manat a tot hom generalment que axi de cavall com de peu nos acordassen en lo exercit de aquest Principat ne prenguessen sou ans si pres lo havien lo restituissen absolvent los del jurament e homenatge que prestat haguessen. Per la qual raho respectes e manaments en aquella dita vostra letra deduits e expressats per lo dit loctinent meu ab mija de carta publica testificada per lo notari e scriva de mon ofici fou request lo loctinent de vaguer de aquesta vila e vegueria al o al dit son principal. La dita crida era pervenguda e aquella per los lochs acustumats de sa jurisdiccio lo dit dia e quasi mija hora abans publicada havia empero absent lavors lo dit veguer fou request son loctinent juxta forma de la predita vostra letra que sots virtut de la seguretat per ell prestada o que prestar ere tengut de obtemperar vostres requestes la dita crida e tot lo procehit en virtut de aquella tornas decontinent al primer stament ab crida publica e en la manera que feta era

stada tota dilacio e excusacio cessants certificant lo si lo contrari fehie e no complie la dita requesta de la cominacio en dita vostra letra adjecta e apposada les quals coses axi fetes e tractades per lo dit loctinent meu decontinent lo dit loctinent de veguer se oferi prest e apparellat les coses requestes ab tot efecte complir juxta forma de la dita requesta e letra vostra de la qual inhibicio li fou feta axi com de continent no divertint a altres actes de fet procehi ab veu de crida publica a tornar tot lo procehit per lo dit Principat son al primer stament tota dilacio e excusacio en aquell acte cessants. E axi mateix disapte entorn les onze hores abans de mig dia que tenien vuyt del mes e any davall enarrats per un correu vostre quis nomena Sanxo Ferrando fou presentada al dit loctinent meu jo encara absent una vostra semblant letra closa e segellada data en la ciutat de Barchinona a cinch de maig e any devall calendats havent en si com dins aquella trematreu copia de una crida ab la qual eren donades per enemigues de la cosa publica les persones en ella nomenades dehint e manant me que aquella crida vista la dita letra fes publicar en nom de vosaltres senyors de diputats e consell com a representants lo dit Principat per los lochs acostumats de aquesta vila sens empero nominacio e intervencio de algun oficial sino en la manera que ere scrita de mot a mot e com publicada fos fes aquella registrar en poder del notari daquesta deputacio local avisant vos ab una letra del dia que les dites coses hauria exequtades segons aquestes coses e altres pus

largament en les predites vostres letres se contenen a les quals me refir. E rebudes aquelles los dies e hores sobredits per lo dit loctinent meu ab aquella humil reverencia ques pertany de continent tota dilacio postposada los dits dies e hores compli los manaments en aquelles expressats e feu publicar la dita crida per los lochs acustumats de aquesta vila per En Franci Ciscar corredor publich de aquesta vila migensant so de trompeta segons es acustumat en la present vila de mot a mot e sens nominacio ne intervencio de algun oficial juxta lo manament demunt dit e aquella feta registrar per lo notari de mon ofici. E per ço que sie de les dites coses memoria eterna e complescha vostre manament he manat fer la present en vosaltres destinar per lo notari e scriva del dit ofici per vosaltres a mi comanat en testimoni de les dites coses. E sia la Sancta Trinitat vostra special proteccio e guarda. Scrita en Muntblanch a XIII de maig del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Vostre humil servidor qui en gracia e merce de vosaltres me coman. — Lo diputat de Muntblanch. — Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los senyors de diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables los diputats del General e consell llur representants lo Principat dé Cathalunya residents e Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors. La present es per avisar vostres R. e honorables savieses com lo dia present en gir set hores apres mig jorn he resebuda una vostra letra e dins aquella una crida manant me aquella fahers publicar en la dita vila per los lochs acustumats la qual de present fiu fer e publicar en la forma e manera per vosaltres ordonada e manada per la dita vila e per los lochs acustumats e aquella he feta registrar en poder den Barthomeu Macet notari daquesta vila. E no pus per la present sino que sie la Sancta e individua Trinitat en vostra guarda e proteccio. De Camprodon a XI de maig any Mil CCCCLXII. — Qui en vostra gracia e merce de vostras R. e honorables savieses molt se comana Pere Moner diputat local de la vila de Camprodon.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Una letra he rebuda vostra dada en Barchinona a XIII del present e aquella vista stich no poch admirat del contengut en dita letra car podeu pensar que a mi per esser hun dels particulars de aquest Principat va tant com a qualsevol altre singular en la observancia de les libertats de aquell les quals per res que fins açi haja fet ni fassa no he violat ne entench a violar ans crech fermament haver

fet e fer lo degut per queus placia no voler creure ço de ques fa demostracio en vostra letra ni dar me culpa deço que so net per paraules o propries pasions de gents car en fet e en pensa cuyt esser no corrupta en res qui tocas contra la capitulacio e haureus a gran grat que tots temps queus seran fets tals reports me vullan de aquells scriure e conaxareu ne dare tal raho en forma que tot lo mon dira que jo he fet fas e fare lo degut. Scrita en la mia vila de Hostalrich a XVII e maig del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — A vostra honor prest En Johan de Cabrera comte de Modica.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los senyors diputats e concell de Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per alguns afers urgents al Principat de Cathalunya e necessaris a mi he delliberat trametre an Joan Andreu. Placiaus donarli creença com farieu a mi matex e fer ço que de vostra magnificencia confie e ordonau ço queus placia. De Ixer a XI de maig. — Prest a la ordinacio vostra Joan senyor Dixer.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los deputats del General de Cathalunya e concell lur en la ciutat de Barchinona residents.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honora-

bles mossenyors. Air que comptavem quatorze del mes present de maig en vigor e virtut de una vostra letra la qual lo dia abans rebi closa e segellada dins la qual habia una crida interclusa. La dita crida en la forma e manera en dita vostra letra contenguda e expressada fiu publicar e cridar per la ciutat de Tarragona e los lochs acustumats de aquella ab veu de publica crida. Per ço ab aquesta mia responsiva letra certifich de dita publicacio de crida esser feta vostres reverencies e egregis savieses e magnificencies. Dada en Tarragona a XV del mes de maig any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — De vostres R. egregis e magnifiques savieses servidor humil. — Pere Arlambau deputat local en la ciutat e camp de Tarragona.

19 DE MAYO.

En la sesion de este dia, despues de votar segun costumbre, se tomó la deliberacion que sigue.

Recensits los processos fets contra los delats presos en la cort del honorable veguer de Barchinona fou deliberat per los diputats e concell representants lo Principat de Cathalununya que attenent que los honorables En Bertrân Torro En Johan de Mijavila Narnau Starit ciutadans Marti Çolzina Pere Comes Jaume

Perdigo sabater e Anthoni Abello causidich son stats concitadors e principals adjutors de fer e tractar conspiracio tumults concitacio e sedicio per les quals la capitulacio e leys de la patria eren totalment pervertides e destroides. E encara los diputats e concell ço es les persones de aquells eren posades en tant gran perill e destruccio e encara aquesta insigna ciutat e tot lo Principat de Cathalunya era posat en perill de total destruccio e ruina. Les quals coses redunden en tan gran deservici de nostre Senyor Deu de la Majestat reyal e total destruccio de la dita cosa publica. Lur parer e vot es que los dits Bertran Torro Johan de Mijavila Marti Çolzina e Jaume Perdigo qui son stats principals coadjutors de les coses dessus dites hajen consemblant pena que han haguda mossen Francesch Pallares e En Pere dez Torrent ço es assaber que tots quatre muyren ço es los dits Torro Mijavila Çolzina ofegats en la preso e trets a la plaça del Rey e En Perdigo penjat per la preso avall. Los dits empero Arnau Starit Pere Comes e Anthoni Abello que sien bendejats e exellats en Sardenya on hajan star per trenta anys. E si contrafahien al dit bendejament o excellament ara per lavors los donen sentencia de mort e no resmenys tots los bens que vuy posseexen e per avant possehiran sien confischats al General de Cathalunya.

Para llevar á efecto estas deliberaciones, fueron nombrados unos comisionados, con intervencion de la ciudad de

Barcelona, acordando los mismos individuos del Consejo con otras varias personas eclesiásticas, que se hiciese saber todo lo obrado en tales asuntos á las universidades y estamentos del Principado, (cuyas cartas se encuentran mas adelante,) salva empero la opinion de los nueve individuos encargados del asunto de las banderas.

En la misma sesion, los señores Diputados mandaron escribir la carta que sigue.

Als honorables e savis senyors los consellers de la vila de Berga.

Honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda per los honorables En Rafael Noguer e Pere Andreu de Sorribes e hoyts aquells a ple sobre les coses que per part de aqueixa vila nos han explicades vos responem que de totes les coses que fins aci han occorregut vos havem certificats ab nostres letres com aquells quin sou be mereixedors per la bona voluntat que teniu en la conservacio de les libertats e cosa publica del Principat. Quant a les coses demanades volem siau certs que decontinent lo capita partira e sera en camp e socorrera alla on la necessitat volra e podeu confiar que entre les altres aqueixa vila no sera obligada. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XVIIII de maig del any Mil CCCCLXII. —M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

En dicho dia los señores Diputados recibieron las siguientes cartas.

Als molt magnifichs e honorables diputats de Barchinona e Principat de Cathalunya en Barchinona sia dada.

Molt savis e excellents pares e governadors nostres e de tot lo Principat de Cathalunya e molt honorables senyors. De vostra excellencia havem reebuda una vostra letra la qual fonch reebuda dissapte a XV del mes de maig any Mil CCCC sexanta dos sobre hoyda a dir que en la vila de la Selva se haurien fetes algunes ampres axi generals com particulars. E perque vostres alteses sien mills informades e notificades de la dita letra e de totes les coses com son passades fins a la present jornada primerament deu saber vostra altesa que en aquesta vila de la Selva no si fan negunes ampres generals ni particulars ni sentim res que ampres se facen ni del senyor nostre may nons ha amprats de res que siu fa ja tenim delliberada la resposta que li farem. Perque molt excellents senyors axi com aquells fidelissims e bons cathalans que volem esser si nosaltres sentiem algun aiust ni altres coses per nosaltres vos serian notificades. Si donchs nos fahia que nosaltres nou sentiem lo qual nons ho pensam. Dada en la Selva diumenge a XVI de maig. — Los jurats de la vila de la Selva e con-

çell lur recomanants nos a vostres excellents savieses.

Als molt honorables los senyors de diputats del Principat de Cathalunya sia dada dins Barchinona.

Molt egregis senyors.

De part de vostra gran senyoria havem reebuda una vostra letra esta nit passada que si a les nou hores a nos presentada e aquella legida e entesa vista la present havem feta resposta per aquesta present. Primerament dient e avisant vostra senyoria com esta en veritat que lo senyor archebisbe e lo senyor don Joan comte de Cardona e administrador del comdat de Prades son venguts a parlament abdos a soles en lo terme de Pradell. Que es ni de que no sabem. Aço es stat vuy ha vuyt dies. Item apres havem sabut que lo bastard de Cardona ampra gent per fer ajust que vol fer ni que no nou sabem. Item apres havem sabut que ara dijous passat lo dit senyor archebisbe de Tarragona ha fet tenir consell general de tots sos lochs del archabisbat dins lo loch de la Selva e dihen que empre de diners e de gent. Que vol fer ni que no nou sabem. Item mes avant havem sabut e vist com una galiota de Eyviça dies ha que va tots jorns de Tamerit fins al cap de Tortosa e no fa enug a negu que hom sapia e dien que la dita galiota se te per lo dit senyor archabisbe e que lo dit archabisbe speren per passar lo Eviça ab la dita galiota. Al present no sabem pus que a vostra senyoria hajam scriure sino que suplicam lo omnipotent Deus ques tinga en la sua guarda e pro-

teccio Amen. Feta en Cambrils disapte a XV de maig any Mil CCCC sexanta dos.— Los jurats e prohomens de la vila de Cambrils quis recomanen a vostra senyoria.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables e de gran providencia senyors. Vuy dada de la present se son publicades per los lochs acustumats de aquesta vila de part de la molt alta e molt Excellent Senyora Reyna tudriu dues crides successivament la una apres de laltre ab permissio o manament del honorable veguer de aquesta terra de Rossello e en la sua cort registrades e per que ha aparegut a mi era molt necessari esser vosne tramesa copia per lo contengut en aquelles per ço he request lo dit veguer en virtut del sagrament e homenatge per ell prestat de obtemperar a les requestes del General per obtemperacio de dit homenatge ha consentit e menat esser dada a mi copia de dites crides la qual interclusa dins la present vos tramet per ço que aquelles vistes e regonegudes vostres grans reverencies nobleses magnificencies e providencies puguen provehir e deliberar en ço que ben vist los sia. E per lo present molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors nom occorre als a dir vostres grans reveren-

cies nobleses magnificencies e providencies manen de mi lo que plasent los sera les quals la Trinitat individua tinga en sa proteccio e continua guarda. Scrita en Perpinya a XVII de maig del any Mil CCCC sexanta dos.

Senyors lo parer dels honorables consols de aquesta vila e de altres era que per aquest cas yo devia fer correu volant e per que no he tal comissio he duptat en ferho sol crech fare per la tramesa de la present avantatge haureus a gracia per relevar me de tals duptes e perplexos que en tals cassos yom poria trobar me vullau rescriure. Ja yo trobantme en tals o semblants cassos com me regire de fer correu o altres despeses per endressa e expedicio dels afers al portador de la present qui es Nandreu Jalabert calsater de aquesta vila fos avantatge per bona endreça de aquesta e per esser aqui la hora concordada ço es vint e cinch sous placieus fer lo hi donar aqui. Parteix daci vuy a VIII hores de nit e sera ab vosaltres dimecres la hora. — Prest a vostres manaments Pere Andreu diputat local.

Incluia la carta que precede, copia de los dos pregones á que aquella se refiere, y cuyo contenido es como sigue.

Ara ojats queus fa a saber la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo senyor don Ferrando primogenit e loctinent general del

Senyor Rey en Cathalunya etc. A tots e sengles comtes vezcomtes barons nobles homens vervessors cavallers donzells e altres qualsevol tenints y possehints viles castells lochs juridictions e terres per lo dit Senyor Rey en feu que com per conservacio e defensio de les persones dita Senyora Reyna e del dit Illustrissimo Primogenit pera repellir alguna invasio la qual alguns particulars no zelants la lahor de Deu e servey de la Majestat reyal segons seria veridicament informada volrien attemptar haja necessaria la ajuda e servey de sos naturals e vassalls e specialment de aquells que tenen per lo damunt dit senyor viles castells lochs juridiccions e terres en feu. Per ço intima mana e notifica ab veu de la present publica crida a tots e sengles feudataris qui tinguen e posseeixen res en feu del dit Senyor que al vinten dia del present mes de maig sien ab la dita Senyora e ab lo dit Illustrissimo Prtmogenit en la ciutat de Gerona olla on que sien armats e aparellats pera la dita Senyora Reyna e al dit Illustrissimo Primogenit aquell servey que a cascun de aquells per lo feu del dit Senyor Rey es tengut. En altra manera si algun en aço sera negligent o ramis ço que la dita Senyora no creu sera procehit contra ell axi com contra aquell qui havent e possehint feu en tal cas e tant necessari fall a son Senyor. — La Reyna.

Ara hojats tot hom generalment de part de la molt

alta e molt Excellent la Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo senyor don Ferrando primogenit loctinent del Senyor Rey en lo Principat de Cathalunya etc. Que com en lo present Principat de Cathalunya per alguns particulars no zelants la lahor de Deu e la servey de la Majestat reyal e be de la cosa publica del dit Principat se fassen alguns moviments de gents darmes lo que no poch redunda en grandissimo deservey de la dita Majestat reyal e dan del dit Principat e la dita Illustrissima Senyora vulla propulsar defendre e no permetre que la exequucio de tals moviments vinga a efecte. Per tant ab veu de la present publica crida guia en la sua bona fe reyal tots e sengles comtes vezcomtes nobles barons vervessors cavallers gentils homens e altres qualsevol persones de qualsevol ley stament o condicio sien simplament e de paraula encara que sien gitats de pau e de treua que vinguen per reyalment e ab efecte servir la Majestat de la dita Illustrissima Senyora Reyna e del dit Illustrissimo Senyor Princep e per defensio e propulsacio dels dits moviments e per prohicio de aquells lo qual guiatge dur tant longament quant en servey los tals de la dita Majestat reyal seran e a disposicio e manament de la sua Illustrissima Senyoria staran e quinze jorns apres que sera revocat la qual revocacio se haja a fer ab veu de crida publica en los lochs e vegaries en lo present guiatge sera publicat. — La Reyna.

20 DE MAYO.

Se hicieron varias proposiciones, pasando á tomarse deliberacion, apesar de haber alguna discordancia de pareceres, conforme al voto emitido por el conde de Pallars, quien manifestó que aquellas fuesen remitidas á las nueve personas encargadas del asunto de las banderas; y al propio tiempo se elijieron varios representantes de la Diputacion y de la ciudad para despachar á los embajadores del estamento militar y ciudad de Gerona, y dar cuenta de este negocio.

Siguen los asuntos que se indicaron como proposiciones.

Lo cap de la gent darmes Dempurda que offer lo vezcomte de Rochaberti que pendra sou ell e altres cavallers e jentils homens.

Lo fet del socors que demana la Seu Durgell.

Lo fet dels vassalls del comte de Modica poblats al Maresma.

Lo fet del home trames per Cervera sobre les crides fetes per la Senyora Reyna.

Lo fet de la comissio fahedora a les universitats de Cathalunya a inquirir contra los qui han fet e fan contra la capitulacio.

Lo fet de les instruccions fahedores al egregi comte de Pallars capita.

Item lo que demane lo sindich de Manresa sobre la entrada de la Senyora Reyna.

El mismo dia, mandaron escribir los señores Diputados lss siguientes cartas.

Al molt noble e gran baro don Johan senyor Dixar.

Molt noble e gran baro. Poch ha vos havem scrit largament de totes les coses que fins a les hores havien occorregut. Apres es arribat lo vostre home per lo qual en virtut de la letra de creença som certificats de les vistes del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey ab lo Illustrissim Rey de França e de les aliances entre ells fetes e de les diferencies qui son en aqueix regne e encara de la bona afeccio e voluntat que vostra noblesa com a cathala ha vers aquest Principat e de les vostres bones ofertes a les quals coses reponem regraciants vos los dits avisos ofertes e voluntat significants vos nosaltres e aquest Principat haver vers vos no menys voluntat e en son cas per vos fariem totes coses possibles segons ja vos havem scrit. Daqui avant perque vejau lo efecte de nostra intencio notificam a vostra gran noblesa que si volreu venir aci o trametre gent a cavall fins en cinquanta rocins utils nosaltres donarem lo sou acustumat a nostros cathalans pregants e encarregants vos nos vullau ab vostres letres avisar de tot lo queus parra sia necessari avis e encara star atent e vigil en totes coses qui sien a

tuicio vostra e de aquest Principat. E sia molt noble e gran baro la Sancta Trinitat proteccio vostra. Scrita en Barchinona a XX de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honrats los consols e prohomens de la vila de Mer.

Prohomens. Per En Jaume Valls a nosaltres trames per part vostra som certificats de les vexacions que son fetes no solament a vosaltres mas encara per tota aqueixa terra per homens poch zelants lo servici del Senyor Rey e lo repos e benefici de aquest Principat. E encara de la bona e virtuosa intencio e voluntat que teniu en totes coses que sien conservacio de les libertats e repos del dit Principat perque comendats vos molt de vostra bona intencio vos significam que lo exercit del dit Principat Deu volent tirara molt prest en aqueixes parts e provehira que a vosaltres ne altres no seran fetes tals vexacions ans sereu mantenguts e defesos com a bons cathalans per nostre poder. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a XX de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Andreu, burges diputat local en la vila de Perpenya.

Honorable senyer. Vostra letra de XVII del present mes havem rebuda ab copia de les dues crides en aqueixa vila publicades per manament de la Senyora Reyna sobre lo efecte de les quals entraren en pensament. Quant al que dieu no haver comissio de scriure per correus volants vos dehim que per uns avisos de pocha importancia no freture fer despeses. Si empero alguns grans negocis occorreran dignes de avis vos cometem e manam nos ne aviseu per correus o per altra via ab la menys despesa empero que fer poreu. E per quant havem ayres de França qui serien en algun interes de aquest Principat volem eus encarregam e manam decontinent ab intervencio dels honorables consols de aqueixa hajau algun explorador o si mester sera exploradors homens portatils e de baixa condicio que vagen en cort del Rey de França e encara lla on sera lo comte de Foix o en ses terres e discretament e cauta senten e sapien si algun preparatori o moviment se fa en aquelles parts de gents darmes per venir en aquest Principat e quanta gent e quina intencio tenen e en nom de qui se farien les dites coses e de tot scriue a vos e a nosaltres largament clara e distincta e ab veritat. E feu que aço sia secret e prest e avisaunos del dia que partiran e de la manera del apuntament que fareu ab ell o ells donant en les dites coses los bo e secret recapte que de

vos comfiam. Dada en Barchinona a XX de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

En dicho dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis magnifichs honorables e savis senyors los diputats e conçell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis magnifichs honorables e molt savis senyors. Per raho de certes letra e cridas que la molt alta Senyora Reyna ha trameses vuy data de la present a mossen lo veguer de aquesta vila trellat de les quals letra e crides vos trametem per lo present portador per ço que per vosaltres hajam consell com nos regirem en forma que les constitucions generals capitols e altres drets de la terra sien servades e mantengudes e la fe e naturalesa del Senyor Rey e de son Illustrissimo Primogenit axi mateix servada havem delliberat trametre a vosaltres En Pere de Plegamans informat plenament dels dits fets lo qual sen porta los dits trellats. Placia a vosaltres donant fe e creença a tot ço e quant a vostres gran magnificencia e loabla saviesa de part nostra per lo dit Pere de Plegamans sobre los dits fets sera dit e explicat axi com si

per nosaltres presencialment vos era explicat vos placia per aquell al pus prest que porets nos scrivats que es de fer ne com nos devem regir com nosaltres dilatam tant com podem lo dit mossen veguer no enante en fer publicar les dites crides. Dubtam ell vulla tant dilatar fins hajam vostra resposta. Pero lla on ell no vulla iniqua sobreseure de fer fer les crides e publicar aquelles placiaus siam avisats per vosaltres per lo dit Pere de Plegamans que es de fer. E sia la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Cervera a XVIIII dies del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Molt reverend egregis magnifichs honorables e savis senyors a tot honor e servir vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya e llur consell residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Per altres vos havem scrit com era cosa molt necessaria a la bona custodia e defensio no solament de aquesta ciutat mes de tot lo Principat que lo castell de aquesta ciutat se tingues e fos guardat per lo dit Principat. E axi vos ne havem supplicat ho proveissen. E per quant les dites provisions se tardaven e lo poble de aquesta ciutat se remorave molt per lo sosech de aquell e per squivar tots perills e inconvenients lo concell de aquesta ciutat ha desliberat quel castell fos pres tengut e guardat per la dita ciutat e

axi es stat fet que huy de mati en lalba per una part del dit castell hi son entrats certs homens los quals tenen e guarden aquell axi com es stat delliberat. E aquell farem guardar a tota bona defensio de Principat e de aquesta ciutat segons que per vosaltres sera delliberat. Certificant vos com havem avis que lo Senyor Rey es en Çaragoça e que en lo monastir de Santa Fe te dos milia gascons e que deu venir e entrar molt prest ab aquells en Cathalunya. E que certa gent contraria deu exir per empatxar lo exercit del Principat. Axi mateix havem avis com lo comte de Prades fa ajust de gents En Mora e obra e enforteix lo castell de vitualles e armes hoc encara sabem per un home quen es vengut que ha hoit dir a homens del dit comte en lo hostal hon passave rahonantse los dits entre ells e pensant se quel dit home dormis que lo Senyor Rey deu venir en Mora ab III o IIII mil homens e pendre lo castell de Miravet per les quals coses creem esser molt necessari entendre en la defensio del dit Principat. E com aquesta ciutat sia en la frontera e porta e clau de Cathalunya ens sospitam dels circumvehints e que lo ajust ques fa en Mora no sia per venir sobra aquesta ciutat suplicam vostres reverencies vullen provehir e trametre algun nombre de gent per la custodia e defensa de aquella ab algun bon capita home de honor e de be ab tot poder de inquirir e punir si alguns si movien ni fahien res contra la defensio de la cosa publica del dit Principat. E creem que en aquesta manera ab la ajuda de Deu e bona voluntat que lo poble ha en la dita difensio aquesta ciutat seria sos-

tenguda e guardada de tot dan. Supplicants mes vostres reverencies vullen provehir quels castells de aquesta ciutat e de Amposta sien guardats per aquell nombre de persones que aquelles deliberaran a sou del General com aquesta ciutat ja soporta molt carrechs e despeses per los dits fets. Certificants vos mes com havem entes que per vostres reverencies seria stat deliberat sien publicades les ordinacions dels novells imposits de les lanes e cuyrams en aquesta ciutat de les quals coses tot lo concell e poble de aquesta ciutat nes molt congoxat e agreviat per ço com veen evidentment aquelles redundar en gran dan e destruccio de aquella. E ja per altres vos havem scrit e fet dir per lo sindich de la dita ciutat com lo conçell general ha delliberat per no esser fet ne donat tan gran dan a la ciutat no permetre ne tollerar que tals ordinacions en aquella sien publicades ne exequutades. Per que suplicam vostres gran reverencies vullen millor pensar e delliberar en les dites coses e sobre aquelles en tal manera provehir que aquesta ciutat no reba lo dit dan e destruccio axi com faria si los dits novells imposits se publicaven e se exequtaven en aquella certificants vos quel concell de aquesta ciutat constantment persavera en no tollerar ne permetre la dita publicacio e exaccio de novells imposits per ho venir en total ruhina e destruccio segons dit havem. E fet sobre aço totes coses de fet e de dret que sien necessaries per no incorrer ne sostenir los dits dans. Supplicants vostres reverencies no vullen creure sobre les dites coses testimonis de parer ne

que aço sien passions de singulars de aquesta ciutat com la veritat de aquelles sia lo que scrivim. E vullen guardar la dita ciutat dels dits dans e a nosaltres de tots perills. E reputarem aquestes coses a gracia molt singular a vostres grans reverencias les quals conserve la Sancta Trinitat en tot bon regiment e tingue continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVIII de maig any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e savis senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis magnifichs honorables e savis senyors. Una letra havem rebuda vostra de quatorze del present mes de maig per la qual som avisats de algunes coses conseruents a lahor de nostre Senyor Deus honor e servey de nostre Rey Princep e Senyor repos e benavenir del Principat de Cathalunya e dels privilegis constitucions capitols e libertats de aquells e per squivar prolixitat de scriptura no scrivim larch la resposta fahedora a ço de quens avisats mas literatoriament havem informat lo honorable En Jaume Tallada sindich e missatger de aquesta vila lo qual amplament responra de paraula a vosaltres. Placieus donar fe e creença a tot ço e quant per lo dit sindich e missatger nostre a vostres grans reverencies magnificencia e honorables savieses sera dit e explicat de

part nostra e de tota aquesta universitat axi com si per nosaltres e per aquella presencialment vos ere recitat e dit. E sobre los afers que tocaran servey de Deu honor e benavenir del Senyor Rey e repos de aquest Principat nos vullats avisar per vostres letres. E sia la Sancta Trinitat vostra continua guarda. Scrita en Cervera a XVIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Molt reverents egregis magnifichs honorables e savis senyors a tot honor e servey vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Al molt discret e car amich mossen Bernat Johan Almera al hostal de Casan.

Molt discret e car amich. Meses les saluts primeres es la present per avisar vos com En Verntellat es stat a Sancta Coloma ab sobre VIII sents. A mi no man fet mal. En Johan Prat ha posat a casa mia ab VII solament han festejada de la casa de mossen Vilademany pero no sen han res portat a ni trobat. Lo meu arnes que yo havia dexat pensaven que fos de mossen Vilademany e no han curat. De pus he açi a Masanet jorn son amerate vostra me pres En Jordi ab una mula pero lexantla En Serra de la casa den Caufer. Si agues res de mossen Vilademany avisat de qui ab cuyta a me saber. — Bernat Dez Balla e de Feruela.

Als molt magnifichs e molt honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables mossenyors. La causa de mon scriva es com a mi seria stat dit com alguns de aci haurien impetrades certes provisions de la Senyora Reyna signades de vicicanceller e de micer Taranau no obstant sian stats per manament vostre per enemichs e per que aci no ha juristes sino oficials reyals vos suplich volerme avisar si tals provisions venian e los oficials les obtemperaven contra los impetrants ni los oficials exequutant com ni en quina forma me e haver car tot temps ab gran voluntat metre en exequcio lo que per vosaltres mossenyors me sera manat. E sia la Sancta Trinitat en vostra proteccio e guarda. En Puigcerda a XVI de maig. — Qui a vosaltres mossenyors me recoman Matheu Dalp diputa local.

Als molt reverends egregis nobles honorables e molt magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e concell lo dit Principat representants residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles honorables e molt magnifichs senyors. Per alguns afers de grandissima importancïa a lahor de la Majestat divina servey dels Serenissimos los Senyors Rey e Reyna e Primogenit llur fill e benefici e repos daquest Principat trametem a vostres spectabilitats e nobilissimes magnificencies plenament instruits de la nostra intencio los honorables mossen Bernat Miquel e micer Gabriel de la Via doctor en leys ciutadans daquesta ciutat. Per que ab

grandissima afectio vos pregam e exortam que a tot ço e quant los sobrenomenats diran e explicaran a vostres magnificencies per part de nosaltres donets fe e creença axi com si personalment o explicavem. La qual cosa a gracia special reputarem a vostres grandissimes nobilitats e magnificencies les quals mantinga felicissament la Sancta e individua Trinitat. Scrita en Gerona diumenge a XVI de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Als molt reverends egregis nobles honorables e molt magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e concell lo dit Principat representants residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles honorables e molt magnifichs senyors. Per alguns afers de molt gran importancia a lahor de la Majestat divina servey dels Serenissimos Senyors los Senyors Rey e Reyna e Primogenit lur fill e benefici e repos de aquest Principat trametem a vostres reverencies e spectabilitats instruits plenament de la nostra intencio los magnifichs don Juany de Castre mossen Anthoni Guillem de Muntanyans e mossen Guillem de Biure. Per que ab grandissima afeccio vos pregam e exhortam que a tot ço e quant los predits diran e explicaran a vostres magnificencies e per part de nosaltres donets fe e creença axi com si personalment ho explicavem la qual cosa reputarem a gracia special a vostres grans reverencies

e magnifiques providencies de les quals sia proteccio la Sancta Trinitat. Scrita en Gerona a XVII de maig del any Mil CCCCLXII.— A totes vostres ordinacions promptes lo stament del braç militar del bisbat de Gerona.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors los diputats e a son conçell residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors. La causa de nostro scriure si es per quant sentim e vehim la terra o Principat de Cathalunya star ab molta congoixa e no sens causa hoc no resmenys vuy dada de la present per homens dignes de fe som avisats que gent darmes se preparen per entrar en aquesta terra e no pochs en nombre les quals coses crehen vostres reverencies no o ignoren. E per quant vehem que nosaltres qui som posats e constituits en lo pas e frontera dels regnes stranys e considerant que aço es una dels claus del dit Principat e força dels que mes mal pot venir si lo cas occorrie e vehent la poca provisio que hic es axi de arnesos com de gent e males muralles e per que per avant nous fos imputat a necligencia o nons fos dada culpa havem per delliberat trametre a vostres reverencies per aquesta sola raho e no per mes a fer lo honorable En Francesch Dach notari misatger e consol de aquesta ciutat per divulgar vos les predites coses e per suplicar vos hi vullau degudament provehir

segons son tenguts e axi com be de vosaltres confiam ço es en dar nos concell favor e ajuda com hi sia molt necessari al qual missatger vos placia dar plena fe e creença en tot ço e quant per part de aquesta ciutat per ell vos sera explicat com ell sia largament informat de nostra intencio e voluntat. E per la present no havem mes a dir sino quens recomanam als vostros braços suplicant vos hajats dit missatger per recomanat en expedir lo prestament al mes que poreu com vuy la ciutat no es en facultat de poder sostenir moltes despeses. De la ciutat Durgell a XVI de maig any LXII. — Qui en gracia e merce de vosaltres se recomanen los consols e prohomens de la ciutat Durgell.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del General de Cathalunya e lur conçell residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis mossenyors. Per altra vos he scrit per correu propri del castell Damposta com le hagut a ma del Principat e per aquell vuy es tengut e guardat per sis persones e queus fos plasent scriure al receptor que de peccunies del General pagas a aquells lo sou que per vostres reverencies seria delliberat e del castell de aquesta ciutat com lo batle jatsia request per mi no ha volgut obtemperar les requestes a ell fetes lo qual dit castell vuy es stat pres per part de la ciutat per la triga del dit correu e per la murmuracio gran del poble e sospita que havien del dit castell. Ara per la

present certifich vostres grans reverencies com so informat per una letra que En Pere Macip de Tarragona fahia An Guillem Alanya de aquesta ciutat la qual vos tramet ab la present com lo Senyor Rey es en Çaragoça e que te dos milia gascons en Santa Fe e que deu venir en Cathalunya e que gents contraries hixen al encontre al exercit del Principat e altras coses segons per aquella veuran vostres reverencies e mes so imformat per hun home que hir vingue de Mora com lo comte de Prades fa alli gran ajust de gent e forneix e fortifica lo castell de vitualles e de armes. E com lo dit home ha hoyt dir a homens del comte que lo Senyor Rey deu venir molt prest en Mora desfreçat e apres tres o quatre milia homens e que deuen pendre lo castell de Miravet. E mes so stat avisat com de molts lochs del maestrat de Muntesa son stats tramemesos cert nombre de gents a Paniscola e a Benicarlo e a Vilararoz sots color que galeres e altres fustes de genovesos vindrien per barrejar la costa de les quals coses aci non tenim avis algu. E mes aci ha fama que lo comte Doliva ha fet gran ampre de gents axi christians com moros. Creuse ques fan les dites coses contra la terra perque mossenyors avis vostres grans reverencies de les coses dessus dites per ço que sobre aquelles puixen proveir lo que veuran e coneixeran. E per ço que les coses son perilloses he delliberat fer vos correu propri de aquelles yo aci tendre esment lo millor que pore en tot lo que sia benefici util e repos del Principat e informare a vostres grans reverencies si aquelles ho volran. A les quals supplich me

vollen scriure e les quals rescriguen e manen a mi tot lo que plasent los sia. E tinga aquelles la Sancta Trinitat en sa continua proteccio e guarda. Srita en Tortosa a XVIII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Lo correu portador de la present deu esser aqui dins dos jorns. Placiaus donarli quatre florins. Partera a les tres hores apres mig jorn. — Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest e apparellat Domingo Cerda lochtinent de diputat local de Tortosa.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e savis mossenyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis mossenyors. Deguda sotzmissio precedent certifichs a vostres reverencies com a VI del present mes de maig rebi una vostra letra la qual contenia sobre certa crida que la Senyora Reyna fahia aci als oficials o la trametia la fessen publicar sobre los qui havien pres sou nis deuen acordar ab lo Principat de queus avis mossenyors que tal letra ni crida aci no ses presentada ni vista empero mossenyors jo encontinent hagi rebuda vostra letra la presenti e per part vostra requeri segons en la letra mes manat als oficials e consels de aquesta ciutat la qual requesta a mon notari fiu continuar. Veritat es que los oficials e

consols son stats obedients a la requesta vostra per mi a ells feta oferintse ells tots temps esser apparellats dar tot concell favor ajuda del qui a ells sera possible al General o al Principat. Es ver mossenyors que per quant yo so cert que la letra de la Senyora Reyna no ses presentada en lo vezcomdat de Castello qui es de la diputacio local mia yo per no dar mesions al General no so volgut anar presentar ni publicar la mia letra fins a tant ne hagues avisat vostres reverencies per quant les crides en lo vezcomdat se publiquen en la vila de Tremp Castello e Organya hon haura LXXX solidos o mes de mesions. Empero mossenyors si volreu lay faça publicar siau avisat e encontinent seria fet Deus volent. Axi mateix molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis mossenyors rebi a XIIII del present mes de maig una vostra e dins aquella una crida la qual contenia de algunes persones son donades per enemigues de la cosa publica la qual crida encontinent fiu publicar en nom vostra en la forma e manera per vostres reverencies mes manat e ne fet lexar actes los quals vos tramet per lo senyor En Francesch Daç consol de aquesta ciutat lo qual es per la ciutat trames a vostres reverencies lo qual vos suplich hajau per recomenat e per la present molt reverents egregis nobles magnifichs honorables e savis mossenyors no he mes a dir sino que la Sancta Trinitat sia en guarda de vostres reverencies les quals ordonen de mi lo qui plasent los sia. Feta de la Seu Durgell a XVII de maig any Mil CCCCLXII. — Molt reverents etc.—Qui a vostres re-

verencies humilment se recomana servidor de aquelles Andreu Dartedo.

Fué recibida, al propio tiempo, copia de la que sigue.

Als molt honorable senyer de Nos com a frare lo senyor En Francesch Dach consol e misatger de la ciutat Durgell.

Molt honorable senyer. Air que era dijous comptava XX del present mes haguerem nova certa com mosse de Nilglos aplegava certs ballesters gascons per venir al vescomdat e metres en las forçes. Es veritat que nosaltres creem que ve mes per pendre los passos dels ports Merenguer e de la Casa que passar pus avant. Per que senyor lo concell ha deliberat mentre que vos trigau a venir trametre cinquanta homens qui guarden los dits passos e si pus ni haura mester ni trametrem fins que vos siau aci es necessari nit e jorn cavalguen que com vos sabeu gran perill ha en la tarda. Item mes vos avisam com havem cobrats los misatgers que la ciutat havia trames al senyor cardenal. No us penseu la ciutat sia massa contenta de llur relacio majorment que lo dit senyor cardenal aferma que pot fer pau e guerra de nosaltres. Havem deliberat los portals se tanquen e havem manat fer guayt e de jorn sol hun portal ubert e en aquell stan X homens. Lo Senyor Rey se diu deu esser a Balaguer e de Balaguer en fora deu tremetre gent de aquella pocha

que ha vers aquestes parts. Pensam nos que entre lo Senyor Rey e lo comte de Foix no fassen qualque mala burla car ja es mal senyal que los del vezcomdat han feta fer altra crida que en pena de cors e de bens nengu no gos traure vitualles del dit vezcomdat e lo tresorer del comte en cascun loch del vezcomdat ha signat hun home que compre e paga les vitualles en aquelles qui vendre les volen perque los castells de ciutat e de Castello no romanguen per res no stiguen a ma de la terra de vostra venguda. Item vos pregam sia prest e per la present no mes sino que doneu orde en lo que sabeu de la lana. En la ciutat Durgell a XXI del mes de maig. — Los consols de la ciutat Durgell a vostra honor.

Entregadas las cartas que preceden por los mensageros de Gerona, á par que las credenciales que les autorizaban, acordóse darles contestacion , la que no tuvo lugar hasta despues de algunos dias.

Siguen aqui, por su órden, las mencionadas credenciales y la respuesta acordada.

Lastament militar ajustat en la ciutat de Gerona cóngoxantse molt e condolentse de veure e hoyr blasmar per algunes persones los actes que de aquest sacre concell e insigne ciutat procehien ab multitud de paraules ab les quals sesforçen per diverses respectes e vostres la honor de tots reste no prou ben tractada

el mes avant sesforçen fer un cada hu creure de tal obrar les libertats nostres no esser ne defeses ne conservades ans mes tost destruides recitant nos en moltes particularitats e per quant lo predit stament e los ajusts en el veent les mes caras coses com son la honor e libertats esser mal tractades per alguns audaciosos ab aparents paraules no podent les comportar sino ab molt afany per que la natura nons ho porta desijant satisfer com rahonablament la necessitat requir e per trobarse daçi absents e de les coses poch informats tement que desliberant hi satisfer no sen seguis abans lo contrari lo que en la intencio llur james cabria ans son deliberats ofrir e posar les vides e stats de tots per la reparacio defensio e conservacio de les coses demunt dites e ajustarse ab tots aquells qui semblant voluntat hauran. Per tots aquests respectes vos suplicam hi amonestam vos placia a ells comunicar los motius e causas per los quals son stats moguts a tals procehiments e posat tinguen creença les coses proseguir de motius e causes molt justes e rahonables ells nos reputaran a summa hi special gracia los vullau informar ab tota aquella particularitat que possible us sera a fi que en aquesta fahena nos agen a salvar per fe es pugue specialment respondre a tots los conceptes. E si plasent lus sera lo dit stament entenent tots temps en defensio de les libertats del dit Principat desijants lo assossech e repos de aquell tant com en ell es los supplica prega e exorta quels placia entendre en lo repos del dit Principat per aclarir e remoure qualsevulla diferencias qui sien en

aquell encara que les diferencies hagen sguart en la Majestat del Senyor Rey o de la Senyora Reyna o de son Primogenit oferintse tots temps ab pler de vostres reverencies egregias senyorias magnificencias pendren aquella part del treball que a ells sera plasent.

Stans los jurats e prohomens de Gerona meravellats perque haurien sabut que lo exercit del General se acostaria vers les parts de aquella ciutat del qual procehiment attes que la dita ciutat e los poblats en aquella fidelissims a la Majestat del Senyor Rey e a tota la cosa publica del dit Principat e james han a fallir ni entenen a fallir a la manutencio e defensa de les libertats del dit Principat per asso stants no meravellats desijans ne saber la causa supliquen preguen exorten als reverends egregis spectables e magnifichs senyors diputats e concell llur representants lo dit Principat e concellers de Barchinona comunicar lus tant com bonament lus puxe esser comunicat de les causes de les coses dessus dites. E axi mateix suplicant pregant exortant los que lo dit exercit no vage en aquelles parts de la dita ciutat en damnatge daquella ni de llurs ciutadans o abitants. E mes si plasent lus sera la dita ciutat entanent tots temps en defensio de les libertats del dit Principat desijans lo assossech e repos de aquell tant com en ella es los supplica prega e exorta quels placia entendre en lo repos del dit Principat per aclarir e remoure qualsevulle diferencies qui sien en aquell encara que les diferencies hagen

sguard a la Majestat del Senyor Rey o de la Senyora Reyna o de son Primogenit oferintse tots temps ab pler de vostres reverencies egregias senyorias e magnificencies pendren aquella part del treball que a elles sera plasent.

Los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya son molt contents certificar e plenament informar no solament embaxadors de algun stament o part de aquell mes encara qualsevol persones singulars del dit Principat qui vollen saber e sentir les delliberacions e conclusions fetes per lo dit concell ab intervenciò e acistencia de la ciutat de Barchinona. E per quant los embaxadors del stament militar ajustat en la ciutat de Gerona o part de aquell demanan esser certificats de les dites coses volent ignorar per satisfer a alguns mal perlants e mal dients les conclusions damunt dites. Es cert e notori a tots los habitants en lo dit Principat que la desliberacio de la extraccio de les banderes fou feta tota via a lahor de Deu servey de la Majestat reyal e benefici pacificacio e repos de la cosa publica del dit Principat e de tots los staments de aquell per obviar a alguns moviments fets per alguns poch zelants la lahor de Deu e la honor è servey de nostre Rey e Senyor e de la Senyora Reyna e del Illustre Primogenit fill llur e lo repos del dit Principat e per asistir als oficials reyals als quals ere resistit. E encara contra aquells qui han fet e fan contra la capitulacio per la Majestat reyal per sa gran

clemencia al dit Principat atorgada e jurada volent e sforsantse aquella anichilar per totes llurs forçes. E aço fonch fet enseguint la oferta de la Majestat de la Senyora Reyna feta ans de sa benaventurada partida de la present ciutat. Apres de la qual partida veents los dits deputats e concell los grans moviments fets axi contra la vila de Besalu e les baronies de Sancta Pau e de Castellfollit e altres apresonant robant e oprimint alguns de cascun stament e altres mals actes perpetrant en total extermini e depopulacio del dit Principat si degudament provehit noy ere per les quals coses ere e es feta gran instancia als dits diputats e concell per part de altres embaixadors dels staments ecclesiastich e militar del bisbat de Gerona fou delliberat ratificant la extraccio de les dites banderes en asoldejar gent per lo benefici del dit Principat e repos de aquell e conservacio de la dita capitulacio e altres libertats del dit Principat segons les dites coses son be notories e manifestes no solament als habitants en lo dit Principat mes encara per altres parts del mon. E de aço stan maravellats los dits diputats e concell com se aferme lo dit stament militar ajustat a Gerona voler ignorar o fingir ignorar aquelles com sia cert com dit es que tots temps es stada e es feta vuy gran instancia per los dits staments ecclesiastich e militar del bisbat de Gerona e per los embaxadors de aquells qui es cert que los embaxadors del stament militar que aço han instat e vuy insten ab procures e potestats per ells exhibides representen lo dit stament militar e la major e pus sana part de aquell.

E si alguns ni ha qui apres hagen mudat de intencio nos pot per açò innüir la pretesa ignorancia dels dits actes e procehiments e es vist clarament e conegut de quina frau ixen. Perque los dits diputats e concell no creents entre ells esser alguna diferencia com llur intencio sia foragitar totes diferencies e conservar unitat e repos per manteniment de la dita capitulacio a lahor de Deu e honor e servey del Senyor Rey e Senyora Reyna e Illustre Primogenit dient que si algu volra afermar algunes diferencies qui hajan sguart a la Majestat del Senyor Rey o de la Senyora Reyna o de son Primogenit venen a causa dels mals concellers e seductors e encara de alguns qui ab complacencies et alias volen dar loch a les dites diferencias les quals si be es considerat son seduides e concellades en total extermini e destruccio del dit Principat e contra la dita capitulacio lo qual Principat seria fora de tots contraris si la unitat dels poblats en aquell ere degudament considerada. Oferen donchs los dits diputats e concell comunicar als dits embaxadors e a tots altres qui veureu volran tots los actes delliberacions e conclusions del dit concell e encara los procesos fets contra aquells qui induits per lo sperit maligne entenien anichilar la dita capitulacio e destruir e deslibertar lo dit Principat e la cosa publica de aquell.

Los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya son molt contents certificar e plenament informar no solament missatgers de alguna

universitat o regidors de aquella mas encara qualsevol persones singulars del dit Principat qui vullen sabe e sentir les liberacions e conclusions fetes per lo dit concell ab intervencio e assistencia de la ciutat de Barchinona. E per quant los missatgers dels jurats de Gerona demanen esser los comunicadas les dites coses exortants que lo exercit del General no vage en aquelles parts de la ciutat de Gerona en dampnatge de aquella ne de llurs ciutadans o habitants. Es cert e notori a tots los habitants en lo dit Principat que la desliberacio de la straccio de les banderes fou feta tota via a lahor de Deu servey de la Majestat reyal e benefici pacificacio e repos de la cosa publica del dit Principat e de tots los staments de aquell en los quals es compresa la dita ciutat de Gerona e los habitants en aquella per obviar a alguns moviments fets per alguns poch zelants la lahor de Deu e la honor e servey de nostron Rey e Senyor de la Senyora Reyua e del Illustre Primogenit e lo repos del dit Principat e per acistir als oficials reyals als quals ere resistit e encara contra aquells qui han fet e fan contra la capitulacio per la Majestat reyal per sa gran clemencia al dit Principat atorgada e jurada volent e sforçant se aquella anichilar per totes llurs forçes e aço fou fet enseguint la oferta a la Majestat de la Senyora Reyna feta ans de sa benaventurada partida de la present ciutat. Apres de la qual partida veents los dits diputats e concell los grans moviments e procehiments fets axi contra la vila de Busulu e les barunies de Sancta Pau e Castellfollit e altres apresonant robant e oprimint al-

guns de cascun stament e altres mals actes perpetrant en total extermini e depopulacio del dit Principat si degudament provehit noy ere per les quals cosas fou feta gran instancia als dits diputats e consell per los honorables micer Bernat de Belloch jurat e mossen Jacme Sant Saloni ciutadans de Gerona missatgers per la ciutat de Gerona als dits diputats e concell e a la ciutat de Barchinona per los dits actes tramesos per les quals e altres instancias et alias moguts los dits diputats e concell entreveninthi la ciutat de Barchinona fou deliberat ratificant la straccio de les dites banderas e la causa de la dita straccio en asoldejar gent per lo servey reyal benefici e repos del dit Principat e conservacio de la dita capitulacio e altres libertats del dit Principat segons les dites coses son be notorias e manifestas no solament als habitants en lo dit Principat mas encara per altres parts del mon. E de aço stan no poch maravellats los dits diputats e concell com se vol fingir ignorar les coses en les quals com dit es ha hagut participi instancia de missatgers de la dita ciutat. E si per ventura hi ha alguns singulars qui apres hajen mudat de intencio o vullen persaverar en alguna pertinacia nos pot per axo innuir la pretesa ignorancia dels dits actes e procehiments e es vist clarament e conegut de quina frau aço ix. E deurien mes attendre los dits jurats segons ab letres et alias son stats ab molta instancia requests axi per los dits diputats e concell com encara per la ciutat de Barchinona de tenir e fer entrevenir los sindichs de llur universitat en lo dit concell ab mitja

dels quals si totes passions eran postposades serian continuament segons les altres universitats del dit Principat sertificats de totes les conclusions del dit concell. E si los dits sindichs no fan la deguda intervencio en lo dit concell axi sia imputada la culpa aqui la ha perque los dits diputats etc. fiat ut supra in alia preinserta.

21 DE MAYO.

En atencion á que los concelleres y síndico de Manresa se hallaban perplejos, por no saber lo que deberian hacer, en caso de que la Señora Reina y Señor Primogénito quisiesen entrar, segun se decia en dicha ciudad ; las nueve personas encargadas del asunto de las banderas, junto con los elegidos por la ciudad de Barcelona, acordaron que en este caso saliesen los referidos concelleres al encuentro de aquellos personages, y suplicasen del mejor modo á la Señora Reina que se abstuviese de entrar, porque así convenia al bienestar y quietud del Principado ; y si insistiese dicha Señora , volviesen á suplicar que se sirvieran aposentarse en qualquier punto de fuera , permitiendo , en tal caso, que entrara solo el Señor Primogénito, con algunas personas de su servidumbre , que no podrian ser muchas, y con la circunstancia de no ser sospechosas ni de entrar armadas.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e

conçell general de la ciutat en Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Fins aci per nostres frequentades letres vos havem certificats de totes les coses essencials qui han occorregut. Ara continuants nostre acostumat certificam vostres savieses de les coses subseguides les quals volenters callarem si expedient fos e comoditat portas als negocis concurrents. Mas per que sien avis e eximpli nons ha paregut util la taciturnitat majorment que per fames e informacions sinistres algun error causarse pogues. Sia donchs manifest a vosaltres que vist regonegut e diligentment recensit lo proces fet contra mossen Francesch Pallares qui era hu dels consellers de aquesta insigna ciutat mossen Pere dez Torrent hu de nostre concell als quals la custodia e conservacio de la cosa publica per llur porcio era acomenada mossen Bertran Torro Johan de Mijavila Arnau Starit tots ciutadans Marti Çolzina mostaçaf Pere Comes sucrer Anthoni Abello e Jaume Perdigo habitadors de la dita ciutat per aquell e llurs propries confesions no violentes ans liberes ha constat e conste plenament e veridica ells e altres esser stats tractadors consselladors e coadjutors de una damnatissima e nefandissima conspiracio tumult e sedicio fahedores en aquesta ciutat ab intencio e proposit deliberats a efecte que la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey entras en aquest Principat per força e que la Illustrissima Senyora Reyna a certa jornada cavalcas ab gent armada e prengues tots los quis diu venir contra sa voluntat e que lo vicicanceller stigues en la audiencia acompanyat

de gent armada e com seria presa la gent aquella fos ramesa al dit vicicanceller e de continent sentenciada a mort assenyalant moltes persones e de les principals de nostre coucell e del concell de la dita ciutat o que la dita Senyora Reyna fes metre secretament molta gent armada a la casa de la Diputacio en la qual nosaltres representants aquest Principat convenim trabellants per lo bo e tranquille stat de aquell e com lo concell fos aplegat que la sua Senyoria ab aquells prengues los qui be li vingues e quen fes a sa voluntat. Totes les dites coses e altres moltes eren stades tractades e apuntades segons diu e mostre lo dit proces a fi que lo dit Senyor Rey ab potencia entras com dit es e que la capitulacio per sa Excellencia per sa gran virtut e humanitat atorgada fermada e jurada fos abolida aquesta ciutat fos supeditada e destruida e mudat lo regiment e daquiavant fahes ço qui plasent fos a sa Altesa. Per les quals coses tractades qui no son enormes ans anormissimes no cruels ans crudelissimes e de tanta ferocitat que contemplades en lo interior de la pensa meten span als oynts a nosaltres ab intervencio de la dita ciutat per virtut e potestat de la capitulacio et alias ha covengut per servici de la Majestat divina e del dit Senyor Rey salvacio de la sua cosa publica conservacio de les leys e libertats del dit Principat repos e tranquillitat de aquell no sens gran amaritud de cor exequutar axi com de fet havem exequutades les persones dels dessus dits mossen Francesch Pallares Pere dez Torrent Bertran Torro Johan de Mijavila Marti Çolzina e Jaume Perdigo

qui eren stats dels principals tractadors e coadjutors de la dita sedicio e conspiracio. E exellats a XXX anys en Çardenya los dits Arnau Sterit Pere Comes e Anthoni Abello. Cosa es stada a nosaltres molt greu e congoxosa en respecte dels dessus dits qui eren assenyalants en aquesta ciutat. E cosa no greu ne congoxosa en respecte de tanta destruccio extermini e desolacio qui de lur mal pensament e tracte provenir devien no solament en aquesta dita ciutat mas a tot lo dit Principat. Car no solament se tirave a mort de les dites persones mas a desliberar perpetualment aquesta terra la qual per sa esterilitat e magresa sens libertats habitada star no pot. E si pensau senyors molt honorables fer un tal moviment tumult e acte com era tractat quin avolot parie y quantes morts de homens dones e infants e robaries se seguiren pus la cosa fos mesclada e destroida aquesta ciutat quines restaven les altres universitats del dit Principat e les libertats de aquell no es coratge qui en gran dolor e adolciment constituit no sia. Regraciem adonchs a nostre Senyor Deu qui tals enormes pensaments e tractes ha permesos divulgar. Regraciem com los dessus dits ha permesos castigar. Regraciem com la cosa publica no ha permes periclitar. Regraciem com aquest Principat no ha permes deslibertar. E finalment regraciem tanta amor e gracia que a nosaltres e vosaltres e a tot lo dit Principat ha volgut manifestar. A les quals gracies obtenir som certs no eren suficients nostres merits mas havem plena creença hi ha suplit

la sua infinida clemencia e bondat qui no ha permes la republica perescha per intercessio dels benaventurats sants specialment de aquell glorios Charles de santa recordacio fill primogenit del dit Excellentissimo Senyor lo Senyor Rey per lo qual aquest Principat per sa innata e intacta fidelitat tantes coses ha fetes e en tantes perplexitats e congoixes és constituit e lo qual a nos que la sua benaventurada anima retes al Creador oferi e promes a aquells de nosaltres e altres qui lamentosos davant li stavem nons congoixassem ne plorassem de la sua absencia car en part seria on nos subvindria e ajudaria mes que si de part deça aturava les quals paraules e apres los multiplicats miracles tant fort nos han aconsolats e confortats que si no fos la sperança de aquelles creem tota nostra via dolorosa e trista fore restada per la dita absensia de tant virtuosissimo humanissimo e benignissimo Senyor qual ell era e perque alguna noticia hajen del gran amor que a tots los cathalans havia. Totes vegades que dells parlave debia aquells tenir per pares frares e germans pregant e suplicant a nostre Senyor Deu li fes tanta gracia quels pogues mostrar la gran amor e voluntat quels havia. Les quals coses e altres com venen al recort nostre ab la frequentacio dels dits miracles nos scalfen e conforten en la perseverança de les coses que prosseguim a labor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat reyal repos e conservacio del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell. Cogitants adonchs quant miraculosament la sedicio tumult e conspiracio dessus dites son a noti-

cia pervengudes e lo efecte de aquelles anichilat e abolit venim a compendre aço pervenir de sola graci divina per la intercessio damunt dita. De totes les d' tes coses senyors molt honorables havem volgut av' sar vostres savieses perque de aquelles hajau plei noticia e vejau sentiau e conegau quals fan mes servey del dit Senyor Rey o nosaltres qui com representants aquest Principat ab intervencio de aquesta ciutat totes nostres forçes e studi meten en conservar la cosa publica del dit Senyor Rey e en metre en repos aquest Principat o aquells qui ab tals pratiques com les damunt dites e altres e ab fames vanes deshonestes e molt apartades e lunyades de la naturalesa dels cathalans treballen en destruir la dita cosa publica e les libertats de aquella e en metre en conturbacio e congoxes aquest Principat qui es hu dels precipuus membres de la reyal corona. Pregants exortants e incitants vos siau regraciants e recordants de tanta gracia de la divinal Majestat obtenguda a labor sua servici del dit Senyor Rey repos tranquillitat e benavenir del dit Principat e conservacio de les libertats e cosa publica de aquell. E tingueus la Sancta Trinitat en sa proteccio. — Dada en Barchinona a XXI del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

. . . .

Bajo la misma forma, y con la direccion respectiva, se

escribió á las principales municipalidades de Cataluña.

Al molt egregi senyor lo comte de Modica.

Molt egregi senyor. Per ço com lo exercit de aquest Principat ha fer la via de vostres terres e senyaladament de la vila de Hostalrich vos pregam exortam e encarregam per ço com lo dit exercit es fet a respecte del servici del Senyor Rey repos e benavenir de aquest Principat vos placia manar e provehir que en vostres viles e terres les gents del dit exercit hajen segur transit e bon aculliment e ab lurs diners sien be tractats segons de vos plenament confiam en altra manera siau cert nosaltres e aquest Principat ne haura lo sentiment. E sia la Sancta Trinitat en proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen En Pere de Belloch donzell.

Honorable mossen. Vostra letra havem reebuda per la qual veem los homens de Hostalrich no haver feta la resposta clara. Per ço per dar bona e segura expedicio als afers trametem a vos e als jurats de Hostalrich En Pere Julia portador de aquesta. Pregam e encarregam vos nos partiau de aquesta vila de Sant Ce-

loni ab la gent fins la fahena sia concertada en manera que errar nos puixa. Com lo contrari ço que Deu no vulla portarien inconvenients segons mes largament vos dira lo dit Pere Julia. Dada en Barchinona a XXI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honrats senyors los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Honrats senyors. Per los afers que menejam a servici del Senyor Rey repos e tranquillitat de aquest Principat trametem a vosaltres lo senyor En Pere Julia portador de aquesta. Pregam e encarregam vos li doneu creença metent per obra ço queus dira. E siau certs que aquest Principat sera be recordant de vosaltres e no permetra hajau congoixa alguna. Dada en Barchinona a XXI de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als honrats los batles e prohomens de Palafolls de Tordera Pineda e altres lochs vehins de la senyoria del comte de Modica.

Batles e prohomens. Oyda la clamor per part vestra a nosaltres feta que algunes gents ma armada van

per aqueixas terras e per força prenen e cominen pendre de vostres bens e dar vos vaxacions e congoixes per ço volents provehir quant en nosaltres sie a la indemnitat vostra e repos de aquest Principat per lo qual respecte e per servici del Senyor Rey es fet lo exercit de aquell vos pregam exortam e requerim com a representants lo dit Principat que totes vegades que les dites gents vindran en aqueixes parts ajusten en la manera acustumada los subdits a vostre ofici e ma armada vos metau en defensio per manera que vexacio ne congoixa nous sien dades. Car aquest Principat vos fara tota calor eus defendra de tot dan quius pogues seguir per la dita defensio. La present vos trametem desclosa per ço que de uns a altres puixa esser remesa. Dada en Barchinona a XXI de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Por el mismo estilo se escribió tambien á los jurados de Lloret y de Arenys.

Siguen varias cartas que los señores Diputados recibieron en este dia.

Als molt reverends magnifichs mossenyors los diputats e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e honorables mossenyors. Una letra havem rebuda de vostres providencies desijants saber si en aquesta vila de Reus se son fetes nis fan ampres algunes axi generals com particulars. La qual letra rebuda prestament havem investigat e trobat eu veritat que be ha dos mesos passats que per lo honorable mossen Berenguer de Montpalau foren emprats aci alguns particulars de aquesta vila significant lis com sos frares bandolegaven en Valencia e en cas li fos necessari si de aquests poguere fer compte fonch li ofert molt graciosament que si e axi foren e son vuy appellats al servici del dit mossen Montpalau per la dita causa. Altres empres no sentim fins a la present jornada fetes sich sien. Nons occorre al present altre de que freture apparer nostre scriure a vostres magnificencies sino que pregam nostre Senyor Deu vos don complida saviesa en conduir pau repos e tranquillitat en aquest insigne Principat al benavenir de tots. Dada en la vila de Reus a XV de maig del any Mil CCCCLXII. — Qui a vostres molt reverends paternitats e magnificencies carament se recomanen los prohomens jurats e concell de la vila de Reus.

Als molt magnifichs e honorables los senyors de diputats del General Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables mossenyors. Vuy que es dimarts lo veguer de aquesta ciutat ha fetes publicar dues crides de manament de la Senyora Reyna la

una de les quals conte en efecte que la dita Senyora Reyna notifica e mana a tots e sengles feudataris qui tingan e posseesquen res en feu del Senyor Rey que al vuiten dia del present mes de maig sien ab la Senyora Reyna e ab lo Illustrissimo Primogenit en la ciutat de Gerona o alla on sian armats e apparellats per fer a la dita Senyora Reyna e al dit Illustrissimo Primogenit aquell servey que quiscu de aquells per lo feu al dit Senyor Rey es tengut. Laltra crida honorables mossenyors conte en efecte que la dita Senyora Reyna guia en la sua bona fe reyal tots e sengles comtes vezcomtes nobles barons vervessors cavallers gentils homens e altres qualsevol persones de qualsevol ley o condicio sien simplament e de paraula encara que sien gitats de pau e de treua qui vagen realment e ab efecte servir la Majestat de la Illustrissima Senyora Reyna e del Illustrissim Senyor Princep per defensio e propulsacio de alguns moviments de gents darmes lo qual guiatge dura tant e tant longament quant en servey los tals de la dita Majestat seran a disposicio e manament de la sua Senyoria staran e XV jorns apres. E oydes les dites crides e deliberat honorables mossenyors consultar ne vostres reverencies per quant son vistes esser coses pertocants al per vosaltres e per vostre concell inhibiciat per benefici de aquest Principat a fi que culpa alguna per vostres savieses nom pogues esser impingida ne donada e per vostres reverencies hi sia deliberat si algunes coses sobre aquells occorreran manant a mi lo que plasent los sia. Scrita en Manresa a XVIII de

maig del any Mil CCCCLXII. — A ordinacio e manament de vosaltres honorables mossenyors apparellat Pere Sagui diputat local de la ciutat de Manresa.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los senyors diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Per manament de vosaltres yo so vengut aci en la vila de Sant Celoni e de continent mossen Cathala ha donat orde que lo concell ses ajustat e fo deliberat de continent fos trames hun home a Hostalrich lo qual es tornat. Porta resposta que los de Hostalrich per res no dirien que la gent hi anas axi poch obririen les portes mes que si la gent passa quels darien a mengar de fora. Vist aço de continent he deliberat consultar. Nos dupte que altra gent no si meta. E per aço tramet a dir als de Linas e de Cardedeu que de continent sien aci. Daquiavant manenme vostres senyories lo que plasent los sia. Be seria de parer que una vostra letra los fos tramesa desenganant los que nos deurien burlar de nosaltres com per En Pere Julia e per molts hagen trames a dir e aqui e aci que serien contents de acullir e ara ques meten entorn e fiança mossenyors que poria voler que la medicina daçi ja no pot obrar. En Sant Celoni a XX de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors lo present correu deu esser aplegat aqui en Barchinona dema que sera divendres a XXI de maig a sis hores demati e sia donat hun flori dor al dit correu. — Mos-

senyors prest al manament de vosaltres Pere de Bo-lloch.

Als molt magnifichs e insignes senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs e insignes senyors. Abans de totes coses vos regraciam molt e molt los grans bons avisos consells favors e ajudes axi de paraula com en scrits a nosaltres donats e oferts de donar. E per quant a nit prop passada resebem una letra de la molt Excellent Senyora Reyna lo contengut de la qual nos ha causada una gran turbacio havem deliberat vostres grans magnificencies ne sien avisades per haver sobre aquella tot concell favor e ajuda com ne en quina forma e manera aquesta ciutat sen regira ne respondra ab tot vostra darrera letra per nos rebuda ubertament façа demostracio del efecte de la dita reginal letra e per tant que pus plenament ne siats avisats vos trametem copia de la dita reginal letra dins la present interclusa. Suplicant vos tant com podem prestament sobre la satisfaccio de la dita letra nos dones concell favor e ajuda com ni en quina forma e manera nos regirem car a tot vostre concell e ordinacio axi sobre aço com tots altres afers aquesta ciutat sen regira axi com a caps conservadors e protectors del dit Principat. E conserveus senyors molt magnifichs e insignes la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XX de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A tots vostres ordonaments prests los consellers de Vich.

La Reyna tudriu.

Prohomens be amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Ara en aquesta hora havem rebuda una letra vostra ab lo portador de la present ab la qual nos avisats haver rebuda una letra nostra sobre la senyera sometent exits de aquest Principat dients vosaltres aqueixa ciutat esser privilegiada de no exir a host ne cavalcada. Siau certs nostra voluntat incomutable es a aqueixa ciutat e a tots altres observar tots privilegis e libertats a aquells atorgades e may nostra intencio no es estada ne es alre pero per quant al present alguns particulars han fet alguns moviments e deliberacions de venir aci ab ma armada per haver a ses mans e poder la persona del Illustrissimo Primogenit nostre dilectissimo fill e altres coses nos havem emprats tots los faels servidors e vassalls del dit Senyor vinguen aci per defendre la persona nostra e del dit Illustrissimo Primogenit a vosaltres aximateix com sapiam amau lo honor de vostre Rey e Senyor e del dit Illustrissim Primogenit vos pregam e encarregam nos vullau socorrer e ajudar ab la mes gent de cavall e de peu que a vosaltres e aqueixa ciutat sia possible per defensio e guarda de les dites persones nostres e del dit Illustrissimo Primogenit. E aço sia lo pus prest que al mon sia possible com sia molt necessari que ja la gent de Barchinona son a Sant Celoni es prepareu per esser de continent aci en aço nos farets tant de pler e servey que inperpetuo la Majestat del

Senyor Rey e Nos serem recordants per regonexerho a aqueixa ciutat e a tots vosaltres. Dada en Gerona a XVIII de maig any Mil CCCCLXII. — La Reyna.

Als molt reverends egregis e magnifichs los senyors diputats de Cathalunya.

Mossenyors. Ahir vos fiu una letra per lo fet de Hostalrich e de lavors ença tota hora he tractat ab ells sobre lo fet de la entrada e ara som concordats e creu los fa cuytàr lo por que han que a nit no si metes daltra gent. Decontinent mossenyor yo partesch ab tota la gent que es aci los quals son cinch cents per ço que si los altres hi eren hajam manera de dar los recapte avisant nos com aquests cinch cents serien bastant a conbatren mil e cinchcents dells perque no dupten hi haja negun perill com en lo fet de Hostalrich vaja molt e axi mateix mossenyors scriu a Granulles e a la Rocha perque vinguen aci a Santceloni car tenint aquests dos passos tota la terra es a nostra ma. Yols he feta certa letra e certes prometcnçes les quals vos tramet. Dema Deu volent sereu avisats de tot lo que sera stat. En Sant Celoni a XXI de maig. — Sia donat al correu hun flori dor. — Mossenyors prest al manament de vosaltres Pere de Belloch.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs los senyors diputats e llurs concells del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Ahir vos scrisgui per correu de les noyitats que havia sentit se devien fer aci per causa de certa provisio e crida trameses per la Senyora Reyna les quals segons fuy informat eren molt prejudicials als procehiments vostres. Ara vos certifich com vuy es arribat aci prop Vich al terme de Gurb hu ab un standard o bandera alçada reyal e hun porter e sonsen pujats en hun puig appellats de Palau on se acustumen de ajustar los homens del terme de Gurb e aqui han mes so e cornat e aqui se son ajustats alguns. E de aqui son anats a Sant Ipolit terme del senyor bisbe de Vich e apres tiren a Santa Eulalia altra terme del dit senyor. E fan execucions e ajusten se los pageses e diu se ne son devallats devers Ripol e Ribes alguns quis mesclen ab ells. Creu se faran la volta de Osona ajustant los apres. No sab hom que faran ni quina via pendran. Per ço e volgut avisar vos de tot a fi que per vosaltres hi sia provehit segons se pertany. Es ver que si despuys la gent acordada ha stat en Valles ne fossen muntats aci huns CC homens los hagueren aci prop encorralats ab la ajuda de aci quels haguerem presos a mans pero tot sia remes a vosaltres. Axi mateix aci a les portes de Vich es lo castell de Sant Fores es del comte de Cabrera tot hom ne parla ques deuria donar forma que stigues a ma de la terra car en altra manera si aquis met gent es apparellat de fer gran dan en aquesta ciutat e terra car no sera sino cau on se recolliran los enemichs de la terra. Les provisions degudes sien remeses a vostres reverencies manant a mi

tot ço que plasent vos sia. En Vich a XVIIII de maig any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors molt reverends E. N. e magnifichs a vosaltres se recomanen Johan Molins diputat local de Vich.

22 DE MAYO.

Se hicieron varias proposiciones, entre ellas una presentada por el enviado de la ciudad de Tortosa y otra por los síndicos de Perpiñan, que fueron remitidas á los nueve de las banderas, segun voto del obispo de Vich, que se tomó como deliberacion, acordándose al propio tiempo otros varios asuntos de interés secundario.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas, advirtiéndose que de la primera se enviaron copias á las municipalidades de Lérida, Perpiñan, Vich, Villafranca y Tortosa.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Vistes les crides manades publicar per la Excellencia de la Senyora Reyna una sobre la cominacio dels feudataris e altra sobre lo guiatge dreçat a tots e sengles encara que sien gitats de pau e treua considerat que ab tot los motius de aquelles hajen altra expressio empero es vist directament esser per empatxar les deliberacions

e exercit de aquest Principat fetes per servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio de les libertats repos e benavenir de aquest Principat. Per ço volem que lo deputat local de aqui en nom e per part nostra com a representants lo dit Principat a instancià vostra require los veguer sotzveguer e altres officials que com lo efecte de les dites crides sia contra la capitulacio atorgada fermada e jurada per la Majestat del Senyor Rey e en gran dan e interes del repos e tranquillitat del dit Principat se abstinguen de publicar aquelles e si publicades les hauran aquelles tornen al primer stament en la manera que seran stades fetes ab cominacio que si ho recusareu fer nosaltres en virtud de la dita capitulacio et alias procehirem contra ells per totes vies degudes e permeses. E mostrau la present al dit diputat local per que li sia notoria nostra voluntat al qual manam que axi ho face. E sia Jhesus en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXII de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la vila de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. En aquests dies no ha molt passats lo honorable En Berenguer Luch Ripol sindich de aqueixa universitat nos mostra vostra letra en virtut de la qual nos ha molt instats su-

blevassem vosaltres del perpleix en que significam star per quant haveu ayres la Senyora Reyna e lo Illustrissimo Primogenit deuen anar en aqueixa ciutat. E jatsia molta voluntat tinguessem en desempatxar aquell empero attes la materia es de gran importancia e les fahenes que tenim entre mans son moltes no havem hagut oportunitat de deliberar fins avuy en lo qual dia havem feta certa conclusio la qual vos comunicara lo dit sindich. Nous sia maravella com de aquella clarament ab la present nous avisam car coses hi ha que per bons respectes stan millor acomenades a la lengua majorment de persona discreta. E sia lo bon Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXII del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Lo honorable En Jaume Tallada sindich de aqueixa universitat nos ha molt instats sublevassem vosaltres del perpleix etc. ut supra usque certa conclusio de la qual vos avisara lo dit sindich. Nous sia maravella etc. ut supra totum. — Los diputats e consell etc. a vostra honor apparellats.

Los diputats del General de Cathalunya e concell en virtut de la comissio en la prop passada cort de Leyda assumit representants ab intervencio de la ciutat de Barchinona tot lo dit Principat. Als honorables veguers sotzveguers batles e altres oficials del Senyor Rey e qualsevol altres persones en lo dit Principat justicia ministrants. Saluts e honor.

Zelants la honor de nostre Senyor Deu lo servey del Senyor Rey e repos de aquest seu Principat nos son interposats mijançers e concordadors de la questio e questions gran temps ha gitades entre los pagesos vulgarment dits de remença de una part e lurs senyors de la part altra la qual dona gran torb no solament al comerci en gran dan de les generalitats del dit General mes encara à tot lo repos e tranquillitat del dit Principat en gran deservey de la corona reyal. Es stat plasent a nostre Senyor Déu han fets les dites parts ab intervencio de nosaltres e de la dita ciutat certs apuntaments e capitols de concordia dels quals porte gran necessitat esser a vostres jurisdiccions publicats e manifestats. Per tant a servey del dit Senyor Rey e repos de la sua cosa publica vosaltres e quascun de vosaltres ab tenor de les presents exortam e encara per deute de justicia vos requerim que vistes les presents quiscu en sa juridictio los dits apuntaments e capitols de concordia dels quals vos trametem copia ab lo segell del General sotz segellada ab veu de publica crida publicats intimats e manifestats a fi que los ha-

vents interes axi senyors com vassalls qui aci no son stats presents en lo apuntament dels capitols de la dita concordia e pusquen adherir e consentir per tot lo mes de juny primer vinent de llur adhesio nosaltres certificar. Dada en Barchinona a XXII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. —Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio en lo prop passada cort de Leyda assumit representants ab intervencio de la ciutat de Barchinona tot lo dit Principat a qualsevol diputats locals als quals les presents pervendran. Saluts e honor.

Scrit havem als honorables veguers e sotzveguers batles e altres oficials del Senyor Rey e qualsevol altres persones justicia exercints en lo dit Principat que vistes nostres letres ab veu de publica crida manifesten e publiquen certa concordia apuntaments e avinença per intervencio nostra e de la vostra ciutat tractats e concordats entre los homens e pagesos vulgarment appellats de remença de una part e los senyors de aquells de la part altra dels quals trametem copia del segell del dit General sotz segellada. On com desijem provehir a totes coses les quals tal publicacio pusquessem empatxar o dilatar a vosaltres e a cascu de vosaltres ab les presents manam que si alguns dells dits veguers batles e altres dels dits oficials denegeran per qualsevol forma o diferian fer la

dita publicacio aquells de nostra part en virtut del sagrament e homenatge per ells prestats en scrits o de paraula requeriats de fer e complir les dites coses ab degudes protestacions. E de lurs respostes ab efecte nos certificats e contra los renitents sera feta la provisio deguda. Dada en Barchinona a XXII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Los señores Diputados recibieron, en este dia, las cartas que siguen á continuacion.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors de diputats e concell en Barchinona sie dada.

Mossenyors. Ahir En Pere de Belloch vos scrivi avisant vos del maneig que tenia per haver Hostalrich. Apres continuant sa delliberacio ell parti ab cinch cents homens e per quant los homens Dostalrich nos podien concordar axi prest com fora stat necessari tenint nos veneh al dessus e dormim a la Valloria. En Verntallat dormi prop de Ostalrich a un territori appellat Maçanes. Vuy de mati En Pere de Belloch es partit de la Valloria per anar a Hostalrich no empero que ells may lagen fet cert que ells fossen contents que anant ell li obririen les portes e aço crech jo ho feyen per quant si la cosa per algun destorp no venia al degut efecte ells no fossen per lo comte mal tractats pero davenli tantes seguretats que

al dit En Pere de Belloch es stat vist esser necessari lo sen anar e presentarse a Hostalrich e axi ho ha fet. Com som stats alli han nos fet star passades dues hores que may lo comte ses volgut deliberar de lexar nos entrar stant a la porta que ve a Barchinona. En Verntallat stava en vista nostra e nosaltres dells. En Pere de Belloch delibera fer demostracio de voler los tellar e quastar los splets. En aço lo comte veent que la gent sen tornava devalla lo carrer avall com fou be avant alguns bons homens de la vila han nos ubert la porta e axi tota la gent nostra es entrada en Hostalrich ab molta victoria. Loat sia Deu e lo beneyt Karles. Lo castell e la torra de fora no havien encara haguda pero per quant lo castell es fornit de gent de la torra se ha bona sperança de continent se haura e jo crech a la hora dara es hagut. En Pere de Belloch e jo delliberam que jo vingues aci per fer vos lo present correu per quant en Hostalrich havia tant grant tabustol que no haguerem trobat qui hi vingues. Al fer de la present es arribat En Pere de Jolia lo qual ell e jo havem delliberat de continent partir per Hostalrich per donar tota endressa que puxam als fer e manen me vostres S. lo que plasent los sia. En Sentseloni XXII de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors prest al manament vostre Guillem Ramon Catala canonge de Barchinona.

Als molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e llur conçell represen-

tants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. Sobre algunes novitats ques dien es preparen fer contra aquesta ciutat e lo Principat e encara contra la capitulacio scrivim largament al honorable mossen Johan Agullo compaher nostre e sindich de aquesta ciutat e li remetem certes instruccions de e sobre les quals coses sa a comunicar ab vosaltres. Per queus pregam affectuosament quant podem vos placia donar li fe e creença en tot lo que de nostra part vos explicara e provehir yvarçosament a la indempnitat de aquesta ciutat com sia de urgent necessitat e la triga puixa aportar molt gran e irreparable dan e inconvenient no solament aquesta ciutat mes consequent a tot lo Principat. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e nostra. De Leyda a XVIII de maig del any Mil CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e concell en virtud de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Los honorables mossen Johan Traginer e Frances Comte a

ple informats e instruits de nosaltres explicaran a vostres molt gran R. N. M. e honorables providencies certas cosas de nostra part. Placiaus dar los fe e creença com si per nosaltres eren explicades a vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies de les la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a XVII de maig del any Mil CCCCLXII. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregis magnifichs honorables e savis senyors los diputats e concell representants lo Principat Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis magnifichs e molt honorables senyors. Pochs dies ha passats vos scrivim una letra de creença a vosaltres explicadera per En Jaume Tallada sindich e missatger nostre la qual creença creem haura explicada a vosaltres apres per alguns sentiments que havem en aquestes parts los quals per prolixitat de scriptura obmetem scriure a vosaltres mas per letra e instruccions scrivim al dit Jaume Tallada dels dits fets. Lo qual explicara largament los dits fets e sentiments a vosaltres stesament. Placia a vosaltres donant fe e creença a tot ço e quant a vostra gran reverencia e honorables savieses per lo dit Jaume Tallada sera dit e explicat axi com si per nosaltres presencialment vos ere recitat. Vullats a nosaltres per letre e al dit Jaume Tallada de paraula respondre a les coses per ell explicades en forma que nosaltres

siam prevists a les coses necessaries com lo cars o requira. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Scrita en Cervera a XX del mes de maig del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Molt reverends egregis magnifichs e molt honorables senyors a tot honor e servey vostre prests los pahers de la vila de Cervera.

Als molt reverents egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General e conçell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. A vostres grans reverencies tremetem lo honorable micer Johan Vello doctor en leys per esplicar vos algunes coses de part de nosaltres e de aquesta ciutat. Suplicam vos li doneu fe e creença en tot çò e quant vos dira e explicará axi com aquell qui es plenament informat de les cosas necessaries a aquesta ciutat e vullau sobre aquelles provehir axi com confiam e speram de vostres grans reverencies les quals nostre Senyor Deu conserve en tota honor e bon regiment e tingue continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XVIIII del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors a toto ordinacio de vostres grans reverencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los di-

putats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e magnifichs senyors. Mossen vaguer daquesta ciutat rebudes dues crides de la Senyora Reyna aquella huy iniciave fer publicar en la present ciutat a la qual publicacio los senyors de pahers havents aquella per obviant a constitucions privilegis e libertats del Principat et alias me han request degues requerir lo dit veguer cessar fer la dita publicacio e request per mi de concell dels honorables micer Gabriel Beralda e micer Luis Cirera doctors assidents a mi jaquists per lo honorable micer Aran assessor meu ara absent daquesta ciutat. Lo dit mossen veguer en virtut de la dita mia requesta de continent feu cessar la publicacio de les dites crides translat de les quals vos tramet dins la present interclus. De aço he volgut consultar vostres reverencies los quals manen a mi lo quils sera plasent dege fer. De Leyda a XX de maig any Mil CCCCLXII. — Quis comana en vostra gracia P. Arnau Sagrera loctinent de deputat local de Leyda.

Siguen los pregones á que se refiere la carta qne antecede.

Ara hojats tot hom generalment de part de la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo Senyor don Ferrando princep e loctinent

general del Senyor Rey en lo Principat de Cathalunya et cetera. Que com en lo present Principat de Cathalunya per alguns particulars no zelants la labor de Deu e lo servey de la Majestat reyal e be de la cosa publica del dit Principat se façen alguns moviments de gent darmes de que no poch redunde en grandissimo deservey de la dita Majestat real e dan del dit Principat e la dita Illustrissima Senyora vulla propulsar defendre e no permetre que la exequcio de tals manaments vingue a efecte. Per tant ab veu de la present publica crida guia en la sua bona fe real tots e sengles comtes vescomtes nobles barons vervessors cavallers gentils homens e altres qualsevol persones de qualsevol ley stament o condicio sien simplement e de paraula encara que sien gitats de pau e de treua qui vinguen realment e ab efecte servir la Majestat de la dita Illustrissima Senyora Reyna e del Illustrissimo Senyor Princep per defensio e propulsacio dels dits moviments e per prohibicio de aquells lo qual guiatge dur tant e tan longament quant en servey los tals de la dita Majestat reyal seran e disposicio e manament de la sua Senyoria staran e quinze jorns apres que sera revocat la qual revocacio se haja a fer ab veu de crida publica en los lochs e vegueries hon lo present guiatge sera publicat. — La Reyna.

Ara ojats queus fa a saber la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo Senyor don Ferrando primogenit e loctinent general del

Senyor Rey en Cathalunya a tots e sengles comtes vescomtes barons nobles homens vervessors cavallers donzells e altres qualsevol tenints e possehints viles castells lochs jurisdiccions e terres per lo dit Senyor Rey en feu que com per conservacio e defensio de les persones de la dita Senyora Reyna e del Illustrissimo Primogenit per repellir alguna invasio la qual alguns particulars no zelants la lahor de Deu e servey de la Majestat reyal segons seria veridicament informada volrien attentar haja necessaria la ajuda e servey de sos naturals e vassalls e specialment de aquells qui tenen per lo demunt dit senyor viles castells lochs jurisdiccions e terres en feu. Per ço intima mana e notifica ab veu de la present publica crida a tots e sengles feudataris qui tinguen o posseesquen res en feu per lo dit Senyor que a XXV dies del present mes de maig sien ab la dita Senyora e ab lo dit Illustrissimo Primogenit en la ciutat de Gerona o lla hon que sien armats e aparellats per fer a la dita Senyora Reyna e al dit Illustre Primogenit aquell servey que cascu de aquells per lo feu al dit Senyor Rey es tengut. En altra manera si algu en aço sera negligent o remis ço que la dita Senyora no creu sera procehit contra ell axi com contra aquell qui havent e possehint feu en tal cars e tant necessari fall a son Senyor. — La Reyna.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General de Ca-

thalunya e llur concell residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends magnifichs egregis e honorables mossenyors. Ahir que comptavem vint del mes de maig present en absencia mia que ab mon assessor ere anat a la vila de Reus per pendre certa informació e proces per vosaltres a mi manat pendre e lo qual vos tramet foren publicades açi en Terragona ab veu de publica crida dues crides per part de la Serenissima Senyora Reyna de les quals dins la mia present letra vos tramet trellats intercluses. Perque consulte vostres reverencies egregias e honorables savieses de aço per lo ofici qui me es comanat. Dada en Terragona a XXI de maig del any Mil CCCCLXII. — De vostres reverents e egregies savieses humil servidor. — Pere Arlenbau deputat local en la ciutat e camp de Terragona.

Siguen los pregones á que hace referencia la carta anterior iguales en todo á los ya transcritos,

'23 DE MAYO.

Recibiéronse varias cartas, entre ellas una de En Pedro de Belloch, en que hablaba de la prision del conde de Módica, y pasandose á votacion para deliberar sobre este asunto, acordóse que dicho conde fuese enviado á Barce-

lona, bajo la custodia y con el respeto necesarios, acordándose asimismo que Juan Rafell fuese tambien remitido á esta ciudad, esperando lo que el Concejo de la misma deliberaria. Se leyeron al propio tiempo las contestaciones á las cartas enviadas por la ciudad de Gerona y su brazo militar, que fueron aprobadas en seguida.

Por último, la novena mandó insertar en el proceso que se iba formando de todos los acontecimientos de aquella época, la siguiente deliberacion.

Que comissions sien fetes juxta forma de la capitulacio per inquirir contra aquells que son contravenguts e contravenen contra la capitulacio et alias. Les quals comissions sien fetes als honorables pahers consols o jurats de quiscuna universitat e als consells de generals de cascuna universitat qui hajen poder e facultat de elegir algunes persona o persones en poch nombre qui puixen fer les dites inquisicions e pendre les dites persones qui contra la dita capitulacio et alias hauran contrafet e aquelles ensemps ab lurs requestes remetre preses ab bona custodia als diputats e concell.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis e magnifichs los senyors diputats e consell per lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Ahir que fou divendres segons jaus he scrit me havien mes en alguna speranҫa quens donarien entrada en aquesta vila. Yo vabent la gran necessitat que era en haver aquesta vila no contrestant que era informat que En Verntallat sería en lo cami ab siscents cinquanta homens e vehent lo comte fahia son poder en metrel dintre la vila deliberi ab aquests senyors de capitans qui mostraven gran voluntat encontrarse ab lo dit Verntallat partir de Sant Celoni ab cinch cents homens fiant que no dich a ell mes a major que ell digueren. Essent a la Vetlloria speri un home qui devia venir Destolrich per portar me nove e com vench fou vespre deliberi restar a la Vatlloria e aqui stiguem tota la nit fora les cases ab les armes e aço per tant com En Verntallat me trames a dir que per tost que yo fos al mati a la Percha del Stor ell hi seria deliberam tots que anassem de dia que sil encontrassem quens vessem. Ell fou cortes nol trobam e arribam lo dissapte a Hostalrich e nons volgueren obrir e lo comte breveia molt a la muralla. Es ver la gent del a vila nons tiraren colp nengu. Yo vahent que no volien obrir deliberi ab los capitans de començar a talar hun poch de una vinya e de hun blat lavors hisque mossen Pons a parlar ab mi dient me que ells nos farien traure vitualla tanta com volguessem mes que en neguna manera nons lexarien entrar. Apres dix que si jo li volia prometre que no fahes sino dinar e exir e yo respongui que non tenia libertat sino de pendre e no lexar e que decontinent tots tornarien a talar el dit mossen Pons dix que parlaria ab lo com-

te. Stant axi los qui stavem aqui en hun puig veeren En Verntallat qui venia e tots metem nos en hun puig ben dispost e aventagat loch e param nostra batalla. En aço los de la vila veeren lorde en quens metiem obriren lo portal e tota nostra gent entra dintre de que mostraren los de la vila gran alegria fins a les dones cridar Charles. Axi mateix mossenyors havem mesa gent entorn del castell. Som avisats no tenen vitualles e le mes gent quey es es de la vila e fiança tantost se dara. Aci es lo comte fas lo star guardat. Haja resposta prest que volreu quen faça ell manassa malament als de la vila que han tengut en obrir los portals e jols he dit que no dubten de res. Lo dit Verntallat de continent gira e tornassen que nos acosta be. Man dit aci quel concell fahia venir hoc encara que devia haver mes gent de la Senyora Reyna per donar sobre nosaltres e haver la vila. Mossenyors aci havem trames mig quintar de polvora trematen ne altre mig o mes e remeteu lo a mi e passadors que no ni ha sino en los carcaixos. E ordonau que volreu que faça. De Hostalrich a XVII del mes de maig any Mil CCCC sexanta dos. — Mossenyors prest al manament de vosaltres Pere de Belloch.

Als molt reverent egregis e magnifichs mossenyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Abir rebi una letra de vosaltres per En Pere Julia quatre o cinch hores apres que la vila foneh

presa. Apres al mig dia fonch deliberat per algun tracte que teniem en lo castell que fos combatud sol ab spingardes sense pedres e axis feu e apres fuy avissat que no teniem que menjar gens ni micha carregui de molta gent per la guarda del castell fins en trescents homens pero que neguna vitualla noy entras. Vehent aço lo castella demana esser guiat pera venir a parlar ab lo comte e axi yol guihi e parla ab lo comte e lo comte fou content ell me lliuras lo castell de gent. Durant aquest tracte en la torre del pas baix fou vist no haver sino hun home per guarda trameti alla spinguardes e ballesters per combatrel e axis feu de fet e sens dan daquell hagui la torre a la mia ma e stabli la de gent. Perque mossenyors la vila lo castell e la torra es en mans nostres. Mes avant fuy avisat air la Senyora Reyna trames cinch ginets armats ço es Armengol Perea cavalleris del Primogenit Sappata Gaspar e Jullia tots homens destat e de casa de la Senyora Reyna. Venint per lo cami hagueren nova com la vila era presa anaren a parlar ab En Verntallat dient que puix lo castell e la torra no eren presos que parlassen ab lo comte per donar orde de socorrer la torra e lo castell. E per ço trametien aci hun cavaller de Santiago a parlar ab lo comte e hun moço per tornar los la resposta. Lo qual cavaller a tirat la via de Barchinona no sabem com sa nom pero si hi feu tenir esment. Decontinent sabreu qui es e ab ell sabreu tota la veritat pero ell no gossa entrar en la vila e dix al moço per lo qual havem sabudes totes estes coses que sen tornas que ell no podia passar per la vila. Avisant vos

mossenyors que en tot lo castell no ha forniment sino soles dues bombardes ans e scrit per haver polvora de spinguardes car ab estos combats sen ha despesa la major part axi mateix polvora de bombardes. Totes aquestes coses e les altres sien remeses a les senyories vostres. En Verntallat estech tot air prop daci en estes serres prop en vista que conexiam be la bandera. Vuy demati non sabem res pero crech tantost ne sabrem qualque cosa. Passadors no ni ha sino los dels carchaxos. E manenme V. S. lo queus placia. En Hostalrich a XXIII de maig. — Mossenyors prest al manament vostre Pere de Belloch.

Als molt reverent magnifichs e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents magnifichs e savis senyors. Apres que so partit de vostres reverencies e treballat en haver los actes de certa requesta e protestacio feta per En Barthomeu Feriça contra lo honorable En Pere Lorenç procurador terç e altres adherents en aquell e de la resposta per lo dit procurador terç feta a la dita requesta los quals actes fins ara no he poguts haver perque mossenyors los vos tramet tabellionats per lo portador de la present certificant vos mes com lo dit En Barthomeu Feriza parti de la present ciutat a X del present e sen ana a Mora e vuy es ali segons la informacio quen he mes mossenyors certifich vostres reverencies com dimarts prop passat lo comenador de

aquesta ciutat fra Pere de Biore me mostra una letra closa de la molt alta Senyora Reyna ab la qual me scrivia molt stretament que yo prengues En Guillem Bonet e son fill e En Luis Pelicer ciutadans de aquesta e com veu lo dit comenador que yo nou volia exequutar sens consultar a vostres reverencies axi com per aquelles ne era stat request lo dit comenador se atura la dita letra e no la volgue haver per presentada e mes me mostra lo dit comenador una provesio patent de la dita Senyora Reyna contenent guiatge dell e de certs ciutadans de aquesta ciutat e no la volgue haver per presentada per ço com yo axi mateix li digui que no lay admetria sens consultarne a vostres reverencies e mostram altres provisions dient me que eren per levar me lo ofici sino volia exequutar les coses dessus dites e yo totstemps li digui que no les exequutaria sens consultar ne a vosaltres com axi fos request e mes encara air que era dijous lo loctinent de diputat lo qual de aquesta ciutat ab instancia dels procuradors e concell me requiri de part de vosaltres per la seguretat que he prestada que no proceix en execucio alguna de les dites provisions ne de alguncs altres axi atorgades com per atorgar axi contra los dits Guillem Benet e son fill e Luis Pelicer com encara contra altres ciutadans e habitans de aquesta ciutat axi del concell com de fora del concell fins tant que vostres reverencies ne fosen consultades e hagues cobrada resposta de aquelles e axi mossenyors me so ofert de ferho perque mossenyors vos certifich de les dites coses suplicant vos me vullau scriu-

re sobre aquelles de vostra intencio car jo tots temps so e sere prest insiguir lo que ordenaran vostres reverencies axi com vos digui com fuy en exa ciutat e placieus mossenyors scriure al receptor de les peccunies del General de aquesta que pague los actes dessus dits queus tramet car jo e ofert al notari que jo hi fare pagar. E altres coses nom acorren a present sino que vostres reverencies me rescriuen tot lo que plasent los sia les quals tingue la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXI de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors qui a vostres reverencies molt se recomana G.m Comi veguer de Tortosa.

Als molt reverent egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Vostres grans reverencies certificam com havem sabut certament que lo comenador del temple frare Pere de Biure qui es vengut aquests dies passats de la Serenissima Senyora Reyna ha portades algunes letres o provisions ab les quals ere manat al vaguer de aquesta ciutat que apresonas als honorables En Guillem Bonet En Luis Pellicer e altres de aquesta ciutat les quals coses son stades molt greus e molestes a nosaltres e a tot lo concell de la dita ciutat e han donat causa de comocio a molts e havem

sabut que lo dit veguer com ha sabudes les dites letres ha respost que no les exequtaria sens consulta de vostres reverencies dient que axi nera per aquells request lo quens ha molt plagut e ha donat causa de assosech e repos. E vehents nosaltres que les dites letres e coses eren gran turbacio de pacifich stat de aquesta ciutat e de la defensio publica de aquella maiorment per ço com los dessus dits son persones del concell notables e singulars los quals se recelen de la honor del Principat e de la defensio de aquell e de aquesta ciutat par causa dels dits occorrents havem request lo deputat local requeris als vaguer e sotzveguer de aquesta ciutat que no procehissen a exequcio alguna de les dites letres ne altres axi del concell com fora del concell de aquesta ciutat sens consulta de vostres reverencies e resposta de aquelles. E axi los dits oficials per lo dit diputat local ne son stats requests per la seguretat que han prestada e los dits oficials se son oferts fer segons son stats requests. Perque mossenyors suplicam vostres grans reverencies vullen scriure al diputat local o son loctinent que de part de vosaltres requira als dits veguer e sotzveguer e a tots altres oficials per vigor de la seguretat que han prestada que no exequten algunes provisions axi ja manades com per atorgar contra los dessus dits Guillem Bonet Luis Pellicer e altres ciutadans e habitants de aquesta ciutat axi del concell com fora de aquell car en altra manera aquesta ciutat staria en gran perill e romandria en defesa e destituida de concell en gran dan de aquella e de tot lo Principat.

Mes messenyors certificam vostres reverencies com per causa de certs avisos dels quals som be informats e dels quals vos scriu lo loctinent de diputat local havem request al dit loctinent de deputat que ajustas e metes IIII homens en lo castell de Amposta per custodia de aquell ultra los VI quey eren per manera que fossen X homens los quals al present hi son molt necessaris. Perque vos suplicam vullau scriure al receptor de les peccunies del General que pague aquells axi com es stat provehit dels sis homens dessus dits. Mes suplicam vostres reverencies vullen scriure als dits loctinents de diputats e receptor de certes bombardes polvora e passadors que son aci del General que les nos liure per defensio de aquesta ciutat com ne siam mol freturosos e que cert bescuyt quel diputat local de Leyda ha remes açi al dit loctinent de diputal local quel meta en lo castell de Amposta per provisio e forniment de aquell. Dels avisos que havem havem dit al dit loctinent que vos ne scrigue los quals som certes esser vertaders. Suplicants vos que sobre les coses que per lo honorable micer Johan Bello vos seran stades splicades vullaú prestament provehir axi com aquesta ciutat confia e spera de vostres grans reverencies les quals nos rescriguen tot lo que plasent los sia. E tingue aquelles la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXI de maig del any Mil CCCC sexanta dos.

Mes mossenyors vos certificam com som avisats que lo Senyor Rey divendres prop passat entra en Saragossa e posa en lo palau del archebisbe e lo dissapte

feu fer cride que negu no portas armes e apres aquell dia matex per la ciutat fou feta crida contraria que tot hom portas les armes que ben vist li fos e axi mateix com ha emprat tot Arago que li façen un home per casa. Mes encara per letra de hom de Çaragoça que scriu a un son amich la qual havien vista sabem com lo Senyor Rey fa tot son sforç de venir contra Cathalunya ab castellans e altres gents per barrejar e donar a sacco totes les terres de aquella fent los oferta de donar de bona guerra lo que pendran e les persones per sclaus les quals coses son greus e per ço es molt necessari que vostres reverencies procehesquen que algun bon nombre de gent ab algun bon capita sia trames en aqueste ciutat segons vos havem scrit e axis ne suplicam. — Mossenyors a tota ordinacio de vostres grans reverencies molt prests los procuradors de Tortosa.

Als molt reverends magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e molt savis mossenyors. Vostra letra he rebuda de XVI del present sobre los sis homens del castell de Emposta manant a mi que done orde que lo receptor los faça bastreta per hun mes a raho de sis florins de les peecunies del General e axi mossenyors ho he fet e inseguit. E apres per causa de certs avisos dels quals la ciutat vos ha scrit per micer Johan Vello e per los perills per aque-

lles occorrents la dita ciutat me ha request ajustas quatre homens a la custodia e guarda del dit castell Damposta e axi mossenyors ho he fet entant que ara son en lo dit castell deu homens que guarden aquell. Suplich vos vullau seriure al dit receptor que de pecunies del General pague los dits quatre homens axi com haveu provehit dels sis. Mes mossenyors la ciutat me demana les bombardes polvora e passadors del General que romangueren aci del any passat e aço per la guarda axi del dit castell Damposta com encara de aquesta ciutat perque mossenyors placiaus deliberar e scriure lo que volreu ne faça. Mes encara Mossenyors a XVIIII del present he rebuts den Pere Çagrera loctinent de diputat local setze sachs de bescuyt assats mal tractat scriume quen faça lo que per vostres reverencies me sera manat. Los honorables procuradors de aquesta ciutat me han dit lo meta en lo dit castell de Emposta per causa dels fets occorrents per provisio del dit castell. Suplich vos mossenyors me vullau scriure lo que delliberareu ne faça. E placieus scriure al dit receptor que pague XX solidos de nolit de Leyda aci que costa lo dit bescuyt e lo loguer de la botiga e lo que costa de descarregar. Certificants vos mes com per los dits honorables procuradors mes stat dit que ells son certs e be informats que Johan Farrandich de Heredia qui es capita de Terol e de les Aldeyes fa ajust e empre dels mes rocins que pot per al Senyor Rey e que deu venir en Cathalunya e que a XX del present deu partir la via Dempurda e que aquestes coses lo dit Johan Farrandich hauria scrites

al batle de Terol. Perque mossenyors ab voluntat dels dits procuradors los quals de açó man dit vos stigues vos avis de los coses dessus dites. Mes mossenyors per ço com moltes gents passaven la barcha Damposta los dits procuradors suspitant se me han request no leixas passar neguns viandants per la dita barcha sino que vinguen aci e axi mossenyors o he fet. Supplich vos me vullau scriure si ho haveu per bo car crech que no solament aprofitarà a la deffensio publica del Principat mes encara per no esser fraudats los drets de les generalitats. E altres coses mossenyors a present no occorren sino que vostres grans reverencies me rescriguen e manen tot lo que plasent los sia. Les quals tinga la Sancta Trinitat continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXI de maig del any Mil CCCCLXII.

Apres feta la present he sabut per home qui es vengut de Çaragoça com lo Senyor Rey entra divendres prop passat en la dita ciutat posa al palau del archabisbe e lo dissapta feu fer crida que negu no gosas portar armes e apres aquell dia mateix per la ciutat se feu crida contraria que tot hom portas les armes que pogues e volgues e axi mateix com ha emprat tot Arago que li donen home per casa per entrar en Cathalunya e ques dehia que no lin donarien nengun emperò que encara no era delliberat. Mes encara per letra de home de Çaragoça que fa aci a hun son amich so avisat que lo dit Senyor Rey fa tot son sforç de venir contra Cahalunya ab castellans e altres gents per barrejar e donar a sacco les terres de Cathalunya

faent los oferta quels donara de bona guerra tot lo que pendran e les persones per sclaus la qual letra yo he vista. Perque mossenyors siaus avis. Mossenyors a tota ordinacio e manament de vostres grans reverencies molt prest Domingo Cerda loctinent de diputat local de Tortosa.

24 DE MAYO.

No hubo sesion, pero en este dia los señores Diputados mandaron expedir las siguientes cartas.

Al honrat En Pere Gasso batle de la vila de Guialtruu.

Honorable senyer. Gran clamor nos es stat per Nesteve Renard perayre de aquesta ciutat lo qual per afers de aquest Principat per nosaltres que no obstant allegas anas per la dita raho vos levas al seu jove appellat Miquel Serra una ballesta de que stam no poch maravellats. E jatsia la seguida degues esser altra empero per deferir al ofici que vos regiu per lo Senyor Rey no desistints nos dels procehiments que contra vos entenem fer vos pregam e requerim decontinen restituischau la dita ballesta al dit Miquel o per ell an Francesch Pastor portador de aquesta. En altra manera siau cert hi farem provisio deguda. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXII.

— Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats de la vila de Ulldecona.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda per lo honorable En Joan Manresa jurat de aqueixa vila per la qual e per la creença per ell explicada som certificats de la bona voluntat e intencio inconmutable que vosaltres e aqueixa universitat com a singular membre del Principat teniu en les fahenes concorrents e en la conservasio de les libertats de aquell. E jatsia de vosaltres alre nos pogues creure encara vos regraciam molt la ferma e sancera intencio vostres. Certificants vos que no menys nosaltres com a representants lo dit Principat havem voluntat e intencio de fer per vosaltres e aqueixa universitat tot lo possible. E no hajau admiracio alguna si nous havem scrit particularment de totes les coses subseguides car pays no eren assencials non havem haut cura. Mas darrerament per nostres letres son stats certificats de tot axi com les altres universitats del dit Principat. Venints al que per lo dit vostre jurat nos es stat dit del castell som de parer per vosaltres sia de continent pres a mans de la vila e guardat diligentment per homens fiables axi com ha fet e fara la ciutat de Tortosa attes que lo vostre comanador es absent del qual se poguera be fiar car la concurren-

cia del temps es tal que pendre lo dit castell porta comoditat e no inconvenient. Quant al que era demanat de polvora e passadors al present no seu pot fer conclusio mes per nosaltres sera posat en lo concell. E hajau a cert que aqueixa universitat sera axi be tractada com les altres del dit Principat. Si algunes noves occorreran en aqueixes parts dignes de avis haurem plaer nos ne aviseu remetent les letres al deputat local de Tortosa. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la Seu Durgell.

Molt honorables e savis senyors. Per lo honorable En Franci Dach consol e missatger vostre havem reebuda vostra letra e hoida la creença per ell explicada. Regraciam vos molt los avisos e la bona voluntat e afeccio vostres que haveu en les faenes concorrents e en la conservacio de les libertats. Venints a la resposta quant es al fet de la subvencio demanada de gents per custodia de aqueixa ciutat o dels passos vos certificam que lo exercit de aquest Principat es en camp apparellat de subvenir lla on la necessitat occorrera. E per ço vos pregam e encarregam que axi com fan les altres universitats de frontera trametau alguna

spia fiable e de recapte vers les parts on dien se fan los moviments e del que sabreu e sentireu ab veritat si la necessitat ho requer avisaunos ne ab correu volant. Quant es al fet de la luycio dels censals nosaltres havem comunicat ab los creedors de aci e premeses moltes persuasions havem obtengut que per aquest any los cinch milia solidos que havien convertir en luycio per aquest any sien per vosaltres mesos en reparacio de murs e valls e no en altres usos. Ab aço empero queus hi hajau obligar ab sagrament e homenatge prestadors en poder del deputat local. Daqui avant vos pregam e encarregam siau vigils e attents en la conservacio de aqueixa ciutat per quen puixau donar bona raho. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer Naudreu Dartado alias de Las deputat local en la Seu Durgell.

Honorable senyor. Nosaltres ab afany havem obtengut dels creedors censalistes de aci que los cinch milia solidos qui per aqueixa universitat se havien convertir aquest any en luycio de censals sien mesos en reparicio de murs e valls per custodia de aqueixa ciutat. Ab aço empero que los consols presten sagrament e homenatge en poder vostre de convertir los dits di-

ners en la dita reparacio e no en altres usos. Debim vos per ço e manam que siau ab los dits consols e façau que presten la seguretat dessus dita. E axi en fer se la dita reparacio de murs e vall com en altres coses qui sien a conservacio de aqueixa ciutat siauli propici. Dada en Barchinona a vint e quatre dies de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de XXVII de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Volents per nostre poder donar orde que totes sedicions tumults e concitacions sien extirpades e procurada bona unitat e repos en aquest Principat a lahor de nostre Senyor Deu servey de la reyal Majestat benefici conservacio e tranquillitat del dit Principat no solament adhibim nostra cura en la present ciutat mes encara en totes les parts de aquell per ço ab tenor de aquesta deliberacio precedent vos pregam e exortam que de continent vosaltres e lo consell general elegiau dos o tres homens los quals en nom veu e per part nostra com a representants lo dit Principat inquiren ab gran diligencia contra tots e sengles persones de qualsevol stament sien qui hagen contrafet o contrafaran a la capitulacio per lo Serenissimo Senyor lo Senyor Rey atorgada fermada e jurada axi per via de sedicions

tumults e concitacions tractades e tractadores en aqueixa vila com per paraules proferides en respecte nostre com a representants lo dit Principat tocants a la fidelitat com altres de blasme e o neclecte de nostres deliberacions e encara tirants a anichilar la dita capitulacio e deslibertar aquest Principat. E si juxta les inquisicions fahedores acabades o no los aparra fahedor volem prenguéu sens intervencio de oficials sino solament de ministres a aço necessaries qualsevulle persones delades de les coses dessus dites o de alguna delles e aquelles meten en presó en la qual stiguen be custodites e guardades segons la qualitat del crim o delicte requerra e apres les dites informacions nos sien trameses closes e segellades per manera que aquelles vistes puixam judicar e sentenciar e rescriure del que sera fahedor. Les dites empero inquisicions fareu continuar a scriva fiabla qui aquelles rebra per lo scriva major de aquesta casa. Placieus haver vos en les dites coses cautament e ab aquella diligencia que de vosaltres se spere com sia molt necessari per los respectes dessus dits. Dada en Barchinona a XXIIII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Iguales á la carta que precede se enviaron otras á todos los Rejidores y Concejos de las ciudades y villas de todas

las Diputaciones locales del Principado, escepto Gerona.

Als molt honorables senyors los consols e prohomens de la Valla de Ribes.

Honorables senyors. Hoit havem lo honrat En Ramon de Serret per vostre sindich e per part a nosaltres trames per lo qual som certificats de les coses que en aqueixes montanyes ocorren encara de la bona e santa e constant voluntat que havets en adherir vos ab los actes que aquest concell e aquesta ciutat fan qui han sguart solament a la honor e gloria de nostro Senyor Deus servey de la Majestat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e de lur Primogenit e al tranquille stat e repos de aquest Principat e conservacio de les libertats de aquell ab molts treballs e despeses com sabeu adquisides e per observacio de la capitulacio per lo dit Senyor Rey e aquest Principat fermada e jurada. Perque comendat vos de la dita vostra bona e virtuosa intencio vos significam que lo nostro exercit fet solament per lo servey del dit Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna e del dit Primogenit e defensio de les dites libertats de aquest dit Principat es exit ja de aci e lo capita general de aquell partira molt prest e speram ab la ajuda de nostre Senyor Deus qui per intercesio de la sua gloriosa mare e del glorios don Karles ha nostres actes fins aci favorits los favorira e endressara per avant e sera provehit que aquells qui vexacions fan e volran fer cessaran

de llur mal proposit e vosaltres e los altres qui hauran bona intencio e faran lo que bons cathalans han acustumat fer seran deffesos e mantenguts de nostro poder. Vosaltres en les coses queus seran demanades feu segons haveu acustumat conservant e defenent vostros privilegis e libertats. E sia lo bon Jhesus vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Ara ojats queus fa assaber lo molt gregi e strenuu baro lo senyor don Hugo Roger comte de Pallas capita general del exercit fet per lo Principat de Cathalunya per servici de la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio repos e benefici del Principat de Cathalunya e de les libertats e cosa publica de aquell a tots los cavallers jentils homens ciutadans e altres qui per servir a cavall lo dit exercit son acordats en virtut de la seguretat per ells prestada que dijous primer vinent per lo mati ques comptara a XXVII del corrent mes de maig sien a cavall armats e a punt davant la posada del dit senyor comte la qual es a la plaça del vi de la present ciutat per partir ensemps ab lo dit capita e fer llur benaventurada via tota dilacio e excusacio cessants.

En el propio dia, fué publicado el pregon que antecede, á son de trompeta, por todos los puntos acostumbrados de la ciudad de Barcelona.

Siguen las cartas que se recibieon en este dia.

Als molt reverends egregis e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e lur concell.

Molt reverend egregis nobles e magnifichs senyors. Per lo senyor En Pere Julia havem reebuda una vostra letra de creença e aquella vista e explicada per ell a nosaltres la dita creença vos regraciam tant que mes dir no podem la amor e benivolencia que mostrau haver a nosaltres e els poblats en aquesta terra. Placia a Deus Omnipotent queus vulla dar vict ria en obrar virtuosament e be los fets de aquest Principat. Lo dit Pere Julia qui plenament es de nosaltres informat explicara a vostres reverencies algunes coses de part de aquesta vila resultants del negoci concorrent en lo dit Principat. Placiaus dar li fe com a les nostres persones e vullaus Laltisme conservar per lonch temps benaventuradament. De Hostalrich a XXIIII de maig any Mil CCCCLXII. — Qui en vostra gracia se recomanen los jurats e prohomens de la vila de Hostalrich.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e conçell lur represen-

tants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Nosaltres scrivim al honorable mossen Joan Agullo companer nostre sobre los fets occorrents al qual plenament havem informat. Per ço pregam vostres reverencies quant mes podem quels placia donar fe e creença al dit mossen Agullo en tot ço que per part vostra explicara a aquelles e dar la expedicio que los fets requeren sens dilacio. E sia molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat vostra proteccio e guarda. De Leyda a XXII de maig any M.CCCCLXII. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers e prohomens de Leyda.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs senyors los diputats e concell general representants lo Principat de Cathalunya en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables senyors. De vostres magnificencies reebem a nit a les avemaries dues letres. Una de les quals es assats prolixa dada en la ciutat de Barchinona a IIII e laltra a XIIII del present mes de maig de les quals no poch fom aconsolats car admirats stavem com per vostres dominacions no erem de res certificats. E vistes e regonegudes per nosaltres e lo consell de aquesta universitat les dites letres e el contengut en aquelles encontinent sens triga e dilacio alguna es stat per lo consell de aquesta universitat delliberat e provehit fos trames a les dites

vostres magnificencies hun missatger e prohom de aquesta universitat per denunciar e notificar a aquelles la sincera voluntat que aquesta universitat e los habitants en aquella han hauda e han vers aqueixa ciutat e lo Principat de Cathalunya. Per tant molt magnifichs senyors per les dites coses e per haver consell ordinacions favor e ajuda de vosaltres que representau tot lo Principat de Cathalunya del qual nosaltres som membre e per aquell e per defensio de les libertats de aquell som delliberats metres les persones e bens trametem a vostres grans magnificencies al dit e relacio de aquell vullats dar e atribuir plena fe e creença com si tota aquesta universitat presentralment hic era e ordonar de nosaltres e de aquesta universitat e singulars de aquella com de membre sancer del dit Principat havents ferma sperança que vostres magnificencies lo dit missatger reportara tot lo que de vosaltres fiablament speram. Suplicant la Sanctissima Trinitat sia en sa continua custodia de vosaltres e de tot lo dit Principat. Dada en la vila de Ulldecona a vint del mes de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A totes vostres ordinacions e manaments prests los jurats e consell de la vila de Ulldecona.

25 DE MAYO.

Se hicieron varias proposiciones, que se hallan resumidas

en el siguiente voto del señor obispo de Vich, y que aprobadas unanimemente, se tomaron como deliberacion.

Lo senyor bisbe de Vich dix que lo comte de Modica sia amenat en Barchinona en la manera que es stat apuntat per los VIIII de les banderes.

Item que mossen Matheu dez Soler ciutada sia trames a Perpinya ab les letres de creença e instruccions que son ja fetes.

Item que les galeres den Johan Bertran e den Tora sien detengudes per lo Principat per les necessitats que occorren e que si occorre motiu algu perque degen esser licenciades sia remes a la dita novena ab referir.

Item que sien soldejats Mil homens de peu ultra aquells qui ja son acordats e sien trameses lla on la novena de les banderes delliberara.

Item que per ço que demane la vila de Vilafrancha de Penedes ço es cuyrasses e altres coses sie remes a mossen Abat de Amer Pere Desplugues e Guillem Colom ab referir.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los consols de la vila de Perpinya.

Molt honorables e savis senyors. Per alguns afers tocants graument lahor de nostre Senyor Deu servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio e benavenir de aquest Principat e de aqueixos comdats de Rossello e de Cerdanya e de la cosa publica de aquells trametem a vostres savieses lo honorable mossen Matheu dez Soler ciutada de aquesta ciutat exhibidor de la present. Pregam e encarregam vos doneu fe e creença en tot lo que de nostra part vos dira metent en obra efectual les coses que ab instruccions li havem acomanades. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXV de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt maguifich cavaller mossen Carles Dolius castella del castell de Perpinya.

Molt magnifich mossen. Nosaltres trametem a vostra magnificencia lo honorable mossen Matheu dez Soler ciutada de aquesta ciutat per explicar vos algunes coses de molta necessitat. Pregam exortam e encaregam vos li doneu plena fe e creença com si nosaltres vos ho dehiem a bocha. Dada en Barchinona a XXV del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Pere Andreu burges diputat local en la vila de Perpinya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Per quant som certificats que los honorables consols de aqueixa vila volen e entenen fer algunes coses concernents servey del Serenissimo senyor lo Senyor Rey repos tranquillitat e benavenir de aqueixa vila e encara de aquest Principat per ço vos dehim e manam que totes vegades que los dits consols volran façau en nom de nosaltres diputats e concell com a representants lo dit Principat totes instancies e requestes als oficials axi triennals com altres de aqueixa vila als dits consols ben vistes per manera que sien procurats los dits servici repos e tranquillitat e benavenir donant en aquestes coses tota bona expedicio segons de vos confiam. Dada en Barchinona a XXV de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable mossen En Pere de Belloch donzell.

Honorable mossen. Vostra letra havem rebuda la qual legida decontinent havem dat orde en trametreus forment passadors e polvora per spinguardes e bombardes. Tantost ho haureu aqui tot. Sobre la venguda del egregi comte es axi delliberat que vos hajau car-

rech de ferlo venir aci be acompanyat de les gents del exercit en manera segura e sius parra poreu tenir aquest orde que la hora quel volreu traure vos façau venir la gent qui es a Sant Celoni e aquella ab altra sius sera vist lo acompanyen fins a la Rocha e apres sen tornen a Sant Celoni e la gent qui es a la Rocha lo acompany fins en aquesta ciutat e dins aquesta casa de la Diputacio. E axi ab la ajuda de Deu e mijançant la bona industria vostra la sua venguda sera segura dels avisos quens haveu fets axi den Verntallat com del arnes de la Nau e encara de la bona e ferma intencio dels prohomens de aqueixa vila havem hagut gran plaer. Digaulos de part nostra no hajan entrenyor de la venguda aci del dit comte car tant per seguretat lur quant encara per repos e benefici del Principat e per altres bons respectes es stat axi deliberat. Pregam vos en totes coses doneu lo bon recapte que de vos speram. Dada en Barchinona a XXV de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell etc.

Al honorable senyer Nesperanden Palau diputat local en la ciutat de Tortosa.

Honorable senyer. Per quant segons som informats son stats ajustats quatre homens mes dels sis per la custodia del castsll Damposta volem façau pagar a aquells lo sou semblant dels altres. E de continent ab mija de inventari liurau o feu liurar als honorables

procuradors les bombardes passadors e polvora del General qui son en aqueixa ciutat per defensio del dit castell. E per alguns ayres que havem vos dehim e manam requirau ab mija de carta los honorables veguer sotsveguer e altres oficials de aqueixa ciutat que sils es stat o sera manat pendre o arrestar les persones dels honorables En Guillem Bonet Johan Bonet Luis Pellisser e altres de aqueixa ciutat qui han entrevengut en les fahenes concorrents de aquest Principat no proceesquen a exequcio de les dites coses sens consulta nostra com siam certs serien contra la capitulacio. No resmenys nosaltres deputats vos dehim e manam que si les homens qui guarden lo dit castell Damposta o altres persones volran del bescuyt del dit General quels ne venau per for rahonable e doneu orde sia axangat per que nos perdie e si fet no es donau orde ques pach lo port del dit bescuyt. Dada en Barchinona a XXV del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

El mismo dia, se publicó por todos los parajes de costumbre el siguiente pregon.

Ara ojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e conçell llur representants lo Prin-

cipat de Cahalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey atorgada fermada e jurada et alias entrevenint en aço e consentint la ciutat de Barchinona. Que totes persones de qualsevol ley stament grau o condicio sien qui tinguen o sapien altres tenir e possehir axi per via de comanda empenyoraments o alias alguns bens libres alberchs censals e altres rendes deutes e coses qui sien de micer Francesch Marquilles micer Pere Falco micer Jaume Teranan e micer Pere de Muntmany enemichs y acuydats de la cosa publica de aquest dit Principat aquells encontinent dins tres dies hagen a denunciar e manifestar als honorables mossen Johan Torres Torres canonge de Vich Bernat de Guimera donzell Johan Pellicer sindich de Villafranca de Penedes e Anthoni Sanç notari entrevenint hi per la ciutat de Barchinona havents de aço plen poder dels dits diputats e concell llur. E si dins los dits tres dies aquells no denunciaran o manifestaran encorregan en pena de D. lliures la qual pena encontinent sera exequutada sens neguna merce.

Siguen á continuacion las instrucciones dadas por los Diputados á mosen Mateo Dezsoler, acerca de lo que debia hacer en Perpiñan.

Instruccions fetes per los molt reverend egregis no-

bles magnifichs e honorables senyors de diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya al honorable mossen Matheu Dez Soler ciutada de Barchinona de les coses que ha fer en la vila de Perpinya segons davall sera dit.

Primerament liurara al magnifich mossen Carles Dolius castella del castell de Perpinya la letra de creença que sen porta. E en virtut de aquella li explicara com los dits diputats e concell son certs e lo dit mossen Karles no ignora que en la concordia feta entre la Majestat del Senyor Rey e lo Illustre Rey de França ha paote expres que lo dit Rey de França li fa valença contra cathalans de DCes lances e II mil archers pagats fins en CCCC mil scuts e lo Senyor Rey li met penyora per la dita quantitat los comdats de Rossello e de Cerdanya ab expresa convencio que de present li haja liurar los castells e forçes que pora e les altres que lo Rey de França los se haja pendre la qual nova es axi dolorosa e congoxosa a nosaltres e a tots los cathalans que mes dir nos pot per esser temtat segregar del dit Principat los tals comdats qui indissolublament son units. E per quant lo dit mossen Carles te lo castell de Perpinya per lo qual si en ma del dit Rey de França venia poria redundar en perill e perpetual perdicio dels dits comdats en gran ofensa de nostre Senyor Deu desservey de la reyal Majestat e destruccio de la cosa publica la qual apres nostre Senyor Deu en la conservacio de aquella per leys divines e humanes ha esser difirida. Per tant lo dit mossen Matheu de part dels dits diputats e concell

pregara exortara e en la millor manera que sabra induira e persuasira hoc e de paraula requerra lo dit mossen Karles que per tant servici del Senyor Rey e conservacio de la cosa publica vulle permetre per millor custodia del dit castell e dels dits comdats que los consols e concell de la vila de Perpinya meten en lo dit castell persones de la dita vila fiables los quals ensemps ab lo dit mossen Carles guarden aquell per los respectes dessus dits.

E si lo dit mossen Carles se fehia dificultos en les coses demunt dites volent se scusar que lo dit castell per lo Senyor Rey a custum de Spanya o volia dir que ell no acullirie gent en lo dit castell mès faria seguretat a la vila de no liurar lo al Rey de França encara que la Majestat del Senyor Rey li ho manas pora dir lo dit mossen Matheu quant al primer cap que en tal necessitat en la qual penja lestat de la cosa publica nol obligue lo dit homanatge ne es tengut servar aquell majorment que lo Senyor Rey en tan gran desservici e interes sen haja empenyorats o venuts los dits comdats al dit Rey de França. Al segon cap dira que ab tot del dit mossen Carles allo e sens la dita seguretat plenament se confias pero que alguns cassos porien seguir que no seria a ell de fer lo degut ne servar la promesa. E per ço tornara pregar e requerir ab gran eficacia de stretes paraules al dit mossen Carles segons demunt. E si persaverara en no volerho consentir lo dit mossen Matheu li dira que los diputats e concell en nom del dit Principat lo hauran per enemich de la cosa publica e procehiran contra

ell persones e bens seus segons poden per servici del dit Senyor Rey conservacio de la sua reyal corona e specialment dels dits comdats de Rossello e de Cerdanya.

E semblants pregaries exortacions inducciones e requestes de paraula fara lo dit mossen Matheu Dez Soler a tots altres castlans de altres castells e forçes de Rossello qui presents se trobaran en la dita vila de Perpinya ab la cominacio dessus dita que en cars de contrafaccio seran haguts per enemichs de la cosa publica.

De les coses dessus dites lo dit mossen Matheu comunicara ab los consols e concell de XXVII de Perpinya als quals liuraran la letra de creença que sen porta e ab ells apuntara en manera cauta e secreta que si lo dit mossen Carles no fahia lo que es dit demunt per grat que de continent la vila proveescha a dues coses la primera en pendrali muller e infants e tots sos bens a ma de la vila e apres ab potencia de gent que façen tot quant poran a fi que per força se haja lo dit castell car axi ho ha fet la ciutat de Tortosa del castell de la dita ciutat qui per alcayt reyal ere detengut lo qual aquell no volia retre e la vila de Uldecona del castell de llur comanador qui en poder seu stava. E dirlos ha lo dit mossen Matheu que en fer les dites provisions no hage comport algu com aço sie lo major servey que fer se puixa al Senyor Rey e a la cosa publica del dit Principat per conservacio dels dits comdats. Mes avant lo dit mossen Matheu de part dels dits diputats e concell com representants lo dit Prin-

cipat dira als dits consols e concell que les cosas dessus dites a llur parer se deuen fer e exequtar en tota manera. E si ho fan que lo Principat los defendra per tot son poder de qualsevol dan e inconvenient qui seguir pogues a la dita vila per haver hagut a ma sua lo dit castell havents per ferm los dits diputats e concell que la Majestat del Senyor Rey seduida com dit es ho hauria a servici molt accepte.

En totes les dites coses lo dit mossen Matheu Dez Soler donara los bo secret e prest recapte que dell se confia. Dada en Barchinona a XXV de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.

Se recibieron, en este dia, los siguientes cartas.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los deputats e concell llur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per quant aquesta universitat tots temps es stada e es prompta e apparellada prosseguir e complir les coses que per vostres reverend e honorables savieses son e seran ordenades per conservacio de les libertats e privilegis del Principat de Cathalunya e altres havent plena confiança aquella esser socorreguda com necessari fos de vostres reverend e honorables savieses de les coses necessaries majorment com tals actes sien

vist esser a integritat conservacio e servici de la corona reyal e repos e tranquillitat del dit Principat. E per quant de present nos occorren coses per les quals es molt necessari tant per obviar als perills qui stant preparats com per contentar los pobles de aci provehir a la urgent necessitat de aquesta universitat hayem desliberat trametre a vostres reverend e honorables savieses los honorables En Johan Pellicer sindich e Raphel Pons per explicar aquelles a vostres reverend e honorables savieses. Perque suplicam aquelles ab la major instancia quens es posible ves placia en ells donar plena fe e creença e de les coses que per ells seran explicades vos placia hajam tal satisfaccio e resposta com tots temps stam confiant. Suplicant la Santissima Trinitat vos vulla prosperar e tenir en sa continua proteccio e guarda. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXIIII del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vostres reverend e honorables savieses apparellats los jurats e concell de Vilafrancha de Penedes.

Als molt reverent egregis e magnifichs mossenyors los diputats e concell per lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Sus ara es arribat açi En Manuel Bou lo qual portava letres en aquests senyors han les hi preses e han les me portades jo he desliberat tremetre les vos axi com setcan. Es ver nan legides dues parriam que demana dines dau orde que en neguna manera non haja car diu se que ella dona sou als pa-

gesos e es ver semblant que ara paguen lo que despenen. Lo dit Manuel Bou va aqui. Mes avant som avisats que mossen Ponç de Cabrera lo qual per que faes lunyar lo comte de la muralla fou guiat e per aço le lexat anar par me que es stat ab los pagesos e de qui va a la Senyora Reyna una volta per fer los dans que pora dient queus vendra combatre que lo pream poch a ell ne a tot lo poder major que aportar pugue es ver que fa peu que tenim poques vitualles ne tenim passadors ne polvora de bombardes e molt poque de spingardes e diu que son mil e sinchcents homens e sinchcents quen portara de la Reyna quens vindra combatre. Mossenyors trematen nos que menjar e armes e no dubteu si venia tot lo poder del mon. Sobre tot molt prest hajam que menjar. Som avisats que han feta venir totes les armes de la nau del Rey qui ere a Sent Feliu trematen nos lo que havem manester e no volem mes gent que prou hic som. Mes avant den Verntallat ses tirat arrera an Aropit ha trencats los pons e desfets los camins e tallats arbres e ha romput lo pas han li comensat a fogir alguns pagesos com han sabut que les ramenses eren levades. Seria de parer que si es axi que fesseu fer les crides e que men tremetesseu assi una. E mes avant al meu parer seria bo que ab la crida fossen guiats e assegurats tots exceptat los capitans que voldrian triar molts pagesos. Man dit que sis fehia que comandria a soles e fas fi. De Hostalrich a XXIIII de maig. — Placieus mossenyors de traurens hich lo comte de la gent dells stan en segur que tots volen morir ab nosaltres mes

es mester que ell hic isque per que lo fet de la mar es perillos. Hajam la vitualla per terra e molt prest.— Mossenyors prest al manament de vosaltres. P. de Belloch.

26 DE MAYO.

Despues de ocuparse de varios asuntos secundarios, se hicieron algunas proposiciones, acerca de las cuales hubo discordancia de pareceres; y pasadas á votacion, se deliberó conforme al siguiente voto del señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe de Vich dix primo al fet de les supplicacions donades per lo fet de la Senyora Princesa de Navarra sia remes a tres persones qui vegen e apunten que es de fer et ferant.

Item que com lo comte de Modica sera aci amenat segons es deliberat que sia mes en la preso comuna ab libertat empero que puixa anar liberament per tota la preso tractat reverentment.

Item que la ciutat de Tortosa prenga a mans sues la casa de la Comanda de Sant Johan per sguard de les fahenes concorrents al Principat e que la ciutat hi mete persones per custodia de aquella trahentne la gent que dins aquella es e que pus la ciutat demane esser li dat un capita per custodia sua es de parer si a la dita ciutat plaura que sia capita frare Luis

de Castellvi sens empero despeses del General.

Fueron elejidos despues, para ocuparse del asunto de la Princesa de Navarra, el abad de San Benito, Pedro Desplugues y Antonio Pujades.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell general de la ciutat de Balaguer.

Molt honorables e savis senyors. Entes habem e per moltes vies som certificats que en aquexa ciutat deu venir gent darmes ab cominacio de fer dan en aquest Principat. E jatsie la venguda e menys la receptacio de aquella de leuger no cregam empero per nostre descarrech vos volem notificar. Significants vos que si per aqueixa ciutat la gent ere receptada nosaltres e aquest Principat ne hauriem lo sentiment ques mereix. Pregam vos per ço encarregam e exortam queus vullau acordar sou cathalans e quina nota carrech e dan vos starien preparats si a res qui fos contra lo dit Principat donaveu loch. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXVI de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Nostre studi es tota via entendre en la conservacio tuicio e defensio de aquest Principat segons crehem largament e particular vos avise lo honorable compaher e sindich vostre mossen Johan Agullo. E per que havem sentiments gent darmes deu venir a la ciutat de Balaguer vos certificam scrivim als pahers e concell general de la dita ciutat una letra translat de la qual es interclus en la present per vostre avis e per ajudar vos ne en tot benefici que fer puxau en les cosas de que scrivim. Dada en Barchinona a XXVI de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables y savis senyors los jurats e concell general de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Per home propri a nosaltres cuytadament trames per los honorables consols de Perpinya e encara per moltes altres vies som certificats que en la concordia feta entre la Majestat del Senyor Rey e lo Illustrissimo Rey de França seria convengut que lo dit Rey de França li fa valença contra cathalans de DC lançes e dos milia archers pagats fins en CCC mil scuts o franchs e lo

Senyor Rey li met penyora per la dita quantitat los comdats de Rossello e de Cerdanya e que de present li haja liurar los castells e forçes que pora e los altres que lo Rey de França los se haja pendre. No resmenys per letres e altrament havem avis que lo dit Senyor Rey se prepare ab potencia entrar en aquest Principat e ques fan empres per alguns barons de Arago e de Valencia ab expresses promesses e ofertes que lo Senyor Rey los dona de bona guerra persones e bens de cathalans e les viles e terres e lochs a sacco les quals noves son axi doloroses e amargoses que mes dir nos pot per esser axi seduida la Majestal reyal per males e perverses persones no zelants la honor divina lo servey de la sua Altesa ne en la conservacio repos e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell. O cosa de grandissima admiracio o cosa de profundissima congoixa o passio o cosa de gran conturbacio en los enteniments o coratges dels cathalans car may fou vist Reys Darago ne comtes de Barchinona haver desemparats venuts o alienats sos vassalls ne dats a sacco e de bona guerra. E volerse començar en los cathalans qui tant han ampliada la reyal corona e son fundament de la fidelitat e tants serveys han fets als Illustrissimos Reys de gloriosa memoria e assenyaladament al Senyor Rey benaventuradament regnant. Es cosa de grandissima contristacio en respecte de voler esser axi tractats. Mas a Deu no placia consenten los cathalans a tals pacte e coses que son dites ne placia a Deu tal fahena sia solament scoltada. Car ells conservacio e no destruccio

del stat reyal desigen ab observança de llur lleys e libertats. Tota altra senyoria abominen e sol lo pensar esser transportats tots o part en altra domini en alguna desesperacio los constitueix. E si per metrels spant a les coses demunt dites son en sola fama reduides aquells qui tal pensament han hagut cogitar los cathalans no esser de natura de les granotes qui a pocha remor lançen en les profunditats de les aygues ne de lebres qui fugen per sols crits de infants cogitar deurien quals son los cathalans qual raho han dada de llurs persones e de lurs fets e actes e qual causa justissima prossegueixen a lahor de Deu servey de la Majestat reyal conservacio de les libertats repos e benefici e tranquillitat del dit Principat e de la cosa publica de aquell. Ferma sperança tenen los cathalans que ab la ajuda de Deu e de mossen Sant Jordi e de tots los benaventurats Sants e del glorios Carles ells conservaran per llur poder la corona e patrimoni reyal e aquells defendran fins a la mort ab la observança de les dites libertats. Ara poden veure e sentir vostres savieses senyors molt honorables ço que per altres letres vos havem scrit ço es a quina fi se tirave e tire per les coses de queus havem avisats. Notificant vos adonchs aquelles e la nostra voluntat e intencio inconmutables pregam exortam e incitam vostres coratges se scalfen en aquella naturalesa unitat ardiment e animositat que los cathalans han acustumat en lahor de nostre Senyor Deu defensio de les persones e bens de la reyal corona e de les libertats del dit Principat lo qual es hu dels precipuus membres de aque-

lla. Certificants vos nosaltres per lo carrech que tenim no entenem fallir en les coses que prosseguim ne dubtarem exposar les persones e despendre los bens del General e nostres propis en obviar e defendre que res de aquest Principat sia a sacco donat venut empenyorat o alienat ne algu maltractat ne les libertats perdudes en tant gran deservici de la Majestat reyal e destruccio perpetual del dit Principat. E sia lo bon Jhesus proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXVI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Fué enviada copia de la que precede á todas las universidades y concejos del Principado, á las cuales, en casos análogos, se habia tambien escrito.

El mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron las cartas que siguen.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Los honorables mossen Johan Traginer e Frances Comte a ple informats e instruits de nosaltres explicaran a vostres molt grans reverencies N. M. e honorables

providencies certes coses de nostra part. Placiaus dar los fe e creensa com si per nosaltres eren explicades a vostres molt grans reverencies N. M. e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a XXIII de maig del any Mil CCCCLXII. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor appareIlats.

Al molt reverend egregis e magnifichs mossenyors los diputats e concell per lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Apres hagui scrit vench hun correu que havia trames a Sent Feliu per que yo sabi que de la nau del Senyor Rey se treyen les armes en portaven a Gerona fin una letra als jurats della de part de vosaltres mossenyors que com jo hagues sabut que de aqueixa nau se traguessen moltes armes contral General e la ciutat de Barchinona que decontinent les deguessen detenir e no les leixassen traure ne portar si eren tretes e los dits jurats no han volgut res detenir si be en la letra yols dehia que per res no les leixassen moure si nons desijaven haver per enemichs e no eren tant poques que no fossen segons so informat mes de trenta carregues hon havia mes de quarante caxes de passadors moltes cuyrasses moltes ballestes lançes largues e dardam moltes spinguardes bombardes e polvora prou. Tramet vos la letra dels jurats ab la present e no mes. De Hostalrich a XXV de maig any Mil CCCC sexanta dos. — Lo portador vos informara del fet de Sant Feliu. — Mossenyors

prest al manament de vosaltres Pere de Belloch.

Sigue la carta inclusa, á que la anterior se refiere.

Al molt magnifich mossenyer mossen Pere de Beloch loctinent de capita del Principat de Cathalunya.

Molt magnifich mossenyer. La present hora que son sis hores de mati per home propri vostre havem rebuda una vostra letra la sustancia de la qual es aquesta que armes no fossen ne ho permetessen de una nau segons en la dita vostra letra vos nos referim e es contengut. E es axi que responent molt magnifich mossenyor a vostra letra es veritat que gran temps ha que en lo port de aquesta vila ha una nau grossa appellada nau de Castella mar la qual dita nau es del Senyor Rey en la qual nau havia gran municio de armes per quant era anada armada e la Senyora Reyna ha trames aci lo sotzveguer de Gerona ab molts animals e ensembles de la dita Senyora qui sen portaven part de les dites armes axi com son bombardes colobrines polvora pavesos lançes cuyrasses e altres armes ço es ballesters e passadors e altres e apres ir demati fon aci tornat lo sotzveguer ja dit e per part de la dita Senyora Reyna qui sen ha fetes portar compreses algunes que vuy demati sen han portades totes les armes qui eren en la dita nau exceptat una bombarde la pus grossa qui hi ere e per quant la dita nau era del Senyor Rey e los oficials staven a peticio del

dit Senyor Rey ells han liurades les dites armes sens sabuda nostra neus ben som empatxats axi com aquelles qui eren del dit Senyor Rey. E altres coses molt magnifich mossenyor no sich ha innovades. E sia molt magnifich mossenyor lo Sant Sperit guasda vostra. De Sant Feliu de Guixols a XXV de maig entre sis e set hores àbans de mig jorn. — A vostra honor apparellats los jurats de Sant Feliu de Guixols.

Al molt reverend egregi e magnifichs mossenyors los diputats e concell per lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Dissapte vos trameti hun correu a qui dihen Martorell ni per aqueix ni per altre no he haguda resposta e apres vos ne trameti ahir dos e no he cobrat res. Encara stich ab bascha que no sien presos. Per tant mossenyors he deliberat trametreus aquest e tants fins me trametau resposta car la necessitat ho aporta. Nosaltres som ab poques vitualles e tan poques que poch vos ho pensarieu per queus placia decontinent per terra hajam alguna quantitat de forment que los jurats de si laseguraran e axi mateix lo que devia venir per mar e mes avant quens trametau passadors e polvora de spinguardes e de bombarda. Den Verntallat es en Arropit fas fort aqui en hun pas ab bombardes e pallissada. Ades es ab cinch cents ades ab DCCC ades Mil ades CCCC que ara per lo sou se aplaguen e stan mes aplegat que no solien es veritat que si les remençcs se cridaven crech jo perdria la mes part de la gent que vuy que es mercat de si hic

havien venguts molts pagesos per saber que era jols he dit lo que ma paragut per contentar lo molt hi va que la cosa se faça que dihen que si es fet que tots volen morir ab nosaltres. Placiaus voler ho strenyer e no mes. De Hostalrich a XXV de maig. — Mossenyors prest al manament de vosaltres Pere de Belloch.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e molt savis senyors los diputats del General e concell llur del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e molt savis senyors. Certifich vostres grans reverencies com disapte prop passat que comptavem XXII del present rebi de la molt alta Senyora Reyna una letra closa data en Gerona a XIIII del dit mes ab dues crides dins aquella incluses manant a mi a pena de deu milia florins e privacio del ofici que aquelles ab veus de publica crida fes publicar. E aquells observas e fes tenir e observar. E per quant he prestat sagrament e homenatge en poder vostre de no exequtar algunes provisions sens consulta vostra consulte ab la present vostres reverencies de les dites coses a les quals tramet trellat de la dita letra e de les dites crides supplicant vos me vullau rescriure prest del que delliberareu e volreu que faça en les cosas dessus dites. E sia mossenyors la Sancta Trinitat continuament en vostra proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXIIII del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossen-

yors lo qui es prest a tota vostra ordinacio Guillem Cami veguer de Tortosa.

Siguen las cartas y pregones á que hace referencia la comunicacion que antecede.

La Reyna tudriu etc.

Veguer dehim e manam vos quant pres stretament podem a pena de deu milia florins dor Darago e privacio del ofici a vos acomanat que en continent tota dilacio e consulta cessant façats ab veu de crida publicar per los lochs acustumats de vostra jurisdiccio les crides intercluses en la present les quals observeu e façau observar e tenir a tots los de la vostra jurisdiccio de la publicacio de les quals crides nos avisets ab vostres letres per nostra deguda informacio. Dada en Gerona a XIIII de maig any Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna.

Ara hojats queus fa asaber la molt alta e molt Excellent Senyora la Reyna tudriu del Ilustrissimo Senyor don Ferrando primogenit e loctinent general del Senyor Rey en Cathalunya etc. A tots e sengles comtes vezcomtes barons nobles vervessors cavallers e altres donzells e altres qualsevol tenints e possehints viles castells lochs jurisdiccions e terres per lo dit Senyor Rey en feu que com per conservacio e defen-

cio de les persones de la dita Senyora Reyna e del dit Illustrissimo Primogenit pera repellir alguna invasio la qual alguns particulars no zelants la lahor de Deu e servey de la Majestat reyal segons seria veridicament informada voldrien attemptar haja necessaria la ajuda e servey de sos naturals e vassalls specialment de aquells qui tenen per lo demunt dit Senyor viles castells lochs juridiccions e terres en feu. Per ço intima mana e notifica ab veu de la present publica crida a tots e sengles feudataris qui tinguen e posseesquen res en feu per lo dit Senyor que a XXV dies del present mes de maig sien ab la dita Senyora e al dit Illustrissimo Primogenit aquell servey que cascu de aquells per lo feu al dit Senyor Rey es tengut. En altra manera si algu en aço sera negligent e remis ço que la dita Senyora no creu sera procehit contra ell axi com contra aquell qui havent e possehint en feu en tal cars e tan necessari fall a son Senyor. — La Reyna.

Ara ojats tot hom generalment de part de la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna tudriu del Illustrissimo Senyor don Ferrando princep e loctinent general del Senyor Rey en lo Principat de Cathalunya etc. Que com en lo present Principat de Cathalunya per alguns particulars no zelants la lahor de Deu e lo servey de la Majestat reyal e be de la cosa publica del dit Principat se façen alguns moviments de gent darmes lo que no poch redunde en grandissi-

mo deservey de la dita Majestat real e dan del dit Principat e la dita Illustrissima Senyora vulla propulsar defendre e no permetre que la exequcio de tals manaments vingue a efecte. Per tant ab veu de la present publica crida guia en la sua bona fe real tots e sengles comtes vescomtes nobles barons vervessors cavallers gentils homens e altres qualsevol persones de qualsevol ley stament o condicio sien simplement e de paraula encara que sien gitats de pau e de treua qui vinguen realment e ab efecte servir la Majestat de la dita Illustrissima Senyora Reyna e del Illustrissimo Senyor Princep per defensio e propulsacio dels dits moviments e per prohibicio de aquells lo qual guiatge dur tant e tan longament quant en servey los tals de la dita Majestat reyal seran e disposicio e manament de la sua Illustrissima Senyoria staran e quinze jorns apres que sera revocat la qual revocacio se haja a fer ab veu de crida publica en los lochs e vegueries hon lo present guiatge sera publicat. — La Reyna.

La Reyna tudriu etc.

Venerables pares en Christ nobles magnifichs be amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Pervengut a noticia nostra com en la vila de Perpinya e comdats de Rossello e de Cerdanya sotz color de cert fictament e dolosa concebut avis sa Senyoria sembrada fama que la Majestat del dit Senyor Rey hauria feta liga o aliança ab lo Illustrissimo Rey de França

daria sacors a la dita Majestat de DC lançes e dos milia archers pera quatre mesos e lo dit Senyor Rey li hauria promes donar possessio dels dits comdats per lo dit Rey de França detenidora fins li fossen restituits los dits trecents milia scuts. E essent certa axi per los capitols de la dita liga per lo dit Senyor autenticament a nos tramesos com en altra manera que jatsia la dita liga sia stada fermada entre lo dit Senyor Rey e lo dit Rey de França aquella se ha en altra forma que per la dita fama es fingit e simulat e sens derogacio o detriment algu no solament dels dits Principat e comdats e poblats en aquells mas encara de tots los regnes e terres del dit Senyor havem scrit als amats e feels del dit Senyor e nostres los consols e concell de la vila de Perpinya per remoure aquelles de qualsevol sinistre pensament que per raho de la dita dolosa e ficta fama en ells pogues recaure sotz la forma en la copia dins la present interclusa contenguda. E perque pora esser que tal forma se fos stesa o stengues en aqueixa ciutat havem deliberat per ço trametreus la dita copia e encara copia dels dits capitols de la dita liga. La qual aximateix sera ab la present per ço que pervenint a hoyda de vosaltres tal fama a aquella no sia atribuida fe. Dada en Gerona a XXIIII de maig any Mil CCCC sexanta dos. — La Reyna etc.

La Reyna tudriu etc.

Consols e prohomens be amats e feels consellers

de la Majestat del Senyor Rey e nostres. En aqueixa vila de Perpinya e comdats de Rossello o de Cerdanya se seria semblada fama segons hauriem entes sotz color de cert ficte e dolosament concebut avis que la Majestat del Senyor Rey hauria feta aliança ab lo Illustrissimo Rey de França contra aquest Principat de Cathalunya e que per aquesta raho lo dit Rey de França daria secors a la dita Majestat de DC lances e II mil archers pera quatre mesos e lo dit Senyor Rey li hauria promes donar per sessio de aqueix dits comdats per lo dit Rey de França detenidora fins que per lo dit Senyor li fossen restituits CCC mil scuts la qual cosa hauria aportat a vosaltres e els seus pobles de la dita vila no solament admiracio mes encara algun aterriment e desconfiança del dit Senyor. E perque no voldriem que ab aquesta tal illusio diabolica vosaltres e los dits pobles subdits e vassalls del dit Senyor Rey e nostres fossets constituhits en algun sinistre pensament ne recaygues en vosaltres algun desconort e descontentacio del dit Senyor la intencio del qual es stada e es ab molta clemencia e humanitat tractar a vosaltres e a tots sos pobles vos volem dir e avisar de la veritat com passa sens fictio. Veritat es donchs que la dita Majestat ha fermada aliança ab lo dit Illustrissimo Rey de França e aquell al qual lo dit Senyor Rey ha feta consemblant oferta li ha ofert valer contra qualsevulla reys potencies e persones segons que en los capitols de la concordia entre ells feta copia de la qual auctenticada per Nanthoni Noguares prothonotari del dit Senyor Rey vos havem ja tramesa

per En Miquel de Luppia donzell porets pus larch haver vist. E creem certament que lo dit Rey de França observant la sua fe reyal e en altra manera no defalliria en valer e ajudar tota hora que necessari sera ne per lo dit Senyor ne sera emprat a la Majestat sua e per ferli la dita valença e ajuda no dubtara exposar les persones sua e de sos magnats e tota aquella potencia quey sera mester. E poria esser que lo dit Rey de França sentint los moviments quis fan de present en aquest Principat no sperada del dit Senyor Rey requesta per la honor sua se prepar a fer complir lo que ab la dita liga ha ofert al dit Senyor. Empero maravellam nos que en lo pensament de vosaltres puixa recaure o haja recaygut que lo dit Senyor per qualsevulla necessitat en que fos possat de tal joyell com son aqueix comdats e tant precipuu marlet de la sua corona se volgue desexir ne per via de empenyorament ne en altra manera transferir en altre Rey o potencia majorment que no ignora la dita Majestat ne nosaltres que per lo uniment de aqueixs comdats ab los altres seus regnes e terres e axi ab la reyal corona e jurament per raho de aço e en altra manera per lo dit Senyor prestat tal alienacio o empenyorament fer nos poria. Certament nos deu creure e axi ho podets haver per cert ço es que james lo dit Senyor a tanta derogacio e ignominia sua no daria loch car vertaderament ignominiosa cosa es a Rey Princep e Senyor que per diners ne valua del mon volgues alienar los marlets de la sua corona e tal majorment com aqueix es qui com fos alienat quant dan portaria al

dit Senyor e aquest seu Principat lo qual ell sencerament ama e encara a tots sos regnes e terres vosaltres mateixs ho podets compendre. E per ço no dubtam afermar vos ab interposicio encara de jurament solemne que lo fet de la dita concordia o aliança no passa sino per la forma que dit havem e que del pacte o possessio de aqueixos comdats no solament no es stat contractat mes encara haguda mencio alguna en la dita concordia o aliança o en altra manera. E si a les fames o coses en lo passat durants aquests trantolls compostes ab persuasions e intencions no rectes mes per revocar de la vera amor que tenen vers lo dit Senyor los seus pobles e sostenir aquells en unitat se volra per vosaltres attendre axi com creem farets veurets clarament a quina fi tals fames e fictions se sembren e que axi com aquelles en lo passat han freturejat de veritat axi e molt mes ne fretureja aquesta e ja havem alguns sentiments quines persones e quals a sembrar aquesta diabolica fama se son dispostes e han donat causa per que donant fi a aquestes coses com siam certa vosaltres esser persones tals que sabrets la veritat de aço be compendre vos pregam e encarregam affectuosament que a tot conflicta fama e dolosament concebuda no vullats dar o atribuir fe segons que creem indubitadament farets ans vullats reposar e repellir del cap dels pobles la dita fama havent aquella per falsa e simulada com vertaderament es. E per tant totes aquestes coses en deguda consideracio vos dispongats e metats en obra fer coses que sien a honor de Deu servey del dit Senyor Rey e benefici e

repos de la patria e apartar de vosaltres aquestes tumultuacions e vullats star reposats e ab ferma confiança que si james aqueixa vila e pobles de aquella e de tots aqueixos comdats son stats ben tractats per lo dit Senyor ne encara per los altres Reys passats de gloriosa memoria axi be e molt millor serets e seran tractats per lo dit Senyor e per nos e sobre aço vejats vosaltres quina forma de seguretat de nos en persona del dit Senyor volets que tota aquella vos donarem liberament encara que nostra persona hi fos necessaria e sobre nostra fe e paraula reyal que de present vos donam de aço porets star segurs. O Deus e quis pot persuadir ne metre en pensament que lo Senyor Rey qui fins aci ab molta humanitat ses hagut e per la defencio fama e honor de seus pobles no dubtaria mil vegades exposar la persona e stat seus vulla posar en perdicio e destruir aquells. Creem que nostre Senyor Deus qui es scrutador dels coratges e sab la verdadera e certa intencio del dit Senyor no permetra les penses dels seus pobles e vassalls se vullen axi alienar e desconfortar de aquell ans ab amor lo reebran e amaran axi be e millor que james han fet per molt que males penses vullen obrar. Dada en Gerona a XXIIII del mes de maig del any Mil CCCCLXII.— La Reyna.

Los señores Diputados mandaron despachar en este dia la siguiente carta é instrucciones.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors e concell general de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Per lo honorable micer Johan Vello havem rebuda vostra letra e oida la creença en virtut de aquella explicada ab molta pertinencia nos ha solicitats de les coses de que haviem carrech. Venints a la resposta certificam vostres savieses nosaltres havem provehit en lo fet dels quatre homens afegits a la custodia del castell Démposta e el fet del bescuyt e de les bombardes e colobrines e ja navem scrit al diputat local. Quant es al fet de la casa de la Comanda de sent Johan deliberacio precedent es nostre parer attesa la concurrencia del temps e la sospita que se ha dels qui la tenen deu esser per vosaltres presa a mans de la ciutat e expellides les persones qui en la dita casa hi deuen esser meses persones fiables per custodia de aquella. En lo fet del capita que aqueixa ciutat demana deliberacio precedent som de parer si a vosaltres e aqueixa universitat plaura sia capita vostra e de aqueixa ciutat aquell lo dit honorable micer Johan Vello en nom vostre nos ha nomenat co es lo honorable frare Luis de Castellvi qui es home dispost e de molta experiencia en tals coses e actes com vuy concorren sens empero despeses del General. E si sera capita com dit es volem que puixa entrevenir en les inquisicions qui se han a fer contra los qui fan contre la capitulacio vos havem scrit e encara en pendre ensemps ab les persona o

persones per aqueixa universitat elegidores totes e sengles persones qui com per causa e occasio de les dites inquisicions se hauran a pendre car nosaltres ab tenor de aquesta en cas que lo dit frare Luis sia capita com dit es la qual volem per son avis li sia mostrada cometem al dit frare Luis ensemps ab los altres dessus dits sobre les dites inquisicions e capcio de persones les veus nostres. Quant al fet de la gent demanada per lo dit micer Vello el present no veem esser expedient deminuir lo general exercit mas siau certs que en cas de necessitat aquest Principat no se oblidara fer lo degut. Totes les coses dessus dites deduhim a vostra noticia pregants e encarregants vos siau vigils e attents a la custodia e conservacio vostres e de aqueixa ciutat e encara del Principat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a XXXII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Siguen las instrucciones.

En nom de nostre Senyor Deu e de la gloriosa Verge Madona Santa Maria e de mossen Sent Miquel e de mossen Sant Jordi e de tots los sants e santes de Paradis e del benaventurat Carles.

Instruccions per los molt reverend egregis nobles

magnifichs e honorables senyors diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya fetes al molt egregi e strenuu baro lo senyor don Hugo Roger per la gracia de Deu comte de Pallars capita general del exercit del dit Principat fet per servici de la Majestat reyal conservacio repos e tranquillitat del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell.

Primerament lo dit egregi capita ab lo dit exercit tirara la via de Empurda per los camins lochs e parts que li semblara lexant stablida ab tot compliment la vila de Hostalrich la qual vuy en dia sta en mans e poder del dit Principat en la manera que a ell sera vist. E fahent la dita via de Empurda diligentment se entremetra den Verntallat quis diu cap e principal de certs ajusts de gents lo qual ha mes e met lo dit Principat en molta conturbacio e si vist sera al dir egregi capita anar lla on sera lo dit Verntallat e donar sobre ell e lo dit ajust faça ho en la manera que li parra guardant tots temps ab molta providencia lestat seu e del dit exercit.

Item lo dit egregi capita donara tot orde tant com possible li sia en concordar avenir e metre en repos los senyors e o seniors dels pagesos de remença e altres ab los dits pagesos de les diferencies e altercacions qui entre ells son axi per causa o occasio de les remençes e mals usos com per servituts tasques censos e altres coses per manera tot bon repos sia procurat en lo dit Principat a lahor de nostre Senyor Deu servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey de

la Senyora Reyna e Illustrissimo Primogenit tranquillitat e benavenir del dit Principat e de la cosa publica de aquell car per los dits respectes en tre los altres es fet lo dit exercit e axi ho dira e manifestara lo dit egregi capita en totes parts on sia axi als dits senyors o seniors e als dits pagesos com a totes altres persones que li sera be vist per que sia manifest que los dits diputats e concell entenen ab summa diligencia en procurar tot bon repos en lo dit Principat.

Item lo dit egregi capita ab gran studi e vigilancia entendra contra totes aquelles persones qui han fet o faran contra la capitulacio per lo dit Senyor Rey atorgada e per la sua Altesa e lo dit Principat fermada e solemnament jurada la observacio e manteniment de la qual es a lahor de nostre Senyor Deu servey dels dits Senyors Rey Senyora Reyna e Illustre Primogenit conservacio repos e tranquillitat e benavenir del dit Principat e de les libertats e cosa publica de aquell.

Item lo dit egregi capita per tot son poder tindra en bona pau e confederacio les gents del dit exercit e fara fer la contenta a tot hom e no permetra que fassen injuries o dans a alguns que sien adherents e coajudants al benefici repos e bon stament del dit Principat.

E sera curos e solicit lo dit egregi capita de scriure sovint als dits diputats e concell avisant los de les coses que fara e de les noves que li occorreran e de totes coses que sien a conservacio e benefici del dit exercit e de la cosa publica del dit Principat.

E en virtut de sagrament e homenatge prestats per lo dit egregi capita als dits deputats e concell conve e promet a aquells com a representants lo dit Principat que ell se haura be e leyalment en totes coses dessus dites e ab gran diligencia governara lo dit exercit be e degudament a tota utilitat e honor del dit Principat. E que fara e complira ab efecte per son poder totes coses que li seran comeses e scrites per los dits diputats e concell. Scrita en Barchinona a XXVII del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos.— Bernat Çaportella.

Et mismo dia, los señores Diputados y Consejo recibieron la carta que sigue á continuacion.

Als molt reverents egregis magnifichs e honorables senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverents egregis magnifichs e honorables senyors. Sobre alguns afers los quals son de molta importancia los quals en scrits seria larch de recitar trametem a vosaltres Nanthoni Ferràn de aquesta vila largament informat dels dits afers dels quals ab vostres reverencies magnificencies e honorables savieses deu comunicar. Suplicants vos que en lo que per lo dit Anthoni Ferran sera sobre los dits afers dit e recitat sia per vosaltres dada fe e creença axi com si per nosaltres e concell de aquesta vila era dit

e recitat e de voler procehir dar concell e ajuda en los dits afers e en lo que per lo dit Anthoni Ferran sera dit en tal manera que sia gloria e honor de nostre Senyor servey de la Majestat del Senyor Rey benefici e repos de la cosa publica del Principat de Cathalunya e indemnitat de aquesta vila e dels poblats en aquella. Oferintse tots temps aquesta vila star a la ordinacio de vostres reverencies magnificencies e honorables savieses. Lo dit Anthoni Ferran sen aporta instruccions en scrits dels dits afers los quals suplicam esser per vosaltres legides e vulla lo Sant Sperit illuminar los enteniments de vostres reverencies magnificencies e honorables savieses. Scrita en la vila dels Prats del Rey a XXIIII de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Molt reverents egregis magnifichs e honorables senyors. — Los qui stan prests a la ordinacio de vostre concell los jurats prohomens e concell de la vila de Prats.

Los señores Diputados y Consejo mandaron escribir, en este dia, las siguientes cartas.

Al molt noble e magnifich baro don Hugo de Cardona.

Molt noble e magnifich baro. Apart vos scrivim de les noves occorrents. Aquesta es solament per comendar vostra noblesa de la virtuosa sana e ferma intencio que com a vertader cathala haveu mostrades te-

nir e tenin segons som imformats en totes coses que han respecte a benefici del Principat conservacio de les libertats e cosa publica de aquell. Por ço notificam a vostra noblesa nosaltres haver firmissima voluntat e proposit en son cas e loch esser be recordants de vos e de vostre be obrar com aquell quen sou be merexedor. E si algunes coses per vostra noblesa podem fer som prests a tot lo possible. Dada en Barchinona a XXVIII de maig del any Mil CCCCLXII. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se escribió otra igual á la anterior, con la direccion respectiva, á mosen Francisco de Eril, señor de Anglesola.

Als honrats los prohomens de Rupia de Pubel de Foxa de Salra e altres de la vegueria e batlia de Gerona e a quiscuns dells.

Prohomens. Per tant com creem hi trobareu pler vos certificam havem concordats los senyors o seniors dels pagesos de remença ab los pagesos de aquest bisbat e de Osona e alguns de aqueix bisbat de Gerona sobre les diferencies que entre ells eren axi per les remençes e mals usos com per tasques censos e altres servituts e havem provehit que sie publicat a fi que si adheresquen tots aquells qui adherir se volran.

E axi sera procurat bon repos en aquest Principat a lahor de nostre Senyor Deu servey de la reyal majestat e conservacio de les libertats. Per ço a suplicacio del portador de aquesta vos ne fem lo present avis encarregants vos siau voluntaris en lo repos del dit Principat axi com son stats los dessus dits. E no vullau creure totes fames qui stusiosament se sembren en aqueixes parts per metre divisio entre les gents vullau com a bons cathalans que les libertats sien servades car sens elles aquest Principat no pot star habitat. E hajau a cert que lo dit Principat qui treballa en conservar aquelles e en metre repos en ell sera be recordant daquells qui bona obra hauran feta els defendra de totes congoxes e dans quels volguessen esser fetes. Dada en Barchinona a XXVIII de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell llur representans lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Encuéntrase aquí consignado, cómo, el mismo dia, por mandato de los señores Diputados, se publicó en la ciudad de Barcelona, á son de trompetas, el siguiente pregon.

Ara ojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya en virtud de la comissio de la

cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey atorgada fermada e jurada et alias entrevenint en aço e consentinthi la ciutat de Barchinona. Que totes persones de qualsevol stament ley grau o condicio sien qui tinguen o sapien altres tenir e possehir axi per via de comanda empenyorament o alias alguns bens diners libres alberchs censals e altres rendes deutes cartes e altres coses qui sien den Luis Dolibes Jacme Bertran mercader Francesch Matella Gaspar Maymo notaris e Anthoni Bells argenter que aquells encontinent dins tres dies hagen a denunciar e manifestar als honorables mossen Johan Torres canonge de Vich Bernat de Guimera donzell Johan Pellicer sindich de Villafrancha de Penedes e Anthoni Sans notari entreveninthi per la ciutat de Barchinona havents de aço plen poder dels dits diputats e concell llur. E si dins los dits tres dies aquells no denunciaran o manifestaran encorreguen en pena de D. lliures la qual pena encontinent sera exequtada sens alguna merce.

Als molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors los jurats e concell general de la ciutat de Çaragoça.

Molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors. Creem per letres e per moltes altres vies e formes vostres magnificencies e savieses seran stades plenament informades com per causa de la detencio feta per la Excellencia del Serenissimo Senyor lo Sen-

yor Rey de la persona del Illustrissimo de gloriosa recordacio don Karles fill primogenit seu aquest Principat en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda et alias insiste e treballa opportunament e ab gran pertinencia conforma a usatges de Barchinona constitucions leys usos e pratiques de aquell tro a perfeta liberacio del dit Senyor Primogenit fahent e proseguint los actes de aquella per la innata fidelitat dels cathalans ab no poques ans grandissimes despeses treballs e perills a lahor de nostre Senyor Deu servici del dit Senyor Rey e conservacio de la sua reyal posteritat la qual per son degut orde e prerogativa de grau devingues en la successio apres los benaventurats dies del dit Senyor Rey e encara per reintegracio manteniment e conservacio dels dits usatges coustitucions leys usos e pratiques qui per causa de la dita capcio e extractio del dit benaventurat Primogenit feta fora lo dit Principat eran stats infringits lasos e prejudicats. E com feta per la Majestat del dit Senyor Rey per sa gran virtut e clemencia la dita liberacio fou per moltes vies e maneras sabut que alguns dels consellers e altres qui circa del dit Senyor Rey staven dehien e significaven la dita Majestat haver coucebuda e retenguda alguna molestia e indignacio no solament a respecte del dit glorios Primogenit mes encara de aquest dit Principat. Per la qual raho e per attendre daqui avant entre la sua Excellencia e lo dit benaventurat Primogenit no pogues a induccio de males persones incidir algun altre cars e no resmenys per constituir lo dit Princi-

pat en perpetual repos ordonar les coses de justicia e statuir les leys e libertats de aquell en ferma stabilitat e per altres bons respectes fou pensada la capitulacio per la sua Altesa per sa gran humanitat e virtut atorgada fermada e jurada en e ab la qual lo dit Senyor Rey ha comendats molt los cathalans com a fidelissimos de totes les coses dessus dites confessant aquelles esser degudameut e pertinent fetes. Deuen mes avant haver sabut vostres savieses com apres que fou plasent a nostre Senyor Deu appellar al seu regne lo dit glorios Karles hora per hora inseguints la dita innata e intacta fidelitat e per observancia de la dita capitulacio per los embaxadors del dit Principat fou per part de aquell trames a suplicar molt humilment e devota la Altesa del dit Senyor Rey que per merce sua volgues trametre axi com de fet cotinuant la sua virtut e clemencia trames lo Illustrissimo don Ferrando primogenit ab la Serenissima Senyora Reyna la qual per la pocha edat del dit Illustre don Ferrando fou admesa com a tudriu sua en deguda e pertinent manera en lo regiment del dit Principat e dels comdats de Rosello e de Cerdanya. Creents nosaltres que aquest Principat represeutam tota via que observantse la dita capitulacio la qual a molta gracia benefici e utilitat del dit Principat es atorgada e les altres leys e libertats cathalanes ere religar e en maxima amor e devocio obligar e scalfar los coratges dels cathalans qui per guanyar tantes libertats a ells atorgades e dades per los Illustrissimos Reys e Comtes de Barchinona passats no han duptar exposar persones e

bens en ampliar exalsar e conservar la sua reyal corona e fer molts altres innumerables serveys specialment al dit Senyor Rey benaventuradament regnant quant en prejudici de la sua Altesa se treballava en fer jurar per Primogenit lo ne del Serenissimo de inmortal memoria Rey don Alfonso hoc e no essent lo dit Principat ingrat de tanta gracia obtenguda de la dita Majestat per les coses atorgades ab la capitulacio predita ultra les grandissimes despeses ja fetes ha donades CC Mil lliures barchinoneses. Totes aquestes coses a vostres magnificencies e savieses havem volgut sucintament rememorar per que puixen sentir e veure ab quanta fidelitat amor e devocio se es hagut e se ha aquest Principat en totes les coses dessus dites e encara en les subseguents de les quals la dita Senyora Reyna seduida e mal concellada salva humil reverencia de la sua Altesa per persones no zelants lo servici del dit Senyor Rey e de la sua Altesa e del dit Illustre Primogenit e lo repos de aquest Principat nos ha volgut impingir assats carrech donant entendre a la sua Altesa nosaltres no haver potestat de fer les coses devall narrades. E per que a tot lo mon sien notories nostres actes e vist quant degudament e regulada havem provehit a les coses de que carrech nos vol esser impingit certificam vostres magnificencies e savieses que per manament de la dita Senyora Reyna mossen Johan de Copons cavaller sots color de paraules per ell segons ere afermat proferides de les quals precehia certa inquisicio fou pres en aquesta ciutat no contrestant fos plenament guiat lo que pri-

vilegis militars e altres de aquesta ciutat e encara leys del Principat no comporten e axi fon aportat e molt stretament custodit com si hagues comes lo major crim del mon. De continent nosaltres per observança de les leys cathalanes usos e pratiques de aquelles suplicam molt humilment la dita Senyora Reyna una e moltes vegades fos de merce sua e encara instam lo magnifich vicicanceller qui ha carrech de administrar justicia e los veladors de la causa al dit mossen Johan de Copons volguessen servar lo guiatge e tractar aquell com a cavaller juxta les dites leys usos e pratichas fahent li donar la demanda e publicar la enquesta segons ferse devia. Allo empero ne encara traurel de la preso demanant ho en gracia aquest Principat unque se pogue obtenir ans axi ha stat pres e apartat circa tres mesos en gran violacio e prejudici dels dits usatges privilegis constitucions usos e pratiques. E qui pus greu es constituit per malaltia en larticle de la mort no li ere permes intrar lo veure son fill per pensar ne visitacio de metges ne encara confessio les quals coses encara que fos en terra de infels negades no li foren. Atteses adonchs totes les dites coses nosaltres qui ja haviem per cert aquelles esser expressament contra la dita capitulacio de la qual som mantenidors e per virtut de aquella haviem citats los dits vicicanciller e zeladors no en derogacio o vilipendi de les regalies jurisdiccio e preheminencies reyals salva humil reverencia de la dita Senyora Reyna mas usants de aço que ab la dita capitulacio nos es atergat e permes requerim lo honorable lavors regent la vagueria

de aquesta ciutat que tragues de la preso lo dit mossen Johan de Copons e axi fou fet jatsie la hora fos mes mort que viu. En apres a instancia de aquesta ciutat foren presos alguns dels devall nomenats delats de haver tractada ensemps ab altres la dampnatissima e nefandissima conspiracio tumult e sedicio devall scrites per la qual raho instant la dita ciutat ere iniciada e se continuave inquisicio entrevenint lo dit regent la vagueria de Barchinona contra los dessus dits. Los quals a la dita instancia eren stats emparats en la preso hoc no resmenys ere stat concellat e request per los honorables concellers e concell de la dita ciutat en virtut de privilegis per ell jurats que los dessus dits presoners tingues be custodits e per res nols deliures de la dita preso per los respectes demunt dits. Ell dit empero regent la vagueria infringint los dits e altres privilegis e no havent sguard al grandissimo perill en lo qual la cosa publica ere constituida per tant greus e temeraris crims e delictes de que ab gran vigilancia e attentament se inquirie a les deu hores de nit deliura los dessus dits de la preso e es cregut se feu per sola causa que la veritat fos ocultada de les dites coses axi detestables. Les quals de directo son contra la dita capitulacio. On com a nostra oyda pervingues la tal e tant notoria novitat feta per lo dit regent la vegueria qui de totes les dites coses ere plenament certificat havents per ferm no menys ell esser incidit en la contrafaccio de la dita capitulacio que los dits presoners deliberacio precedent ab intervencio de aquesta ciutat fem pendre e metre en la

preso lo dit regent la vagueria no ab tumult de gent salva la dita humil reverencia de la Senyora Reyna ans pertinentment e deguda e en cars permes. Es stat plasent a nostre Senyor Deu qui no vol la cosa publica perescha que per proces e confesions propris dels dessus dits delats qui apres mirablement foren represes e encara de altres devall nomenats no violentes ans liberes ha constat e consta plenament e veridica ells e altres esser stats tractadors concelladors e coadjutors de la dita orrendissima conspiracio tumult o sedicio fahedores en aquesta ciutat ab intencio e proposit deliberats a efecte que la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey entras en aquest Principat ab potencia per força e que la Illustrissima Senyora Reyna a certa jornada cavalcas ab gent armada e prengues tots los quis diu venir contra sa voluntat e que lo vicicanciller stigues en la audiencia acompanyat de gent armada. E com fos presa la gent aquella fos remesa al dit vicicanciller e de continent sentenciada a mort assenyalant moltes persones e de les principals de nostre concell et e del concell de la dita ciutat. E que la dita Senyora Reyna fes metre secretament molta gent armada a la casa de la Diputacio en la qual nosaltres convenim treballants per lo bo e tranquille stat de aquell e com lo concell fos aplegat que la sua Senyoria ab aquells prengues los que be li vingues e quen fes a sa voluntat totes les dites coses e altres moltes eren stades tractades e apuntades segons diu e mostra lo dit proces a fi que lo dit Senyor Rey ab potencia com dit es entras e que

la dita capitulacio fos abolida aquesta ciutat fos suppeditada e mudat lo regiment e daqui avant faes ço que plasent fos a sa Altesa per les quals coses tractades qui no son enormes ans enormissimas no cruels ans crudelissimas e de tanta ferocitat que contemplades en lo interior de la pensa meten spant a nosaltres ab intervencio de la dita ciutat per virtut e potestat de la dita capitulacio et alias ha convengut per servici de la Majestat divina e del dit Senyor Rey salvacio de la sua cosa publica conservacio de les leys e libertats del dit Principat repos e tranquillitat de aquell no sens gran amaritud de cor exequtar axi com de fet havem exequtades les persones dels honorables mossen Francesch Pallares qui ere hu dels consellers daquesta ciutat mossen Pere dez Torrent hu de nostre consell als quals la custodia e conservacio de la cosa publica per llur porcio ere acomanada mossen Bertran Torro Johan de Mijavila ciutadans Marti Solçina mostaçaf e Jacme Perdigo qui eren stats dels principals tractadors e coadjutors de la dita sedicio e conspiracio. E exellats a XXX anys en Sardenya lo honorable Narnau Squerit ciutada Pere Comes e Anthoni Abello habitadors de aquesta ciutat. Cosa es stada a nosaltres molt greu e congoxosa en respecte dels dessus dits qui eren assenyalats en aquesta ciutat. E cosa no greu ne congoxosa en respecte de tanta destruccio extermini e desolacio qui de llur mal pensament e tracte provenir devien no solament en aquesta dita ciutat mas a tot lo dit Principat car no solament se tirave a mort de les dites persones mas a deslibertar

perpetualment aquesta terra. La qual per sa sterilitat e magresa sens libertats habitada star no pot. Si pensau senyor de molta saviesa fer un tal moviment tumult e acte com.ere tractat quin avalot paria e quantes morts de homens dones e infants e robaries se seguiren pus la cosa fos mesclada e les libertats de aquell destrouides no es coratge qui en gran dolor e adolciment constituit no seria. E per ço ragraciam a nostre Senyor Deu qui tals enormes pensaments e tractes ha permesos divulgar. Regraciam com los dessus dits ha permesos castigar. Regraciam com la cosa publica no ha permes periclitar. Regraciam com aquest Principat no ha permes deslibertar. E finalment regraciam tanta amor e gracia que als cathalans ha volgut manifestar. A les quals gracies obtenir som certs no eren suficients nostres merits mas havem plena creença hi ha suplit la sua infinida clemencia e bondat qui no ha permes la republica perescha per intercessio dels benaventurats sants specialment de aquell glorios Karles de sancta recordacio fill primogenit del dit Excelentissimo Senyor lo Senyor Rey per lo qual aquest Principat per sa innata e intacta fidelitat tantes coses ha fetes e en tantes perplexitats e congoixes es constituit. Si aquestes coses senyors de molta providencia part sién plasents e dignes de comport pensen vostres savieses pensen encara mes quals fan mes lo servey del Senyor Rey e nosaltres qui com a representants aquest Principat ab intervencio de la dita ciutat totes nostres forçes e studi metem en conservar la cosa publica del dit Senyor Rey e procurar repos en

lo dit Principat e aquells qui ab tals pratiques com les damuut dites e altres ab fames vanes deshonestes e molt apartades e lunyades de la naturalesa dels cathalants treballen en destroir la dita cosa publica e les libertats de aquella de la qual lo Senyor Rey es cap e metre en conturbacio e congoixes lo dit Principat qui es hu dels precipuos membres de la reyal corona. Es mes avant veritat que per quant a algons de nostre concell no semblave prou clar que la potestat de inquirir contra aquells qui fan contra la dita capitulacio fos atribuida a nosaltres ab intervencio de la dita ciutat de Barchinona foren tenguts diverses consells axi generals com particulars per esser be vista regoneguda e apuntada la dita capitulacio a la facultad en e ab aquella atorgada. E finalment fetes deça e della totes les rahonse encara particularment comunicat ab persones doctes e de sciencia en lo consell general nostre e deaquesta ciutatfou conclos e delliberat la dita facultat de inquirir esser atribuida a nosaltres ab intervencio de la dita ciutat per virtut de la dita capitulacio aquella al seny litteral entesa ne salva la dita humil reverencia de la Senyora Reyna fou votat per por ne temor segons appar en los quals quescu dels votants ha dades rahons e motius de aquells ans liberament segons es acustumat. E per ço salva la dita humil reverencia no es occupar la jurisdiccio e ofici de la dignitat reyal usar nosaltres com a representants lo dit Principat de les coses permeses e atorgades per lo dit Senyor Rey per sa gran humanitat virtut e clemencia en e ab la dita capitulacio ne passar los limits

de aquella. E los consellers e altres qui per llur poder nos volen impingir carrech segons demunt es dit de malissima e pessima intencio contra la cosa publica en gran desservici de la Majestat reyal e infriccio de la dita capitulacio scusar nos poden de que com a seductors e mals consellers et alias lo Principat haura plena recordança e nos oblidara ferhi satisfaccio deguda e permesa a lahor do nostre Senyor Deu servici del dit Senyor Rey repos benefici e tranquillitat del dit Principat. Com certament cregam la Excellencia de la Senyora Reyna de molta providencia e saber dotada crrrech algu nuns donarie.sino concellada e seduida sinistrament prava e dolosa per ells poch zelants lo honor e servici de la Majestat reyal e lo repos e tranquille stat del dit Principat. Es mes avant veritat que stant encara la dita Senyora Reyna eu aquesta ciutat fou fet cert moviment de pagesos dits de remença en les parts Dempurda fahents molts desordens contra llurs senyors e altres no solament en no voler pagar censos servituts e altres drets a que son tenguts ans encara insults resistencies e desobediencies molt desonestes. E per qnant de la dita Senyora Reyna a suplicacio nostra fou manada letra e provisio havent que los dits pagesos pagassen e cessasen de tots ajusts e moviments illicits e aquella ells obtemperar no volgueren en gran neclecte de la dignitat reyal ans la vila de Santa Pau assetiaren e per alguns dies combateren volents la entrar e apres hostilment anaren a la vila de Besalu la qual los fon be defesa. Per ço nosaltres volents per nostre poder fer

lo quins paria e par servici del dit Senyor Rey e repos de aquest Principat fem deliberacio entreveninthi aquesta ciutat que fos feta gent a cavall e de peu per asistir que los manaments reginals fosen oblemperats e axi per nostra embaxada ho denunciam a la dita Senyora Reyna creents ferlin acceptissimo servey. La qual ab ses acustumades humanissimas paraules nos dix que sa Excellencia provehiria en reposar les dites coses per altres vies. En apres per la ciutat de Gerona e per la dita vila de Besalu e per los staments ecclesiastich e militar e altres del bisbat de Gerona axi ab missatgerias com ab letres fou feta gran instancia e requestes a nosaltres volguessem entendre en lo repos del dit Principat per tant com los fets dels dits pagesos augmentaven les quals coses per nosaltres a la dita Senyora Reyna denunciades la sua Altesa dellibera partir e de fet parti transferintse a la ciutat de Gerona per causa de les dites coses los dits empero pegesos induits e moguts per algunes persones continuants llurs ajusts e anadits mal a mals prengueren certs gentils homens e robaren cases e bens de aquells. E per ço nosaltres instats e requests com dit es delliberam traure e de fet traguem les banderes reyal e del General creents ferne assenyalat e accepte servey a la dita Senyora Reyna los quals apres pochs dies nos scrivi cessassem de exequtar nostres deliberacions com sa Excellencia hagues reposats e fets desajustar los dits pagesos no passaren empero molts dies gran clamor fou fet a nosaltres per quant los dits pagesos havien entrat lo castell de un cavaller e aquell molt

vergonyosament pres ligat e tractat la muller qui prenys era afollada los infants despullats e tots sos bens desrobats e partits e fets molts altres detestables actes de gran temeritat ab expresions de moltes enormes e gravissimas paraulas proferides en gran vilipendi e gran neclecte de la dita Senyora Reyna e de la dignitat reyal per los quals actes axi illicits e enormes los quals per la anada de la dita Senyora Reyna no eren diminuits ans en molt major quantitat augmentats. Nosaltres no volents permetre quant en nosaltres sia que aquest Principat vingues en major comocio ans fos comprimida la audacia dels dits pagesos e de altres qui ab gran studi e maneres cauteloses treballen en metre divisions scandols e sedicions en aquell e fer contra la dita capitulacio en gran ofensa de la Majestat divina e del dit Senyor Rey e dan e perturbacio del bo e tranquille stat del dit Principat havem fet exercit de gent a cavall e de peu a efecte de servici de la corona reyal conservacio de les libertats e leys e repos del dit Principat. E axi Deu volent ho monstrara la experiencia no contrestant per alguns occupants se ofici diabolich sie stat dat entendre a la Senyora Reyna lo dit exercit esser stat fet per algun dan o cars faedor en les persones de la sua Excellencia e del Illustre Primogenit lo que tant fort nos agreuge que mes dir nos pot com tal pensament en nosaltres may sie recaygut ne recaura poria ans per defensio de llurs excellentissimes persones e conservacio de la reyal corona morir no dubtariem una e moltes vegades si possible ere continuants la dita innata e in-

corrupta fidelitat. No sia donchs meravella a alguns si som impellits en traure banderes e lo dit exercit e altres delliberacions fer en virtut de la dita capitulacio et alias. Car covengut ha e cove axi ferse per obviar a les dites divisions sedicions e scandels e per procurar salut e repos en lo dit Principat e conservar aquell. Ne placia a Deu nosaltres hajam fetes o façam ne hajam en voluntat fer novitats e procehiments repugnants al domini e senyoria reyal com no sabriem per nostra innata e inviolada fidelitat. Mas volem e entenem tota via entendre en la conservacio del dit Principat e de la dita capitulacio e altres leys e libertats de aquell per tant cars preus de persones sanch e bens comprades creents tota via ferho a lahor de nostre Senyor Deu e servey del dit Senyor Rey. E axi ab la ajuda de Deu e de mossen sent Jordi e de tots los benaventurats sants e del glorios Karles sera comprobat. Ara que segons som certificats en la concordia feta entre la Majestat del dit Senyor Rey e lo Illustrissimo Rey de França seria convengut que lo dit Rey de França li fa valença contra cathalans de DC lançes e dos milia archers pagats seus en CCC mil scuts o franchs e lo Senyor Rey li met penyora per la dita quantitat los comdats de Rossello e de Cerdanya qui son singulars e assenyalats membres del dit Principat e que de present lo dit Senyor Rey li haja liurar los castells e forçes que pora e los altres que lo dit Rey de França los se haja pendre car en defendre lo reyal patrimoni e encara les persones e bens dels cathalans qui segons avisos que tenim per alguns son ja

partits e dats a sacco conexera tot lo mon de quina unitat virtut ardiment e animositat usaran los cathalans en defendre les persones e bens e en no permetre que res del dit Principat sie venut empenyorat o alienat ne a sacco donat ans aquell defendran fins a la mort per llur dita innata e inviolada fidelitat abominants tota altra senyoria sino la acustumada que Deu mantenga. E venra e sentira tot lo mon si les fames que en derogacio dels cathalans vanament son stades seminades seran corresponents als fets e efectes. Justissima causa proseguexen los cathalans e nostre Senyor Deu es e sera de llur part e ab la ajuda e endressa sua ells conservaran per llur poder la corona e patrimoni reyal e aquells defendran ab tota integritat no permetant perdre llurs leys e libertats sens les quals viure no desigen e aquesta intencio e firmissimo proposit tenim nosaltres com a representants lo dit Principat ab gran perseverança de aquesta ciutat e uniformitat de les universitats de aquell. Los sindichs de les quals continuament stan promptes e entrevenen en totes les coses ensemps ab nosaltres sens discrepancia alguna. Totes les coses damunt dites havem volgut representar a vostres magnificencies e savieses tant per esser de aquelles ab veritat certificades quant per descarrech nostre e si en lo scriure som stats perplixos pregam vos ho prengau ab bona paciencia car tractar alts e ponderosos actes e negocis no porta comoditat lo breu scriure majorment que per vulgars fames molts erros se son causats. E per quant los senyals ques senten es veen prometen moltes tribulacions

congoixes e conturbacions les quals a vosaltres no deuen esser occultades per aquella amor e fraternal comunio que sempre es stada entre aquex regne e aquest Principat digna cosa nos ha paregut axi stesament vostres savieses esser certificades de totes les coses fins açi subseguides oferint nos promptes a tot lo que sie honor e util de vostre e de aqueix regne. E sia la Sancta Trinitat en proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Scrita en Barchinona a XXVIII de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats. — Als molt magnifichs honorables e de gran providencia senyors los jurats e consell general de la ciutat de Çaragoça.

Iguales á la carta que precede, se remitieron otras, con la direccion respectiva, á las municipalidades de todas las capitales correspondientes á cada uno de los reinos, provincias, islas y demás estados de la Corona de Aragon.

29 DE MAYO.

Constituidos y congregados en la capilla de la casa de la Diputacion los señores Diputados y muchos individuos de su Consejo, el muy egregio señor D. Hugo Roger, por la gracia de Dios, conde de Pallars, capitan general del

ejército del Principado de Cataluña, arrodillado delante del altar de San Jorge, puestas las manos sobre un misal, juró á nuestro Señor Dios y por los cuatro Santos Evangelios, sostener, guardar y cumplir bien y lealmente todo lo que se le habia encargado en y por las instrucciones y demás escritos que se le dirijian por los señores Diputados y Consejo; á cuyo efecto, prestó sacramento y homenaje de manos y boca en poder del magnifico mosen Bernardo Çaportella, caballero, otro de los referidos señores Diputados.

El mismo dia, fueron expedidas, por órden de los señores Diputados, las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e consell general de la vila de Muntço.

Molt honorables e savis senyors. Entes havem e per moltes vies som certificats que en aqueixa vila deu venir gent darmes ab comunicacio de fer dan en aquest Principat. E jatsia la venguda e menys la receptacio de aquella de leuger no cregam. Empero per la bona amor e confederacio que sempre es stada entre aquest Principat e aquexa vila e encara per nostre descarrech vos ho volem notificar. Significant vos que si per aquexa vila tal gent era receptada e dan algu sen seguia en alguna part de aquesta terra nosaltres e aquest Principat no hauriem lo sentiment ques mereix lo que molt nos desplauria car de aquest Principat fins aci males obres nc haveu hagudes axi com no creem puixen procehir de vosaltres. Pregam vos per ço encar-

regam e exortam queus vullau acordar de la vicinitat e de la bona contractacio que huns ab altres fins aci havem praticada. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada a XXVIIII de maig any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

En este dia fué publicado por los lugares de costumbre el siguiente pregon.

Ara ojats queus fa a saber lo molt egregi e strenuu baro lo senyor don Hugo Roger per la gracia de Deu comte de Pallas capita general del exercit fet per lo Principat de Cathalunya per servici de la Majestat del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey conservacio repos e benefici del dit Principat de Cathalunya e de les libertats e cosa publica de aquell. A tots los cavallers jentils homens ciutadans e altres qui per servir a cavall lo dit exercit son acordats en virtut de la seguretat per ells prestada que lo dia present a les tres hores de pres dinar ques comptara XXVIIII del corrent mes de maig sien a cavall armats e a punt davant la posada del dit senyor comte la qual es a la plaça del vi de la present ciutat per partir ensemps ab lo dit capita e fer llur benaventurada via tota dilacio e excussacio cessants.

Los señores Diputados recibieron, el propio dia, la carta que sigue á continuacion.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Senyors de molta magnificencia e reputacio. De vostres magnificencies havem rebuda una letra de vuyt del present mes de maig per la qual nos scriviu que a vostres magnificencies es pervengut que en aquesta ciutat e encara per lo camp se farien certes empres de gent axi en particular com en goneral e que de aço vos volguessem veridicament informar. E per ço senyors de molta magnificencia per satisfer a vostre bon desig e per millor informar vostres magnificencies lo concell de aquesta ciutat ha deliberat ne fos presa informacio e per aquesta presa no trobam empre algu se sia fet en particular ni en general contra aquest Principat e per tant mossenyors ne avisam vostres magnificencies. E apres senyors de molta magnificencia havem rebuda una altra letra vostra feta a VIIII de maig el contengut de aquella es que en aquestes parts se sembrarien algunes fames per les quals se sperarien divisions e scandols en aquest Principat entre les altres que lo exercit que per vosaltres ses fet seria en dan e deservey de les persones de la Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit les quals fames senyors de molta magnificencia fins aci no ha-

vem oides ni menys creem pensant que son cathalans los quals fins aci han acustumat de servar la innata fidelitat a son Senyor creent tots temps que totes les coses fins aci fetes son a defensio de llurs excellentissimes persones e conservacio de la corona reyal benefici e repos de la cosa publica fent vos certs que si tals coses sentiem de aquells vos avisariem. E sia mossenyors de molta magnificencia la increada Trinitat en continua guarda de vostres magnifiques persones longament ab prosperitat votiva. De Tarragona a XXII de maig any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Senyors de molta magnificencia e reputacio los consols de Tarragona a vostra honor prests.

30 DE ABRIL.

Reunidos los señores Diputados eclesiástico y militar, y el oidor de cuentas Bernardo Juan de Casaldaguila, se hicieron varias proposiciones, que fueron votadas, con discordancia de pareceres, pero al cabo se tomó como deliberacion el siguiente voto del señor obispo de Vich, por ser el mas favorecido.

Dix que per utilitat del General e de la cosa publica del Principat sia prestada a la vila de Perpinya una farrera de galea grossa de mercaderia que dema-

ne la qual sia feta de nou de pecunies del General. E que los deputats hagen carrech de ferla fer en la manera que han acostumat fer altres farreres e com la liuraran que la dita vila de Perpinya faça seguretat ab bones fermançes de restituir la quantitat que costara en peccunia nombrant sera liurada.

Item que los fusters trenaques per la gent de peu parpals destrals bombardes polvora vitualles e altres coses que sien necessaries al egregi capita per lo exercit del Principat sien remeses als abat de Sant Benet Pere Desplugues e Bernat de Marimon. E si tenda te ja lo general que sia prestada al capita si als dessus dits sera vist. Pero que los dits tres hajan per ço que faran ab concell e assentiment de la dita novena de les banderes sens referir.

Item que sia elegida per los nou de les banderes una persona qui conduescha e governe los mil homens derrcrement soldedats per tant com deuen esser tramesos segregats del exercit qui es ab lo egregi capita general sens referir.

Item que sia trames per los diputats e la dita novena de les banderes home ministre de la casa de la Diputacio qui vage ab diners e seguescha lo exercit axi per pagar sou als soldejats com per pagar altres coses necessaries al dit exercite que pach lo sou a pes sens engan algu.

En este dia, los señores Diputados y Consejo mandaron escribir las siguientes cartas.

Al molt honorable lo senyor En Baltasar Saula procurador de la vila de Santa Pau.

Molt honorable senyor. Vostra letra havem rebuda per En Nicholau Pirot. Restam contents dels avisos e de la bona voluntat e intencio vostres e de aquexa vila e del que virtuosament haveu fet en defendre aquella creem daciavant continuareu vostre be obrar com a bons cathalans. Certificant vos com ir parti lo egregi capita general lo qual stara en camp ab tot lo exercit e soccorrera lla on la necessitat requerra per que si res vos occorrera conferiune ab ell. Ja haureu sabudes les noves de França. Mirau be per tot e provehiu vos en manera que de aqueix castell e vila puixau dar bona raho. Dada en Barchinona a XXX del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend e honorables mossenyors les vuyt persones eletes per lo stament de Gerona.

Molt reverend e honorables senyors. Dies ha nos scrivis per mossen abat de Sant Salvador de Brea mossen Çarriera e mossen Bernat Johan Olivera los quals en les coses quels comanas se son haguts ab gran cura e diligencia e nosaltres havem fet tot lo que es stat possible circa les coses demanades e encara

de totes coses subseguides vos havem scrit frequentadament. Ara per lo dit mossen Olivera sereu stesament avisats de les noves que hic occorren. Es necessari e axi vos ne pregam exortam e encarregam que siau vigils e attents en totes coses axi com loablament haveu acustumat. Lo capita general ab lo exercit es en camp e subvindra lla on sera necessari per repos e benavenir del Principat. E sia Jhesus vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXX del meş de maig any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt honorable mossen Pere de Belloch donzell.

Molt honorable mossen. Per ço com de les coses en que fins aci haveu entrevengut per les faheues concorrents haveu dada qual raho de vos se sperave e per altres bons respectes vos havem elegit conseller del egregi capita general del exercit de aquest Principat per ço vos pregam e encarregam quant mes podem vullau acceptar lo dit carrech e anar ab lo dit capita. Car nosaltres provehim que home sera trames aqui per dar vos lo sou axi de la gent a cavall que tindreu com encara a raho de XV florins per quiscun mes del consellar. O si lo dit sou volreu aci trameteu nos ho a dir e sera pagat al qui volreu. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio. Dada en Barchinona XXX de maig any Mil CCCCLXII. — Manuel de Mon-

suar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Siguen las cartas que los señores Diputados recibieron en este dia.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los dipututs del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors. Perque En Pere dez Soler qui porta la bandera reyal es romas sens cavall com En Bernat Çapila no li haja volgut leixar lo seu que ell fahia extima e compte es molt necessari sia provehit lo dit Soler sia ben encavelcat. Placieus volerli fer extimar per los tres extimadors ja deputats per lo concell o lo cavall de mossen Burqnes o lo den Felip de Ferreres o den Pere Johan de Sant Climent que mossen Guillem dez Soler son avi decontinent pagara lo que per los dits extimadors sera extimats e haure pler singular li sia triat lo que millor ques tropia en ciutat per quant los penones deuen essêr millor encavalcats que tots altres. E sia li trames prestament car lo dit Çapila sen ha vuy portat lo seu e ell eş romas a peu. E no mes la Sancta Trinitat sia en proteccio continua vostra. De la Rocha a XXX de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest

e apparellat lo compte de Pallas capita del exercit de Cathalunya Roger.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Los honorables mossen Johan Traginer e Frances Comte a ple informats de nosaltres explicaran a vostres molt grans R. N. magnifiques e honorables providencies certes coses de nostra part. Placiaus darlos fe e creença com si per nosaltres eren explicades vostres molt grans R. N. M. e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpinya a XXVI de maig del any Mil CCCCLXII. — Los consols de la vila de Perpinya a vostra honor apparellats.

Als molt magnifichs e insignes senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt magnifichs e insignes senyors. Ab extrems anxietat amaritud e dolor de cor e de totes nostres penses virtuts e per deute natural per la fe cathalana per los vinents e passats ab efusio de sanch demostrada per exalsar la reyal corona a lahor e gloria de nostre

Senyor Deu e de llur Rey e Senyor som moguts en recitar les extremes novitats de present a nostre auditori pervengudes e recitades hoc se diria enferm exequides ço es que lo Senyor Rey hauria empenyorat lo comdat de Rossello e de Serdanya al Rey de França per CCC mil scuts e que lo comte de Foix staria ja amassat ab gran gent darmes per venir en la dit comdat per pendre possessio e on li fos resistit que a saccomano ho barrejas. E mes que lo dit Senyor no recordantse dels seus juraments per ell axi en la observacio de privilegis constitucions capitulacio e altres libertats del Principat de Cathalunya prestats fort prest vindria a Balaguer ab gran poder de gent darmes axi privades com stranyes e que descorreria lo dit Principat ab inaudites afliccions e exequucions dels dessus pobles e axi personals com de viures e bens llurs e que de tot aço vostres grans magnificencies serien mes que certes la qual cosa cau en nosaltres en molt gran admiracio car hun semblant misteri e de tanta gravitat pervengut a vostra auditori on fos cert se ha a creure que vostres grans magnificencies qui son caps protectors defensadors e conservadors de tots los membres de vostre cap representant tot lo dit Principat ne haguerets avisades totes les universitats per star attentes a tota defensio considerats los bons avisos en passat continuats e per vosaltres donats. Per tant molt magnifichs e insignes senyors sia de vostra merce prestament de totes les coses damunt expostes segons seran de veritat siam certificats. E per tant com durant aquestes tribulacions lo

veguer de aci gran temps ha passat ses absentat de aquesta ciutat e los seus motius de la sua absencia son recayguts en moltes opinions e moltes coses considerades e la gran diminucio de la populacio de aquesta ciutat per mortaldats e en altra manera temps ha passat vos era stat scrit vos fos plasent aquesta ciutat fos provehida de qualque bon president o capita acompanyat de gent darmes a despesa del General attes que aquesta ciutat quiscun any hi fa gran adjutori e may ne ha res sentit empero resposta alguua non havem haguda de que stam molt maravellats e torbats e com se diria que lo dit Senyor Rey fort prest ab gran gent se spera de passar aci e que deu tirar la via de Gerona e ignorem los seus motius e que en aquesta ciutat segons es dit no haja cap ço es president sino lo sotzveguer qui no ha disposicio de semblant misteri ab tot que per gracia de Deu aquesta ciutat stiga ab bona voluntat unitat e concordia. Per tant si cobejats axi com fermament crehem fets conservacio de aquesta ciutat qui contiuuadament ha stat sta e stara a tota vostra ordinacio e les coses recitades son veres prestament com sia gran perill en la triga tremetats aci hun capita o president acompanyat dc gent darmes a despesa del General. En altra manera siats certs que aquesta ciutat pasara hun gran perill ab tot que nosaltres ab molta unitat e concordia hi havem fet e farem ultra posible. E conserveus molt magnifichs e insignes senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XXVIIII de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A tots vostres ordo-

naments prests los consellers e concell de Vich.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona

Molt reverends egregis nobles e magnifichs e de gran providencia senyors. Air resebi una vostra letra de XVII del present ab la qual me avisau haveu resebuda la copia de les dues crides publicades en aquesta vila per manament de la Senyora Reyna e rescrivintme sobre lo queus havia scrit en haver comissio o forma com me regiria en fer correus e altres despeses si lo cas o portava axi que sobre les afers que occorreran fare lo millor me parra juxta vostra dita deliberacio. E axi mateix en lo restant de la dita letra fare e haure diligencia segons per aquella mes manat. Apres jo havent diligencia en sentir noves e totes altres coses dignes de avis sobre la concorrencia del fet de França certifich vostres grans reverencies nobleses magnificencies e savieses com del dit fet del Rey de França hic ha dos avisos per letres de dos homens cathalans la hu es studiant que atura a Tolosa laltre es gentil hom qui segueix en les parts de França scrivint a persona a ell molt acostada en tal manera que per la vida no li scriuria una cosa per altra. Copia de les quals dins la present vos tramet per ço que de aquelles vostres grans reverencies nobleses magnificencies e savieses siau plenament avisades. E veritat que juxta lorde e forma de vostra

dita letra per millor investigacio e certitud del dit fet e de totes altres coses havents respecte en aquell he tramesa persona disposta per haver nova e relacio de tot ço que de tot ço que en aquelles parts saber se pora quant sera tornat e de tot quant sich sabra tota hora sic trobara fiable portador o lo cas fos per fer correu serets avisats largament. Ja per altra vos havia scrit del contengut del present capitol pero perque no sa trobat portador la me retenguda avisant vos com a XX del present me fou remes ab letra del honorable lo senyor En Bartomeu Sellent scriva major de vostre ofici hun plech de letres vostres dirigidas a certes persones de aquesta patria les quals son stades ben enviades al millor ses pogut fer. Per En Banyoles guarda de la casa del General de aci resebi ir altra letra vostra sobra son fet sera servat segons en aquella es contengut e per la present nom occorra als a dir sino que vostres grans reverencies nobleses magnificeneies e savieses manen de mi lo que plasent los sia. Les quals la Trinitat individua tinga en sa proteccio e continua guarda. Scrita en Perpinya a XXVI de maig del any Mil CCCCLXII. — Prest a vostres manaments Pere Andreu diputat local.

Senyors. Per les despeses fahedores per los afers concorrents axi en fer correus si obs sera com en trametre exploradors o altres persones en les parts de França o de Foix axi com ab vostra susmencionada letra es feta mencio es necessari sia scrit al honorable En Francesch Giginta rebedor novament creat en e de les peccunies dels drets de les generalitats de les

entrades e exides que aquelles administre e haja a pagar axi com ja en e per tals coses es acustumat com los emoluments de mon ofici no sien tals que bastassen per res e ja serveixen tots jorns en altres coses ordinaries a dit ofici.

Con la carta precedente fué enviada copia de los avisos que siguen.

Traslat det avis del qui scriu a la persona a ell molt acostada.

La present si es per avisar vos com lo Rey de Françа ha mandats los homens darmes qui son II mil lançes qui son XXIIII mil combatens que van en Rossello. Ja crech vosaltres ne siau avisats empero aço nou tingau en vil car ells hi seran molt prest.

Traslat del avis fet per lestudiant de Tolosa.

Queus vull avisar del gran preparatori ques fa en lo comdat de Foix contra nostra terra axi certament com nostre Senyor es al cel. Lo Rey de França fa socors de mil lançes e de sis mila franchs archers al nostre Rey e fa tirar tots los engins qui devien anar a Bordeu en Foix. Quen sera ni que no aci na grandissima ramor que fins als infants petits se parla que jur vos no gossam anar per villa tant nos han a la testa. Han feta crida que totes les gents darmes se hajen justar a la fi de aquest mes en certa part del comdat de Foix.

Fa la letra Andreu Cabaner studiant. Al monjo Lopia. Es feta a XVIII de maig.

A mon senyors molt reverend e molt magnifichs e de molt gran noblesa e senyoria monsenyors los diputats de Cathalunya.

Monsenyors molt reverend e molt magnifichs e de molt gran noblesa e senyoria molt humil recomendacio premesa. E si a vostra gran saviesa es assats notori los grans insults e detestables conceptes en los passats dies perpetrats vers e contra aquesta vila e castell de Santa Pau no es a cura pus recitar per squivar tedi de prolixitat. Ara per quant sus ara per avis cert con informat lo dia present deuen esser a mi alguns sindichs dels pagesos los quals ab intreveniment de hun algotzir deuen fer a mi tres requestes que acullega los pagesos qui ja los dits insults han comesos dins dita vila e castell de Santa Pau. E per quant pens tals requestes sien perque los dits pagesos sien senyors de la força del dit castell se haver lo porien com sia ajustat fetes dites requestes me deuen combatre e continuar lur combat a fi que façen llur poder en pendre lo dit castell lo qual desigen molt per que los seria gran retreta en aquestes parts. Fins aci per gracia de Deu los es stat ben defensat e daciavant crech sera aximateix. Pens tal fahena redunda a gran interes de tot lo Principat de Cathalunya. E per tant vos tramet Nicholau Pirot de aquesta vila portador de la present recorrent a vosaltres e a vostre subsidi

com crech apres sia assetiat nous poria fer avis. Ja los homens de aquesta vila fins aci han fet lo degut vers lo util del Principat e faran tots temps pregant vos ab tota afecçio vos placia aquesta vila e castell hajats a memoria e donar presta provisio car ja los pagesos tenen tots los passos stablits e sens dubte seria gran dan de tota aquesta vila ells haver dit castell a llur ma car volrien dominar a llur voluntat. Lo dit portador vos fara relacio del stament de aquesta terra e manatsme lo qui plasent vos sie. Scrita a Santa Pau a XXVII de maig. — Vostre humil servidor qui molt a vosaltres me recoman Baltasar Saula procurador de Santa Pau.

31 DE MAYO.

En este dia, los señores Diputados recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend egregis nobles magnifichs e de gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e concell llur residents en Barchinona.

Molt reverend egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Per les continuades fames que en aquestes parts se propalen per lo gran perill e perills quens vehem esser preparats havem deliberat avisar vostres honorables savieses de aquelles ço

es com se diu publicament e molt certa que per les partides de França e comdat de Foix deuen entrar molt prest gran multitud de gent darmes per damnificar aquest Principat e aquesta terra de que mossenyors per quant aquesta vila e terra es constituida en frontera del regne de França e comdat de Foix e es clau de aquest Principat nos sembla aquesta terra passar gran perill e per conseguent tot lo dit Principat. E per ço attesa la despopulacio de aquesta vila e terra e la gran penuria dé arnesos e altres coses necessaries a tuycio e defensio de aquella vos supplicam axi afectuosament com podem que en les dites necessitats occurrents nos vullau prestar e donar consell favor e ajuda tant per tuycio daquesta vila e terra com de tot lo Principat trematent nos si a vosaltres sera plasent socors de gent darmes e de arnesos e altres coses necessaries a la dita defensio segons pus specificament per part de nostre sindich vostres honorables savieses seran suplicades en nom e per part de nosaltres. Avisants vostres honorables savieses com les forses daquesta frontera e comdat stan molt abondonadament e ab gran perill. Per queus placia en tot lo necessari a la dita defensio e tuicio degudament provehir e haver nos per recomanats com hi vage molt a tot lo dit Principat supplicants vos lo consell favor e ajuda sien molt promptes com sie gran perill en la triga. E placieus scriure e manar al diputat local daquesta vila dels drets de les generalitats bastregue o faça bestraure en lo que sera necessari a bastretas e a pagaments de correus dirigidors a vostres

honorables savieses e en altres parts necessaries per tuicio e defensio de aquesta vila e terra. Suplicants vos de les coses occurrents e del que sentireu nos vullau avisar e de les coses per nosaltres demanades per lo present portador fer la resposta que de vosaltres plenament speram. E sia molt reverend egregis nobles magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors la individua Trinitat direccio vostra. Scrita en Puigcerda a XXVIIII de maig del any Mil CCCCLXII. —A vostres ordinacio e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Vuy a set hores apres mig jorn havem reebut una letra de creença del comanador de Montço explicadora per mossen Vallebriga juriste translat de la qual vos trematem interclus dins la present e havem entes dita creença la qual en efecte conte com lo archabisbe de Saragossa devia entrar esta nit en Montço ab CCC rocins e per lo dema ans de dinar tants li havien donada posada en la dita vila lo S. R. devia venir alli mateix dimarts prop vinent al mes larch ab intencio de entrar en Cathalunya e anar la via de la Senyora Reyna e lo comte de Foix devia entrar per Pallas e mossen Rebolledo e altres e que lo archabisbe devia aturar lo dit archabisbe en Cathalunya per quant de

aquests preparatoris se sperarien alguns inconvenients e sinistres axi en aquesta ciutat com encara al Principat de Cathalunya per ço dehie volrie lo dit comanador parlar ab paher e prohomens de aquesta ciutat o venint ell simplement ab I. patge en aquesta ciutat otrament nosaltres algunes persones en algun loch miga hon ell seria per que pogues personalment comunicar sa intencio la qual seria volerse metre e entrevenir en aquests fets per evitar dits inconvenients e sinistres e aço per ell esser propinch e daquesta ciutat e encara natural de Cathalunya e hon nous vingues be que volia lo haguessem per scusat. Nosaltres havem molt instat haguessem dita creença en scrits stesa o per memorial aço demanavem que la puguessem trametre a V. R. nou ha volgut fer ans nos dix que per res nou faria com no hagues tal carrech. Nosaltres nos aturam acort per ferli resposta. Havem volgut avisar V. R. e nobleses de aquests fets dels quals lo diputat local qui ses trobat personalment en aquesta splicacio de creença scriu a V. R. ab correu cuytat per la arduitat e celeritat que los fets son vists requerir perques puxe per V. R. provehir en aquells segons a nosaltres sera vist e havem acordat de fer resposta al dit comanador de la qual per semblant vos trematem translat interclus dins la present. Mossen Agullo vos dira pus stesament la intencio de aquesta ciutat e altres coses. Placieus donarli creença en lo que explicara per part de aquesta. E sie lo glorios Jhesus vostra continua proteccio e guarda. De Leyda a XVVIIII de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A

vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Siguen las cartas á que se alude en la que antecede.

Molt honorables e molt magnifichs senyors. Yo envie a vostres honorables saviesas mossen Pere Vallabrica portador de la present lo qual vos explicara algunes coses de ma part tocants al be honor e repos de vosaltres o de aqueixa ciutat. Placieus darli fe e creença en tot lo que de ma part vos dira com farien a mi propriament. Hi ab tant molt magnifichs senyors jo som prest a tot lo que tocara a la honor y be de vosaltres. Serita en Monço a XXVIIII de mayo. — A vostra honor prest lo comanador de Monço. — Als molt honorables e magnifichs senyors los pahers e concell de la ciutat de Leyda.

Molt noble e magnifich mossenyor.

Vostra letra de creença havem rebuda e lo explicat per mossen Pere de Vallabriga juriste de aqui en virtut de aquella entes vos responem que de contractar ab nosaltres vos venir açi en Leyda ne de trametre nosaltres en altre loch persones per negona via nou permetriem considerats los parlaments serien perfets del Principat de Cathalunya. Nosaltres tenim ja en Barchinona sindich e les altres universitats del dit

Principat per lo semblant a hon se tracten los fets del dit Principat e per conseguent no es cosa asi se puxe tractar ans se hauria a tractar e manejar en Barchinona lla hon nos referim tant quant es el ben vehinar de aquesta ciutat ab vos ens dieu esser cathala les obres ho mostraran si sou cathala car segons fareu si farem. Dada etc. — Los pahers de la ciutat de Leyda a vostra honor apparellats.

Al molt reverends magnifichs e molt savis mossenyers los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs e molt savis mossenyors. Vostra letra de XXI del present he rebuda ab la qual mes scrit e manat que haja a mes mans huns sperons genetaris los quals mossen Luis de Vich trametia aqui a son fill que les guardes del General los se havien retenguts per causa del dret novament imposat e aquells remates a vostres reverencies per persona fiable e axi mossenyors ho he fet que encontinent rebuda la dita letra he haguts los dits esperons de les dites guardes los quals vos remet per Alfonso Lopiç consol de castellans de aqueix ciutat exhibidor de la present.

Mes mossenyors en virtut de altra letra dreçada als honorables procuradors continent manament per a mi en nom e per part de vostres grans e de vostre expectable concell a instancia dels dits procuradors e request als honorables veguer e sotsveguer de aquesta

ciutat en virtut de la seguretat que han prestada que no publiquen aquelles dues crides manades publicar per la Excellentissima Senyora Reyna la una de convocacio dels feudataris laltre del guiatge atorgat a totes persones encara que sien gitats de pau e treua que no publiquen aquelles e si publicades les han les tornen al primer stament cominantlos que si ho recusaran fer sera procehit per vostres grans reverencies en virtut de la capitulacio contra ells de tot ço que sia degut e permes. E lo dit veguer ha respost que les dites crides per la dita Senyora Reyna li son stades trameses mes no les ha publicades mes ha consultat vostres reverencies e abdosos los dits veguer e sots veguer se son oferts en seguir tenir e servar lo que per mi son stats requests. Perque mossenyors certifich vostres reverencies de les coses dessus dites oferintme tot temps prest lo que per aquells me sera scrit e manat los quals nostre Senyor Deu tingue continuament en sa proteccio e guarda. Scrita en Tortosa a XXVI de maig del any Mil CCCCLXII. — Mossenyors qui es prest a tota vostra ordinacio e manament Domingo Cerda loctinent de diputat local de Tortosa.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e magnifichs senyors. Ara a les VIII hores apres mig jorn los pahers daquesta ciutat me han fet venir a la casa de la paheria e aço per hoyr

una creença tramesa per los comanadors de Monso a la dita ciutat explicadora per En Vallabriga de la dita vila de Monso continent en efecte com ell los avisave com lo senyor archabisbe de Saragoça esta nit o dema mig jorn sera en la dita vila ab CCC rocins e lo dimarts apres lo Senyor Rey si spere de esser en la dita vila de Monso e axi mateix lo comte de Foix per la via de Pallas lo qual segons ha explicat vendra simplament de la qual cosa mossenyors ha feta conclusio en sa proposicio que daquestes coses ell veu scandols preparats. E per quant se diu esser cathala voldria evitar aquells demanant que si plasent sera a aqueste ell venguera aci ab un patge o si volien trametre tres o quatre persones en lo loch Dalmacelles o de Ginestar per comunicar daquests negocis ell hi serie desijant lo repos del Principat havent sguart com es originari de aquell. E los dits pahers hoydes coses me han instat e request vos degues avisar per correu volant per quant les sobredites coses son de gran importancia e assats ponderoses e axi vos fas lo present correu portador de la present appellat Domingo Piquer al qual es promes per son salari vuyt florins dor e ha esser aqui demá a VII hores apres mig jorn. Scrita ab cuyta dissapte entre nou e deu hores ans de mig jorn.

Daquests afers mossenyors la ciutat scriu a vosaltres e als honorables consellers daquexa ciutat pus stesament. — Quis comana en vostra gracia P. M. Segarra loctinent de diputat local en Leyda.

Als molt reverends egregis e magnifichs mossenyors los deputats e concell per lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Be crech siau avisats mils de mi del fet de Gerona com se enfortexen e son mesos a punt e mes avant se diu publicament que tenen lo somatent per tot Empurda e encara per les muntanyes que de continent lo capita sie prop convocar tot lo dit so. Mossenyors la nostra tarda ha fet gran dan pero la massa cuyta seria pijor si nos fa ab aquell sforç que es manaster car daquesta volta hi va tot. Ells han sperança quel Senyor Rey sera molt prest ab ells. Lo capita es master que sie en manera que pugue parar la cara a tot hom que fet açi la mes part es feta. Açis diu que haveu acordada molta gent per anar en altres parts si della no havia cuyta tots plegats que faesseu assi hun colp apres porien anar lla hon voldrien. Dins Gerona ha molts homens de stat e daltra gent quey han mesa molta. Lo que jo dich mossenyors dich monent vosaltres desliberareu en manera que fareu lo servey de Deu e lo benefici de la cosa publica. A la Belladona es mossen Espres ab XV o XX rocins nos parteix daqui sta aqui per confortar los pagesos. En Verntallat es a Riudarenes. Ades a Sancta Coloma deportense per quant hi havuy he sabut per hun home qui es vingut de Malgrat lla hon es arribat lo forment que vosaltres haveu trames que han pres home per lo cami ells speren si porien levar lo forment. Sera for-

sat si ells se calen avall de dar los dessus e no dubteu que segurament se pora fer car ja nosaltres acabal de si hi bastarem e fare encara que los de Sentseloni serem tots iustats e si fa a fer fersa sino no ells nos han presos dos catius dun home de la vila e comensen la guerra. Dit man quels deuen portar a Gerona siu fan lo primer home qui açi passara de casa de la Senyora Reyna jol aturare fins haje los catius del fet dels de remensa. Jo tremet vuy trellat per totes aquestes parroquies serem avisats del que sera mes avant. Açi ha molts companyons que ja no tenen creu son perillosos de anarsen sino tenen que menjar desliberau que es de fer si voldrieu que en aquells axi pobres quels conestables fos bastret secretament e ab jurament e que aquells los fassen la messio dient que ells los presten los diners car son molts los qui non tenen. Placieus prest haja resposta e no mes. De Stelrich a XXX de maig. — Mossenyors prest al manament de vosaltres P. de Belloch.

Al molt reverend egregi e magnifichs mossenyors los diputats e concell per la Principat de Cahalunya

Mossenyors. Ja vuy vos he scrit per altre queus placia be pensar en la anada de Gerona ques fassa axi com deu car si som per mostrar la cara a tot hom haureu mes que no volreu e si veniu escassament he dubte hajau res del que voleu. En Gerona ha sobre cent rossins e prou gent a peu e molta que sen hi recullira ab lo somatent ultra los pagesos qui si metran.

No vull dir pus sie remes a la senyoria de vosaltres que no voldrie que alguns diguessen que por hagues de mirar ho mes com pens que tot va a la primera pero jo no se quina gent tremateu vosaltres son tals queu vehen milor que jo nou sebria dir. La bona voluntat quey tinch mo fa dir. De Stalrich lo XXX de maig. — Mossenyors prest als manaments de vosaltres P. de Belloch.

Als molt magnifichs e molt honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables e de gran saviesa mossenyors. Pochs dies ha vos he scrit de algunes noves que sich dehien en les quals no era donada fe ara veix les noves venen en fets e per ço per mon descarrech vos he desliberat scriure del quem acorre e del perill en que veig concorrer la vila e terra e primerament de novas sich per letres que lo vaguer da questa vila ha hagudes de Perpinya en que lo avisen que lo Rey de França fa de socors al nostre Rey XIIII Mil homens darmes e que per lo sou de aquell met en recena los comdats de Rossello e de Cerdanya e serts castells primers que dins aquells son apres per homa del vescomtat es cert que lo comte de Foix ha fet provehir de vitualles Castellbo e Siotat ey deu tremetre gent de jorn en jorn. Aximateix com per via de Saragoça per home qui es vengut que dimarts pus

prop passat lo Senyor Rey devia partir per venir en Cathalunya e veus açi mossenyors tot lo que se. Apres vos intim les coses de que a mon parer fos fretura a aquesta vila ço es que es molt pobra de gent e darmes e segons son stat avisat per part de la dita vila vos deu esser demanat socors lo qual han be mester tant de gent com armes e daltres coses de les quals jo crech per ells vos seran demanades. Axi mateix stam prop del comdat de Foix a tres leguas en lespay del qual ha II forces una que ha nom la Tor Serdanya en que no sta sino I home hi es a una legua de la frontera ay un castell que ha nom Querol be fort aquest es a II leguas de la dita frontera en Serdanya ha dos castells castill de Livia e de Bellver si los castellans volran recullir gent per manament del Senyor Rey esta vila e terra vos do per perduda de tot lo que han perill veig. De tot per mon descarrech vos he volgut largament avisar perque no men pusque esser dat carrech bem dona de parer que si per cars tramatreu socors de gent en aquesta vila quey fos trames capita qui fos home rigoros per molts sguarts. Altres coses mossenyors molt magnifichs no he scriure. Del que per avant sabre de present serets avisats e si pore fer res per ordinacio vostra son prest metre en exequcio lo que per vosaltres me sera manat supplicant la Sancta Trinitat sia proteccio e guarda vostra. En Puigcerda a XXVIIII de maig. — Lo castella de Livi feu mostra lo jorn de la Sansio no sab hom per que e dema que sera diumenge la deu tornar fer. Com sapia perque ho fa de present vos scriure que no te hom a bon senyal.

—Lo qui en gracia vostra se recomana Matheu Dall diputat local.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors de diputats e concell llur lo Principat de Cathalunya representants.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Una letra havem rebuda de vostres honorables savieses continent en efecte deguessem elegir tres persones qui haguessen facultat de inquirir de les coses en la dita letra contengudes. En virtut de la qual nosaltres e aquesta universitat axi com aquells qui totstemps som promptes e apparellats fer e complir les coses per vostres reverencics e honorables savieses ordenades de continent elegim dites tres persones certa delliberacio precedent per la qual trematem a vostres reverencies e honorables saviesas splicaran. Placieus donar fe e creença en tot ço e quant per los dessus dits sera explicat. E com mes no hajam a dir supplicam la Sancta Trinitat sia en continua proteccio e guarda de vostres reverencies e honorables savieses. Scrita en Vilafrancha de Penades a XXX del mes de de maig del any Mil CCCCLXII. — A la ordinacio de vostres reverent e honorables savieses apparellats los jurats e conçell general de Vilafrancha de Penades.

Als honorables magnifichs e de molt gran providen-

cia mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs e de molt gran providencia mossenyors. Per algunes coses qui a nosaltres occorren pus paren esser de importancia trematem aqui a les savieses de vosaltres En Johan Calvo de aquesta vila portador de la present lo qual aquelles de nostra part vos explicara. Supplicant vos doneu plena fe e creença en tot quant de nostra part vos explicara axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. E placieus haver a memoria e no oblidar vos aquesta universitat. E sia mossenyors molt magnifichs la Trinitat Sancta custodia vostra e direccio dels negocis de aquest Principat. Dada en la vila de Figueres a vint e vuyt de maig en lany Mil CCCCLXII. — Aparellats a vostra servir e honor los consols e concell de la vila de Figueres.

Als molt magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt magnifichs mossenyors e de gran providencia. Segons so informat vostra senyoria ha scrit a tots los gentils homens Dempurda sobre los actes de la terra de que so stat meravellat que jo no sia stat en lo nombre daquells car so cert que los meus han rebut en les conquestes primeres daquest Principat e encara en obtenir los privilegis e libertats franqueses que tenim e si a Deu es plasent jo volria caber en defendre aquelles e ofendre totes les persones qui hi contravin-

dran oferintme a la senyoria vostre que tota volta quem manareu e mescriureu que vage aqui jo sere prest. E si lo cars lo portara qui segons veig venir es aparella de comunicar vos totes maneres de artellaries per defendre ciutats viles e castelles e per ofendre aquells e axi be ques tinguen situats dins mar o en aygue de peludes e de aço sere content de donar vos ne la mostra de present o de fet com a vosaltres mossenyors sera plasent e totes actes darmes dar vos ne raho segons vist he per praticha en diversos regnes e no pens la senyoria de vosaltres que jous scrive per cubdicia de honor mes naturalesa e gran amor me ha fet atrevir e als nous dich sino que suplich a Deu qui es vensedor de batalles queus vulla trametre e illuminar del Sant Sperit e do victoria a la bona e sana part en guisa que totes males saments hic sien fora. De Cadeques a XXVI de maig. — Mossenyors qui en vostra bona gracia me recoman lo vostra Felip de Rexach.

En este mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir las siguientes cartas.

Al honrat senyer En Johan Molins notari diputat local en la ciutat de Vich. Honrat senyer. Nosaltres havem necessaris aci per afers del Principat Nanthoni Puig Feliu olim bayner e Rafael Ortigues boter de aqueixa ciutat. Dehim e manam vos per ço que vista la present doneu orde vinguen aci a nosaltres e si al-

gun dubte tenien digaulos de part nostrá que nols cal dubtar de res. E si vist vos sera preneu dells suficient seguretat ab sagrament e homenatge que vindran tota dilacio cessant. Dada en Barchinona a XXXI del mes de maig del any Mil quatrecents sexanta dos. — Manuel de Monsuar d'ega de Leyda. — Los diputats del General è concell llur representants lo Principat de Cathalanya residents en Barchinona.

Al molt honrat mossen En Pere de Belloch donzell.

Honorable mossen. Dues vostres havem vuy rebudes avisatorias del fet de Gerona e del somaten e del forment que es arribat e com En Verntallat signifique volerlo levar havem gran plaer dels dits avisos certificant vos que lo egregi capita es partit e creem sera vuy en aqueixa vila. Daquiavant ell es tal e vos e altres concellers sens que aquest Principat sta reposat en les coses se han a fer. Mossen Luis Colom ab la gent e ab home propri qui portara diners per pagar sou e altres coses partiran vuy depres dinar e tantost seran aqui. Dada en Barchinona a XXXI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Figueres.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e oyda la creença en virtut de aquella explicada per En Johan Calvo restam molt contents de la bona e sencera intencio e voluntat que vosaltres e aqueixa universitat com a vertaders cathalans haveu en lo benefici del Principat e en conservacio de les libertats de aquell a tots comunes de les quals coses erem mes que certs com axi ho hajau loablameut acustumat de que nosaltres som e serem be recordants. Venint a la resposta de les coses demanades si la Majestat del Senyor Rey per cas venia en aquexas parts en aço es de mes dar concell car ja hi es la capitulacio quc teniu la qual de aço parle clar. Veninthi empero la Senyora Reyna havem comunicada nostra intencio de paraula al dit Johan Calvo per ço son coses qui stan millor a la lengua majorment de persona discreta que a la ploma regiuvos ne segons ell vos dira. Certificant vos que lo egregi capita general qui ja es en camp ab lo exercit del dit Principat socorrera lla on sera necessari. Vosaltres siau vigils e attents en la custodia de aqueixa vila perquen puixau dar bona raho atteses majorment les noves de França e altres de que ja vos havem ja scrit. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXXI de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los jurats e concell general de la vila dels Prats del Rey.

Molt honorables e savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes per lo discret Nanthoni Ferran notari e oyda la creença per ell explicada restam molt contents dels bons avisos e de la virtut e ferma voluntat que com a vertaders cathalans teniu en conservacio de les libertats del Principat e de la cosa publica de aquell a lahor de nostre Senyor Deu e servici del Serenissimo Senyor lo Senyor Rey. Certificant vos nosaltres qui representam lo dit Principat tenir la matexa voluntat e firmissimo proposit e per aço no dubtarem exposar les vides e despendre los bens. Quant es al fet de les coses que demanau vos avisam que lo capita es exit e ab lo exercit stara en camp per socorrer on la necessitat sera vos pregam stigau vigils e attents en la custodia vostra e de aquexa vila axi com fan les altres ciutats e viles del dit Principat e si noves vos occorrera dignes de avis certificau nos ne ab vostres letres perque puixam procehir a les coses necessaries. Dada en Barchinona a XXXI de maig del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e llur concell representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt magnifich cavaller mossen Felix de Rexach.

Mossen molt magnifich. Vostra letra de XXVI del present mes havem rebuda. Restam molt e molt contents de vostra bona voluntat e intencio que com a vertader cathala teniu en la conservacio de aquest Principat e de les libertats de aquell a les quals acquirir som certs han entrevengut de vostres predecessors. Veritat es que fins açi totes nostres letres avisatories de les faenes qui han occorregut havem remeses a les persones e'etes per lo stament militar de aqueix bisbat e no a singulars car a vos oblidat no haguerem de vostra bona disposicio e saber en fets de terra e de mar. Som certs avisants vos que lo egregi capita general es en camp ab lo exercit e Deu mijançant fara coses que seran a lahor de nostre Senyor Deu servey de la real Majestat repos e benefici de aquest Principat. Si volreu pendre sou vos o vostre fill a cavall siau ab lo dit capita car alli trobareu recapte de diners. E tingueus Jhesus en sa proteccio. Dada en Barchinona a XXXI del mes de maig del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda.— Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Memoria en via de instruccio per los molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya fet al senyer En Miquel Vives defenedor del dit General de les coses que ha a fer segons devall sera dit.

Primerament ell ira ab los diuers que los dits diputats e concell li liureu al molt egregi capita del exercit del dit Principat e aquell seguira on que vage e a concell del dit capita fara bastreta a la gent de peu de mig mes pagant los a pes sens engan e de la resta dels diners que sen porta pagara lo sou de tres mesos a la gent de cavall qui de nou sera soldejada per lo dit capita ço es al home darmes a rabo de XXXXV florins corrents e als ginetaris a rabo de quinze florins per quascun mes. E mes pagara tant com master sia spies correus artellaries e altres coses quis faran per lo dit exercit e de tot tendra bo e vertader compte com es acustumat e necessari en semblants coses. E de totes noves e coses qui li semblara esser dignes de avis lo dit Miquel Vives ab ses letres certificara sovint los dits diputats e concell. E jura lo dit Miquel Vives a nostre Senyor Deu e als sants quatre evangelis que be e leyalment e ab gran diligencia se haura en les dites coses tota pau cessant. Dada en Barchinona a XXXI del mes de maig del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.

1.° DE JUNIO.

No hubo sesion, pero se ocuparon los señores Diputados en hacer expedir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los con-

sols e concell de la vila de Puigcerda.

Molt honorables e savis senyors. Vostres letres havem reebudes e hoyda la creença explicada per En Johan Citjar sindich de aqueixa vila restam molt contents dels avisos e de la·bona forma e sancera intencio e voluntat que vosaltres e aqueixa vila com a verladers cathalans teniu en la conservacio de aquest Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes. Certificants vos nosaltres tenim la mateixa voluntat e intencio vers vosaltres e aqueixa vila. E per ço vos havem scrit de totes coses subseguides axi com a les altres universitats de Cathalunya. Quant es al que per vosaltres es demanat nostra resposta es que lo egregi capita general es en camp ab lo exercit lo qual socorrera lla on la necessitat volra. Si alguna cosa sobrevenie conferiu ne ab eli. E record vos siau vigils e attents en la custodia de aqueixa vila e en recullir les messes e en totes coses que sien a conservacio vostra e del dit Principat com sia molt nessessari atteses les noves de França de les quals desijam haver noves certes. E per ço volem que lo diputat local al qual comunicareu la present per son avis ensemps ab vosaltres a despeses del General trametra hun explorador fiable en les parts de Foix per veure e sentir en cert les coses que alli se fan axi de gent darmes e del nombre lur com de la intencio que tenen ço es si volen entrar eu Cathalunya o en altres parts e que per vosaltres e lo dit diputat local siam ab veritat certificats de les dites coses perque hi puixam provehir degudament. E sia Jhesus en proteccio

vostra. Dada en Barchinona lo primer dia de juny del any Mil CCCC sexanta dos. —Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Per lo honorable En Bernard de Marimon reebem despus hir una letra de vostra gran noblesa de la qual havem haut gran plaer. E decontinent axi en haver lo cavall per lo qui porta la bandera com en altres coses demanedes per lo exercit havem dat carrech a certes persones qui ja ho han tot concertat e prest sera trames a vostra gran noblesa segons mes largament aquella sera certificada per lo dit honorable En Bernad de Marimon qui es hu dels a qui la expedicio de les dites coses es comesa. E perque vejau les faenes que tenim entre mans com son preses per aquesta ciutat lo concell general de cent jurats ha delliberat vuy que dema per lo mati la bandera de la ciutat sia portada al portal nou e decontinent faran metre a punt totes les confraries e oficis e tanta gent a cavall de la ciutat com haver se pora per star presta e anar la vostra via si la necessitat ho portava sera se stima seran V o VI Mil homens a peu e circa de CL homens a cavall restant la ciutat fornida. Avisam vos ne que nostre plaer e conse-

lacio sperants en nostre Senyor Deu e mossen Sent Miquel e mossen Sent Jordi e en lo benaventurat Charles que per mija vostre e de aqueix exercit les coses pendran bon repos a laor de nostre Senyor Deu servey de la reyal Majestat utilitat e benefici de aquest Principat e de la cosa publica de aquell. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e direccio dels negocis que proseguim. Dada en Barchinona lo primer dia de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e conçell llur representans lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per nostres letres sou stats plenament certificats de totes coses subseguides e encara mes stesament vos seran referides per lo honorable En Jacme Tallada sindich de aqueixa vila lo qual be e virtuosament se es haut e ha en totes coses. Es molt necessari stigau vigils e attents en la custodia de aqueixa vila e en recullir les messes e en totes coses que sien a seguretat de aquella certificants vos nosaltres haver delliberat que los mil homens de peu darrerament soldejats vajen vers aqueixes parts per certs respectes. Pregam vos que si mester haureu la endreça e ajuda vostres hi siau propicis ab tot sia de mes excitar vos de aço car vist es hi

haveu bonissima voluntat. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona lo primer dia de juny del any Mil CCCCLXII. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los consols e concell de la vila de Cobliure.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda e hoyda la creença explicada per Nanthoni Mont notari consol e Pere Selve restam molt contents de vostres avisos e de la bona sancera e ferma voluntad e intencio que vosaltres e aqueixa vila com a vertaders cathalans teniu en la conservacio de aquest Principat e de les libertats e cosa publica de aquell a tots comunes certificants vos nosaltres tenim la mateixa voluntat e intencio vers vosaltres. E per ço vos havem continuament scrit de totes les coses que son subseguides. Quant es a les coses que per vosaltres son demanades nostra resposta es que lo egregi capita ab lo exercit es en camp lo qual soccorrera lla on la nocessitat requerra e per ço en cas que fos mester poreu ab ell conferir. Vosaltres teniu la vila de Perpinya molt vehina e per les noves de França que de present se dien poreu ab los consols de aquella conferir e provehir a moltes coses pero en tota manera siau attents e vigils en la custodia de aqueixa vila e en recullir les messes e en totes altres coses qui

sien a conservacio de aquella car nosaltres vos fem certs serem axi be recordants de aqueixa vila com de altres de aquest Principat. E sia Jhesus en vostra proteccio. Dada en Barchinona lo primer dia de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants la Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e consell de la ciutat de Balaguer.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra havem reebuda e hoyda la creença en virtut de aquella explicada per lo honorable En Joan Carbonell restam contents en alguna part de vostra delliberacio intencio e voluntat empero en no fer nos certs que aquest Principat a ma de aqueixa ciutat no puixa esser damnejat restam en no poqua descontentacio e per ço stants e perseverants en lo que derrerament vos havem scrit encara per nostre descarrech e constituir vosaltres e aqueixa ciutat en major culpa vos tornam dir e explicar qne si per causa de gent darmes qui en aqueixa ciutat fos receptada o altrament sera fet dan algu en aquest Principat siau certs sen haura lo sentiment qnes deu car si be hi pensau aquest Principat del qual vosaltres sou assenyalat membre no deu axi esser menejat. E tingaus Jhesus en sa proteccio. Dada en Barchinona lo primer dia de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los

diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers e concell de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Moltes letres havem reebudes vostres per los quals e per les creençes explicades per mossen Joan Agullo restam certificats de molts avisos e de la firmissima e incomutable intencio vostra e de aqueixa ciutat de que som molt contents certificant vos nosaltres tenir la mateixa volulitat e proposit vers aqueixa ciutat e veuren per obra algunes coses que en aqueixes parts se han a fer segons vos referira lo dit mossen Joan Agullo al qual es dat cert carrech per aquest Principat. Pregants exhortants e encarregants vos en tot lo que mester sia presteu consell favor e ajuda segons loablament haveu acustumat e de vosaltres se confia. E sia lo bon Jhesus proteccio vostra e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona lo primer dia de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda.— Los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya á vostra honor apparellats.

Se mandó publicar en este dia, por los lugares de costumbre y de órden de los señores Diputados, el siguiente pregon.

Ara hojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables deputats del General de Cathalunya e concell lur representants lo Principat de Cathalunya en virtut de la comissio de la cort ultimament celebrada en la ciutat de Leyda e encara de la capitulacio per la Majestat del Senyor Rey atorgada fermada e jurada et alias entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona. Que totes persones de qualsevol stament ley o condicio sien qui res deguen o tinguen o sapien altres deure o tenir o possehir en qualsevol manera alguns bens libres alberchs censals censos o altres rendes deutes e coses qui sien de mossen Nicholau Pujades canonge de la seu de Barchinona e ardiacha de la mar de la dita ciutat axi en nom seu propri com encara de la canongia e ardiachonat que aquells tinguen per emparats e no sen desisquen per neguna via directa o indirecta ans aquells dins tres dies primer vinents hajen a denunciar e manifestar als honorables mossen Joan Torres canonge de Vich Bernad de Guimera donzell Joan Pellicer sindich de Vilafrancha de Penades e Anthoni Sanç notari entrevenint hi per la dita ciutat de Barchinona havents de aço plen poder dels dits diputats e concell. E si dins los dits tres dies aquells no denunciaran o manifestaran encorreguen en pena de D lliures la qual pena encontinent sera executada sens alguna merce.

Recibieron los señores Diputados, en este dia, la carta que sigue á continuacion.

Als molt magnifichs reverents e de gran saviesa senyors los diputats del General de Cathalunya e lur concell residents en Barchinona.

Molt magnifichs reverend e honorables senyors. Degudes precedents recomendacions regraciants vos los avisos los quals de vosaltres per vostres letres havem hauts de les provisions e enantaments e procehiments fets per lo Principat sobre la conservacio de la corona reyal e defensio de les libertats e mantinencia e conservacio de la capitulacio entre la Majestat reyal e lo dit Principat fermada per les quals tots devem morir restam molt aconsolats. E per que ara de nou entre nosaltres occorren algunes noves sobre les quals nosaltres havem mester consell favor e ajutori trametem aqui los exhibidors de la present dels quals lo hu es lo senyor Nanthoni Mont consol e lo senyor En Pere Selve en sa companyia los quals son a ple informats per nosaltres pregants vos donar los fe e creença en lo que de part nostra vos diran e explicaran axi com si tots personalment ho dehiem e encara prestar consell e ajuda en lo necessari segons la occorrencia del temps axi com de vosaltres confiam. E sia la Trinitat increada continua proteccio e guarda vostra. Scrita en Cobliure a a XXVIIII de maig del any

de nostre Senyor Mil CCCCLXII. — Apparellats a vostra honor e servir los consols e concell de la vila de Cobliure.

2 DE JUNIO.

Se hicieron algunas proposiciones, sobre las cuales hubo alguna discordancia de pareceres, y pasadas á votacion, se acordó definitivamente, conforme al siguiente voto emitido por el señor obispo de Vich.

Lo senyor bisbe dix que sien soldejats cincents homens de peu mes dels mil que son stats delliberats darrerament acordar e que dels dits MD. sien tramesos los D. homens decontinent en socorriment del exercit del egregi capita general.

Item que la remuneracio o paga o satisfaccio faedora als notaris o scrivans de la casa de la Diputacio sia remesa a les VIIII persones havents carrech de les banderes sens referir.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Al honorable senyer En Matheu Delp diputat local en la vila e vegueria de Puigcerda.

Honorable senyer. Dues vostres letres havem reebudes la darrera de les quals es de XXXI de maig. Som be contents dels avisos en elles contenguts specialment del fet del castell de Livia e del orde que haveu dat en haver parlat los honorables consols de aqui ab lo castella e de la sua bona resposta. Per que comendants vos de les dites coses vos dehim e manam continueu vostre be obrar pero si coses ardues e essencials no son es de mes trametre correus ab despeses. Delliberat havem scriure al dit castella. Donauli la letra e cobrau reposta. Dada en Barchinona a II de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Ab tot hajam scrit vuy a vostre gran noblesa de les coses necessaries encara per vostre plaer contentacio e avis trametem a vostra senyoria trellat de una letra que lo honorable En Luis Setanti ha reebuda del explorador que sabeu ab aquella veureu moltes coses. Apres la recepcio de vostra darrera letra per causa dels avisos e motius de aquella som entrats en pensament de trametreus mes gent de peu ultra aquella de cavall que continuament acordam e axi congregat lo consell per tots concordes es stat delliberat acordar cincents homens de peu ultra

los mil darrerament acordats dels quals dema partiran los cincents tirant la vostra via per enfortir lo exercit. La bandera de la ciutat ab gran ceremonia es stada vuy mati portada al portal nou e posada sus la torre de la part dreta e tantost se dona orde en fer mostra la gent de la ciutat per trametreus ne una gran flota si mester sera ab tot confiam en nostre Senyor Deu e en la bona discrecio voluntat e strenuitat vostra e animositat de les gents del exercit que no sera necessari. Pregam e encarregam vos de tot lo succes de les faenes que teniu entre mans nos certifiqueu frequentadament. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra e del dit exercit e direccio dels negocis que prosseguim. Dada en Barchinona a II dies de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al honorable senyer En Damia de Catlar donzell castella del castell de Livia.

Honorable senyer. Certificats som que en lo castell de Livia del qual se diu vos sou castella se ha fetes dues mostres lo que attesa la concorrencia del temps ha fet causar alguns pensaments. Veritat es que segons havem sabut los honorables consols de Puigcerda de aço han parlat ab vos quils haveu dada bona raho e encara mostrat viure e morir ab la terra. E jatsia de vos alre nos pogues pensar com siau vertader catha-

la. Encara vos comendam de vostre bon proposit e voluntat car lo que nosaltres representants aquest Principat fem es a servici del Serenissimo senyor lo Senyor Rey repos e benefici del Principat e conservacio de les libertats e cosa publica de aquell. Per ço vos pregam e encarregam per los respectes dessus dits siau attent en la custodia del dit castell e encara de tota aqueixa terra per vostre poder com sia molt necessari atteses les noves quis dien de França. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a II de juny del any M.CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Al molt egregi e strenuu baro lo senyor comte de Pallars capita general del exercit del Principat de Cathalunya.

Molt egregi e strenuu baro. Vostra letra del darrer de maig havem reebuda. Decontinent lo honrat En Bernad de Marimon e altres qui de aço han carrech trameten a vostra gran noblesa passadors polvora de spinguardes. Les altres coses haureu apres. A la hora de vuy mossen Luis Colom sera arribat aqui e En Miquel Vives ministre del General qui porta diners per sou de mig mes e continuament stara ab lo exercit ab diners per altres necessitats e axi la cosa camina be a Deu gracies. Vuy ha partits VII o VIII ginets be abillats e dispots qui tant prest seran ab vos. Mossen Guerau de Cervello hi sera tan prest ab tres lanços e

continuament treballam en haverne mes. Daqui avant en vostra virtut saviesa strenuitat e en la animositat de la gent del exercit se ha plena confiança. A nostre Senyor Deu sia plasent que totes coses faedores succeesquen a laor sua servey del Senyor Rey repos e benefici e utilitat del Principat e de la cosa publica de aquell. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a 11 dies de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Se mandó publicar en este dia el siguiente pregon por los lugares de costumbre.

Ara ojats tot hom generalment de part dels molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a tots los acordats del exercit que de present se fa per lo dit Principat que tots los caps de cinquantenes e conestables ab lur gent qui han pres sou sien decontinent e la casa de la Diputacio armats per fer la mostra e partir per anar alla hon per part dels dits diputats e concell los sera comendat. E daqui avant los correra lo sou. E aço façau en virtut del sagrament e homenatge per ells prestat.

Siguen varias cartas que recibieron en este dia los señores Diputados.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats e concell del Principat de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e de gran honor senyors. De Sentandreu en fora per mossen Bernat de Marimon scrivi a les reverencies vostres de algunes coses quem semblava esser molt necessaries per ops del exercit. Placiaus en aquelles donar presta expedicio com sien molt necessaries e de gran cuyta. Apres senyors vos avis com vuy que es lo darrer de maig arribi en la vila de Hostalrich on entench aturar dema e laltre per replegar tota la gent qui sta spargida. Daqui en fora tirare lo cami per vosaltres ordonat. E sien certes les senyories de vosaltres que de tot mon poder fare la honor e servici de aquest Principat. De noves vos avis com sabut la Senyora Reyna les banderes e yo esser partit de Barchinona ha fet metre so per tot Lempurda es diu ab totes les gents que pora donara sobre nostra host. En Verntallat era ir a Riuderenes nombre de DC homens. Crech ell no sperara gens segons ço que dell me es stat reportat siu fa no passaran XXIIII hores quens veurem en tal manera que sper en Deu vostres reverencies ne restaran alegres e contentes car yo tinch gents axi valents e pay-

sanes que la major paor que tenim es quens sper. Tenim continuament spies e altres coses necessaries per ops de la cosa. Axi mateix senyors es necessari que promptament e sens neguna tarda trametau diners aci per fer paga a mig mes a tota la gent de peu car los demes dells non tenen creu e per conseguent es de gran necessitat donarhi expedicio car sens diners la gent no poria viure majorment anant per hostals. Axi mateix vos placia trametrem hun bon cirurgia. Stam desprovists de tot de polvora de spingardes. De bombardes nous puch res dir perque crech que com les trametreu les trametereu ab tot compliment. E axi en tota manera trameteu cinch quintars de polvora despingarda e viretam car ab tot que laltre jorn ne trametes cinch caixons qui son nombre de III mil passadors alla on he mil ballesters son tres trets per home que es una miseria majorment que havem a leixar provehit lo castell de aquesta vila e la torre e encara la vila mateixa. Totes aquestes coses e les per mossen Marimon dites vos placia prestament desempatxar. Mes avant vos vull certificar com per honor del Principat e profit de la faena nosaltres stam molt mal de gent de cavall car en tota la companyia no ha pus de LXX rocins quasi tots genets e pocha gent coneguda per queus placia provehirhi. Yo solament ho haja dit per mon descarrech. Daqui avant determenaune lo queus sia plasent demanant vos en gracia que axi mos correus com lo que fa per obs del exercit vos placia desempatxar. Car una hora de triga en tals coses moltes vegades fa gran nocument. Mes avant

es necessari vinga algun home del General qui haja potestat de despendre axi per spies correus com per alguns altres promeses e encara que do algun orde aquell mateix home que si hom havia stretura de vitualles si puga proveir. E tingaus Deu en sa custodia e guardia. De Hostalrich lo derrer de maig any Mil CCCCLXII. — E sus ara he reebudes les instruccions per lo discret mossen Olivella prevere.

Volent vuy de mati que es lo primer de juny cloure la present se son mostrats davant aquesta vila entorn XVIII o XX genets de la Senyora Reyna ab alguns homens de peu. Sobre aço se fa la provisio deguda en manera lur tornada si la faran no crech los rest prospera. Placiaus senyors trametre en continent hun bochi car es cosa molt necessaria. — A la ordinacio de vosaltres senyors prest lo compte de Pallas capita del exercit del Principat de Cathalunya Roger.

Als molt magnifichs e molt honorables e de gran saviesa mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables mossenyors. Ara derrerament vos he scrit una letra de XXVIIII del present ab la qual vos he feta mencio da tot ço quem occorria tant de noves com de altres coses necessaries en esta terra. E axi mateix en la fi de aquella fahia mencio com lo jorn de la Asencio lo castella de Livia havia feta mostra e encara la debia fer mes

abir que era diumenge perque fonch delliberat per los consols a ma induccio ques fessen venir lo dit castella per saber que era la raho quel movia en fer la dita mostra com sta vila ne stava maravellada. Per lo qual fonch respost que ell non sabia res fins dissapte que era vengut de Castello on havien feta la honor de son frare. Ans que axo havien fet lo procurador de la castellania per les noves que havien hoydes dir o per que en aquesta terra havia hauda carestia de blat dos o tres anys havien paor que los pagesos per obs del dit blat no haguessen empenyorats los dits arnesos e que per axo se era fet. Per los consols li fonch dit que guardas que attes lo divis de la terra ab lo Senyor Rey que no si metes gent. Lo qual respos volia viure o morir ab la terra e que lo Senyor Rey li hauria a perdonar que per ço ques dehia que ell no comportaria hi entras gent stranya ne altra que no fos a plaer de la terra e que si coses noves li occorrien fahia compte que los dits consols lo aconsellarien. Per quant se hi pendreu plaer en lo dit rahonament vos ne volgut scriure no sera sino bo que per descarrech dels castellans per la terra hi fos altrament provehit. Yo men report a vostra saviesa sol o dit monent. Altres coses al present no he mes scriure. Yo he fet revocar la crida de la Senyora Reyna a Ribas e a Bosulu sin voleu testimonial de present per mi vos sera trames tot es dins la vegueria. Si altres coses mossenyors vos saran plasents de mi son prest fer vostres manaments. Suplicant la Sancta Trinitat sia proteccio e guarda vostra. En Puigcerda a XXXI de maig. —

Lo qui á gracia vostra se recomana Matheu Dalp diputat local.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los diputats e concell per lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors. Air que era lo derrer del mes rebi una letra de vosaltres a mig cami de Hostalrich a Santçaloni notificantme com me havieu elegit per conseller del molt egregi capita. De que mossenyors yo no hagui manera de respondreus per quant la mia letra es mala de legir e scrivi a Splugues que parlas per mi ab vosaltres. Ara mossenyors vos responch que regraciu a vosaltres la honor quem voleu fér de esser conseller del egregi capitá del Principat de Cathalunya com major home que yo ne seria content e seria necessari attes quey va tant pero mossenyors per tant com yo nom trob en punt de anar per home darmes no per conseller ans stich en habit de hun companyó de ballesta yo no vull sou car nol poria pendre sino a cárrech meu ne axi poch esser conseller attes que veig no li haveu donat negun consell de que stich maravellat. Pero per lo servici del Principat la mia persona no fallira axi dolentament e sens armes com me vaig yo seguire lo capita e fare lo quem sera possible. E si deu vides havia totes les metria en defensio de les libertats. Bem par mossenyors que attes que tot hi va que be hi havia disposts homens aqui en Barchinona per esser consellers. Car ara es temps que tot hom deuria dir hoc o no. E no mes. De Hos-

talrich lo primer de juny. — Mossenyors prest al manament de vosaltres Pere de Belloch.

Als molt reverends e molt magnifichs mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e molt magnifichs mossenyors. Vuy dimarts a VIII hores apres mig jorn los pahers de aquesta ciutat me han request que ab correu volant vos trametes alguns avisos los quals me donaven per scrits e segellats aquells redundant en gran util e benavenir del Principat e la triga de vostres reverencies no haver lo dit avis prompte seria gran dan de aquell. E per no caure en mora yo so stat forçat de haver lo portador de la present al qual dien Guerau Martiniz correu al qual vos placia fer donar per sos treballs vuyt florins dor. Ha de esser dema que es dimecres a VI hores apres mig jorn aqui. De Leyda a I de juny del any Mil CCCCLXII. — Lo quis recomana en vostra gracia Pere Armengol Segrera loctinent de diputat.

Als molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors. En virtut de una vostra letra que he reebuda a cinch del present he requests en

scrits mossen lo procurador e veguer de aquest comdat e lo batle de aquesta vila e axi mateix los oficials de les baronies de Ullstret de Monells de Verges e de Ciurana. E mes avant lo loctinent de procurador e lo assessor que lo General te en les terres que posseeix en aquest comdat e altres oficials continent dites requestes no publicassen certes crides emanadas de la Majestat de la Senyora Reyna tudriu etc. Ab les quals en efecte es manat a tot hom generalment que axi gent a cavall com de peu nos acorden en lo exercit de aquest Principat ne prenguen sou etc. E que si ja en res hauran proceit allo tornen de continent al primer stament etc. E fetes dites requestes los dits oficials uns apres los altres han respost la substancia de les quals respostes es que tal manament no han haut ne tals crides han publicades ne fetes publicar de les quals coses totes e sengles he fetes fer cartes publiques per lo notari e scriva del meu ofici les quals a vostres grans magnificencies trametre segons ab dita vostra letra me es manat. Per cas semblant en virtut de altra letra vostra que reebi a VIII del dit e present la dita jornada per corredor publich sens entreveniment de algun oficial he feta publicar per los lochs acustumats de aquesta vila una crida qui era dins vostra letra interclusa ab la qual son stats publicats per enemichs e acuydats de la cosa publica del dit Principat los honorables micer Francesch Marquilles mossen Nicholau Pujades ardiacha de la mar micer Pere Falco micer Jacme Taranan micer Pere de Muntmany ciutadans de aqueixa ciutat. E man me

molt reverends magnifichs honorables e de gran providencia mossenyors vostra senyoria tot ço qui plasent li sia afrançosament. De Castello Dampuries a XII del mes de maig del any de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCC sexanta dos. — Als manaments e ordinacions de vostres grans magnificencies tots temps prompte qui humilment me recoman Joan Exerrat diputat local en la vila de Castello e comdat Dampuries.

Als molt magnifichs e molt honorables mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e molt honorables mossenyors. Per lo correu qui fonch trames aci per los ambaixadors per causa del qual los dits embaixadors vostres sen anaren vos scrivi una letra en que vos suplicava me volguesseu aconsellar si provisions eren presentades als oficials de aci signades de ma de aquells qui son dats per enemichs e acuydats del Principat com me havia a regir ne si volieu hi fes instancia. E fins aci non so stat avisat. Ara perque so certament que homens de aci han tretes provisions signades o signada de ma de dos o tres dels donats per enemichs he delliberat tornar vos scriure suplicant vos de la dita causa me vullau avisar que volreu que faça que lo que per vasaltres mossenyors ne sera manat de bona voluntat sens dubte negu per mi sera mes en execucio. E si de mi vos seran altres coses plasents son prest

obeir vostres manaments suplicant la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. — En Puigcerda a XXIIII de maig.

Apres mossenyors hagui scrit hac nova aci per hun qui vench de Çaragoça com lo Senyor Rey venia la via de Balaguer. Axi mateix com per via de Perpinya si diu que gent de França deu intrar per Rossello.— Del vostre servidor qui en vostra gracia se recomana Matheu Dalp deputat local.

Als molt reverends e molt magnifichs mossenyors los diputats de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e molt magnifichs mossenyors. Aquest trienni passat per mossenyors predecessors vostres concorrent los fets del benaventurat Charles per los quals devallen los afers que vuy concorren me fou donat cert carrech ço es de tenir spies hoch de soldejar gent pera exir als passos e altres coses si gent entras de Gascunya. En los afers doni lo recapte que pogui mijançant Deu e nostra Dona. Ara per vosaltres mossenyors no ne hagut neguna letra ne avis pero encara com a servidor que so vostre nom puch star de avisar ara del quem occorre. Avisant vostres reverencies com per los homens que han acompanyat en Luis Dolibes los quals foren aci lo jorn de ir que era dissapte comptem com certament ha aplegada molta gent en lo comdat per passar deça molt prest. De que vos dich mossenyors que aquesta ciutat sta en fort mal punt ço es de muralla de arnesos e de

gent. E com saben vostres reverencies es una clau de Cathalunya. Axi mateix sich diu certament com lo Senyor Rey entrara ab fort poqua gent e per certs passos tots a un jorn entraran la gent darmes pens vostres reverencies sien be avisades de tot largament. Tot aço digui yo lo jorn de ir als consols de aci per quen avisassen vostres reverencies e perque nou han fet so forçat de avisarne pero si hagues lo carrech que havia en lo passat com dit he força ja naguera per los passos alguns car lo poble de aci ha fort bona voluntat no contrastant que força ni ha alguns que son un poch embaraçats. Dich vos mossenyors que si hom hagues mes en Andorra CCL homens per los passos que hom los guardara que no entraren axi com se pensen perque vostres reverencies pensen en tot lo millor e prest car jur vos que dubten he que no sia lo fet pus prest que hom nos pensa. No cur de pus avisar car vostres reverencies son per compendre molt mes que nos pot dir. Pens que los consols de aci scriuen a vostres reverencies perque algun tant men report a la lur letra. E per la present mossenyors molt reverends no he pus a dir sino que ordoneu de mi com de servidor vostre. E sia la Sancta Trinitat e lo benaventurat Charles en guarda e proteccio de vostres reverencies e de aqueixa ciutat car be sera mester. — De la Seu Durgell a XXX de maig del any Mil CCCCLXII.

Sus ara me son venguts los consols dient com han aplegar lo capitol e que prest scriuran a vostres reverencies. Report men al que sera. Al portador sius plau-

ra faran donar alguns pochs de diners com lo faç cuytar perque hajau lo avis car deu tornar ab resposta vostra per ço li he prestat diners. — Molt reverend e molt magnifichs mossenyors lo qui humilment se recomana en gracia e merce de vostres reverencies Ramon Grau cullidor e servidor vostre.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats e concell del General de Cathalunya.

Molt reverends magnifichs e honorables senyors. De vostres grans reverencies havem reebuda una letra notificatoria intimatoria e narratoria dels actes fets e tractats en aqueixa ciutat e lo castich e execucio de alguns fet segons stesament en la dita letra se conte de la qual cosa restam molt aconsolats de la gran gracia que nostre Senyor Deu ha feta e fa en aquest Principat al qual principalment havem retribuir gracies infinides e del qual havem principalment haver ajuda e per intercessio de molts sants special del glorios Charles comendat per vosaltres e encara vos havem a molta gracia com dels dits actes nos haveu avisats axi stesament suplicant nostre Senyor Deus don a vosaltres qui haveu lo carrech principal e en la qual tot lo Principat se reposa e penja tal consell orde forma e ajuda que les coses vinguen e succeesquen a gloria e honor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey conservacio e utilitat del dit Principat membres de aquell e preservacio de sinis-

tres e defensio e conservacio de libertats car de aço continuament es recorregut es recorrera per aquesta ciutat a nostre Senyor Deu e al qual ha esser tot remes. Ultra aço volem avisar vostres grans reverencies que aquesta ciutat es en gran sterilitat posada per diminucio de poble e es en gran diminucio attesa la gran tenguda que te e per los actes e preparatoris ques fan contra aquest Principat de que cove metreus en orde com les altres universitats e per avis e provisio de vosaltres som stats axi mateix exhortats per tant lo consell general de aquesta ciutat ab nosaltres ensemps sabent e havent per clar que los lochs circumvehins e de aquesta vegueria e castells son en la major part dirruits e despoblats e axi venint a cens gent darmes ni adversants aquells no son per fer defensio ans facilment serien presos ells e llurs bens e se spera a seguir mes guerra e dan de aquests que dels adversants majorment attesa la gran sterilitat de aquesta terra pero ab aquella poqua sustancia que aquells tals haurien seria donada gran guerra en aquesta ciutat. Per tant es stat deliberat vostres grans reverencies e molt magnifiques e honorables savieses sien suplicades e exhortades ab vostra provisio saludable e deguda fos manat e comes al veguer de aquesta vegueria e a consellers de aquesta ciutat que per ells sien e puixen esser forçats e destrets los habitants en los dits castells viles lochs e parroquies ronechs ab totes lurs vitualles deure venir e esser tenguts de venir en la present ciutat per recullita e defensio fer e destrenyer e forçar aquells per lo dit veguer conse-

llers esser fetes compulsions o forçes degudes e pertanyents e entre los altres lochs castells e parroquies quins occorren son aquests Castell de Rajadell Castellfollit del Box Mayans Castell de Gordiola Valdemerganel Vellhonesta Rochafort Mura Calders ab les parroquies Viladecavalls Serayina Navarcles Sent Matheu Vaccarices e Relinas e parroquies Massana Jusana e Sobirana Aguillar e Gravalosa Salent e altres lochs e viles qui sera vist no poderse tenir ni sostenir faent en aço e manant provisions necessaries e opportunes. E la qual cosa ab tot sera fet lo degut per vosaltres empero aquesta ciutat e nosaltres vos ho haurem a gracia special. De aço scrivim al honorable mossen Bernard Çapila subsindich nostre qui ha carrech comunicar e de trametre les dites provisions lo qual vos placia haver per recomanat. E sia la Sancta Trinitat en guarda e proteccio de tots. Scrita en Manresa a XXVIIII de maig any Mil CCCCLXII. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

3 DE JUNIO.

Reunidos los señores Diputados eclesiástico y militar con un oidor de cuentas y otros individuos del Consejo, fueron presentadas á los mismos las siguientes proposiciones.

Primo fou proposat com sera provehit contra aquells qui son ab la Senyora Reyna quis preparen contra lo Principat.

Item com sera procehit contra aquells quis diu en aquesta ciutat fou contra la cepitulacio.

Item si deu esser scrit al lochtinent del Senyor Rey e jurats de Mallorca sobre lo manament que es stat fet al patro de la nau de micer Miquel Pere que no portas vitualles en Barchinona.

Item que les universitats del Principat sien avisades del traure de les banderes de Barchinona e pregats que facen lo semblant es preparen a les armes.

Item que sia trames home propri a mossen Bernard de Vilamari governador e capita de Rossello e de Cerdanya ab letra maravellantse com no va servir los dits oficis atteses les faenes de França e encara si havien mester les sues galeres siu poria fer compte lo Principat.

Item si sera dat sou a XXXX o L rocins de don Joan Dixer per servir lla on lo Principat o lo capita volran.

Item quina provisio sera feta en haver a ma del Principat los cavalls o rocins qui son dins la ciutat e entorn de ella.

Item que es faedor de les persones processades haver delinquit contra lo Principat.

Pasadas á votacion las anteriores proposiciones, acordóse tomar como deliberacion el voto del señor obispo de Vich, consistente en que aquellas fuesen remitidas á la novena de las banderas, sin comentario alguno.

Siguen las cartas que los señores Diputados y Consejo recibieron en este dia.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Dues letres vostres he rebudes la primera ab lo proces dels actes fets per lo Principat lo qual par a mi ben delliberat per que per los regnes e les gents que no ho saben sia nota la innata e inmaculata fidelitat del Principat de Cathalunya. Es ver que dels dos altres processos que ab lo meu haveu trames la hun yo he enviat per bon recapte laltre me detengut. La causa per lo portador la sabreu. Deus sab que a mi es molt greu. Per laltra letra feta a XX del present me responeu al avis queus he fet e regraciant me aquell e pregant me queus avise siau molt certs que en tot ço que la honor del Principat toque yo hi sere axi attent com en la mia propria stant en sperança ferma que ço que en vostres letres me oferiu en la tuycio de la persona e casa mia fareu ço que farieu per hun de vosaltres. Quant a yo anar de la part della o tra-

metre gent axi com dien per lo portador sabreu lo perill e treball en que yo soch que la persona e gent son be mester en la tuicio de casa mia e per ell sabreu les noves occorrents de aquesta part e poreu arbitrar del perill meu. Altres coses nom occorren mossenyors scriure sino que en mi teuiu hun bon cathala axi com hun de vosaltres mateixos e no cregau lo contrari. De Belchit a XXVIIII de maig. — Prest a la ordinacio vostra Joan senyor Dixer.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Jatsia per multiplicades letres hajam significat a V. R. los negocis e necessitats occorrents en aquestes parts e fronteres nostres e neguna resposta no havem cobrada de que stam ab una gran congoxa per lo gran perill qne es en la triga e mostrau que som donats en oblit a vostres reverencies. Car som certs larquebisbe de Çaragoça es arribat en Monço ab cert nombre de gent darmes volent tirar la via de Balaguer e ha trames mossen Loppe Dangulo ab XII o XV rocins lo qual es procurador de Balaguer fingint venir aqui per conservar en pau la dita ciutat de Balaguer e voler entrar dins com tinguessen les portes tancades en tant que la remor fonch feta dins la ciutat sis devia recullir o no per quant era vespre lo dit procurador sen

torna la via de Algerri lo parer dells tots o dels mes es de la dita ciutat que si ells eren socorreguts per alguna via per lo Principat o per aquesta ciutat han voluntat e proposit ferm de morir com a bons cathalans e per quant aquesta ciutat per la sua gran custodia ha mester molt nombre de gents en tant que no poria supplir al apetit dels de Balaguer ab tot ho hajam en voluntat pero lo poder no hi basta. Es molt mester e necessari de gran cuyta per vostres reverencies sia provehit ab celeritat la dita ciutat de Balaguer fos socorreguda de gent per quant es una clau e porta de la entrada del Principat. E si lo que a Deu no placia per los adversants era ocupada o prevenguda seria causa de donar grans damnatgas e veixacions a aquests territoris senyaladament ara que los blats stan a la falç e segons se diu ab veritat vindran segadors strangers per segar recollir e fornir la dita ciutat e altres castells del marquesat per queus pregam molt affectadament aquestes coses no sien obmeses ne donades en oblisio attesos los grans perills preparats per al Principat si ab la ajuda de Deu e sforç del Principat no li es obviat. E lo Marquesat ha trames aci per lo semblant demanant socors e ajuda els passam ab bones noves sperant lo vostre socors lo qual vos placia fer desempatxar de venir car molts beneficis sen seguiran e repos a moltes gents que stan desconortades. E sia la Divinitat custodia e guarda dels tots. — De Leyda lo primer de juny any Mil CCCCLXII.

Cregen vostres reverencies va tant en prevenir de

haver Balaguer a ma del Principat que mes nos pot dir sino que quasi es ferla guanyar al segur o metre la en gran risch de perdrela. A nit com dit es hi vingue lo procurador li fonch dada repulsa. Decontinent los havem trames home de aquesta ciutat per lur confort e vuy hi es tornat lo dit procurador ab molta mes gent. Perque es procurador ha congoixes entre ells es de tanta necessitat que mes nos pot dir sien ajudats e confortats. Ells haut Balaguer fan comte fornir aquell Agramunt Montblanch Castello Algerri e altres. E axi si la gent que haveu delliberat trametra es presta sino o CCCC o D o los qui prests seran placiaus ab molta cuyta trametrels e apres que vinguen los altres e havem avis ben cert com lo Senyor Rey se spera en Monço molt prest ab DCC rocins o pus e IIII mil homens de peu. Placiaus cuytar lo socors a Balaguer nos perda la cosa per triga. E sia socors de Spanya car tot hi va creeu senyors. Aquesta letra que trametem interclusa a V. R. se es presa al portal. No entenem aquestes chifres. Per ço la trametem a vostra reverencia. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend nobles e magnifichs senyors los diputats e concell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles e magnifichs senyors. La causa de la present es per significar a les reverencies vostres com essent yo per cavalcar e anar a les reverencies vostres per intimar a aquelles terres

faenes toquants a mi e la concorrencia del temps per aquesta insigne ciutat de Leyda so stat molt pregat degues restar per les necessitats e faènes occorrents donantme cert carrech segons los magnifichs pahers de aquesta ciutat vos scriuen. E per quant so molt dispost e afectat e per lo Principat e dita ciutat pendre qualsevol treballs e expondrem a qualsevol perills de persona e bens yo se volgut restar axi com han volgut. Los dits magnifichs pahers scriuen a vostres reverencies e nobleses los dits fets haure a molta gracia de aquells e del Principat haja aquell consell e favor que yo e altres devots al servey e be publich del dit Principat speram en manera que yo no sia del dit toch que es tot e per la major part de mon heretatge axi indegudament e per causa del dit Principat deseretat manant de mi totes coses que plasents vos sien. De Leyda lo darrer de maig. — Senyors lo qui en gracia de V. R. e N. se recomana prest a la ordinacio vostra Ar..... de Arill e de Balar.

Siguen los traslados de dos cartas que D. Felipe de Castro escribe, el primero de la que este dirige al noble mosen Roger de Eril, y el segundo de la que escribe á su madre, habiendo esta señora enviado luego el traslado al propio Eril. Las dos postdatas que se hallan al pié de la primera son de un tal Erinyó y de Luis Benet.

Senyor muy noble. Con priesa vos fago la present por quanto el Senyor Rey con gruesso poder de gente

de cavallo e de piet tiene delliberado entrar en exe Principado con proposito de tener los braços abiertos adabraçar e perdonar todos aquellos que a la obediencia de su Magestat se querran reduzir e a los quel contrario faran castigar e destruir. E per tanto por el mucho amor queus tengo yo hauria a mucha gloria que vos quisiesseys reduzir al servicio del dicho Senyor e seria cosa devidamente fecha e a vos assaz provechosa. Donde no delliberevs esto fazer seria de parecer que sin poner dilacion alguna que o a la senyora mi madre o a mi vos fagays donacion o vendicion de vuestra Selga e hoviesse luego la possession e stasse por ella o por mi e confiat a esto me mueve amor mas que cupdicia alguna e con todo aqua con el dicho senyor yo mirare en vuestros fechos como los mios. Lo mismo scrivera a don Jofre sino que vino con parecer que no daria fe en mi. Sea remeso a vos si la presente le querevs embiar Pere Santcliment e los otros amigos desto sean certificados e haya la present per suya la senyora mi tia a la qual me comiendo. Si negunas cosas mandareys so priesto. De Quadret a XVII de mayo. — El que a vos me comendo Felip de Castre. — Senyor atteneu be la present nou metau a dilacio sino que useu de vostra acustumada diligencia que nous va poch a la parada e no hajau estos fets a burla. — Senyor supplich vos del dessus comuniqueu a mos frares o almenys de ma muller be podeu confiar etc.

Senyora molt noble e magnifica e cara mare. La present es per V. S. certificar com lo dissapte yo entri en ciutat ab algunes gents que ab lo castella Damposta per lur virtut me volgueren exir a reebre. E axi ani decontinent a besar la ma al Senyor Rey del qual fuy ab molta amor reebut e tractat e ab licencia de la Majestat incontinent sens aturar en ciutat en aquestos senyors los quals ab gran desig me speraven ab los quals fiu en Deu fare mos fets e honor e so aconsolat que don Joan no ses mogut de sa terra ans sper se reduira al servey del Senyor Rey e amistat destos senyors. Los fets de la ciutat e universitats ab nosaltres fins a la hora de ara no te neguna conclusio de concordia salvo quel Senyor Rey sta molt content e servit del apuntament e conclusio que per nosaltres fou respost als articles enviats per la ciutat e universitats de que entre los menuts e ciutadans e los quey son per les universitats ha una gran confusio e altercacio per quant nosaltres som de parer que les sises sien del tot relevades e a la ciutat li va mal. Restam aconortats que en cas de ruptura tenim bona justicia e lo Senyor Rey conforme ab la opinio nostra e lo Senyor nos ha amprats lo vullam servir contrals rebelles de Cathalunya e sera en aqueixa dins X o XV dies ab gros poder de gent de peu e de cavall perquant lo socorro del Rey de França li deu esser a X de juny en la frontera de Perpinya. Per aquesta raho yo he scrit al senyor de Selga que sino dellibera re-

duir al servir del Senyor Rey que encontinent sia aqui secretament e faça vendicio ab hun notari de Arago de Selga a V. S. o a mi e que encontinent se luira la possessio e homenatges a fi que li puixa esser stalviada car si aço differeix fer pos dubte noy veja senyor que li pesara. Per merce encontinent reebuda la letra ab la present li enviau mossen Luis Bertran e hun altre de recapte e a V. S. supplich doneu orde en cobrir aquell castell de Tamarit e decontinent proveescha e mane que tots los castells de la terra se proveesquen es guarden per forma que exos senyors de cathalans delliberassen furtar alguna fortalesa dexas e guardense tant secretament com poran. E sobre tot vos supplich e recoman Troncedo per quant sint entenen en furtarlo. Altres coses noy ha de nou sino que havem be mester que Deus nos ajut e prest me disponre esser ab vos e manarme lo que servey vos sia. De Quadret a XVII de maig.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats del General e concell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. De les coses que occorren á present ja per lo honorable mossen Joan Agullo compaher nostre e sindich de aquesta ciutat seran stades avisades vostres reverencies com lo archebisbe de Çaragoça es ja arribat a Monço e deu fer prest la via de Balaguer e departir

sa gent entre Balaguer Agramunt Algerri e altres lochs. Qnanta es la necessitat que occorre de prevenir Balaguer ab tot qne vostres reverencies ho poden he preveure encara vos ne havem volgut avisar ab creença per lo dit nostre sindich e creeu vertaderament hi va tant que envides se pot dir. Nosaltres havem molt sollicitats los de Balaguer mostrant los en part amor e axi mateix desenganant los del gran perill de destruccio en ques metien si receptaven aquella gent e moltes altres coses los havem dites sabem e vehem haurieu gran plaer e serie benefici dels tots per haver mes causa de recusar la receptacio de aquells que fossen stats socorreguts per lo Principat. Creem hi haveu donat orde. Placiaus cuytar car gran part dels fets seguanyen es perden aqui com dit havem.

Apres encara havem sentit com don Joan de Luna net de mossen Cosco hauria ofert al Senyor Rey valença e de receptar cent rocins en Camarasa e altres lochs del Marquesat e sa mare que es a present en Camarasa repare e obre les forçes quant pot ha prohibida la treta de la sal e salmitre de sa terra per aquesta ciutat per quant aquesta ciutat hi ha trameses les primeres letres de empre per cort de la ciutat. Requerint los del Marquesat que son en vehinatge de aquesta ciutat que a la segona letra fossen prests havem sentiment los probibeix de venir encara que sien requests. Encara per queus era reportat que a una barcha de Pomar que es en lo riu de Cinqua dins Arago era passada e devia passar certa gent darmes havem provehit en totes les barques del riu de Segre

que sien levades e axi no romandra pas en tot Segre avinent sino en Balaguer e aquesta ciutat. E sie lo glorios Jhesus vostra proteccio e guarda. De Leyda a XXXI de maig any Mil CCCC sexanta dos. — A vostres beneplacits e honor apparellats los pahers de la ciutat de Leyda.

En este dia, los señores Diputados y Consejo mandaron escribir las siguientes cartas.

Al molt magnifich e savi mossen Bernad Castello diputat del General de Cathalunya.

Molt magnifich e savi mossenyor. A nosaltres han venguts dos homens tramesos per la universitat de la vila de Cobliure demanant consell favor e ajuda per sguard de les noves de França e altres qui occorren. Nosaltres los havem spatxats ab letra de confort e ofertes segons fem a les altres universitats del Principat. Empero a gran instancia lur vos pregam e encarregam que en tot lo queus hauran necessari per endresça de aquella vila los hajau per recomenats axi en comunicar ab mossen Berenguer Dolius castella del castell com ab tos honorables consols de aqueixa vila per manera que ells resten aconsolats e confortats com a bons e vertaders cathalans. En alguna admiracio stam com despuys que partis de aci no havem res sabut de vos ne de mossen Matheu dez Soler. Les noves de França e les altres de part de ça se refer-

men per moltes vies. Tot vos sia avis. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los condeputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Als molt honorables mossenyors los veguer e sotsveguer de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables mossenyors. Gran clamor es stat fet a nosaltres per lo honorable religios frare Luis de Castellvi del orde de Sent Joan de Jherusalem com a procurador del reverendissimo senyor mestre e convent de Rodes dient que no obstant ab sentencia difinitiva passada en cosa jutgada frare Pere de Biure olim comanador de la comanda de Tortosa per sos demerits sia stat declarat inobedient e rebelle e privat del habit e de la dita comanda la qual sentencia per nostre Sant Pare apres segons es afermat es stada confirmada e fet proces executorial en virtut del qual aqueixa ciutat es suposada a ecclesiastich entredit e apres agravat contra lo dit frare Biure fins a invoçacio del braç seccular per la qual raho lo dit frare Luis de Castellvi moltes vegades e per gran temps diu haver supplicada la Excellencia de la Senyora Reyna com a tudriu etc. li fos donat lo dit auxili empero fins aci ell no ha pogut haver ço que justicia vol e requer e gran dan interes e prejudici del dit reverent mestre e convent de Rodes suplicant esserli atorgats nostres favor e auxili. On nosaltres desijants a cascu axi com es

just sia donat ço que seu es per tant vos pregam e exortam que al dit frare Luis de Castellvi en lo dit nom ministreu compliment de justicia expedita car ultra que fareu lo degut encara es molt necessari per lo repos de aqueixa ciutat attesa la concurrencia del temps. E sia la Sancta Trinitat proteccio vostra. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — Manuel de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Ramon Roger de Toralla donzell diputat local en lo comdat Durgell vezcomdat Dager e terra del Marquesat.

Honorable senyer. Per alguns afers e negocis tochants gran interes e util de aquest Principat trametem en aqueixes parts lo honorable En Joan Agullo sindich de Leyda. Pregam encarregam dehim e manam vos que en tot ço que lo dit Johan Agullo per les coses dessus dites vos haura mester siau propici e donant li creença feu hajen les coses lo bo e efectual recapte que de vos speram car ultra que fareu lo degut com a vertader cathala encara nosaltres e aquest Principat serem be recordants de vostre be obrar. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt noble e magnifich mossen Arnau Roger Darill.

Molt noble e molt magnifich mossen. Vostra letra del darrer de maig havem reebuda per la qual e per letres dels honorables pahers de Leyda som certificats de la virtuosa sana e sancera intencio que teniu en la conservacio del Principat e de la cosa publica e libertats de aquell a tots comunes. E ab tot de vos com a vertader cathala alre nos pogues creure encara vos ne comendam granment eus restam obligats de tanta afeccio vostra. Per conclusio molt magnifich mossen nosaltres havem plena contentacio com sou restat aqui car som certs fareu gran senyal e no menys aqui que aci sera util vostra presencia. Pregam vos per ço exhortam e ençarregam quant mes podem vos dispongau a totes coses que seran delliberades per los pahers e concell de la dita ciutat car hajau a cert e creeu nosaltres e aquest Principat serem recordants de vostre be obrar eus defendrem per nostre poder de tot dan qui seguir vos pogues. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Al molt magnifich e molt savi cavaller mossen Berenguer Dolius.

Mossen molt magnifich e molt savi. Creem vostra saviesa no ignora les noves de la gent darmes de França e daltres parts qui cominen entrar per damnificar aquest Principat e senyaladament aqueix comdat de Rossello. E segons havem entes lo castell de Cobliure del qual vos sou castella no sta en aquell punt e orde que semblant necessitat requer per custodia sua e de aquella vila. Per ço vos pregam e exhortam quant mes podem vos placia mirar per tot per manera que del dit castell puixau donar bona raho. E perque som certs vos com a vertader cathala teniu bona e sancera intencio en la conservacio del Principat e de les libertats e cosa publica de aquell vos comandam molt de vostre bon proposit. E sia Jhesus en vostra protecc io. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCC sexanta dos.— M. de Monsuar dega de Leyda.—Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Vostra letra del primer del corrent mes havem reebuda e moltes altres per les quals som certificats de la venguda de la gent a Munço e del fet de Balaguer. Dels quals avisos havem haut gran plaer certificant vos que vuy comence exir la gent per fer la via de Cervera e per dema tot dia Deu volent hi sera tota fora. Seriem nosaltres

de parer e axi vos ne pregam e encarregam attesa la molta cuyta e necessitat que vosaltres e la vila de Cervera fesseu sforç de la mes gent que poreu per executar lo fet de Balaguer com sia gran perill en la triga e entretant la nostra gent sera arribada e dispondreu de ella segons la necessitat requerra. La present vos placia comunicar a mossen Joan Agullo car per cuyta no li podem scriure e prenga la present com a sua. De aço mateix scrivim e pregam als pahers de Cervera. Siaus avis, E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCC sexanta dos. — M. de Monsuar dega de Leyda. —Los diputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor aparellats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la vila de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Per letres dels honorables pahers de Leyda e de altres persones molt cuytadament trameses som certificats que gent darmes es ja arribada en Monço e deuen venir la via de Balaguer. E per quant la gent que aquest Principat ha delliberat trametre aqueixa via segons vos haura recitat lo honorable En Jacme Tallada comencen partir lo dia present e per dema tot dia hi sera tota fora nosaltres scrivim als dits pahers de Leyda que entretant la gent ira attesa la gran cuyta e necessitat que ha lo fet de Balaguer ab intelligencia vostra facen esforç de gent de Leyda e de aqueixa vila qui presta-

ment executen lo dit fet de Balaguer com sia gran perill en la triga. Pregam vos per ço e encarregam que a tanta necesitat siau vigils e doneu lo bon recapte que de vosaltres se spera. E com la nostra gent sera aqui vosaltres e los dits pahers de Leyda dispondreu de aquella segons sera necessari. La present vos placia comunicar al honorable En Jacme Tallada e prenga la com a sua car scm certs ell ha bonissima voluntat en los afers. E sia Jhesus en proteccio vostra. Dada en Barchinona a III de juny del any Mil CCCCLXII. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los deputats del General e concell lur representants lo Principat de Cathalunya a vostra honor apparellats.

FIN DEL TOMO DÉCIMONONO DE LA COLECCION, SEXTO DEL LEVANTAMIENTÓ Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

